UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii Apostolici, olim Venusinæ, posteà Æsinatis, ac demùm Parmensis Ecclesiæ Vicarii Generalis, &c. Formularium legale practicum Fori Ecclesiastici

in quo formulae expeditionum usufrequentium de his, quae pertinent ... ; cum appendice plurium constitutionum apostolicarum

Formularii Legalis Practici Fori Ecclesiastici Supplementum - In Quo Non Solum Omnes Feré Formulæ, quæ in præcedentibus tribus Libris continentur, novis quamplurimis adnotationibus Legalibus Practicis, ac Sacrarum Congregationum Responsis roborantur; verùm etiam nonnullæ aliæ, quæ ad Operis ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1732

Appendix Decisionum Selectarum Sacræ Rotæ Romanæ, Quæ dantur in hoc Supplemento pro majori dilucidatione totius Operis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62442

Visual Library

APPENDIX DECISIONUM SELECTARUM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ,

Quæ dantur in hoc SUPPLEMENTO *pro majori dilucidatione totius Operis.*

R. P. D. ANSALDO.

Placentina Parochialis.

Veneris 16. Martii 1708.

ARGUMENTUM.

Appellatio interposita ab electione in Concursu Ecclesiæ Parochialis propter irrationabilitatem ipsius electionis, quando concedatur, & fuisse eam Concessam usque ad quartum examen ostenditur; ubi de nonnullis qualitatibus, quæ concurrere debent in hujusmodi electione, & habendis præ oculis ab Episcopo.

SUMMARIUM.

1 *Tertium examen ad electionem Parochialis de Stylo Rotæ conceditur in præsentia tamen Decani, & Ponentis, & num.3.*
Monacelli, Formul. Suppl.

2 *An Examinatores Synodales Urbis possint cum causa condigna, vel indistinctè, & sine causa allegari suspecti.*

3 *Auditores Sac. Rotæ nequeunt allegari suspecti.*

4 *Auditores Sac. Rotæ quando eorum, vel consanguineorum causæ discutiuntur, voluntariè ac de honestate tantùm abscedant ab eorum Sede, & unam ex vicinis aulis ingrediantur.*

5 *Pro quodam partium solatio subrogantur à Rota Examinatores novi, aut non recusati authorizandi præsentia Decani, & Ponentis.*

6 *In electione ad Parochiales nedum attenditur doctrina, verùm etiam aliæ qualitates.*

7 *De jure communi tres sententiæ constituunt rem judicatam.*

8 *Deficientia primi approbati in successivis examinibus reperta licèt potest adscribi accidentali ægritudini*

dini corporis, vel animi, non tamen post tertium experimentum.

9 *Appellatio à judicio Ordinarii circa electionem ad Parochiales tantùm admittitur ad effectum devolutivum, non autem suspensivum.*

10 *Ad effectum excludendi electum à possessione Parochialis exiguntur tria uniformia judicata, & n.11.*

12 *Contra praelectum ad Parochialem aliàs approbatum non conceditur quartum examen, ne daretur processus in infinitum;*

13 *Praesertim interventa assistentia Sacra Rotae Auditorum;*

14 *Ac attenta formula, quam adhibent Examinatores in Urbe.*

15 *Evidentia facti non admittit probationem in contrarium.*

16 *Post tres sententias in judicio devolutivo regulariter non admittuntur aliae sententiae, sed ad summum recipitur altera appellatio.*

17 *Quartum fuit per Rotam concessum examen.*

18 *Praelectio facta ab Episcopo ad Parochialem, ut tamquam irrationabilis rescindi possit, requiritur manifestus, & inexcusabilis excessus inaequalitatis meritorum.*

19 *Ætas 30. Annorum sufficit, ut quis creetur Episcopus.*

20 *Nobilitas extimabilior consistit in animo, & virtutibus.*

21 *An paupertas, aut potius commoditas plus contribuat muneri, & administrationi officiorum.*

22 *Praelectio datur illi, qui magis populo est gratus.*

23 *Actuale exercitium praevalet nudae Theoricae in concursibus ad Parochialem.*

24 *Practicum experimentum anteponitur simplici probabilitati eventuali.*

25 *Episcopus est Parochus Parochorum, & suae conscientiae imputatur mala, aut minus justa praelectio ad Parochialem.*

26 *In adjudicanda Parochiali Judicio Episcopi standum est.*

27 *Praelecto ad Parochialem ratione loci potius juniori, quàm seniori adjudicari debeat.*

28 *Posteriora derogant prioribus.*

29 *Compatronus ad aliquod beneficium praesentatus in gratificatione semper praeferri debet.*

30 *In Beneficii assecutione regulariter praefertur ille, de cujus bonis, sive in totum, sive in partem fundata est Ecclesia.*

DECISIO I.

ILle, qui dicebatur ab Andrea Brevispede in primo quidem novo examine, injuncto per *Sac. Rotam* ex fundamentis uberrimè insinuatis in altera *decis. diei* 25. *Febr.*1707. velociùs ac felicius cucurrit; quàm idem Andreas, sed ad servandam æqualitatem Statuto pariter alio experimento, ante omnia non levis inter hos Sacerdotes, fortasse nimis amarè dissentientes insurrexit controversia super Examinatoribus, sive Judicibus iterùm assumendis; cum etenim de Stylo *Sacri auditorii* tertium in ordine examen fieri, & auctorizari soleat à praesentia *Rev. Decani*, *& Ponentis* in causa, ut meminit, & practicavit quoque *Rota*, usque *de anno* 1625. in illa *Nepesina Canonicatus, cor. Merlino inter suas decis.*159. *in princ.* & magis de recenti in illa *Syracusana Praepositura* 26. *Jan.*1697. *in fine*, *&* 20. *Nov. ejusdem anni*, §. *Ad hoc coram bon. mem. Muto*, inter impressas *per modernum Romanum discept. Eccles. tom.*1. *discept.*13. *n.*54. *&* 53. *post med. & in Lunen. Sarzan. Parochialis* 2. *Julii* 1706. *coram R. P. D. meo Omana.*

Petrus Paulus, qui ut praemisimus magis hucusque cucurrerat suspectos allegaverat nonnullos Examinatores Synodales *Eminentis. Domini Vicarii* Urbis, itaut vix ex numero novem, demptis primis tribus, scilicet Examinatoribus, qui jam proprium munus expleverant, aliisque quatuor hujusmodi suspicioni obnoxiis, duo remanerent, qui possent adsciri, quapropter è conversò cæpit Andreas potestatem hanc recusandi tanquàm suspectos Synodales Examinatores impugnare. At prudentia *Dominorum* superfluum existimavit talem discutere, & enodare quæstionem; Quidquid enim desuper assererent

Scri-

Scribentes volentibus aliis indistinctè, & citra causam condignam admitti posse
2 hanc suspicionem, aliis verò causam præcisam exposcentibus, quemadmodum videre est penes *Pax Jordan. elucubr. canonic. tom. 2. lib.10. tit. 8. num. 190. Modern. Roman. discept. Eccles. par. 1. discept.13. sub num.13. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss.9. in annot. de nullitat. num.106. vers. item dic. Massobr. in prax. haben. concurs. tit. de elect. magis idon. requisit.5. dub.3. num.1. Garz. de benefic. par.9. cap. 2. num. 240. Ugol. de potest. Episc. cap.50. §.5. ad fin.*

3 Neglecto quippe illo remedio, quo poterat occurri, si iidem *Reverendissimus Decanus, & Ponens* satius duxissent examen per semetipsos celebrare, sicuti in substantia practicatum fuit in mox recentibus casibus *Merlini, & bon. mem. Muti*, & annotavit *modernus Romanus in præfata discep.* 13. *num.* 22. quia tunc eodem modo, per quem Judicis arbitrio eliguntur, vel omittuntur Periti, quoties Judex in materia versatus non detrectat per se ipsum oculis propriis, seu cum proprio labore, tale officium in sui instructionem implere. Ita valebant Sacri Tribunalis Auditores ad lancem examinis expendere scientiam, sive doctrinam utriusque Litigantis, quin allegabilis esset ulla suspicio, quæ non admittitur in hoc Sacro Consessu, ad quem efformandum totius Catholici Orbis, etiam ad nominationem Imperatoris, & Regum eliguntur viri præcellentes, & ab omni probabili suspicione immunes, adeout etiam quando eorum, vel consanguineorum causæ in Rota discutiuntur, solummodò de honestate tempore propositionis, seu discussionis voluntariè tantum abscedant ab eorum sede, & unam ex vicinis aulis ingrediantur per
4 ea, quæ respectu primæ observationis affirmant *Marchesan. de commiss. par.2 tit. de commiss. suspic. Judic.* §. 2. *num.* 4. *fol.*390. *Ridolph. in praxi, judic. par.* 1. *cap.7. num.* 134. & quoad secundam testantur, *Capycc. in praxi part.* 1. *cap.* 2. *num.* 56. *Marchesan. de commiss. loco citato, num.* 4. *&* 5. *Ridolph. dicta par.* 1. *cap.7. num.* 134. *Card. de Luc. lib.* 15. *de judic. disc.3. sub num.* 67.

Opportunius censuerunt *Domini*, & pro quodam majori partium solatio, adhibere quoque, & respectivè subrogare tres alios Examinatores, præfata, ut diximus, præsentia *Decani, & Ponentis* authorizandos, assumendo scilicet illos binos, qui non extiterant à 5
Petro Paulo recusati, & tertium de novo adjiciendo, uti quoque videtur innuere *Garz. de benef. p.6. cap.2. num.* 78. *& seq. & post Carol. Auton. de Luca ad Ventrigl. in praxi, p.2. annot.*5. §. 1. *num.*12. scribens in causa Syracusana, de qua supra *modern. Roman. in dict. sua discept.*12. *sub num.*20.

Confecto igitur hoc novo, & in Urbe secundo examine, versa totaliter est vices, Andreas etenim Petrum Paulum superavit, licèt etenim uterque remanserit approbatus sed ad exercendam Animarum Curam, plures, ut moris est, notas approbativas assequutus fuit Andreas; Quamobrem in hoc statu debuisset ad ulteriora procedi in discussione cæterarum prærogativarum, ad finem, ut quis eorum præter scientiam, 6
& litteraturam in eisdem qualitatibus, & prærogativis insimul collatis, præpolleret, reportaret quoque ad sui favorem controversæ Parochialis adjudicationem, per ea, quæ in similibus habentur connotata penes *Pignatell. consult. canon.* 181. *num.*1. *tom.*1. *Ventrigl. in praxi tom.*3. *de collat. Paroch. annot.* 5. §.2. *num.*44. *&* 63. *Rota decisione* 24. *num.9.coram Celso*, cum aliis relatis Concordan. *in Albanen. Archipresbyteratus* 2. *Junii* 1702. §. *Equidem in provisionibus coram me, & in Lunen. Sarzanen. parochialis* 2. *Julii* 1706. §. *Neque obstare coram R. P. D. meo Omana.*

Verùm magis acre jurgium exarsit, prætendente Petro Paulo, veluti habente primum judicatum Examinatorum in Urbe pro se, tertium ad minus ineundum esse experimentum ex quo precisivè à peculiaribus Statutis, ut privilegio ipsius materiæ de jure sancitum habemus, quod tres, ad constituendam rem judicatam, sententiæ requi- 7
rantur, ad *Text. in Clementina ut calumniis, de sentent. & re judic. l. unica cod.*

cod. ne liceat in una, eademque causæ provoc. Card. de Luca de judic. disc. 1. *sub num.*14. & fuit latè in hac specifica quæstione examinatum penes *Pignatell. cons. can.*147. *num.*7. *tom.*4. *Gonzal. ad reg.*8. *Cancell. glos.*4. *num.*121. *Nicol. in flosc. verb. examen*, *num.*6. & resolutum *in Nepesina Canonicatus coram Merlin. inter ejus impressas*, *decis.* 146. *in fine decis.* 159. *in princ. in Syracusana Præposituræ* 26. *Junii*, *&* 9. *Novembris* 1697. *relat. penes modernum Romanum*, *discept.*13. *à num.*48. *& ad seq. in Papien. præposituræ* 28. *Novembris* 1698. §. *Atque ex his descendendo cum seqq. coram me inter hactenus impressas*, *decis.* 64. *à num.*12. *& in Calaguritana dimidii Beneficii de Lanciago* 13. *Febr.*1705. *per tot. cor. R. P. D. meo Caffarellio*.

Huic tamen mordicus novæ provocationi sese opponebat, ac forsan justè, & rationabiliter Andreas, quoniam universæ authoritates à Petro Paulo deductæ loquebantur in casu, quo, quis per antea fuisset assequutus collationem, seu præsentationem ad aliquod beneficium, ad quod idcircò diceretur habere jus, quod nuncupant *ad rem*, & tunc si habens hujusmodi jus ad rem, exempli gratia, provisus Apostolicus sub assueta clausula, vel formula, quæ compellatur *in forma dignum*, vel præsentatus à legitimo Patrono, vel demum præelectus ab Episcopo in concursu, in provocationibus postmodum succedaneis collapsus, reprobatus extitisset etiam per duas vices, in his profectò circumstantiis nequiret ab illo divelli tale jus ad rem, sub prætextu, quod bis succubuerit in examine circa idoneitatem; sed foret nihilominus admittendus ad ulterius experimentum; Etenim in hoc casu intrat ratio, quod pro constituenda adversus eum re judicata, tres requirantur sententiæ, sive Ju-
8 dicia Examinatorum cum favore habentis præfatum jus ad rem, deficientia in successivis examinibus possit adscribi accidentali tunc temporis ægritudini corporis, vel animi, & nequeat prorsus censeri non idoneus, qui à principio talis fuerat à legitimo Superiore repertus, donec post tertium experimentum, prorsus inverisimile existat, quod semper versaretur in illo statu ægritudinis, & injustitia primæ approbationis evincatur, & hoc est quod dicunt *Pignatell. dicta consult. canic.* 147. *num.* 6. *tom.*4. *modern. Roman. dicta discept.*13. *num.*3. *&* 6. *Pax Jordan. lucubr. Canon. tom.*2. *lib.*10. *tit.* 8. *num.* 109. *&* 246. *Massobr. in praxi haben. concurs. requisit.* 5. *dub.* 6. *Nicol. in flosc. verbo examen. num.*6. *Rota dec.* 159. *num.*12. *coram Merlin.* cum aliis relatis in prælaudata *Papien. præposituræ inter impressas coram me*, *decis.* 64. *sub. num.*14.

Fortiùs verò, quia idipsum de jure contingit, & in praxi servatur quando idem confovens jus ad rem nactus quoque fuerit lege, vel Judice ita sanciente possessionem illius Beneficii, possessionem illius rei, vel pecuniæ, prout hìc, cum *Sacrum Concilium*, *& Piana Constitutio* 9
minimè permittant, quod Sacerdote adinvento idoneo à suis Examinatoribus Synodalibus, & ab Ordinario prælecto vigore appellationis ab altero interadjectæ, possessio impediatur, sed solùm relinquant locum prosequendi causam in puro devolutivo, sicuti ad litteram ejusdem *Sac. Concilii & constitutionis S. Pii V.* protestantur *Fagnan. in cap. eam te*, *num.* 35. *& seq. de ætat. & qualit. ordin. Barbos. ad Conc. sess.*24. *de refor. cap.*18. *num.*156. *& in tract. de paroch. cap.*2. *num.* 145. *Garz. de benef. par.*9. *cap.*2. *num.*236. *&* 246. *Massobr. in praxi haben. concurs. requisit.* 5. *dub.*4. *num.* 11. *Barbos. de offic. & potestate Episcop. par.*3. *allegat.* 60. *num.* 104. *Adden. ad Gregor. decis.* 548. *num.*7. *Rot. decis.* 24. *num.*24. *coram Celso*, *decis.* 120. *num.*2. *coram Zarata*, *& in superius relata Calaguritana Beneficii de Lanciago* 13. *Februarii* 1705. §. *Quamvis enim*, *coram R. P. D. meo Collega Alm. Urb. Gubernatore*.

In prædictis namque terminis admissæ appellationis in devolutivo tantùm, certè quo ad effectum excludendi il- 10
lum juridicum, vel judicialem possessorem exiguntur in eodem devolutivo, & ordinario judicio tria uniformia judicata per ea, quæ ultra quotidianam observantiam scripta reliquere *Roderic. Suarez. in l. post rem judicatam*, *vers.*

sed

sed pulchrum dubium, *ff. de re judicat. Monteross. in sua pract. civili, tract.* 3. *de via exequut. fol.* 38. *Guttierez pract. civil. qu. tom.* 1. *lib.* 1. *qu.* 115. *Rota, dec.* 101. *n.* 14. *par.* 16. *rec.*

Diximus omnes authoritates hosce terminos percutere, quoniam etsi ex parte Petri Pauli adducerentur nuperrimè resoluta in præcitata Calaguritana Beneficii de Lanciago 13. Februar. 1705. coram R. P. D. meo Caffarello; Casus ille fraternizabat cum cœteris mox enunciatis, vigente quippè in Regno Sardiniæ notissima Bulla san. mem. Clementis VIII. injungente, quod in Ecclesiis Civitatum, vel Diœcesis Calaguritanæ, & Calceatensis occasione vacantium Beneficiorum indicatur concursus, ad hoc, ut inter quatuor, quos Bulla nominat, *Clericos patrimoniales*, *seu naturales*, approbatos ab Examinatoribus unum ex illis à Beneficiatis habentibus jus præsentandi nominatum Episcopus admittat, eique possessionem attribuat, evenerat, quod Julianus extiterat jam approbatus, itidemque prælectus à prædictis Beneficiatis, ac denique possessionem ab Ordinario assequutus, prætendente autem Francisco, qui etsi ab initio rejectus fuerat, & reprobatus ab Examinatoribus, & consequenter posthabitus à Beneficiatis, nihilominus provocando deinceps reportaverat testimonium suæ idoneitatis ab Hispaniarum Nuncio, quod non esset ampliùs inquirendum de ejus idoneitate, ut ita in vim concomitantis decreti Nunciaturæ posset recta via prælegi ab eisdem Beneficiatis ad exclusionem Juliani possessoris, optimè definitum fuit, quod novo, & forsan suo loco, & tempore tertio examini foret subjiciendus, cum ut præmisimus,
11 intendens juridicum, vel judicialem possessorem expellere à sua possessione in judicio devolutivo, nequeat firmare suum bonum jus in eodem devolutivo, nisi sui favore tres conformes sententias enumeret, ex quibus præcedens juridica exequutio, rei judicatæ effectus, ut in *Rubric. ff. de re judic. & effect. sentent. Mauson. de caus. exequutiv. ampliat.* 35. *numer.* 5. valeat dimoveri sicuti ultra mox allegatos generaliter advertunt *Card. de Luc. de Benefic. disc.* 137. *sub num.* 8. *Rota dec.* 5. *num.* 7. *coram Ubago, & decis.* 315. *num.* 6. *part.* 18. *recent.*

Ast è converso (subjungebat Andreas) non erat ita procedendum in præsenti casu minusve iterandum suum examen, cum jam fuisset vindicata prætensa justitia suæ primævæ approbationis, & prælectionis per alterum in ordine tertium experimentum initum coram *Reverendissimo Decano*, *& Ponente*, ut suprà, primò quia aliàs si ob aliquod infortunium, aut enunciatam accidentalem ægritudinem corporis, vel animi succubuisset in hoc alio quarto experimento, locus fieret processui in 12
infinitum in præjudicium Regiminis animarum, interim sub remoto, & incerto Pastore viventium, quando id etiam abstractivè abhorret à jure, ut conclamant *Felin. in capit. proposuisti*, *num.* 11. *circa finem*, *vers. quia ejus officium*, *de probat. Riminal. Jun. cons.* 335. *n.* 6. *Rota penes modernum Forolivien. dissert. legal. tom.* 1. *dissertat.* 22. *decis.* 1. *num.* 2. *& dec.* 4. *num.* 10. *dec.* 564. *nu.* 25. *coram Bich. dec.* 317. *num.* 26. *part.* 11. *& dec.* 246. *num.* 7. *par.* 19. *recent. & in Romana Emphyteusis super meliorامentis* 15. *Martii* 1706. §. *Quoniam liquidatio coram Eminentissimo D. meo Cardinali Caprara.*

Secundò magis introspecta, sive juncta ratione interventus, & assistentiæ Sacræ Rotæ Auditorum, qui si ad exemplum Causæ Nepesinæ coram Merlino, & Syracusanæ coram bon. mem. Muto, in hoc tertio examine pronun- 13
ciassent idoneum ipsum Andream, illorum utique Judicium fuisset inappellabile, sicut extitit in causis prædictis, ita non minùs sub eorum oculis sequuta proculdubio canonica approbatione, idem videbatur decernendum ex regula, *qui facit per alium* 72. *de regul. jur. in* 6. *Bartol. in summar. l. unum*, *de familia* 69. §. *Si de falcidia quæratur*, *ff. de legat.* 2. *Roman. cons.* 116. *sub n.* 1. *Marant. contr. jur. tom.* 3. *resp.* 44. *n.* 19. *Marc. Anton. Paulut. dissert. legal. tom.* 1. *dissert.* 10. *num.* 41. *&* 42. *Rota*

dec.

dec. 548: *num.* 16. *& seqq. par.* 5. *rec. tom.* 2. *& in Burgen. jurisdictionis super exercitio functionum Parochialium* 11. *Junii* 1706. §. *Firmato quippe coram Me.*

Tertiò denique evidentiùs ponderata hodierna formula, quam adhibent Examinatores in Urbe, qui doctrinam
14 rigidè expendunt non jam in voce præterlabente, sed in scriptis permansuris, videlicet priori loco injungendo examinandis, quod ad modum concionatoris discursus fiat ab eis oratio, sive adhortatio ad Populum super aliquo ex Sacris Evangeliis casu aliter adaperto, deinde pariter traducendo unum ex capitibus de Dogmaticis sessionibus Concilii Tridentini, fortuitò similiter obtingen. ac denique retento ordine in scriptis respondendo super novem conscientiæ casibus. Quamobrem sicuti facile ex indicatis prætextibus, vel motivis in sensu negativo posset excusari reprobatus, quoties malè oneribus hisce correspondisset, è contra in sensu affirmativo non posset accidenti referri illa demonstrata idoneitas in scriptura semper ostensibili, *charta enim*, ut adagio dicitur, *semper cantat*, & ob id quare ambigendum de illa sufficienti doctrina, cujus testimonium nullatenùs eventuale, & transitorium, sed perpetuò, & ineluctabiliter sub oculis ponebatur, contra facti siquidem evi-
15 dentiam nulla admittitur probatio in contrarium, *l. minor vigintiquinque ann. ff. de minor. l. si irruptione §. ad officium ff. fin. regun. gloss. notab. in cap. quod autem interrogasti* 27. *qu.* 2. *Baldus in l. ultim. in principio, numer.* 7. *de Episcop. & Cleric. Balduoc. ad cons. Roman. tom.* 4. *dec. seu resolut.* 83. *num.* 1. *in fine, & numer.* 2. *Navar. dec.* 132. *Fontanell. decis.* 381. *sub numer.* 3. *Rota dec.* 70. *sub num.* 4. *post consil. Farinacc. tom.* 1. *dec.* 188. *num.* 4. *par.* 15. *& dec.* 145. *nu.* 18. *par.* 17. *rec.*

Quin refragari posse videatur consideratio servandæ æqualitatis, dispar etenim est ratio inter amovere satagentem ab attributa per Judicem, vel per legem possessione suum contradictorem, in qua hypothesi sanè, ut ostendimus, trinum ad minus requiritur judicatum in oppositum, & inter casum, in quo tractetur de eodemmet per antea possessore in judicio devolutivo rursus canonizato, tunc enim non admit- 16
tuntur regulariter aliæ sententiæ, sed ad summum recipitur altera appellatio, ut in proposito patet ex annotatis in *Addit. ad meas dec. inter hactenus impress. tom.* 1. *dec.* 1. *numer.* 6. *&* 7.

Cæterum Tribunal suas quodammodò fimbrias maturitatis dilatando in quamdam majorem exuberantiam, exaudivit quoque postulationem hujus tertii, & respectivè quarti experimenti de 17
facto non recusati ab Andrea, sed religiosissimè adscitis *Reverendissimo D. meo Decano* tribus aliis viris, sivè Examinatoribus, ætate, & Doctrina præstantibus, & iis, qui examini subiici debebant ignotis, inventus de novo est Petrus Paulus minus habens in conflictu, quamvis, & ipse fuerit undique pro idoneo ad curam exercendam renunciatus, ac propterea cum pro finali, ut par erat dispunctione negotii subinde proposuerim disquirendum *utrum constaret de irrationabili judicio Episcopi, itaut adjudicanda foret Parochialis Petro Paulo*, negativum in omnibus prodiit in hodierna Audientia responsum, nempè, *non constare de irrationabili judicio, & non esse adjudicandam Parochialem Petro Paulo.*

Fundamentum resolutioni præbuit ineluctabilis, & undique firma propositio, quod ad hoc, ut judicium Episcopi præeligentis magis unum, quàm alterum in hujusmodi concursibus pos- 18
sit objurgari, & rescindi tamquam irrationabile, expostulatur tanta meritorum, & prærogativarum inæqualitas, ut pariat manifestum, & inexcusabilem excessum, itaut si non dolo positivo, immodicæ saltem, & non tolerabili affectioni imputanda veniat eadem præelectio, quemadmodum de mente ipsius *Sacros. Concilii Tridentini*, nec non *Piana Constitutionis* citra contradictorem stabiliunt, *Fagnan. in cap. eam te numer.* 24. *&* 30. *de ætate, & qualitat. & ordin. præfic. Covarr. in regul. peccatum*

cum §. 7. *numer.* 3. *vers. alioquin omnes electiones*, *& numer.* 4. *versic. etiam si locus esset*, *Pax. Jordan. lucubrat. canonic. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 8. *de collat. Paroch. num.* 255. *& seqq. Gonzalez. ad regul.* 8. *Cancellar. gloss.* 4. *numer.* 126. *&* 139. *& in annot. ad gloss.* 9. *numer.* 209. *Massobr. in praxi habend. concurs. requisit.* 5. *dubitat.* 2. *numer.* 42. *Barbos. de Offic. & potest. Paroch. par.* 1. *capit.* 2. *num.* 140. *&* 142. *in fine*, *Rota decis.* 612. *numer.* 1. 15. *&* 16. *coram Merlino dec.* 422. *num.* 5. *&* 6. *coram Remboldo*, *& dec.* 654. *n.* 4. *p.* 4. *diversor.*

Iste autem tam patens excessus minimè eliciebatur ex eo, quòd cum Petrus Paulus foret senior ætate, & antiquior in Sacerdotio, magis Nobilis, necnon pauperior, & indigena, & usque ab anno 1697. ad audiendas confessiones approbatus, cum ulteriori facultate absolvendi à casibus reservatis, versatusque in Officiis Piarum Congregationum, ac Sodalitatum cum similibus; Licèt enim omnia hæc delineare possent virum capacem, & emeritum ad quamcumque Animarum curam assequendam, non tamen ullo modo suffocabant qualitates fortè magis ex toto complexu coruscantes in Andrea, comparativè siquidem ad enunciata Petri Pauli requisita, Andreas reperiebatur Paulo quidem junior, videlicet quinque circiter annis, sed in ætate sufficientissima, nedum, ut institui Parochus hujus rusticæ Curæ valeret, sed etiam canonicè creari Episcopus, & Parochus Pa-
19 rochorum, prout in ordine ad ætatem 30. *ann.* sancitum legitur *in cap. cum incunctis de election. Azor. instit. moral. p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 5. *in princip. Guttierez. quæst. canonic. lib.* 1. *cap.* 28. *num.* 6. *Garz. de Benefic. par.* 7. *capit.* 4. *numer.* 76. *Vivian. in praxi Jurispatron. par.* 2. *lib.* 6. *capit.* 7. *numer.* 4. *Antonell. de temp. legal. lib.* 2. *capit.* 11. *numer.* 1. *Barbosa de Offic. & potest. Episc. par.* 2. *allegat.* 1. *numer.* 26.

Circumstantiæ majoris claritudinis, seu Nobilitatis, paupertatis, necnon illius ut ita dicamus, indigeneitatis parum præpollebant ad finem, & effectum, de quo agebatur; Nobilitas quip- 20
pè existimabilior consistit in animo atque Virtutibus, neque *coram Deo*, apud quem *non est exceptio Personarum*, minus Nobilis postponitur ad Altare, monente *D. Paulo*, etsi ad aliud propositum, *eligite contemptibiles Ecclesiæ*, & anceps judicium est, an plus contribuant Officiorum muneri, & administrationi paupertas, aut commoditas, secundùm ea, quæ post *Borell. de* 21
Magistrat. edict. lib. 1. *cap.* 13. *à num.* 2. *cum plurib. seqq. Mastrill. de Magistrat. lib.* 2. *cap.* 12. *à num.* 8. *ad* 29. *Petr. in comment. super ritib. magn. Cur. Vicariæ Ritu* 14. *num.* 19. *tom.* 1. habentur annotata *in præfatione ad meas decisiones tom.* 1. *num.* 22. *&* 23. & in proposito observat *Abbas in cap. Constitutis*, *num.* 10. *& seqq. de appellatione*, *juncta ibid. gloss. in verb. Impotentiam*, *Lambertin. de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 3. *art.* 5. *num.* 1. *Barbos. de Paroch. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 118. *Ventrigl. prax. rer. notabil. tom.* 2. *annot.* 3. §. 2. *&* 29. *Rota d. decis.* 654. *num.* 2. *vers. & non pauper. par.* 4. *divers.*

Respectu verò ad animadversionem, quod Petrus Paulus foret indigena, & è converso Andreas de cætero in loco versatus ab Episcopo ejusdem Civitatis ordinatus, Patria tamen esset alienigena generaliter quidem, & in abstracto posset in aliqua majori existimatione fulciri, quoties tractaretur de assequutione simplicis Beneficii, vel alterius rei indifferentis, eo quòd regimen Animarum utique præponderat Populi, seu Parochianorum benevolentia profusè demonstrata erga personam Andreæ, quando vix Petrus Paulus afferebat testimonium Domini Temporalis loci de Guardamilio, in quo sita erat Parochia non dissimile ab alio, quod, & exhibebat Andreas; Semper 22
etenim, & præmaximè pro fælici, & salubriori administratione curæ spectabilis est, & spectari debet pascendi gregis affectio, ad hoc, ut magis Populo gratus melius præesse valeat, & prodesse ex iis, quæ habentur animadversa per *DD. in Can. Nullus* 61. *distinct. Barbos. in cap. quod Dei*, *num.* 4.

de

de stat. monach. Pignatell. consult. Canonic. 118. *num.* 5. *tom.* 1. *Fraff. de Reg. patron. Indiar. cap.* 33. *num.* 25. *Card. de Luca, de Paroch. disc.* 1. *num.* 19. *& disc.* 137. *n.* 27. *Alter de Luca in observ. ad Ventrigl. in praxi rer. notabil. tom.* 2. *annot.* 3. *sub num.* 6. & sæpius professa est *Rota*, & præsertim *in Albanen. Archipresbyteratus* 29. *Januarii* 1703. §. *Parum refragante coram Me*.

Neque pariter considerabile discrimen intercedebat inter Petrum Paulum, & Andream in ordine ad ministerium Confessarii, quia & Andreas de tali veste proportionabiliter ad ætatem triennio post indutus apparebat, at quod altius subcensendum reputabatur practicum erat exercitium fermè per sexennium expletum ab Andrea circa Curam Animarum tamquam ab hoc, vel illo Parocho in sui suffraganeum, & adjutorium electum, quæ sane pra-
23 xis actualis cum indubitanter prævaleat unde, & quandoque post modum fallibili theoricæ, summopere solet perpendi, & anteferri in hisce concursibus, sicut aliàs firmatum habemus penes *Roccam de Curt. de Jurepatr. in verbo honorificum*, *qu.* 15. *num.* 26. *& seqq. Pax. Jordan. elucubrat. Canonic. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 8. *numer.* 211. *Panimoll. decis.* 101. *numer.* 15. *Rota decis.* 115. *coram Pamphilio*, *& decis.* 946. *utrobique numer.* 1. *coram Dunoz. Jun. & decis.* 210. *numer.* 21. *par.* 11. *recent.*

Adscriptus pariter fuerat Andreas Syllabo Congregationum Piarum, quodque plus erat, extiterat præpositus ab Episcopo directioni Conservatorii Puellarum præservararum noviter erecti, quod profectò pariter practicum
24 experimentum anteponi merebatur simplici probabilitati eventuali, juxta illam majorem securitatem, majusque decus, quod secum fert probata experientia, teste *Baldo*, *cons.* 136. *numer.* 2. *&* 3. *lib.* 2. *Actolin. resol. forens.* 108. *numer.* 27. *Aristotel. lib.* 8. *Politic. cap.* 6. *Bobadill. eod. tract. libr.* 1. *cap.* 6. *numer.* 28. *Mastrill. de Magistrat. lib.* 2. *cap.* 4. *numer.* 42. *& seqq. de re benef. lib.* 2. *quæst.* 31. *sub numer.* 137. *Rota decis.* 295. *num.* 7. *& decis.* 296. *numer.* 3. *par.* 11. *& dec.* 175. *num.* 4. *in fine par.* 17. *recent.*

Atque ex his satis jam deficiebat illa tam magna inæqualitas, quæ exigitur, ut annotavimus, ad infringendum ex capite irrationabilitatis judicium Episcopi, quem sicuti *Sacrosancta Concilia*, *& Apostolicæ Constitutiones* universalis Ecclesiæ bono consulentes justè obstrinxerunt subjectioni indicendi Concursum, & pavendi de recursibus ad Superiorem, ita quantum fieri potest, liberum relinquere arbitrium in hac præelectione restricta intra cancellos approbatorum, quando præcipuè mala, aut minus justa præelectio in suæ conscientiæ pondus deflecteret, ad hunc etiam effectum dicitur Parochus Parochorum, & de jure est, quod alterum præponens teneatur 25
de facto à se propositi, aut substituti ad *Tex. in l. sed etsi pupillus* 11. §. *de quo palam*, *ff. de instit. act. l.* 1. §. *non autem post med. ibi*: imputaturum sibi cur talem præposuerit, *ff. de exercit. action. Bartol. aliisque DD. in l. ne quid ff. de inced. Ruin. Naufrag. Roland. cons.* 95. *numer.* 11. *& seqq. vol.* 2. *Rebell. de obligat. instit. lib.* 2. *quæst.* 11. *Rota decis.* 452. *numer.* 2. *par.* 4. *rec.* cum aliis *in tract. de commerc. & mercat. disc.* 21. *n.* 19. *& discurs.* 29. *n.* 10.

Concomitante ulterius intrinseca ratione, quod cùm præcellentia in gubernio animarum revera non consistat in hac, vel illa majori extrinseca prærogativa, sed in cæteris vigilis, & gnari 26
Pastoris magis notis animi dotibus *ex. gr.* mansuetudinis, pietatis, & prudentiæ, Populique affectionis, nemo dixerit, quod circa hoc judicandum non sit pro judicio Episcopi, qui omnium melius cognoscit oves suas, & scire præsumitur quid conscientiæ suæ, sive propriæ obligationi magis expediat, dicebat enim *Div. Augustin. in tract.* 74. *&* 75. *in Joan. sub fin. Faciem videmus alterius, nostram videre non possumus, conscientiam verò nostram videmus, alterius non videmus*. Quapropter reflectivè ad supradicta hoc idem in casu nostro concludunt ex

D.

D. Thoma 2. 2. *qu.* 63. *art.* 2. *in respons. ad* 3. *Lotter. de re benef. lib.* 2. *qu.* 31. *sub numer.* 114. aliique plenè relati in prælaudata *Albanen. Archipresbyteratus* 29. *Januarii* 1703. §. *Ac propterea coram Me*.

Cæterum etiam in foro, & præcisivè à supponendis magis aptabilibus prærogativis secundùm informatam Episcopi conscientiam favore Andreæ, signanter circa administrationem hujus potiùs Curæ quàm alterius, *non etenim omnia possumus omnes*, sed aliquis, habita comparatione locorum aptior est in uno loco, & al-
27 ter in altero, adeout in proposito senioritatis comparativè vincat Junior, quoties agatur de rurali Parochia, sita in locis montuosis, & asperis, dissitasque habens in se domos pascendi gregis, ex his, quæ ad rem considerandam fore perpendunt *Felin. in cap. cum adeo, num.* 6. *de rescript. Guttier. Canonicar. quæst. lib.* 2. *cap.* 11. *à n.* 64. *cum plurib. seqq. Maceraten. var. resol. lib.* 1. *cap.* 54. *num.* 27. *Sot. de just. & jur. lib.* 3. *qu.* 2. *art.* 9. *limit.* 2. *Tambur. de jur. Abbat. tom.* 1. *disput.* 5. *qu.* 13. *n.* 8. *Rota, dec.* 612. *n.* 8. *coram Merlino*.

Nonnè in supervento bino experimento doctrinæ in Urbe, quid dicendum esset extra eam ratione thesium, quas substinuerat, & ex capite nonnullarum approbationum in concursibus, quas Petrus Paulus reportaverat, supereminuit Andreas? quod valdè ponderandum venit ex animadversis per *Rot. dec.* 8. *de probat. in nov. dec.* 18. *num.* 4. *de conceff. præb. pariter in novis, & dec.* 60. *num.* 12. *par.* 9. *& dec.* 350. *sub num.* 2. *par.* 14. *rec.*
28 posteriora quippe derogant prioribus, ut exornando decurrens adagium subjungit *Dec. in l. pacta novissima, Cod. de pact. Bald. cons.* 223. *in princip. lib.* 1. *Surd. dec.* 197. *n.* 7. *Rota dec.* 957. *n.* 7. *coram Dunoz. Jun. decis.* 233. *num.* 17. *coram Peutinger. dec.* 359. *num.* 4. *& dec.* 190. *num.* 12. *par.* 19. *rec.*

29 Nonnè tandem prælaudatus Andreas (& hìc pariter reincidebat retorsio majoris pauperratis) post ingressum ad exercitium curæ, propriis, & admodùm considerabilibus sumptibus reparavit controversam Ecclesiam Parochialem tam materialiter erga parietes inclinatos, quàm quodammodo formaliter quoad sacras suppellectiles, quibus erat destituta, usque ad occurrendum in hodiernis Italiæ calamitatibus alimoniæ illius Populi indigentis; ac propterea quomodo non erat gratificandus Andreas æquè usque ab initio approbatus cum subsequuta præelectione, dum si hoc ipsum peranteà fecisset, præferri mereretur, quando ex minùs forti ratione, scilicet ex facto non suo, sed ejus antecessorum, qui in Ecclesiæ dotatione contribuerunt, compatronus ad aliquod Beneficium præsentatus, semper in gratificatione præfertur, ex plenè congestis per *Lambert. de Jurepatronat. lib.* 2. *par.* 3. *qu.* 5. *art.* 40. *Vivian. eod. tract. par.* 3. *lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 67. cum aliis adductis *in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Diximus ex utroque capite, coram Me*; Et regulare est, quod veniat in assequutio- 30
ne Beneficii præferendus ille, de cujus bonis sive in totum, sive partialiter fundata est Ecclesia, ad optimam *gloss. in Can. neminem, distinct.* 70. *verbo sive possessionis* ibi: *Quia potiùs sunt illi Clerici instruendi, de quorum bonis fundata est Ecclesia*: quam in proposito exornant *Azor. instit. moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *qu.* 25. *vers. & coram multis, Salzed. in pract. Canon. cap.* 54. *sub num.* 4. *Lambert. de Jurepatr. par.* 3. *lib.* 2. *art.* 4. *quæst.* 5. *num.* 9. *Barbos. de offic. & potest. Episc. par.* 3. *allegat.* 60. *num.* 101. §. *Quod attinet*, & magis in individuo *sub* §. *Et præferendum, versic. quando verò in aliquo*, & ibidem relat. *Varer. Reginald. in prax. for. Pœnitent. tom.* 2. *lib.* 3. *tract.* 3. *n.* 200.

Non constare igitur, ut diximus, de judicio irrationabili Episcopi, neque esse adjudicandam Parochialem Petro Paulo, unanimi suffragio *Domini* dixerunt; De reliquo negligentes aures præbuere criminationibus hinc inde ardore forsan, de duobus supra, tactis, & absque ulla juridica justificatione excitatis.

Utraque, &c.

R. P. D.

R.P.D. FALCONERIO.

Nullius, seu Caputaquen. Jurisdictionis super Censuris.

Veneris 21. Februarii 1710.

ARGUMENTUM.

Censuræ ab Episcopo fulminatæ contra non Subditos ex triplici defectu corruunt, ac quomodo contra illos procedere debet ostenditur. Exemptis licitum est armis temporalibus uti in defendenda jura eorum proprii Superioris existentis in possessione suæ Jurisdictionis.

SUMMARIUM.

1 *Censuræ prolatæ ab Episcopo contra non subditum quomodo corruunt, ostenditur.*

2 *Jurisdictio exerceri potest, vel ratione loci, vel delicti vel personarum.*

3 *Jurisdictio per Episcopum exerceri nequit intra limites alterius jurisdictionis.*

4 *Episcopus ratione delicti quando non subditum excommunicare potest, ostenditur*, & numer. 5.

6 *Episcopus exemptos censuris ligari nequit.*

7 *Episcopus adversus Regulares delinquentes extra claustra non punitos infra Statutum terminum ab eorum Superiore, non potest procedere nisi jure delegato.*

8 *Episcopus contra perturbantes suam jurisdictionem potest vim vi eos repellere, & censuras proferre*, & n. 18.

Limitatur, n. 11.

9 *Episcopus jura sua tuendo potest procedere contra non subditum, si procedat, ut pars, secus autem si procedat, ut Judex.*

10 *Et tali casu tenetur servare formulam traditam* à Ricciull.

12 *Citatio personalis requiritur, ut sententia excommunicationis proferatur.*

13 *Citationis defectus multifariam sanatur præcipuè per comparitionem.*

14 *Primæ citationis defectus licèt per comparitionem sanatur, tamen ad singulos sequentes actus reus citari debet.*

15 *Censuræ latæ post allegatam exemptionem à reis exemptis, vel post appellationem, sunt ipso jure nullæ.*

16 *Doctores contrarium tenentes conciliantur.*

17 *Exempti armis temporalibus jurisdictionem proprii Superioris licitè defendere possunt.*

DECISIO II.

PRopositum in contemporanea Audientia dubium: *An censuræ sustineantur*. Domini negativè resolverunt; Ex firmatis enim in alia mea decisione super bono Jure, sicuti inconcussa permanet Jurisdictio, & separatio. Territorium Prioris Abbatis; ita triplici defectu, Jurisdictionis, Ordinis, & Causæ corruunt tamquam nullæ Censuræ ab Episcopo prolatæ. 1

Defectu si quidem Jurisdictionis, dum nec ratione loci, nec ratione delicti, nec ratione personarum Episcopus valebat dictas relaxare Censuras; non quidem ratione loci quia manus injectio in fratrem Nicolaum oblatum Basilianum expleta fuit in Molendino Abbatiæ Cadossæ propè Casale dirutum Cadossæ, & proindè intra limites Abbatialis jurisdictionis, in quibus Episcopus nullam poterat exercere jurisdictionem ad *Text. in cap. novit. ibique Glos. in vers. terminos, de offic. legat. cap. 2. de constit. in 6. Clement. Pastoralis, de sentent. excomm. Can. Episcopum 9. qu. 2. Can. si quisquam 11. q. 1. Sayr. de censur. lib. 1. cap. 6. num. 39. & seqq. & bene Rota dec. 47. num. 4. 5. & 6. par. 15. recent.* 2 3

Nec etiam ratione delicti, quoniam, &

& si possit Episcopus non subditum, suumque effectum subditum ratione delicti excommunicare tamen necesse est ut delictum committatur in sua Diœcesi, & ut delinquens si citatione præventus, antequam à sua jurisdictione discedat, *cap. Postulasti, & ibi Gloss. in verb. ratione delicti ac Panorm. num. 7. & 8. de for. comp. & Sayr. de cens. delicto, lib. 1. cap. 6. numer. 34. & seqq.* Quod cum in nulla nostra hypothesis parte verificetur, consequens est nequisse Episcopum ratione delicti ad dictas Censuras procedere optimè *Text. in cap. 1. à principio usque ad §. in eos, de privileg. in 6.* nec pariter ratione personarum, tum quia censuris innodati non erant subditi ipsius Episcopi: tum etiam quia inter eos fuerunt comprehensi duo Conversi Cartusiani, qui tamquam exempti ab ordinaria jurisdictione à dictis censuris alligari nequibant, *cap. quanto 26. de privileg. Nov. in summ. Bullar. comment. 107. numer. 1.* Certoque certiùs quia Episcopus non processit jure delegato, sed jure ordinario, nihilominus indubitati juris est ipsum contra Regulares extra claustra delinquentes, quatenus ab eorum Superiore infra terminum eis statutum non puniatur, non aliter posse procedere, nisi tamquam Sedis Apostolicæ delegatum ex dispositione Sacri Concilii Tridentini, *Sessione 6. cap. 3. cum aliis apud Navar. loco citat. n. 2.*

Neque potest Episcopus hujusmodi defectum supplere præsidio illius conclusionis, quod sibi sit à jure permissum contra quoscumque turbantes suam jurisdictionem, sive lædentes Ecclesiasticam Immunitatem vim vi repellendo, etiam gladio spirituali, uti per *Tex. in cap. dilecto, de sent. excomm. in 6.* Quia duplici responsione objectum evertitur; Altera, ex quo præviis citationibus examine Testium, aliisque judiciariis formalitatibus Sententiam excommunicatis promulgavit quando in his circumstantiis non erat in sua potestate judicialiter procedere, cùm debuisset se gerere uti Pars non autem uti Judex ex Doctrina *Innoc. in cap. Venerabili ante numer. 5. de Cens. Pignatell. consult. 128. num. 11. tom. 4. Rota decis. 122. num. 8. & 9. part. 14. recent.* Immò hoc ipsum exprimere tenebatur juxta formulam traditam à *Ricciul. de jur. Person. lib. 4. cap. 61. n. 71. cum seq.* Altera verò quoniam tunc supra recensita conclusio locum habet, quando Episcopus est in possessione Jurisdictionis, secus autem si illa pœnes alium residet, dum sicuti sibi à Jure cautum est suam Jurisdictionem tueri; Ita ab eodem jure est ei veritum alienam jurisdictionem invadere, sive alterius possessionem perturbare, *Innoc. ubi supra Ricciull. d. cap. 61. numer. 54. & seqq. & præsertim, numer. 57. Rota in decis. 122. numer. 17. & 18. par. 15. recent.*

Post defectum jurisdictionis subsequitur ille ordinis cùm citatio contra assertos delinquentes non fuerit personaliter executa, & tamen cùm agatur de excommunicatione, quæ est pœna omnium gravissima, requirebatur personalis citatio ad afficiendos citatos, eosque reddendos veros contumaces, *Felin. in cap. cum sit Romana, numer. 13. & 14. de appellat. Sperell. decis. 48. numer. 3. & seqq. Rota coram Buratto, decis. 176. numer. 1. & in rec. decis. 498. numer. 4. part. 14.* Quamvis enim hæc nullitas evitari credatur, vel quia non agebatur de censuris ab homine referendis, sed de sola denunciatione excommunicationis jam incursæ, sivè quia non pateret tutus accessus: sivè tandem quia per comparitionem dictus defectus fuit sanatus cum indè arguatur notitia citationis, quæ eumdem effectum operetur ac si ab initio ea fuisset legitimè executa, ad perpensa per *Rotam in decis. 48. numer. 18. & seqq. part. 4. tom. 2. recent.* Attamen in præsenti casu omnis umbra difficultatis removetur, attento, quod per ipsam comparitionem circumducta remansit prima citatio, & proinde per edictum citati iterum erant ad singulos sequentes actus citandi *Gemin. in c. fin. de dolo, & contum. Sperell. d. dec. 48. n. 6. Rota in dec. 494. num. 3. p. 14. rec.*

Cumu-

Cumulantur nullitates in ordine, propterea quòd ante sententiam fuit allegata exemptio Cartusianorum, & ulterius à quocumque actu contrario, sivè ab ulteriori processu fuit ad S. Sedem
15 appellatum, ideoque ex utraque causa nequibat Episcopus Sententiam excommunicationis proferre, prout de exemptione, & præcipuè cum possessione privativæ jurisdictionis optimè *Innoc. in d. cap. Venerabili, nu. 4. in fin. & num. 5. de Cens. ibique Butr. sub numer. 10. ver. octavus Casus, & de Censuris latis post appellationem, Scacc. de appellat. qu. 17. limit. 22. num. 54. Farinacc. qu. Crimin. 101. num. 70. Grat. discept. for. cap. 17. num. 4. & 5. Cavalcan. decis. 33. numer. 2. 44. & 50. par. 2. Ric. decis. 103. num. 3. lib. 3. Sperell. decis. 48. num. 7. & seqq.* & quamvis non desint Doctores contrarium tenentes, nihilominus, vel loquuntur in terminis
16 appellationis interpositæ à sententia excommunicationis jam lata, vel quando agitur de facto notorio, vel de appellatione frivola, & nulla in ea expressa causa, ut opiniones conciliando concordat *Sperell. dicta dec. 48. n. 58. & seqq.* cum ibi relatis.

Defectus causæ tandem accidit, cum ex supra relatis, & latius in altera mea decisione super bono jure, non constat Monacos Cartusianos perturbasse Jurisdictionem Episcopi, sed ejus Ministros invasisse Jurisdictionem Prioris
17 Abbatis. Idcircò licitè potuerunt Conversi Cartusiani, ac cæteri Ministri, & Homines Abbatiæ armis temporalibus tueri propriam ipsorum Superioris jurisdictionem, *l. 9. §. cum, igitur, ff. de vi, & vi armata, l. prima, Cod. unde vi, & ad rem dicto cap. dilecto, de sent. excomm. in 6.* ibi: *Et quidem cum liceat cuilibet suo vicino, vel proximo pro repellenda ipsius Injuria, suum impartiri auxilium; Immò si potest, & negligi videatur Injuriantem fovere, ac esse particeps ejus culpæ. Ricciul. de Jur. Personar. lib. 4. c. 61. num. 1. cum seqq.* Tan-
18 toque magis, quia Ministris Episcopi obstiterunt, uti Partes, & ideò potuerunt vim vi repellendo propriam Jurisdictionem defendere. *Cavalcan. d. dec. 23. n. 99. Rota decis. 122. n. 4. & seq. part. 15. recent.*

Et ità utraque, &c.

R. P. D. SCOTTO.

Leodien. seu Aquisgranen. Canonicatus super bono jure.

Lunæ 7. Martii 1701.

ARGUMENTUM.

Statutum Ecclesiæ à Capitulo conditum, & ab Episcopo confirmatum disponens de qualitate providendorum, non habere locum in proviso Apostolico, nisi constet, illud authoritate Apostolica fuisse confirmatum ostenditur.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*

2 *Adjudicatio Canonicatus fit illi, qui potitur anteriori titulo in omnibus suis partibus justificato.*

3 *Statuta contraria juri, & Constitutionibus Apostolicis sunt invalida licèt authoritate Ordinarii confirmata.*

4 *Beneficia Ecclesiastica non consequuntur nati ex legitimo matrimonio.*

5 *A Beneficiis, & Officiis Ecclesiasticis non excluduntur filii legitimi, licèt nati ex illegitimo parente,* & n. 6. & 10.

8 *Statutum prohibens filiis legitimis natis ex illegitimo parente consecutionem beneficiorum non dicitur contra jus, sed præter, & ultra illud.*

Contrarium, n. 8. & 9.

11 *Statuta condita à Capitulo, & ab Episcopo confirmata circa provisiones beneficiorum non extenduntur ad provisiones Apostolicas.*

12 *Conditiones appositæ in limine fundationis beneficiorum uti leges ab omnibus inviolabiliter observari debent.*

13 *Sta-*

13 *Statuta circa provisiones beneficiorum, ut Papæ legem imponant, nihil valent nisi Apostolica confirmatione roborata existant*, n. 20.

14 *Observantia plenè, & concludenter probari debet.*

15 *Fidè lite pendente à personis interesse habentibus procuratæ nullum gradum probationis constituunt.*

16 *Historici suspecti, & in aliquo reperti mendaces nullam fidem faciunt.*

17 *Observantia deducta ex actibus non loquentibus de casu præciso non attenditur*, & n. 18.

19 *Observantia non efformatur ex unico actu.*

DECISIO III.

1 VAcato per obitum Hermanni Theodori Canonicatu antiquissimæ, & celeberrimæ Regalis Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Aquisgranen. de eo à Sanctissimo provisus fuit Jacobus, qui ab Executore in litteris Apostolicis deputato fuit etiam in possessionem immissus, licèt contradicente Capitulo, ob præsentem defectum in eodem Jacobo nonnullarum qualitatum ad formam Statuti dictæ Ecclesiæ, & alterius Cleri Secundarii Leodii requisitarum.

Expedito postmodum per eumdem Jacobum monitorio super manutentione, & executione respectivè litterarum Apostolicarum, istius vigore causa introducta coram A. C. Iste per sententiam pronunciavit litteras Apostolicas non esse exequendas, executionem revocandam, & manutentionem esse denegandam.

Appellavit Jacobus ad nostrum Tribunal, & quia hoc interim Canonicatum prædictum uti vacantem, ut prius impetraverat Paulus Plechelmus ex Baronibus à Rhede, curavit idcircò Jacobus R. P. D. Auditorem Eminentissimi Præfecti Signaturæ Justitiæ declarari etiam causam executionis litterarum Apostolicarum Baronis spectare ad idem nostrum Tribunal, in eoque per me proponi sub die 7. Junii proximè præteriti duplex Dubium, alterum complicatum super bono jure videlicet: *An Canonicatus sit adjudicandus Jacobo, vel potiùs litteræ Apostolicæ Baronis à Rhede sint exequendæ?* & alterum super manutentione, nempè: *An sit danda manutentio?* sed nulla tunc capta resolutione ob suffragiorum scissuram, utroque in hodierna Audientia repropositio, prodiit resolutio quoad primum *Canonicatum esse adjudicandum Jacobo*, quo verò ad alterum pariter favore ejusdem responsum fuit, ut ex altera mea decisione sub hac die pariter emanata.

Stetit ratio dicendi in eo, quod Jacobus nititur provisioni Apostolicæ anteriori alterius consimilis Baronis, ac 2
in omnibus suis partibus justificatæ, unde de jure eidem Canonicatus adjudicari debet, ad firmata per *Rot. dec. 562. & 589. cor. Manzan. dec. 423. n. 1. & seqq. cor. Royas dec. 431. n. 6. cor. Bichio, & in Legionen. beneficii 18. Febr. proximè præteriti, §. Litteræ, cor. R. P. D. dell'Olmo.*

Neque obstare visum fuit, quod cùm ipse ortum habuerit à Patre illegitimo, hinc tam ex dispositione Statuti Ecclesiæ, ejusque longissimæ observantiæ, quàm etiam alterius Statuti Cleri Secundarii Leodii in, & de cujus Diœcesi est Civitas Aquisgranen. incapax sit hujusmodi Canonicatum assequendi.

Quo enim ad Statutum Ecclesiæ quidquid sit an illud comprehendat eos solùm legitimè natos, quorum Parentes orti sunt ex damnato, & incestuoso coitu punibili secundùm utriusque Juris censuram, an verò etiam omnes illos, quorum Parentes ex simplici fornicaria copula ortum habuerunt, prout verificantur in Patre Jacobi, ut *in ejus præterito Summario super Dubio præsenti, num.* 5. in hoc Doctores convenerunt, quod prædictum Statutum neque sit validum, neque possit comprehendere casum de quo agitur.

Et quidem est invalidum, quia contrariatur dispositioni juris, & Constitutionibus Pontificiis pro bono hujus Ecclesiæ regimine emanatis, atque caret Apostolica confirmatione, solum- 3
que fulcitur confirmatione Ordinarii, quem absolutum est, facultatem nequaquam habere authorizandi Statuta juri,

& Constitutionibus Apostolicis contraria, cum hæc tantummodo sit reservata Summo Pontifici, ad *Text. in cap. dilectus, de tempor. ordin. Abb. in cap. consuetudinis, n. 5. vers. conclude ergo, de consuetud. Gratian. discept. forens. cap. 894. n. 14. Barbos. de offic. & potest. Episcop. part. 3. allegat. 93. n. 29. Rot. decis. 3. num. 11. p. 5. recent. Adden. ad Burat. decis. 758. sub n. 13.*

4 Quod autem tale Statutum sit contrarium dispositioni juris, liquet ex quo de jure à consecutione Beneficiorum Ecclesiasticorum repelluntur tantummodò nati ex illegitimo matrimonio, *ut in cap. cum in cunctis, de elect. cap. 1. & ultim. de fil. Presbyt.* Nati verò ex legitimo matrimo-
5 nio, etiamsi habuerint parentem illegitimum, eorumdem beneficiorum capaces existunt, ut communiter probant *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 48. n. 7. & seqq. Bellet. disquisit. Cleric. par. 1. §. 3. tit. de disciplin. Cler. num. 55. Gonzal. ad reg. 8. glos. 8. n. 118. & seqq. Corrad. in prax. Benefic. lib. 2. cap. 12. num. 107. & seqq. Rot. dec. 45. n. 6. post Vivian. de jure patr. & in Tirasonen. Eleemosynariæ 14. Novembris 1603. coram Lancellot. impress. post. cons. 35. Spad. tom. 2. n. 8.*

Dum igitur Statutum incapaces reddit omnes illos, *quorum Pater, vel Mater* (sunt verba Statuti, de quo *d. præterito Summario Jacobi, n. 3.*) *ex quovis Clerico ad aliquem ex Sacris Ordinibus promoto, seu aliàs damnato, & illicito coitu procreatus fuerit, licèt ipse nulla propria originis macula notari possit*, dicitur proinde adversativum dispositioni juris se-
6 cundùm quam taliter nati ad hujusmodi Canonicatus assecutionem admitterentur *Menoch. de arbitr. Jud. cas. 82. n. fin. Rot. in Toletana Canonicatus 18. Maii 1584. penes Marchesan. de commiss. par. 1. fol. mihi 288. n. 4.*

Non relevante, quod cum de jure nati ex illegitimo matrimonio capaces non sint Beneficia Ecclesiastica consequendi,
7 hinc Statutum talem incapacitatem extendens solummodò ad filios illegitimorum, non verò ad omnes eorum descendentes dici potiùs debeat præter, & ultra jus, non autem contra illud *Ricciull. de Neophyt. cap. 6. nu. 14. & seqq. Escobar. de purit. & nobilit. p. 1. qu. 2. n. 31. & 54. Barbos. de offic. & potest. Episc. p. 1. tit. 3. gl. 17. n. 24. & seqq.*

Non enim per hoc quòd Statutum extendit, & ampliat dispositionem juris ad solos filios illegitimorum, cessat ejusdem Statuti contrarietas cum eadem dispositione ex tali ampliatione, seu extensione promanans, sed semper firmum remanet, quod ea mediante destruitur id, quod ejus, & communis Doctorum opinio admittit, & tolerat, ex quo indebitè, per- 8
gravantur filii illegitimorum, quamquam legitimè nati ad portandam suorum Parentum iniquitatem simul, & pœnam contra utriusque juris censuram, de qua *Text. in cap. non debet, de reg. jur. in 6. & in can. numquam, & can. Sponsus 56. distinct. & in l. emancipatum, §. fin. & l. filium, ff. de Senat. l. & qui originem, §. quamvis major, ff. de muner. & bonor. l. sancimus, Cod. de pœn.*

Neque obstant Doctores in objecto allegati, quia illi in locis supracitatis defendunt solùm, quod hujusmodi Statuta prohibentia assecutionem Beneficiorum iis, qui descendunt ab Infidelibus, seu Mauris intra quartum gradum, sunt utilia in pluribus Ecclesiis, & quandoque etiam rationabilia, admittentes de cætero, quod tali utilitate, seu rationabilitate non obstante, ea sint contraria dispositioni juris, solumque observari debeant, quatenùs Apostolica confirma- 9
tione fulciantur, ut videre est penes *Ricciull. eod. tract. cap. 7. num. 1. & seqq. Escobar. loc. cit. num. 9. 12. & 59. Barbos. ibidem pariter, num. 29. & seqq.* & optimè tradit etiam *Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 44. n. 8. & seqq.*

Quod verò dictum Statutum sit insuper contrarium Constitutionibus Apostolicis pro bono hujus Ecclesiæ regimine emanatis, deducitur ex quo Joannes XXIII. voluit indistinctè in Canonicos hujus Ecclesiæ recipi omnes, & quoscumque Clericos aliàs habiles, etiamsi de nobili, & militari genere minimè procreatos, ut ex ejus Constitutione ibi: *Statuimus, quod quicumque Clerici ad hoc aliàs habiles, & idonei, licèt non fuerint nobiles, vel de militari genere procreati in Canonicos recipi: dicto præterito*

Sum-

Summario Jacobi, *n.* 2. Martinus quoque V. eos tantùm ab hujusmodi Canonicatuum assecutione exclusos esse voluit, qui de legitimo matrimonio nati non essent, ibi: *Nullus de cætero in Canonicum recipiatur, nisi de legitimo fuerit matrimonio procreatus*, *eodem Summario n.* 4. quibus stantibus non admitterentur quicumque Clerici aliàs habiles ad formam Constitutionis Joannis, neque excluderentur solummodò nati ex illegitimo matrimonio juxta alteram Constitu-
10 tionem Martini, si subsisteret dispositio Statuti excludentis etiam legitimè natos ex parentibus illegitimis, cum, & hi verè ex legitimo matrimonio procreati sint, & de jure habiles existant ad Beneficia Ecclesiastica consequenda, ut supra firmatum fuit, §. *Quod autem*.

Firmata ex his invaliditate Statuti, accedit insuper quod adhuc ad summum comprehendere posset collationes faciendas per Capitulum, non autem eas, quæ fiunt à Sede Apostolica, prout est illa, quam reportavit Jacobus ex defectu pote-
11 statis, non enim Capitulum, Statutum conficiens, aut Episcopus illud confirmans, facultatem habent imponendi legem Papæ in collationibus Beneficiorum sibi reservatorum, ejusque provisos comprehendendi, *ad Text. in c. cum inferior, de major. & obed. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 38. n. 11. & Gonzal. ad reg. 8. glos. 9. §. 1. n. 52. & seqq. Amayden. de styl. Datar. lib. 1. c. 15. §. 3. n. 4. & seqq. Rot. dec. 375. per tot. par. 4. rec. tom.* 1. ac propterea ita etiam intellexisse, & voluisse dicendum est, voluntatem à potestate metiendo *Honded. cons.* 20. *n.* 6. *& seqq. lib.* 2. *Rot. dec.* 24. *n.* 12. *coram Buratt. decis.* 258. *n.* 10. *coram Cels. & dec.* 38. *n.* 5. *part.* 19. *recent.*

Non obstantibus authoritatibus in contrarium adductis, quia omnes, vel loquuntur de Statuto fundamentali Ecclesiæ, quod comprehendit etiam provisos Apostolicos, ea ratione, quia in limine fundationis unicuique est licitum apponere conditiones sibi benè visas, quæ postmodum inviolabiliter ab omnibus sunt uti leges servandæ, ne aliàs
12 Fideles à fundationibus beneficiorum, & piorum operum retrahantur, ut benè distinguit *Rot. decis.* 375. *n.* 5. *&* 6. *par.* 4. *tom.* 1. *& decis.* 665. *n.* 14. *par.* 18. *rec. & dec.* 73. *n.* 14. *&* 15. *coram Cerr.* vel ubi Statutum Apostolica confirmatione ro- 13
boratum existit, prout loquitur *Lotter. de re benef. lib.* 1. *qu.* 43. *n.* 41. *juncto n.* 10. *&* 11. *Amayden. de styl. Datar. lib.* 1. *cap.* 5. *qu.* 3. *n.* 89. *& seqq.*

Quo verò ad observantiam ea DD. probata non apparuit plenè, & concludenter cum circumstantiis specificis, & casui præsenti congruentibus, prout re- 14
quiritur ad hoc, ut cum ea vis aliqua fieri possit, *Rot. dec.* 452. *num.* 20. *coram Bich. dec.* 380. *n.* 4. *& dec.* 913. *num.* 2. *cor. Cerr. & in alia Leodien. seu Aquisgranen. Decanatus* 20. *Martii* 1699. §. *Neque hæc nullitas*, *coram R. P. D. meo Caprara*.

Non enim probata dici potuit ex variis attestationibus relatis in *præterito Summario Capituli super dubio manuten-* 15
tionis, *n.* 7. *cum duobus seqq.* cum omnes sint simplices fidæ, lite pendente à personis interesse habentibus procuratæ, quæ ideo nullum gradum probationis constituunt *Rot. dec.* 260. *nu.* 11. *& seqq. par.* 17. *dec.* 389. *n.* 18. *& seqq. par.* 19. *rec. & in d. Leodien. seu Aquisgranen. Decanatus*, §. *Talis*, *coram R. P. D. meo Caprara*.

Neque ex testimonio duorum Historicorum, cum hi ultra suspicionem affectionis, quam habere præsumuntur erga hanc Ecclesiam, cujus olim Canonici extiterunt, deteguntur quoque mendaces in ea parte, in qua asserunt non posse aliquem in Canonicum hujus 16
Ecclesiæ admitti, nisi sit ex nobili, & militari genere procreatus, resistente expressa Constitutione Joannis vigesimi tertii superiùs relata, quo fit, ut eisdem nulla fides sit adhibenda ad regulam, de qua *Bald. in l. si ex falsis* 42. *n.* 25. *Cod. de transact. Rot. dec.* 194. *n.* 16. *& seqq. par.* 18. *& dec.* 73. *n.* 5. *par.* 19. *recent.*

Neque demum ex quamplurimis actibus relatis *eodem præterito Summario Capituli*, *num.* 10. cum eorum ferè nullus loquatur de Proviso Apostolico, qui fuerit rejectus, & rejectioni acquieverit, sine quibus circumstantiis obser-

17 vantia ex dictis actibus efformata, non dicitur esse in casu præciso, & per consequens nullius momenti reputatur, *Surd. cons.* 313. *n.* 32. *& cons.* 393. *n.* 20. *& seqq. Rot. dec.* 45. *n.* 6. *& decis.* 162. *nu.* 11. *& seqq. cor. san. mem. Gregor. dec.* 135. *num.* 12. *& seqq. par.* 10. *dec.* 355. *num.* 19. *part.* 11. *dec.* 96. *num.* 18. *& seqq. & decis.* 279. *n.* 7. *part.* 17. *& dec.* 98. *num.* 39. *par.* 19. *recent.*

Et licèt duo ex dictis actibus verè loquantur de Proviso Apostolico, attamen eorum ultimus elicitus ex coacta
18 dimissione Canonicatus facta per Baultz non merebatur allegari, ex quo ipse patiebatur defectus natalium in propria persona, ut *in præterito Summario Jacobi super hoc eodem dubio, n.* 6. unde nil mirum si Canonicatum coactè dimisit, quem resistente dispositione Juris, & particularibus constitutionibus Ecclesiæ haud poterat retinere.

Alter verò actus antiquus de anno 1594. consistens in dilata admissione Gerardi in Canonicum hujus Ecclesiæ facta per Capitulum donec, & quousque ipse docuit de Parentum legitimitate, non relevat, sive quia talis dilata admissio non probat præcisam exclusionem Provisi Apostolici, sive quia probatio legitimitatis Parentum fieri tunc potuit voluntariè per Gerardum ad redimendas vexationes, & lites per Capitulum super hoc pacto promotas, ut benè ad rem observat *Rot. dec.* 351. *n.* 15. *Dunozet. Jun. decis.* 443. *n.* 8. *& decis.* 547. *n.* 15. *par.* 5. *& dec.* 218. *n.* 12. *part.* 16. *recent.* sive demum quia ex tali actu tamquam unico nulla dici potest efformata
19 consuetudo, seu observantia sufficiens, cùm hæc solummodò constituatur ex pluribus, & quidem continuatis actibus juxta theoricam *Bald. in rubr. C. quæ sit long. consuet. n.* 2. *Rot. decis.* 381. *num.* 2. *coram Seraphin. dec.* 162. *n.* 12. *coram san. mem. Gregor. dec.* 226. *num.* 6. *par.* 4. *tom.* 2. *dec.* 513. *num.* 6. *par.* 5. *dec.* 304. *num. fin. par.* 12. *& dec.* 318. *num.* 23. *par.* 16. *recent.*

Denique in nihilum obstare potuit Statutum Cleri Secundarii Leodii (in, & de cujus Diœcesi esse dicebatur Ecclesia Beatæ Mariæ Aquisgranen. ex latè firmatis coram me in Leodien. jurisdictionis 17. Junii 1699. & 15. Martii anni præteriti) mandans, *quod in Canonicum nemo recipiatur, nisi docuerit se ex legitimo matrimonio, & legitimis Patre, & Matre esse natum, ut in ejus cap.* 3. *præterito Summario Capituli super dubio manutentionis, n.* 3.

Tum quia hujusmodi Statutum non probatur usu receptum in pluribus existentibus in Diœcesi prædicta, & potiùs de illius non usu etiam quoad Ecclesiam Beatæ Mariæ Aquisgranen. liquet ex depositionibus Testium *dicto Summario Jacobi, n.* 9. *&* 10.

Tum etiam quia caret confirmatione Apostolica, haberque solummodò confirmationem Nuncii Apostolici Coloniæ, qui facultatem non habebat confirmandi Statuta, Jura, & Constitutionibus Apostolicis contraria, ut patet ex ejus facultatibus specialiter habitis à san. mem. Alex. VII. ibi: *Condita Sacris Canonibus, & ejusdem Concilii Tridentini Decretis non repugnantia confirmes: dicto præterito Summario Jacobi, n.* 8.

Tum demum, quia quatenus etiam valida fulciretur Apostolica confirmatione, adhuc cum non sit Ecclesiæ fundamentale, & generaliter tantummodò loquatur, numquam comprehendere posset Provisos Apostolicos, de quibus mentionem non facit, & sine qua Pontifex 20
non censetur per quamcumque etiam specialem confirmationem, sibi aut suis successoribus legem imponere, propriamque authoritatem restringere in collationibus beneficiorum sibi reservatorum, *Rot. coram Putea in antiquis dec.* 309. *lib.* 1. *dec.* 2028. *num.* 2. 8. *&* 9. *coram Coccin. repetita in rec. decis.* 183. *par.* 6. *dec.* 73. *num.* 11. *& dec.* 89. *sub num.* 16. *coram Cerr. dec.* 127. *nu.* 14. *&* 15. *par.* 9. *dec.* 343. *n.* 12. *& seqq. signanter n.* 17. *par.* 16. *& dec.* 665. *nu.* 14. *& seqq. par.* 18. *rec.*

Et ita partibus auditis, &c.

R.P.D.

R. P. D. MUTO.

Marsicen. seu nullius Jurisdictionis super bono jure.

Lunæ 7. Junii 1700.

ARGUMENTUM.

Jurisdictio quasi Episcopalis, quæ residet penes Abbates, signanter sub immediata Romani Pontificis protectione subjectos, cum Territorio separato respectu suorum Subditorum, est exempta, & omninò independens ab illa Episcopali, & Ordinario loci. Privilegia Apostolica non legalia enunciata in aliis Apostolicis privilegiis convincuntur vera, & legalia. Observantia in actibus, tam judicialibus, quam extrajudicialibus multùm, satisque confert in hac materia Jurisdictionali.

SUMMARIUM.

1 *Jurisdictio quasi Episcopalis acquiri potest per inferiorem ex Episcopi donatione, vel Apostolico Indulto.*

2 *Centenaria, vel quadragenaria cum titulo probant Jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbatibus.*

3 *Exceptio firmat regulam in contrarium, sicut non exceptuata concessa videntur.*

4 *Dictio* nihil omnino, *est generaliter negativa, adimitque è subjecto omnem qualitatem.*

5 *Exemptio Clericorum, & Monachorum ab omni Jure Episcopali, eorumque receptio sub protectione B. Petri important omnimodam concessionem Jurisdictionis Episcopalis.*

6 *Sub nomine* Pertinentiarum, *& verbis* pleno Jure *omnia jura temporalia, & spiritualia continentur.*

7 *Interdictum, ne Episcopi audeant sine Pontificis licentia Monachos excommunicare, denotat omnem Jurisdictionem ablatam Episcopo, & translatam in Abbatem.*

8 *Facultas excommunicandi concessa Abbatibus arguit in ipsis Jurisdictionem Episcopalem.*

9 *Collatio Sac. Ordinum, confectio Chrismatis, ac consecratio Basilicarum, & Altarium excipitur in Abbate.*

10 *Facultas conferendi Ordines, & similia non possunt exerceri nisi ab habentibus Jura Episcopalia.*

11 *Exceptuatio aliquorum jurium Episcopalium secum fert alia omnia ejusdem generis non excepta, fuisse Abbatibus concessa.*

12 *Facultas accipiendi à quocumque Episcopo Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, & Ordinationes Clericorum arguit in Abbate omnimodam exemptionem ab Ordinario loci.*

13 *Breve, quod non reperitur, remanet probatum ex illius enunciativa, facta in alio Brevi.*

14 *Observantia tribuit Fidem Brevi enunciato.*

15 *Omissio impressionis alicujus Brevis probat illius inexistentiam, præsertim si exhibetur sumptum.*

16 *Donatio Episcoporum, cum amplitudine verborum non restringitur ad simplicem exemptionem passivam, & Gubernium Ecclesiæ.*

17 *Privilegium Urbani II. tribuit Abbati plenariam exemptionem, & Jurisdictionem quasi Episcopalem in toto Territorio.*

18 *Facultativa non inducunt necessitatem, ut de verbo* possis.

19 *Licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias denotat Jurisdictionem quasi Episcopalem.*

20 *Facultas exercendi Pontificalia, & spiritualia eandem jurisdictionem quasi Episcopalem importat.*

21 *Dictio* alia, *importat similitudinem cum expressis, cum quibus mediante dictione, &, copulatur.*

22 *Ex lapsu temporis omnia præsumuntur adimpleta, maximè concurrente observantia, nisi contrarium probetur.*

23 *Decisiones Rotales unius causæ de Stylo Tribunalis Rotæ veniunt supponendæ in ejusdem causæ revisione.*

24 *Jurisdictio non potest restringi, quo ad Monachos, & intra septa Monasterii, quoties est concessa, quoad bona acquisita, & acquirenda à Monasterio.*

25 *Prohibitio excommunicandi, & interdicendi aliquam Terram, & Clericos ejusdem Terræ, arguit exemptionem localem, & personalem ab Ordinario loci.*

26 *Confirmationis Sacramentum suscipere debent initiandi prima Tonsura.*

27 *Facultas à Summo Pontifice concessa Abbatibus recipiendi Chrisma, Oleum Sanctum, consecrationes Altarium, aliaque à quocumque Antistite fert secum jurisdictionem quasi Episcopalem.*

28 *Observantia longæva est optima interpres, & attendenda, multumque refert pro hac materia jurisdictionali,* & n. 37.

29 *Concessio litterarum dimissorialium pro ordinibus convincit in Abbate adesse jurisdictionem quasi Episcopalem, ac territorium separatum.*

Idem de administratione Sacramenti Chrismatis.

Idem de collatione Beneficiorum, & Ecclesiarum.

Idem de resignatione beneficiorum.

Idem de confirmatione, vel reservatione juris patronatus.

Idem de deputatione Vicarii, retentione Tribunalis, & cognitione causarum.

30 *Observantia in obedientia præstanda Abbati arguit in eodem jurisdictionem quasi Episcopalem.*

Idem in visitationibus factis ab Abbatibus.

Idem in correctione Clericorum, & reformatione morum.

Idem in approbatione Confessariorum.

Idem de processibus factis ab Abbate contra delinquentes, & de remissione illorum facta ab Episcopo.

31 *Descriptio facta in inventario publica authoritate confecto de Territorio separato arguit exemptionem, ac jurisdictionem quasi Episcopalem in Abbate.*

32 *Litteræ Apostolicæ directæ Abbati, tamquam Ordinario, convincunt jurisdictionem quasi Episcopalem in eo.*

33 *Denominatio* nullius *apposita in brevibus litteris Sac. Congregationum, vel aliis Apostolicis provisionibus, arguit eamdem jurisdictionem quasi Episcopalem.*

34 *Abstinentia Episcoporum ab actibus, tam judicialibus, quàm extrajudicialibus in aliquo Territorio gravem inducit præsumptionem jurisdictionis quasi Episcopalis penes Abbates illius Territorii,* & numer. 37.

35 *Interpretatio nulla melior in rebus dubiis ea, quæ desumitur ex subsecuta observantia.*

36 *Etiamsi contrarius intellectus esset conformis privilegiis, essetque de jure verior, adhuc deferendum observantiæ.*

38 *Decretum, sive declaratio Sac. Congregationis à Papa approbata facit jus quoad omnes, tam pro casibus præteritis, quàm futuris.*

Idem de constitutione.

39 *Sententiæ mediante succumbentis acquiescentia approbatæ, & executioni demandatæ fortiùs probant in quavis materia.*

40 *Sententia lata cum legitimo Contradictore facit statum, quoad alios non citatos.*

41 *Jurisdictio declarata in respectu unius ex locis comprehensis sub privilegiis respectu aliorum denegari non potest.*

42 *Observantia interpretativa, & declarativa privilegiorum probatur ex aliquibus actibus.*

43 *Status ultimus in qualibet materia est attendendus, & principium rectè arguitur ex ultimo statu.*

44 *Observantia longi temporis non solum*

lium sufficit pro interpretatione privilegiorum, sed etiam ad effectum præsumendæ privilegium Apostolicum, vel alium titulum tribuentem jurisdictionem quasi Episcopalem.

45 *Centenariam non est opus probare ad præscribendam jurisdictionem quasi Episcopalem, sed sufficit probare illius exercitium per 40. annos.*

46 *Titulus expressus, vel tacitus resultans à centenaria non requirit scientiam præscribentis.*

47 *Scientia resultat ex actibus palam gestis.*

48 *Scientia resultat ex actibus particularibus.*

49 *Supposito cessante cessat etiam quodcumque super illo dispositum est.*

50 *Protestatio omnem consensum excludit.*

51 *Consensus subditi non præjudicat Superiori.*

52 *Actus æquivocus numquam præjudicat.*

53 *Verba, quæ ad bene esse, & ad majorem cautelam proferuntur, nullum præjudicium irrogant.*

54 *Actus jurisdictionales pauci exerciti ab Episcopo in loco exempto eidem non suffragantur.*

55 *Assistentia juris non suffragatur Episcopis in loco exempto, & spectante ad Abbatem, cum jurisdictione quasi Episcopali.*

DECISIO IV.

JUdiciales controversias, quas pro tuenda eorum Jurisdictione quasi Episcopali Abbates Cavenses retroactis temporibus substinere coacti fuerunt cum Episcopis Cavensi, & Caputaquensi, acriori hodie renovata contentione ab Antistite Marsicensi modernus Abbas experiri compulsus est, non dissimili tamen fato, nam sicut contra præfatos Episcopos, Abbates prædicti felicem litis exitum nacti sunt, ut patet ex decisionibus emanatis in nostro Tribunali coram Verospio, quæ est post *Tondut. de pension. decis.* 31. *& coram Emerix in rec. decis.* 274. *part.* 17. ita hodiernus Abbas à Præsule Marsicensi ad judiciale certamen vocatus, illud obtinuit ad sui favorem terminari, dum proposito per me dubio: *An & quæ sit jurisdictio Abbatis Cavensis super Clero, Populo, & Terra Tramutulæ, ac super Territorio rustico ibi annexo?* Competere Jurisdictionem quasi Episcopalem Abbati, intrepidè DD. responderunt.

Juridicum sanè, & stabile hujus resolutionis fundamentum desumpserunt DD. tam ex donationibus Episcoporum, & privilegiis Summorum Pontificum, quàm ex præscriptione legitima nedum centenaria, sed etiam quadragenaria cum titulo, ex quibus singulis etiam seorsim sumptis probari, & acquiri posse ab inferiore jurisdictionem quasi Episcopalem, & Territorium separatum firmat de donationibus Episcoporum favore Ordinis Cassinensis, *Rot. in Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 10. *Martii* 1679. §. *Ex tot. igitur, & §. Nec obstat, coram bon. mem. Bourlemont, de Privilegiis Pontificum; est Text. in cap. auditis* 15. *de præscript. capit. cum persona 7. de privil. in* 6. *Gratian. discept.* 212. *num.* 17. *Modern. Salentin. consult. canonic.* 26. *num.* 15. 18. *& 23. in fine, tom.* 2. *& consult.* 85. *numer.* 17. *tom.* 5. *Rota in recent. decis.* 394. *numer.* 4. *part.* 1. *coram Royas decis.* 218. *num.* 17. *& decis.* 216. *numer.* 13. *& in Nonantulana Jurisdictionis* 22. *Junii* 1693. §. *Etenim, coram R. P. D. meo Caprara.* Et in puncto Ecclesiarum ad Monasterium Casinen. spectan. *Rota coram Bich. decis.* 456. *ex numer.* 10. *& in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 10. *Martii* 1679. §. *Nec inde, & seqq. & §. Ex præfatis, coram bon. mem. Bourlemont.* 17. *Junii* 1686. §. *Primum enim, coram clar. mem. Card. Matthæjo, & 6. Aprilis* 1693. §. *Primum verò, coram bon. mem. Ursino,* & magis in specie hujusmet Abbatiæ Cavensis *Rota in recent. decis.* 274. *num.* 1. *& 2. part.* 17. *& post Tondut. de pension. decis.* 31. *num.* 5. & de centenaria, ac quadragenaria cum titulo probant

authoritas inferiùs referendæ, §. *Prædictaque*, *&c.*

Et quidem attentis donationibus Episcoporum factis anno 1144. & 1166. In his enim Abbati conceditur Ecclesia S. Petri Tramutulæ cum omnibus Tenutis, Possessionibus, stabilibus fructiferis, & infructiferis, aliisque omnibus ad Episcopos quoquo modo pertinentibus, quæ junctæ cum alia donatione anno 1154. eidem Abbati facta à Sylvestro Marsici Comite de Terra Tramutulæ pleno jure, cum interventu Episcopi Marsicen. in Abbatem transferunt Ecclesiam cum Terra, & toto Territorio rustico ibi annexo, & quidem cum jurisdictione quasi Episcopali, cum hoc suadeant præfatæ concessiones Episcoporum factæ ad hoc, ut Abbates pro tempore possent Ecclesiam regere, gubernare, ordinare, & facere quicquid ad eorum libitum placuerit sine Episcopi, & successorum contrarietate, mortuorum cadavera undecumque delata fuerint in cæmeteriis factis, & faciendis absque ulla Episcoporum exactione sepelire, Monachos, & Sacerdotes, & Clericos in eisdem Ecclesiis immittere, & retinere ab omni Episcopali onere immunes, adeout nihil omninò ab ipsis, aut aliis hominibus, qui sint juris, & ditionis ipsarum Ecclesiarum petere possint nisi solitum censum ab Ecclesia S. Petri Episcopis Marsicensibus solvi consuetum *Summ. impresso Abbatis*, *n.* 1. *&* 6. & manuscripto *num.* 1. Quæ omnia important translationem jurisdictionis quasi Episcopalis in Abbates, cum aliàs actibus ab ipsis gestis contradicere possent Episcopi, tamquam Superiores: Ecclesiæ, Monaci, Sacerdotes, ac Clerici ab omni Episcopali onere immunes non essent, unica tantùm adjecta exceptuatione præstationis soliti census, ut de prohibita contradictione Episcopi, & de exemptione ab
3 omni Episcopali onere cum facultate tributa Abbatibus faciendi quicquid voluerint, firmant authoritates infrà relatæ, §. *Clericus*. Et de præstatione solius annui census ab Abbate facienda, quæ operatur, ut cætera non exceptuata, translata dicantur in Abbatem, in specie *Rota in recent. decis.* 216. *n.* 2. *vers. ponderata signanter reservatione solutionis dicti annui census part.* 8. *& cor. Seraph. dec.* 1025. *n.* 7. *&* 20.

Considerata ulterius dictione illa, *nihil omnino*, quæ est universalis negativa, & omnem prorsus Jurisdictionem ab Episcopo adimit, cujuscumque qualitatis, & generis illa sit, ut ponderata simili dictione generaliter exclusiva in specie, *Pignatel. consult. can.* 85. *n.* 8. *tom.* 5. *Rota cor. Bich. dec.* 456. *n.* 6. *& in Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 10. *Martii* 1679. §. *Urbanus autem in fine, coram R. P. D. Bourlem.* 4

Clariùs hoc ipsum convincunt privilegia Apostolica Summorum Pontificum, nempè Urbani II. Eugenii, & Alexandri III. in quibus omnes, & quascumque Ecclesias Monasteria, res, & bona tunc possessa, & in futurum acquirenda à Monasterio, & Monachis recipiunt sub immediata B. Petri protectione, solique Romanæ Ecclesiæ subjiciuntur, cum expressa prohibitione, ne aliqua persona, sive Ecclesiastica, sive Sæcularis aliquam quoquo modo molestiam inferat, & perturbationem, eximendo Clericos, & Monachos ab omni jure Episcopali, itaut in nullo Episcopali jure, seu contentiosa jurisdictione respondere Diœcesanis Episcopis teneantur *Summario numer.* 3. *litt. K. & numer.* 4. *litt. A. & E.* Ex quo modo eximendi, & recipiendi sub protectione B. Petri omnimodam exemptionem, & concessionem jurisdictionis 5
Episcopalis resultare firmant *Pignatell. consult. can.* 95. *n.* 56. *& seqq. & sub* 19. *tom.* 5. *Tamburin. de jur. Abbat. tom.* 1. *disput.* 15. *quæst.* 5. *n.* 12. *Cokier. de jurisdict. in exempt. part.* 1. *quæst.* 9. *num.* 1. *vers. deinde, & num.* 10. *vers. secus, Rota coram Seraph.* 1025. *num.* 3. *& seqq. coram Bich. decis.* 459. *numer.* 4. *Pentinger. dec.* 12. *numer.* 26. *in recent. dec.* 196. *sub num.* 20. *part.* 8. *in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 10. *Martii* 1679. §. *Nec hodie*, §. *Modus autem*, §. *Urbanus*, §. *Innocentius*, §. *Et demum, coram Reverendissimo Bourlemont.* 17. *Junii* 1686. §. *Primum enim, cor. clarmem. Card. Matthæjo & 6. Aprilis* 1693.

Pri-

Primum verò, coram bon. mem. Ursino, & in Nonanculana Jurisdictionis 22. *Junii* 1693. *Etenim, coram R. P. D. Caprara*, & in terminis hujus Privilegii Alexandri III. favore Abbatis Cavensis respondit *Rot. decis.*274. *num.*2. *par.* 17. *recent.*

Præcipuè quia in d. Privilegio Alex. III. dum exprimitur Monasterium S. Petri de Tramutula, subditur illud, & Ecclesias de quibus in eodem Brevi esse exemptas cum Juribus, & pertinentiis suis; & omnibus suis membris pleno Jure *Summ. Abbatis, dicto num.* 4. *lit. B. & E.* Si enim Papa donationes Monasterii, & Ecclesiarum factas Abbati eidem confirmat cum juribus, & pertinentiis, & membris pleno Jure, hæc confirmatio operatur, ut in Abbatem translata dici debeant omnia Jura Episcopalia, cum sub nomine *pertinen-*
6 *tiarum*, & verbis *pleno Jure* omnia Jura temporalia, & spiritualia contineantur, ut de pertinentiis, *Lapus allegat.*139. *num.* 10. *& seqq. Rota coram Ninot. decis.* 78. *num.* 3. *Coccin. decis.* 1925. *num.*6. *&* 13. *in recent. decis.* 49. *num.* 4. *& seqq. part.* 15. & de verbis *Jure, Oliva de reform. Eccles. part.* 3. *cap.* 15. *numer.* 32. *Barbos. in Episcop. par.*3. *allegat.*89. *num.*4. ubi plures alios citat.

Et fortiùs quia interdicitur quibuscumque Episcopis, ne audeant loca, vel Monachos, & absque Romani Pontificis expressa licentia excommunicationis, & interdicti pœnis subjicere *dicto Summ. num.* 3. *litt. E. & num.* 4. *litt. F.* quæ juncta cum concessione facta Abbati omnium jurium, pertinentiarum, & membrorum pleno jure, & cognitione Causarum inter subditos eidem reservata, denotat omnem Jurisdi-
7 ctionem ablatam fuisse Episcopo, & translatam in Abbatem, in specie *Pignatell. consult.can.*8. *num.*89. *tom.*7. *Rota coram Bich. decis.* 459. *num.*7. *& in dicta Capuana, seu Montis Casin. Parochialium* 1679. §. *Nec inde*, §. *modus* §. *Urbanus, &* §. *Alexander, coram Reverendissimo Bourlemont, & in Marsicana seu Nullius Beneficii* 7. *Junii* 1686. §. *Nec contra, coram Rever. Turon.*

Quodque plus est, ipsismet Abbatibus Cavensibus datur facultas excommunicandi personas cujuscumque generis status, & præeminentiæ, quæ auderent Monasterium Cavense in suis juribus, possessionibus, & libertatibus perturbare, ut in Bulla Urbani II. Bullar. Cassinen. *la* 9. *sub num.* 24. & in alia Pauli III. eodem Bullar. *Constit.*156. *sub num.*2. *tom.*1. Ex qua facultate excommunicandi concessa Abbatibus in du-
8 bium est argui in ipsos Jurisdictionem quasi Episcopalem translatam fuisse, ut tradit in specie *Rota in recent. decis.*483. *num.* 11. *par.*14. *decis.* 69. *num.* 25. *& seqq. par.* 19. *& coram Bich. decis.* 459. *num.* 26.

Et in eodem Brevi Urbano transferente jurisdictionem in Abbatem excipitur collatio Sacr. Ordinum, & Con-
9 fectio Chrismatis, & consecratio Basilicarum, & Altarium, ut in Bullario Casinen. *Constit.* 9. *num.*8. *tom.*1. *& in decis.* 31. *num.* 5. *post Tondut. de Pensionibus*, quæ cum exerceri non possint
10 nisi ab habentibus jura Episcopalia, *cap. Aqua, de consecrat. Ecclesiarum, & Altarium, can.prælectis, distinct.*25. & habetur in *Sac. Conc. Trid. sess.*25. *de Sacram. Ordinis, can.*4. ac tradit *Ugolin. de*
11 *Episcop. par.* 2. *cap.* 28. *num.* 1. *& alii passim*, ab hac exceptione aliquorum Jurium Episcopalium infertur, alia omnia ejusdem generis, quæ exceptuata non fuerunt Abbatibus fuisse concessa, ut in puncto hujus Brevis *Rot. post Tondut. de pension. d.decis.* 31. *num.*5. & generaliter, *coram Dunoz. Jun. decis.*812. *num.* 26. *& in recent. decis.* 762. *num.* 11. *par.* 18.

Insuper in Brevi Eugeniano conceditur Abbatibus facultas accipiendi à quocumque Catholico Antistite dictum Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, sivè Basilicarum, & ordinationes Clericorum, *Summ. Abbatis, num.*3. *litt. B.* quæ omnia tanquam ordinem concernentia peti ab Episcopo Marsicen. debuissent, nisi omnis lex jurisdictionis, & Diœcesis ab eo abdicata esset, & propterea ab hac facultate Abbati concessa argui in eo omnimodam exemptionem ab Episcopo Marsic.

& ju-

& jurisdictionem quasi Episcopalem cum Territorio separato firmat *Pignatell. consult. Canonic.* 8. *sub numer.*
12 87. *& num.* 90. *tom.* 7. *& num.* 102. ubi dicit, quod Abbas nullus potest vocare quem voluerit pro dictis Sacramentis administrandis, *Tondut. res. benef. lib.*1. *cap.*60. *sub num.*3. *vers. verùm quia*, & favore Abbatis Casinen. Rota in Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Modus enim, coram Reverendissimo Bourlemont, & contra Episcopum Marsicen. *coram Bich. decis.* 459. *num.* 8. *& seqq.* ubi alios refert, & favore Abbatis Cavensis *decis.* 31. *num.*5. *post Tondut. de pension.*

Non obstante, quod prædictum privilegium Eugenii III. non sit verum, nec legale, dum illud non reperitur in Bullario Casinensi registratum; Illius quippè veritas comprobatur, ex quo Breve Eugenianum enunciatur in dicto alio Brevi, seu Privilegio Alexandri III. postea emanato, quod sufficit ad convincendam Brevis enunciati veritatem, & legalitatem in specie, *Rot. in decis.* 191. *sub num.* 6. *versic. & quate-*
13 *nus*, *par.*8. *coram Cerro decis.* 463. *sub num.* 16. *& in dicta Nonantulana Juris. dictionis* 22. *Junii* 1693. §. *Non obstat*, *coram R. P. D. Caprara*, maximè quia illud docetur observatum mediante exercitio plurium actuum, jurisdictionem quasi Episcopalem denotantium, de quibus infra, quod sufficit, ut eidem sit fides adhibenda tamquam vero, & legali, cùm observantia scripturæ etiam informis præbeat fidem, & robur, ut prosequitur *Rota in rec. dicta decis.*191. *num.* 7. 10. *& 11. part.* 8. *decis.* 220. *num.*20. *& decis.* 221. *num.*2. *part.* 9. *&*
14 *in Nonantulana Jurisdictionis citato* §. *Non obstat in fine*. Nec probatæ legalitati hujus Privilegii obesse potest omissa illius impressio in Bullario Casinensi, cùm enim ex incuria Collectoris, vel alia ex causa omitti potuerit, talis omissio non existentiam non convincit, dum exhibetur illius sumptum legitimè extractum ab Archivio Ca-
15 vensi, quod facit plenissimam probationem contra omnes, ut de aliis Archiviis Congregationis Casinensis *Addenda ad Burat. decis.* 667. *num.* 23. *& seqq. Rot. coram Merlin. decis.* 264. *num.* 17. *& seqq. & in recent. decis.*56. *num.* 35. *part.*19. *& in dicta Capuana* 1679. §. *Immò*.

Minus obstat, quod donationes Episcoporum nihil aliud importent, quàm nudam facultatem regendi, & gubernandi Ecclesiam Tramutulæ, & Privilegia Apostolica arguant simplicem exemptionem Monasterii, Monachorum, & familiarum, ex quo inferri non possit tributa Jurisdictio quasi Episcopalis in alios Clericos, & Homines existentes in Terra Tramutulæ; Quoniam respectu donationum cùm in utraque ex eis concedatur non solùm Ecclesia, sed Tenuta Terræ, Possessiones Vineæ, Arbores, Montes, Stabilia fructifera, & infructifera, omniaque ad Episcopum pertinentia, & ex supradictis constet Episcopos donantes omnem Jurisdictionem voluisse comprehendere, hæc amplitudo verborum operatur, ut donationes contra propriam naturam, & significationem non possint restringi ad solam Ecclesiam Tramutulæ, nec ad simplicem exemptionem passivam, & gubernium Ecclesiæ in specie, *Rota coram Dunoz. Jun. decis.* 1001. *sub num.* 8. *vers. nec* 16
subsistit, *& num.*9. & generaliter *Seraphin. Massin. de Confiscat. quæst.* 39. *& in Romana*, *seu Balneoregien. fideicommissi* 8. *Martii præteriti*, §. *Non subsistit*, *coram me*; Respectu verò Privilegiorum illud Urbani II. impressum in Bullario Casinensi *Constitut.* 9. *tom.* 1. tribuere Abbati plenariam exemptionem, & jurisdictionem quasi Episcopa- 17
lem in toto Territorio, apertè decisum legitur *in d. decis.* 31. *num.*5. *post Tond. de Pension. & in rec. decis.*274. *num.*1. *& sequent. part.* 17. Non obstante quod illud contineat duplicem qualitatem constructionis Ecclesiarum prius ab Abbate faciendæ, & situationis in Diœcesi Salernitana; Quoniam onus construendi Ecclesias tantum abest, quod deduci valeat ab illis: *Possis Ecclesias construere*, *cum Cruce signare*, *aliaque Pontificalia*, *& Spiritualia exercere*,

quæ

quæ uti facultativam necessitatem non inducunt, quemadmodum de verbo *possis* tradunt *Desider. Guid. cons.16. num.* 35. *Castill. contr. lib.5. cap.14. num.* 24. *Urceol. decis. Florent.* 38. *num.* 6. *Rot. in rec. decis.* 119. *num.*11. *par.*10. ut potiùs ex eis contrarium convincatur, quod nempè tributa fuerit Abbati Jurisdictio quasi Episcopalis, quam denotat facultas, & licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias solis Episcopis competens, §. *Sancimus Auth.* ut nullus fabricet Oratorii domos præter voluntatem Episcopi *can. nemo, ubi gloss. verb. veniat de consecr. dist.*1. *Piasec. in prax. Episc. p.*1. *c.*3. *à num.*1. *Fusch. de Visit. lib.* 2. *cap.* 10. *num.*2. *Zerola in prax. Episcop. p.*1. *verbo Eccles. in principio*; Maximè quia est juncta cum facultate exercendi Pontificalia, & Spiritualia, quæ sicut Jurisdictionem quasi Episcopalem importat *Rot. in recent. dicta decis.*274. *num.*1. *par.*17. *& in decis.* 106. *num.*20. *p.*19. *& decis.* 31. *num.* 5. *post Tondut. de Pension.* ità illam importare debet facultas, seu licentia construendi, & cum Cruce signandi Ecclesias in unica periodo, & oratione adjecta, ne alias eadem determinatio respiciens plura determinabilia ea difformiter determinet contra regulam *text. in l. jam hoc jure ff. vulg. & papill.* de qua *Seraph. Massim. de confisc. quæst.*45. *nu.* 55. *& in Rom. seu Balneoregien. Fideicommissi* 2. *Decemb. præteriti* §. *Cum quo proprio coram me*. Præcipuè dum post expressas certas species superadduntur dicta generalia, *& alia Pontificalia, & Spiritualia exercere*, quod denotat species jam recensitas esse de eisdem Pontificalibus, & Spiritualibus, cùm in his terminis dictio *alia* importet similitudinem cum expressis, cum quibus mediante dictione *Et*, copulatur, & conjungitur, juxta doctrinam *Bartoli in leg. quidam relatus, in princip. ff. de verb. dubiis*, quam sequitur *Rota in recent. decis.*200. *num.*14. *p.*7. *& in Melphiten. Cappellaniæ* 4. *Julii* 1698. §. *Quin adversari, coram me*.

Sed dato etiam per hypothesim, quod constructio Ecclesiæ esset necessaria adhuc ex lapsu tanti temporis cum observantia favore Abbatis, & quasi possessione exemptionis, illa præsumeretur, nisi Episcopus, qui Abbatis possessionem turbare prætendit, contrarium probaret benè in specie *Rot. coram Seraph. decis.*1336. *num.* 2. *&* 3. *& seqq.*

Situatio verò in Diœcesi Salernitana pariter in dicto Brevi non requiritur, cùm Jurisdictio concessa fuerit universaliter in omnibus locis Abbatis Caven. ut patet ex *dicta decis.* 31. *post Tondut.* ubi controversia erat cum Episcopo Caven. *& ex dicta decis.* 274. *par.* 17. ubi contentio erat cum Episcopo Caputaquen. super Castro in ejus Diœcesi sito, & tamen firmatum fuit Abbati competere jurisdictionem quasi Episcopalem, quæ decisiones hodiè juxta stylum nostri Tribunalis veniunt supponendæ *Rota coram Cerro, decis.* 209. *num.*5. *& in Romana fideicom. de Alborghettis* 3. *Decemb.* 1696. §. *Existentia, cor. R. P. D.meo Scotto, &* 9. *Julii* 1698. §. *Argumenta verò, coram R. P. D. meo della Tremoille*; Et in specie contra Marsicen. Antistitem *Rota in Marsicana, seu Montis Casin. jurisd.* 22. *Martii* 1686. *Nil refragante, cor. clar. mem. Card. Matthejo*.

Alia Privilegia Eugenii, & Alexandri III. data in *Summ. Abbatis num.* 3. *&* 4. & quorum ultimum habetur etiam in Bullario Casinen. 182. in ordine, & ordine, & cum illo ad unguem concordat; pariter concedunt jurisdictionem quasi Episcopalem, ut supra ostensum est, etiam extra Monasterium, & Monachos; Tum quia in eis Summus Pontifex loquitur de omnibus Monasteriis, cellis bonis, & Ecclesiis Monasterio Caven. concessis, & in futurum acquirendis, sive Parochialibus, & habentibus populum, sive non cum suis juribus, & pertinentiis, sicque jurisdictio non potest restringi ad Monachos, & intra septa Monasterii, sed omnes alias Ecclesias, populum, & bona à Monasterio acquisita, vel acquirenda, & signanter totam Terram Tramutulæ eidem à Marsici Comite donatam comprehenduntur in puncto. *Rota coram Martin. Andrea decis.* 54. *sub num.* 11. *& seqq.*

seqq. Dunozet. Jun. decis. 988. num. 3. decis.1001. num. 3. versic. non obstat in fine, num.8. & 9. vers. Nec subsistit, & decis.274. num. 1. par.17. & in Nonantulana jurisdictionis 22. Junii 1693. §. Non obstat, quod Abbates, coram R. P. D. meo Caprara; Tum etiam quia in utroque privilegio prohibetur Episcopis, ne audeant absque Romani Pontificis licentia interdicere loca Monachorum, vel excommunicare Monachos, aut Clericos in eisdem locis commorantes, quæ prohibitio excommunicationis, & interdicti cum afficiat Terram Tramutulæ, quæ in utroque Brevi recensetur inter dicta loca Abbatis Cavensis, & Clericos in ea existentes, necessario dicendum est dictam Terram, & Clericos in ea degentes ab Episcopali Jurisdictione esse exemptos, & per consequens exemptionem locorum, jurisdictionem super eis Abbati concessam ad solum Cœnobium, & Monachos restringi non posse, ut in specie firmat *Rot. in sæpè laudata Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1679. §. Modus enim, & sequent. coram bon. mem. Bourlemont*; Tum demum, quia in Privilegio Eugeniano datur facultas Abbati *accipiendi Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, sive Basilicarum, Ordinationes Clericorum, tam in Cœnobio ipso, quàm in adjacenti Villula à quocumque catholico Episcopo Summario Abbatis, num.3. littera D.* Cum enim perceptio Chrismatis non possit intelligi pro Monachis, qui ad Novitiatum, & professionem non admittuntur, nisi confirmationis Sacramento roborati fuerint, sicut nec de Clericis Ecclesiæ inservientibus, dum Clerici nec ipsa prima Tonsura initiantur, nisi susceperint confirmationis Sacramentum, ut expressè sancitur in *Sacr. Trident. Concil. sess.24. de reform. cap. 4. ibique Barbos. num.1. vers. qui Sacramento de Episcop. p.2. allegat.11. num.6. & de jur. Eccles. lib.1. cap.38. nu.36. Piasec. in prax. Episc. p.1. cap.1. sub num.24. Molphes. in Summa Theolog. moral. tract.2. cap.3. num.25.* Facultas recipiendi à quocumque Episcopo concessa, omninò censeri debet pro aliis personis in locis Abbati subjectis habitantibus, prout de hoc, aliisque Sacramentis superiùs recensitis clarè se expressit Summus Pontifex ibi: *Tam in Cœnobio ipso, quàm in adjacenti Villula*: Ac proindè, facultas recipiendi Chrisma, Oleum Sanctum, Consecrationes Altarium, & Ordinationes Clericorum intelligi debet tam pro Monasterio, & Monacis, quàm pro aliis locis & Subditis Abbati; Signum evidens est, quod eisdem in toto suo Territorio, & super omnes Subditos tributa dici debet Jurisdictio quasi Episcopalis, quæ resultat à libertate Abbati concessa recipiendi hujusmodi Sacramenta à quocumque Antistite, juxta authoritates suprà relatas §. *Insuper*.

Hæcque omnia, quæ de per se clara sunt, adhuc clariora redduntur ex subsequuta observantia, dum Abbates indistinctè, in toto eorum Territorio exercuerunt omnes actus jurisdictionales; Ipsi enim litteras dimissoriales Episcopo Marsicen. direxerunt, Primam Tonsuram, minores Ordines, Chrisma, & beneficia contulerunt, illorumque resignationes admiserunt, Jurispatronatus confirmarunt, concursum ad Parochiales indixerunt, Sacramenta administrarunt, Synodos convocarunt, Jurisdictionem in Causis Spiritualibus, temporalibus, Civilibus, Criminalibus, & Mixtis in Territorio Tramutulæ, & promiscuè exercuerunt, & ad hunc effectum Vicarium constituerunt, nec non Archipresbyterum in eodem loco deputarunt, à quo, & ab universo Clero Tramutulæ Abbas quotannis inter Missarum solemnia exegit obedientiam; de decimis etiam ruralibus disposuerunt, illarum partem concedendo Clero Tramutulæ, omnes ejusdem loci Ecclesias, locaque pia visitarunt, actus Pontificales faciendo in visitatione, disciplinam Ecclesiasticam ordinarunt, mores Clericorum correxerunt, confessarios etiam pro Sæcularibus approbarunt, Processus confecerunt indistinctè contra omnes de populo delinquentes, istique fuerunt ad Abbates remissi, quoties capti fuerunt ab Episcopis Marsicensibus, qui ulteriùs in suis Epistolis eundem Abbatem Ordinarium, & Tra-

Tramutulam nullius Diœcesis nominarunt, quarum aliquæ etiam à moderno Episcopo scriptæ fuerunt ad Monasterium Cayense ubi habens jurisdictionem Spiritualem ; & ordinariam fuit descriptum in Inventario authoritate Regia confecto, & Curia Romana ad eundem Abbatem litteras absolutorias, matrimoniales, & similes, tamquam ad Ordinarium remisit, cæteraque alia Jus Diœcesanum, & Jurisdictionem quasi Episcopalem præseferentia peregerunt, ut latè habetur ex Summario impresso Abbatis *numer. 6. ac pluribus seqq. usque ad finem*, & testantur in individuo *Nicol. in flosc. ver. Abbas, n.8. & Instit. Canon. tom.2. lib. 5. tit.38. de pœnitent. & remiss. sub num. 10. versic. Limita tamen primò, & tit.39. de Sent. Excommunicat. sub num. 218. versic. nota quod, Fagnan. in cap. cum contingat. sub numer. 43. versic. Abbas Monasterii Sanctiss. Trinitatis Caven. & versic. Abbati Monasterii Sanctissimæ Trinitatis, de for. compet. & in cap. significasti 8. num. 85. de Offic. Archidiac. Panimoll. decis. 30. adnot. 2. num. 24.*

29 *Rota post Tondut. de pension. decis. 31. num.2. seqq. & num. 6. & in rec. dicta decis.274. num.5. & 7. par.17.* Qui actus etiam de per se sumpti sufficientes sunt ad convincendam Jurisdictionem quasi Episcopalem, & Territorium separatum in Abbate cum Clero, & Populo, ut de concessione dimissorialium *Card. de Luca de jurisdict. disc. 12. sub num. 17. Pignat. consult.26. num.17. tom.2. & consult.8. num.90. tom.7. & consult. 59. num.10. tom.8. Grat.discept.112. num.25. & seqq. num. 48. & 49. Ciarl. contr.46. num.19. & contr. 220. num. 99. & seqq. Barbos. de Episcop. alleg. 7. num. 8. ubi affert Decretum Sacr. Congregationis de jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 17. num. 95. ad Concil. sess. 23. de reformat. cap. 10. num. 14. Tambur. de jur. Abb. tom. 2. disp.2. quæst.26. num. 2. & 3. Rota post eum, decis. 117. num.4. tom.3. Merlin. decis.264. num.6. & in recent. decis. 204. num.4. & 5. part. 19.* Et favore Abbatis Caven. *Rota post Tondut. dict. decis. 31. num.1. & seqq. num.7.* ubi quod ita declaravit Sacr. Congregatio Concilii de collatione ordinum *Grilenz. cons. 142. num. 47. Ciarl. contr.67. num.28. contr. 220. num.120. & sub num. 238. Pignat. consult. canon. 26. num.16. & seqq. tom. 2. Rota coram Zaratta, decis. 21. num. 33.* Et in terminis hujus Abbatis Cavensis *Rota post Tondut. de pension. decis.31. n. 1. & seqq. sub num.4. & 7. in rec. dicta decis.274. num.5. & 7. par. 17.* de administratione Sacramenti Chrismatis contra Episcopum Marsicen. *Rota coram Bich. decis.359. num.25.* & favore Abbatis Caven. *Rot. post Tondut. de Pension. dec. 31. num.4. & 6. in recent. decis.274. num. 7. par.17.* in quarum utraque refertur Decretum Sac. Congregationis Concilii approbatum mediante Constitutione Pontificia super hoc specifico actu la 238. *in Bullar. Casinen. tom. 1.* De collatione Beneficiorum, & Ecclesiarum, quæ prætenduntur exemptæ in terminis Ordinis Casinensis, *Rot. in dicta Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1679. §. Concurrit, & §. Pertinentia, cor. bon. mem. Bourlemont, & 9. Aprilis 1693. §. Demum, coram bon. mem. Ursino.* In terminis Abbatis Caven. *Rota in dicta decis. 274. num. 5. & 7. par. 17. recent.* Et generaliter *Oliva de For. Eccles. part. 3. cap.15. num.27. Bellet. disquis. Cler. tit. de jurisdict. Abbatis S. Michaelis, §.unico, num.4. Pignatell. consult.can.85. num. 15. tom. 5. Rota in rec. decis. 203. num. 13. par.7. coram Dunoz. Jun. decis. 988. sub num. 4. decis. 1001. num. 6. Coccin. decis.1054. num.2. & in dicta Marsicana, seu montis Casinen. 1686. §. Fundamentum, in Nonantulana jurisdict. 22. Junii 1693. §. Non obstat quòd privilegia, coram R. P. D. meo Caprara*; de Resignatione beneficiorum *in dicta decis. 274. num.6. par.17. recent. in dicta Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1689. §. Concurrit*; de Confirmatione vel reservatione Jurispatronatus requirente consensum Diœcesani, *Viviani de jure patr. lib.2. cap.1. num. 20. Bellet. disqu. Cleric. par. 1. dicto §. unico, num. 4. Desider. Guido inter decis. Trivisan. decis. 55. num.10. & 23. lib.2. Rota in Barchinon. jurisdictionis 22. Maji 1681. §.Sicut etiam coram clar. mem. Card. Matthæjo, & pluribus relatis in dicta Marsicana,*

seu

seu montis Casinen. jurisdictionis 12. *Martii* 1686. §. *Fundamentum*, *coram eodem*. De indicendo concursu ad Parochiales, *Pignatel. consult. can.8. num.17. & consult. 73. tom.7. Card. de Luca de jurisdict. disc. 12. num. 17. Rota coram Dunozet. Jun. decis. 988. num. 4. & decis. 1001. sub num. 6. Zaratt. decis. 21. num.33. in recent.decis.197. num.20. p.8. in Nonantulana jurisdictionis 22. Junii 1693. §. Non obstat, quod Abbas, coram R. P. D. meo Caprara*, & in puncto Abbatis Casinen. *Rota in dicta Capuana, seu montis Casinen. 1693. §. Demum, coram bon. mem. Ursino*, & favore Abbatis Cavensis eadem *Rota post Tond. de Pension. decis.31. num.4. & sub num.6.* de administr. Sacramentorum *Rota dicta decis.274. n.5. p.17.* De convocatione Synodi, *Beller.disquisit. Cleric. p. 1. tit. de jurisdict. Abbatis. S. Michaelis, §. ultim. nu.9. & per totum, Fagnan. in cap. quanto, num.50.de Offic. Ordinar. Pega de competen. jurisdict. p.2. cap. 100. num.2. Massob. de Synod. cap. 2. dub.8. num.1. Tamb.de jur. Abbat. tom.1. disp. 24. quæsit.7. per tot. Barbos. ad Concil. sess.24. ae Roformat. cap. 2. num. 9. Et de jur. Eccles. lib. 1. cap. 17. num. 104. Oliva de For. Eccles. part. 3. quæst. 15. num.31. Rota in recent. decis. 197. num. 19. par.8. coram Merlin. decis.264. num. 5. Coccin. decis.1054. num.2. coram Dunoz. Jun. decis.988. sub num.4. decis.1001. num.6. Zarata, decis.21. num. 33. decis. 203. num.13. part.7. decis.204. num.4. & 5. par. 19. recent. Et in Nonantulana jurisdictionis 22. Junii 1683. §. Non obstat, quod dicta, & §. Posito, cor. R. P. D. meo Caprara. Et pro Abbate Cavensi Rota post Tondut. de Pension. d. decis.31. num.4. & 7. & in rec. decis.274. num.5. & 7. p.17.* De deputatione Vicarii, retentione Tribunalis, & cognitione causarum *Spada cons. 129. num. 10. lib. 2. Card. de Luca de jurisdict. dicto disc.12. sub num.17. Sbros de Offic. Vicar. lib. 1. quæst.4. Rota coram Dunoz. Jun. decis.987. sub num.4. Peutinger. decis. 12. num. 20. Coccin. decis.1054. num.2. & in rec. decis. 197. num. 16. par.8.* Et de Monasterio Casinensi *Rota in dicta Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1679. §. concurrit, coram bon. me. Bourlemont. & 1686. §. cæterum, coram clar.mem.Card. Matthæjo, & de Abbate Cavensi d.decis. 31. num.4. post Tondut. de Pension. & in rec. decis.274. num.5. p.17.* De obedientia Abbati præstita, *Roderic. quæst. Regular. tr.2. qu.64. art.6. Cho Kier. de jurisdict. in exempt. p.4. qu.44. num.3. Rota coram Puteo, decis.114. lib.3. in correctis, & cor. Seraph. decis.1025. num.19. & cor. Bich. decis.421. num.2. Et in terminis Abbatis Casinen. Rota coram Comitol. decis. 83. num.4. Bicchius, d. decis.459. num.18.* De visitationibus factis ab Abbatibus *Spad. cons. 129. num.7. lib. 2. Rota coram Dunoz. Jun. decis. 988. sub num.4. & decis. 1001. sub num. 6. post Tambur. de jur. Abbat. decis.117. num.5. in rec. decis.203. num.13. par.7. & decis. 197. num. 12. p.8. Coccin. decis.1054. num.2. & in Nonantulana jurisdictionis 1663. §. Non obstat, quod dicta, Et in terminis Abbatis Casinensis, coram Bich. dicta decis.559. num. 23. & 27. in dicta Capuana, seu montis Casinen. Parochialium 1679. §. Concurrit, coram bon. mem. Card. Matthæjo, & in terminis Abbatis Cavensis eadem Rota dicta decis. 31. num.4. post Tondut. & dicta decis. 274. num.5. part. 17. & num. 7. ubi refert Decretum Sacr. Congregationis Concilii, & declarationem san. mem. Sixti V.* de correctione Clericorum, & reformatione morum *Rot. cor. Coccin. decis. 1054. num. 2. & in citata decis.31. num. 4. post Tondut. de pension. repetita apud Pignatel. consult. Canonic. 59. num.10. tom.8.* de approbatione Confessariorum *Tambur. de jur. Abb. tom.2. disp.2. quæst. 11. num.1. & 2. Campanil. in diver. jur. Canon. Rub. 12. cap. 13. num. 76. Reginald. in prax. for. pœnit. lib.1. num.182. Molphes. in summa, tom. 1. tract. 7. de pœnit. cap. 14. num. 16. Boss. de triplic. Jubil. privil. sect.3. cas. 2. num.62. & seqq. Ricc. decis. 22. num. 4. par.4. Barbos. de Episcop. part.2. alleg. 25. num. 9. & ad Concil. sess. 23. de Reform. cap.15. num.28.* ubi declarat contrarias authoritates procedere in Abbate, qui nititur simplici exemptione, non in eo, qui est nullius, & habet Territorium separatum, prout eas conciliat *Modern. Salentin. consult. Canon. num.95.*

num.95. tom.7. Rota coram Dunoz. jun. decis. 988. *sub nun.* 4. De Processibus factis ab Abbate contra delinquentes, & remissione illorum facta ab Episcopo, *Menoch. consult.* 147. *num.*15. *Pignatell. consult. canon.* 26. *num.*6. *tom.*2. Et de agnitione Episcopi desumpta à similibus actibus ab ipso gestis. *Spad.cons.* 129. *nu.* 9. *lib.*2. *Card. de Luca de jurisd. disc.*1. *num.*30. *Rota decis.*204. *num.*6. *part.* 19. *rec.* De Confessionibus Episcoporum, *Menoch. cons.*147. *num.*24. *Pignatell.consult.can.*26. *num.*10. *tom.*1. *Rot.coram sac. mem. Alexand.Octav. decis.*125. *num.*8. *&* 9. *in rec.decis.*152. *num.*5. *p.*7. *& in dicta decis.* 374. *num.* 4. *part.* 17. *decis.* 106. *num.* 21. *& seqq. par.* 19. Et in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. *Pertinentia*, *& seqq.* De descriptione facta in Inventario publica authoritate confecto, *Pignatell. dicta consult. can.* 26. *num.*7. *tom.*2. *Rota coram Dunoz. Jun. decis.*655. *sub num.*1.
31 *& sub num.*3. *versic. non obstat, in recent. decis.*203. *in princip. versic. quoad situationem, & num.* 12. *par.* 7. De Litteris Apostolicis Abbati tanquam ordinario directis *Rota coram Dunoz. Jun. decis.*
32 988. *num.*4. *& decis.*1001. *num.*7. *Merlin. decis.* 264. *num.* 6. *& in Hispalen. Decimarum de Olivares* 30. *Januarii* 1679. §. *Amplius*, *& seqq. cor. bon. mem. Bourlemont*; *d. Capuana, seu montis Casinen.* 10. *Martii ejusdem anni*, §. *Retento, cor. eodem, & in Nonantulana jurisdictionis* 22. *Junii* 1693. §. *non obstat quod dicta, coram R.P.D. Caprara*, &
33 de Denominatione Nullius, *Spad. cons.* 129. *num.*8. *lib* 2. *Rot. in rec. decis.* 129. *num.*19. *par.*8. *& decis.*69. *num.*16. *par.*197. *& in Hispalen. Decimarum de Olivares* 30. *Januarii* 1679. §. *Amplius, coram bon. mem. Bourlemont, & in d. Capuana* 1679. §. *Innocentius*.

Itaque observantia validior evadit, si ponderetur, quod in tam longa intercapedine temporis Episcopi Marsicen. in territorio Tramutulæ nunquam administrarunt Chrisma, Beneficia non contulerunt, Altaria non consecrarunt, Ecclesias non dedicarunt, causas non cognoverunt, nullosque actus jurisdictionales pacificè, nec cum scientia Abbatis gesserunt. Inverisimile autem est, quod si Episcopi jurisdictionem in territorio Tramutulæ exercere potuissent, nullos actus jurisdictionales exercere voluissent, ac proindè hæc abstinentia ab actibus non levem inducit præsumptionem, quod Abbati hæc Jurisdictio quasi Episcopalis competeret, ut in 34
individuo observat *Rot. coram Seraph. decis.* 1025. *sub num.*20. *vers. Et mirum est, & pluribus relatis in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 1679. §. *Tale autem*.

Posita autem observantia desumpta ex tot tantisque actibus cujuscumque generis, exercitis in ipsa terra Tramutulæ, & Territorio promiscuo, donationes, & Privilegia Apostolica etiam si dubia essent, ita interpretari deberent, ut ab eis concessa, & translata censeatur in Abbatem jurisdictio quasi Episcopalis, & constitutum Territorium separatum, cum nulla dari possit melior interpretatio rebus dubiis ea quæ desumitur ex subsequuta observantia, ut in specie firmant, *Card. de Luca de jurisd. disc.* 16. *num.*17. *Pignat. consult. can.*85. *num.*9. *&* 19. *tom.*5. *Rota coram Mart. Andrea*, *decis.*54. *num.*14. *Bich. d. decis.*459. *nu.*19. 35
*& in rec. decis.*273. *num.* 18. *p.*11. *& in citata Capuana, seu Montis Casinen.*1679. §. *Tale autem, coram bon. mem. Bourlemont.*1686. §. *Cæterùm, coram clar. mem. Card. Matthæjo, & in d. Marsicen. seu Montis Casinen. jurisdictionis* 1686. §. *Quæ omnia, coram eodem*: Et generaliter, *Seraph. Casin. de confisc. Bonorum, quæst.* 11. *num.*45. *quæst.*35. *num.*80. *&* 83. *Rot. coram Bich. decis* 48. *num.*9. *&* 10. *& in recent. decis.*493. *num.*4. *par.*13. Quamvis contrarius intellectus videretur magis conformis Privilegiis, & esset de jure 36
verior, ut generaliter firmat *Seraph. Casin. de confisc. bonorum d. quæst.* 35. *num.*83. *Fontanell. decis.*89. *num.* 24. *&* 25. *Rot. coram Buratto, decis.* 679. *num.* 9. *& in recent. decis.*216. *num.*3. *& dec.* 520. *num.* 9. *p.* 13. *& in nostris terminis in dict. Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 10. *Martii* 1679. §. *Tale autem, coram bon. mem. Bourlemont*.

Idque eo fortiùs procedit, quando non solùm concurrit observantia extra-

judi-

37 judicialis, qualis est illa, quæ desumitur ex actibus superius recensitis, sed etiam judicialis, quæ resultat, ex quo orta controversia, Sacra Congregatio Concilii declaravit, Abbatem Cavensem habere proprium Territorium, & Jurisdictionem quasi Episcopalem, *ut in Summ. Abbatis, num.*8. & refert *Panim. decis.*30. *adnot.* 2. *num.*24. *Rot. dict. decis.*31. *num.*6. *in fine, & dict. decis.*274. *num.*7. *part.*17. *recent.* cujus declarationis vigore eadem Sacr. Congregatio postea inhibuit Episcopo, ne se ingereret in cognitione causarum, voluitque, quod pro istis deputari deberet in eadem terra Vicarius ab Abbate, *Summ. num.* 9. Cumque præfatum Decretum, sivè declaratio fuerit posteà à san. mem. Sixto V. approbata, & desuper expeditæ litteræ Apostolicæ à san. mem. Gregorio XIV. ut testatur *Panimoll. decis.* 30. *adnot.*2. *num.*24. *& eadem Rota in d.decis.* 31. *&* 274. *loco mox citat.* & patet ex ipsamet Constitutione Gregoriana Bullar. Casinen. *la* 238. *tom.*1. in qua dicitur Abbatem Cavensem habere jurisdictionem quasi Episcopalem, & Territorium separatum cum facultate Synodum congregandi, examinatores in ea eligendi, concursum indicendi, Parochos examinandi, & approbandi, Oeconomos deputandi, Chrisma conferendi, dispensationes matrimoniales, aliasque commissiones Apostolicas recipiendi, ut legitur in eadem Constitutione. Tale decretum, & Constitutio facit jus quoad omnes, tam pro casibus præteritis, quàm futuris, *Fagnan. in cap. quoniam, num.*72. *& seqq. de constit. Pignatell. consult. Canon.*44. *num.* 27. *consult.* 84. *num.*19. *& consult.*108. *num.*1. *tomo* 1. *Barbos. de jure Ecclesiast. lib.*1. *cap.*3. *num.* 85. *Francesc. in Pastoral. Regular. par.*3. *num.* 14. *Rot. in Calaguritana Pontificalium* 16. *Novembris* 1696. §. *in præsenti, coram bon. mem. Ursino, & in Viterbien. usus Pascuorum* 15. *Martii præteriti*, §. *Etenim, coram me*. Et in propria materia Jurisdictionis quasi Episcopalis Abbatis Casinensis, *Rot. in d.Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 17. *Junii* 1686. §. *Clericus, coram clar. mem. Card. Matthæjo.*

38

Fortiusque incalescit hæc observantia judicialis, si ponderetur, quod anno 1605. Abbas Caven. obtinuit ab A. C. inhiberi Vicario, & Archidiacono Marsicen. ne ipsi Tramutulenses subditos Abbatis auderent pœna, & vinculo excommunicationis ligare, quando Abbas eos voluisset solutos, nec ab eodem vinculo solvere, quos Abbas voluisset ligatos; Rursus anno 1654. 1662. & 1672. renovata adversus Abbatem prætensione ab Episcopis Cav. & Caputaq. super exercitio jurisdictionis quasi Episcopalis, causaque introducta coram A.C. & in Sacr. Rota *coram bon. mem. Verospio, & Emerix*, emanarunt decisiones, & sententiæ Abbati favorabiles impressæ apud *Tondut. de pension. dict. decis.*31. *num.*8. *& in rec. decis.* 274. *par.* 17. & dantur *Sum. Abbatis, num.* 32. *&* 37. Inter modos autem probandi pertinentiam Territorii separati ad Abbates, præcipuum esse illud desumptum à sententiis præsertim, ut hìc, ab Episcopis succumbentibus mediante acquiescentia approbatis, & executione demandatis, in specie, *Rot. coram Dunoz. jun. decis.*988. *num.*4. *& d. decis.* 1001. *num.* 7. *& in recent. decis.* 274. *num.* 3. *par.* 17. *& in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium* 1679. §. *Hanc autem, coram bon. mem. Bourlemont* 1686. §. *prædicta, & seqq. coram clar. mem. Card. Matthæjo, & 6. Aprilis* 1693. §. *Et certò, coram bon. mem. Ursino, in Baren. jurisdictionis* 19. *Jan.* 1682. §. *Quo posito, coram Pauluccio, & in dict. Nonantulana jurisdictionis* 1693. §. *Verùm etiam, coram R. P. D. meo Caprara*. Et licèt prædictæ decisiones, & sententiæ non prodierint præcisè contra Episcopum Marsicen. nec super Terra Tramutulæ, attamen cum declarent Abbati competere Jurisdictionem quasi Episcopalem, & fuerint, servatis servandis, cum legitimo contradictore latæ super statu; sufficienter probant ad Abbatem hanc jurisdictionem spectare contra omnes, in specie *Rota in rec. d.*234. *num.*5 *p.*4. *decis.* 203. *num.* 19. *p.*7. *decis.*197. *num.*18. *par.*8. *& decis.* 247. *nu.*3. *p.*17. Potissimè quia hæc jurisdictio hodie prætenditur vigore eorumdem privilegiorum Abbatibus concessorum,

39

40

tum ; & vigore eorumdem actuum jurisdictionalium ab Abbatibus in sequelam gestorum , quorum ratione Sacra Rota aliàs judicavit Abbati competere Jurisdictionem quasi Episcopalem ; ac proindè sufficit , ut respectu unius ex locis sub dicta concessione , & Privilegiis comprehensi , fuerit declarata jurisdictio quasi Episcopalis ad hoc ut respectu aliorum, illius competentia non possit denegari; Et regula quod in actibus 41 provenientibus à causa universali ; ipsa causa potiùs attenditur, quàm aliquorum actuum exercitium , *Rota coram Mantica, decis.320. num.6. & seqq. Cels. decis.7. num.7. & 8. in Januen. Abbatiæ 1. Martii 1662. §. Etenim, coram Reverendiss. Zamoren. & 15. Junii 1693. §. Quandoquidem, coram R. P. D. meo Caprara , & in Dertusen. Jurisdictionis super bono jure 26. Aprilis 1693. §. Etenim coram eodem.*

Nec ad evertendam supradictam observantiam extrajudicialem , & judicialem quicquam obesse valet, quod actus ex parte Abbatis adducti incipiant ab anno 1505. unde ab hoc tempore dici debeat , Abbates se intrusisse in exercitio prædictæ Jurisdictionis, cùm alioquin , si ea, vigore privilegiorum , competiisset, utique Abbates pro tempore præterito, & immediatè illam exercere non omisissent ; 42 Etenim ad probandam observantiam interpretativam , & declarativam privilegiorum , non est necesse afferre omnes actus ab initio usque ad tempus motæ litis gestos, sed satis est si aliqui tantùm afferantur, cùm ad illam introducendam sufficiant , ita aliquando observatum fuisse , *Seraph. Massin. de confisc. bonorum quæst.35. num. 82. Fontanell. decis.482. num.11. Larrea, decis. 45. num.24.*

43 Et quatenùs etiam requireretur multiplicitas actuum, quodque essent continuati per longum tempus, adhuc cum illi adducantur per duo ferè sæcula, & de tempore antecedenti non doceatur legitimè Episcopos actus contrarios exercuisse, censetur à principio idem status impressus, & usque ad præsens continuatus, *Lotter. de re benef. lib.1. quæst. 34. num.24. Rot. decis.69. num.18. & seqq. par. 8.* & in nostris terminis egregiè *in sæpè laudata decis. Capuana, seu Montis Casin. Parochialium 10. Martii 1679. §. Tale autem exercitium, in fine coram bon. mem. Bourlemont*, talique casu non resistit observantia, quod actus Jurisdictionales non doceantur gesti immediatè post emanata privilegia, *Rota coram Buratt. decis.779. num.9. versic. in quarum prima, & num.13. & 14.* ubi de observantia post 82. annos, *& Bich. decis. 387. num.11. Coccin. decis. 469. num. 6.* & de intervallo plurium sæculorum inter privilegia , & observantiam , *Rota in mox relata Capuana , seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Tale autem, & §. Aut ex tam longæva.*

Prædictaque observantia clarè, ut supra probata, est adeò potens, & valida, ut non solùm sufficiat pro interpretatione 44 Privilegiorum, sed ad effectum præsumendi Privilegium Apostolicum, vel alium similem titulum tribuentem Jurisdictionem quasi Episcopalem, dum actus toties replicati in quacumque materia , & genere adducuntur per spatium ferè duorum sæculorum , quæ duplex centenaria æquipollet immemorabili, uti excedens memoriam hominum , ut in individuo firmavit *Card. de Luca de jurisd. disc.96. sub num.21. & disc. 97. num.9. & seqq. Rota post Tamb. de jur. Abbat. decis.40. num.1. & 2. in dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Aut ex tam longæva , coram bon. mem. Bourlemont 1686. §. Cæterum, coram clar. mem. Card. Matthæjo, & 6. Aprilis 1993. §. Demum , coram bon. mem. Ursino, in Volterana jurisdictionis 22. Martii 1663. §. Hæc autem, coram bon. mem. Albergato, & in Marsicana , seu nullius beneficii 7. Junii 1686. §. 2. concesso coram Reverend. Turon.* & generaliter *Rocca disp. 59. num.6. Desiderius Guido inter decisiones Trivisani , decis. 55. sub num.73. & 75. lib.2. Rota in rec. decis.153. num.6. & seqq par. 13. decis. 574. num.10. par.18. decis 106. num. 27. & decis.152. num.2. p.19. & coram Bur. decis.875. num.7. Bich. decis.98. nu.3. coram Celso, decis.193. num 4. & 5. in Theatina Abbatiæ super bono jure 28. Jun.1694. §. Etenim, coram bon. mem. Emerix.*

Quinimò concurrentibus prædictis donationibus, & privilegiis Apostolicis, neque opus esset probare centenariam, ad hoc ut jurisdictio quasi Episcopalis præscripta dici posset, & intraret titulus præsumptivus, sed sufficeret probare illorum exercitium per 40. an-
45 nos, ut in his terminis, *Tondut. resol. benefic.60. num.10. Bellet.disquisit.Cleric. d. §. unico, num.17. Barbos. de Episcop. par.3. allegat.89. num.4. Grat.disceptat. 918. num.43. Tambur. de Jur. Abbat. tom.1. disput. 15. quæsit.9. num. 17. Rota post eum decis.40. num.1. & decis. 48. num. 8. coram Coccin. decis. 448. num. 12. & decis.870. num.2. Dunoz.Jun.dec. 988. num.2. & 5. & decis. 2001. num.2. & in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. aut ex tam longæva*, ubi testatur ita decrevisse san. mem. Clem. III. favore Ordinis Casinen. anno 1188. & §. *Ex præfatis, & 1686. §. Concurrentibus, in Gerunden. administrationis Episcopatus Sede Vacante 10. Junii 1686. §. Qua stante, coram bon. mem. Emerix, & in dicta Marsicana, seu nullius Beneficii 7. Junii ejusdem anni, §.2. concesso*.

Nullatenùs obstante, quod hæc præscriptio induci non potuerit, dum non probatur Episcopos Marsicen. scivisse ab Abbatibus prædictos actus jurisdictionales gestos fuisse: Nulla enim scientia probanda est à præscribente, quando concurrit titulus expressus, vel tacitus à centenaria resultans, *Rota co-*
46 *ram Dunoz. Jun. decis.96. num.3. Bich. decis. 267. num. 24.* & his terminis post *Posth. de manut. decis.628. num.12. & in d. Capuana, seu Montis Casinen. 1679. §. Scientia verò, coram bon. mem. Bourlemont*.

Cæterùm in casu præsenti, nec deficit etiam scientia, quæ resultat; Tum ex multiplicitate actuum publicè, & pa-
47 lam gestorum, illorumque exercitio continuato per tot sæcula in Terra Tramutulæ sex milliaria circiter tantum distante à Civitate Marsicen. in puncto, *Tondut. resolut. benefic.60. num. 13. Rot. coram Martin. Andr. decis. 54. num.15. dicta Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium 1679. §. Scientia, & in dicta Marsicana, seu Montis Casinen. Jurisdictionis 1686. §. Quæ omnia, coram eodem*; Tum etiam ex Processu con- 48
tra Archidiaconum Marsicen. ab Abbate compilato super Territorio promiscuo, & ex inhibitione contra Vicarium Marsicen. exequuta, nè se ingereret in absolutione Excommunicatorum ab Abbate, *Summ. Abbatis num. 25. & 29.* Scientia enim Archidiaconi, & Vicarii infertur ad scientiam Episcopi, ut de scientia Canonici, *Rota in d. Capuana 1679. §. Scientia*, & de scientia Vicarii, *Rota coram Seraph. decis.306. num.6. Rembold. decis. 342. num. 11. & in citata Capuana, seu Montis Casinen. Parochialium eodem, §. Scientia*. Tum, & fortius ex remissione delinquentium facta ad Abbatem ab Episcopis, & ordinatione Tramutulensium facta ab eisdem, imò etiam à moderno Antistite cum literis dimissorialibus Abbatis, istum vocando Ordinarium *Summar. Abbatis, num. 28. 34. 35. & 36.* quæ indubitanter scientiam arguunt, ut in specie observat *Pignatell. consult.Canon. 26. num. 10. tom.2. Rot. apud Posth. de manut. & coram Dunoz. Sen. decis. 309. num. 24.*

Prout non relevat, quod præscriptio interrupta remanserit à contrariis actibus gestis ab Episcopis, quia isti, vel fuerunt contradicti, qualis est absolutio excommunicatorum facta à Vicario Abbatis, *d. Summ. num. 29.* vel fuerunt gesti inscio Abbate, & sub falso suppo-
sito, prout sunt litteræ obtentæ à Sacr. 49
Congregatione, *Teste Rota in d.decis.274. num. 11. part.17. recent.* & licentia laborandi obtenta in diebus festis ab Episcopo, vel sunt enunciativæ emissæ à Tramutulensibus, de tempore, quo ipsi litigabant cum Abbate super appellatione in secundis instantiis interponenda ad Urbem, & non in Auditorio Abbatis, prout sunt enunciativæ, de annis 1605. & 1608. quod Episcopus dederit beneplacitum construendi Conventum, & erigendi Confraternitatem, quæ insuper non fuerunt effectuatæ, dum Confraternitas non fuit erecta, & Conventus non apparet vigore dictæ licentiæ constructus, dum Episcopus

copus non affert Bullam super hoc expediri solitam ; Vel sunt visitationes factæ in Ecclesiis exemptis , qualis est illa Franciscanorum , quæ post Concilium Tridentinum ab Episcopis visitari possunt jure delegato , & ultimæ visitationes anni 1698. dederunt causam liti : vel consistunt in asserto consensu præstito in jurisdictionem Episcopi Marsicen. à Subditis Abbatis , prout factum fuit in causa Marsicen. Decimarum, quæ hodiè agitatur in hoc nostro Tribunali , coram R. P. D. meo della Tremoille , qui consensus non adest , dum Tramutulenses comparuerunt , semper impugnando , & solemniter protestando de defectu jurisdictionis , quæ protestatio omnem consensum excludit , *Abbas in cap. gratum , sub*
50 *num.7. de offic. delegat. Rota coram Bich. decis.215. num.7. & 8. & in recent. decis. 240. num.215. part.7.* Et quatenùs adesset consensus Subditi non potuissent præjudicare Abbati , nec eidem auferre jurisdictionem quasi Episcopalem ; Vel deducuntur à dicta licentia laborandi
51 concessa in diebus festis ab Episcopo , quæ cum verificari possit de licentia laborandi in partibus Diœcesis Marsicensis , super qua Abbas non prætendit jurisdictionem , sed solùm illam allegat in Terra Tramutulæ , & in Territorio promiscuo super bonis , & personis Tramutulensium ; præfata licentia remanet actus æquivocus , qui Ab-
52 bati non præjudicat , ut de actibus contradictis in individuo , *Rota coram Dunoz. Jun. decis. 988. num. 9. apud Post. de manuten. decis.627. num.8. post Tambur. de jure Abbat. decis. 59. num.7. & 8.* & favore Abbatis Caven. *decis. 274. num.10. par.17. recent.* de actibus , qui non probantur gesti , sciente , & patiente Abbate in specie *Spad. cons. 128. num. 6.* ibique *Rota num. 14. & cons. 129. sub num. 10. & 11.* ibique *Rota num.20. lib.2. Pignatell. consul. can. 85. num.13. tom.5. & num.14. Rota , coram Dunoz. Jun. d. decis.988. num.15. Dunoz. Sen. decis.309. num.21. Coccin. decis.832. num. 9. post Tamb. de jur. Abbat. de is. §9. num.3. & in recent. citata decis.274. num.9. par.17. decis.208. num. 13. par. 19. in Capuana , seu Montis Casinen. Parothialium 1679. §. Scientia , & §. Tum quia , coram bon. mem. Bourlem. & 1686. §. non attentis , coram clar. mem. Card. Matthæjo* , & generaliter de actibus non effectuatis in materia jurisdictionis , *Rot. coram Bich. decis. 328. num. 18. & 19.* & inter *divers. decis.709. num. 8. versic. Tertiò fuit responsum part.4.* de actibus , qui fieri potuerunt ab Episcopo jure delegato , in terminis *Spad. cons. 128. num. 5.* ibique *Rota numer. 10. & cons. 129. sub num. 11. lib.2. Card. de Luc. de Jurisd. disc.1. num.30. vers. Eoque magis , Rota coram Dunoz. Jun. decis. 688. num. 8. & 11. Dunoz. Sen. decis. 309. & apud Marchesan. de commiss. tom.1. fol.981. num.5. Coccin. decis.832. num.7. & 8. & decis.870. num.3. Ubald. decis.75. num.4. & in recent. decis. 148. num.14. par.13.* de actu gesto à persona , quæ præjudicare potest , *Tondut. resolut. Benefic. lib. 1. d. cap. 60. num. 15. & 16. Pignatell. consult. can. 85. num. 14. tom. 5. Bellet. d. §. Unico num. 27. Rota coram Seraph. decis. 1025. num. 23. & recent. decis.303. num.10. par.7.* & de actibus æquivocis *in puncto Spada cons. 128. num. 5. lib. 2.* ibique *Rota numer. 11. Lotter. de re benef. lib. 1. quæst. 24. num.248. Rota coram Dunoz. Sen. decis. 309. sub numer. 16. Coccin. decis. 832. num. 8. & 10.* ubi præcisè de actu gesto ab Episcopo in loco non exempto , idemque dicitur *in decis. 1054. num. 9. vers. quartò deducitur , Dunoz. Jun. decis. 988. num.7. & seqq. & decis. 1001. sub num.9. versic. denique non relevant , & num.10. & in recent. decis. 204. num.12. par.19.* ubi pariter de actu , qui non probatur gestus ab Episcopo in loco exempto , & in dicta *Capuana 1679. §. Quo verò in fine* .

Sicut nec aliqua vis fieri potest in supplici libello porrecto de anno 1620. san. mem. Paulo V. in quo fuit ab Abbate perita licentia concedendi dimissorias , & conferendi ordines , quasi ex hoc inferatur , talem licentiam priùs non habuisse ; siquidem hoc totum peritum fuit ad benè esse , & quia ut dicitur in dicto supplici libello , *da alcuni Scrupolosi si fa difficoltà , se l' Abbate possa dar*

dette dimissorie, e cercano dargli fastidio, e molestarlo da detto antichissimo possesso si supplica per tanto umilmente la S. V. per levare ogni difficoltà, & occasione di lite, &c. Si itaque facultas hæc petita fuit à Pontifice ad tollendos
53 scrupulos, difficultatem, & occasionem litium, ex hoc elici non potest aliqua confessio Abbatis super talis facultatis deficientia: Verba enim, quæ ad benè esse, & ad majorem cautelam proferuntur, non præjudicant, *Rot. in recent. decis.*212. *num.*12. *&* *decis.*320. *num.*47. *par.* 6.

Potissimè, quia hujusmodi actus conquassantur ab aliis Abbatibus, qui uti numero, ac qualitate majoribus, & titulo suffultis præferuntur illis ab Episcopo gestis, & prætensam petitionem, & confessionem Abbatis declarant, *Rot.*
54 *d.decis.*274. *num.*9. *versic.actus*, *part.*17. *recent. Capuana*, *seu Montis Casinen.* 1679. §. *Tum quia*, *&* 1686. §. *non attentis*, *& in d.Marsicana*, *seu Montis Casinen. Jurisdictionis* 1686. §. *minimè resistente*, *coram clar. mem. Card. Matthæjo*.

Sublatis actibus Jurisdictionalibus, facilius tollitur assistentia Juris, quæ pariter allegabatur ab Episcopo; Hæc enim eidem suffragari non valet in loco exempto, qui probatur spectare ad Abbatem cum Jurisdictione quasi Episcopali, *Pignatell. consult. Canon.*85. *num.* 4. *tom.*5. *& num.*10. *Rot. coram Martin. Andrea*, *decis.*54. *num.*5. *coram Dunoz. jun. decis.* 309. *num.* 6. *& seqq. Coccin. decis.*832. *num.*5. *& in recent. decis.* 373. *num.* 12. *part.* 11. *decis.*204. *num.* 3. *& seqq. part.* 19. & pro Abbate Congregationis Casinensis, *Rot. coram Bich. decis.*339. *ex num.*11. *& in Capuana*, *seu Montis Casinen. Parochialium* 10. *Martii* 1679. §. *rursus*, *coram bon. memor. Bourlemont.* 17. *Junii* 1686. §. *Caterum*, *coram clar. mem. Cardin. Matthæjo*, *&* 6. *Aprilis* 1693. §. *Juridicum*, *coram bon. mem. Ursino*, & pro Abbate Cavensi, *Rota post Tondut. de pension. decis.* 31. *num.* 2. *& decis.* 274. *num.* 8. *par.* 17. *recent.* & contra Episcopum Marsicen. *Rota in Marsicana*, *seu nullius Beneficii* 7. *Junii* 1686. §. *Domini responderunt*, *coram Reverend. Turonen.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. MUTO.

Romana juris legendi super manutentione.

Veneris 9. Januarii 1699.

ARGUMENTUM.

Habes ex Summario.

SUMMARIUM.

1 *Scientia præsumitur ex publicatione edictorum, & ex aliis publicis actibus.*

2 *Ex publicis edictis pœnalibus, aliisque publicis actibus prohibitivis probatur quasi possessio privativè, quoad omnes legendi favore Lectorum Sapientiæ Romanæ.*

3 *Manutentio datur possidenti.*

4 *Lectores Sapientiæ Romanæ ex utroque jure jus habent privativum, quoad alios in ea legendi.*

5 *Manutentio eo fortius conceditur possidenti, quando habet pro se juris assistentiam.*

6 *Patribus Societatis Jesu denegatur manutentio legendi jus canonicum ex professo, & in particulari Cathedra, ex quo destituti reperiuntur juris assistentia.*

7 *Actus Clandestini, & qui dederunt causam liti, non sunt manutenibiles.*

8 *Decretalis in cap.* 3. *de Magistr. & Indult. Apost. non sustulit jus privativum legendi Lectoribus Sapientiæ Romanæ.*

9 *Indulta Apostolica concessa PP. Societatis Jesu non tribuunt eisdem facultatem publicè, & in Cathedra particulari legendi jus Canonicum.*

DE-

DECISIO V.

REvocata pariter ad trutinam decisione edita coram me die 16. Maji præcedentis anni, in qua resolutum fuerat dandam esse manutentionem universitati, seu Archigymnasio Generalis studii sapientiæ Urbis tantum informantis in possessione, vel quasi privativè legendi jus Canonicum publicè ex professo, & in particulari Cathedra, denegata eadem Patribus Societatis Jesu Collegii Romani, non ambigerunt hodiè DD. dictis Patribus auditis ob subsistentiam fundamentorum, quibus resolutio nititur, persistendum esse in decisis.

Constitit siquidem iterum de possessione, vel quasi, istius Universitatis privativè docendi, & explicandi Sacros Canones ex professo uti convincitur ex ipsius Cathalogis, qui singulis annis de mandato Sanctissimi conficiuntur, & publicantur super materiis legendi in eadem Universitate, & in specie pro jure Canonico, ex prohibitivis insuper, & pœnalibus desuper edictis ab immemorabili promulgari solitis per Rectorem pro tempore dictæ Universitatis contra alibi legentes, & explicationes, seu lectiones audientes, ac specialibus altero cum approbatione san. mem. Clementis X. ne conclusiones publicè in Collegio Romano substinerentur sine permissione ejusdem Rectoris, ex licentiis ab ipso Rectore concessis volentibus hoc jus Canonicum legere, nec non ex permissionibus obtentis per conclusiones publicè in ædibus Cancellariæ Apostolicæ defendendas, & demum ex quo cum iidemmet PP. Societatis usi fuerint Lectoribus universitatis pro instituendis etiam in jure Canonico juvenibus, aut alumnis suorum Collegiorum, quinimo cum quasdam conclusiones substinendas typis mandare præsumpserint, non requisita licentia memorati Rectoris Universitatis, rejecti fuerunt per Patrem Magistrum Sacri Palatii Apostolici, ex quibus enim actibus, & signanter ex relatis prohibitivis edictis absque alicujus reclamatione publicatis pluries atque pluries repetitis, unde in Patribus Societatis illorum scientia præsumitur ad notata in his terminis per *Rot. coram Card. Cerr. decis.* 435. *num.* 10. & 11. sicuti privativa hujusmodi quasi possessio probata redditur ad *Text. in leg. Injuriarum, ff. de injur. Menoch. de arbitr. cas.* 160. *num.* 10. cum aliis in dicta *decis.* 435. *num.* 8. *coram Cardin. Cerr.* ita in necessarium consequens Universitas in eadem manutenenda venit vulgato §. *retinendæ, institut. de interdict. Alexand. consil.* 124. *num.* 1. *lib.* 4. *Ruin. consil.* 53. *num.* 3. *lib.* 4. *Rot. diversor. decis.* 40. *num.* 2. *par.* 2. & *coram Card. Cerro, dec.* 435. *num.* 1. & 2.

Eoque magis, quia nedum actualis hæc quasi possessio concutrit, sed assistit etiam Universitati Sapientiæ dispositio utriusque juris desumpta ex sanctionibus tam imperatoria, ut *in leg. unica, Cod. de stud. liberal. Urb. Rom. lib.* 11. quàm Pontificia, *in cap. cum de diversis privil. in* 6. in quibus Magistri hujus prænobilis, ac primariæ Universitatis Deputati, & Prælecti privativè fuerunt ad jura legendum, & explicandum, ut latè ostensum fuit in alia decisione sub hac die emanata super negotio principali, indeque eo fortiùs manutentio competit, *Posth. de manut. observ.* 45. *num.* 6. & 7. *Rot. coram Dunoz. junior. decis.* 536. *num.* 2. *in Cavallic. Bannalitatis Furni* 5. *Decemb.* 1696. §. *Admittebant DD. coram R. P. D. meo Priolo.*

Hinc summo jure denegata fuit è contra manutentio Patribus Societatis in legendo jus Canonicum publicè, & ex professo in separata Cathedra, nam destituti reperiuntur tam possessione, quàm assistentia Juris, quin ad probationem possessionis denuò mercantur afferri lectiones, & explicationes inceptæ ab anno 1695. juxta depositiones Testium datas in ipsorum *Summario, num. unico*, quia eædem dederunt causam huic liti, & controversiæ vertenti, ut tanquam infectæ pro manutentione deservire non possint, *Cyriac. controv.* 155. *num.* 7. *cum sequentibus, Marescott. variar. resol. lib.* 1. *cap.* 22. *num.* 22.

Panimoll. decis. 10. *num.* 10. *& in dicta Cavallicen. Bannalitatis Fruni super manutentione* 25. *Junii* 1696. §. *Satis superque, coram R. P. D. meo Priolo.*

Assistentia autem Juris inutiliter de-
8 sumebatur ex decretali Alexandri Tertii relata *in cap.*3. *de Magistris, & Indultis Apostolicis*, & signanter Sancti Pii Quinti Societati concessis, ac ex resolutionibus, & sententiis Rotalibus subsecutis in celebri Cracovien. juris legendi inter eosdem PP. Societatis, & Universitatem Cracovien. Etenim præfata decretalis ad alium finem emanata, nè aliquid pro licentia exigeretur, non substulit prohibitionem legendi. Indulta Apostolica hanc facultatem PP. Societatis legendi Jus Canonicum publicè, & ex professo, ac signanter in separata Cathedra non tribuunt, decisiones, verò, & sententiæ Notales editæ in dicta Cracovien. non loquuntur de Jure Canonico, sed de Theologia, lectio cujus ac litterarum humanarum, Philosophiæ, & similium permissa fuit PP. Societatis in dictis Indultis, ut latè firmatum fuit in altera decisione super bono jure.

Et ita pro secunda vice responsum fuit utraque, &c.

R. P. D. KAUNITZ.

Legionen. Parochialis.

Lunæ 11. *Januarii* 1706.

ARGUMENTUM.

Consuetudo immemorabilis conferendi Parochialem de Jurepatronatus Ecclesiasticorum, absque concursu, ex quibus probata censeatur, & an Concilium Tridentinum eam tollat, dilucidè examinatur.

SUMMARIUM.

1 *Testes provecta ætate, & bona qualitate probant immemorabilem.*

2 *Immemorabilis formali examine quinque Testium canonizata, inficiari non potest.*

3 *Episcopi in præjudicium propriorum Jurium non permittunt per longum tempus aliquem actum fieri.*

4 *Terminus remissorialium incipit à die præsentationis.*

5 *Terminus ad reprobandum non debet esse longior termino ad probandum.*

6 *Ad essentiam examinis sufficit Testes intra terminum assignatum jurasse, nec afficit, quod post ipsum elapsum sint examinati.*

7 *Examen actum cum interrogatoriis quamvis pars ipsa, quæ dedit interrogatoria protestetur de non consentiendo in jurisdictionem, & examen, sustinetur.*

8 *Immemorabilis consuetudo suffragatur etiam contra decretum Conciliare, & Constitutionem Apostolicam.*

9 *Decretum irritans non inficit immemorabilem, nisi de ea fiat specifica mentio.*

10 *Immemorabilis præsumere facit contrariam legem fundationis, & Privilegium Apostolicum, & est allegabilis contra quamlibet Sanctionem quamvis suffulta clausula sublata, ac irritanti.*

11 *Parochialia unita, & de Mensa, ac de jurepatronatus Laicalis, immò Beneficia regularium, cum Cura Animarum possunt conferri absque concursu, & per solum examen,* & num. 12.

13 *Consuetudo non potest dici dolosa, aut contra bonos mores dum est inhærens Sac. Canonibus.*

DECISIO VI.

SEcuta vacatione Parochialis Ecclesiæ *de Taranillo* sitæ intra limites Archidiaconatus de Zea, Archidiaconus in vim juris, quo gaudet præsentandi ad Beneficia sui Archidiaconatus Matthiam Garziam de Torres ad illam præsentavit, qui prævio examine latàque sententia contra Procuratorem Fiscalem Tribunalis Ecclesiastici ab ordinario Legion. fuit institutus, & in possessio-

ſeſſionem Parochialis immiſſus Adverſùs quem inſurgente Jacobo Fernandez Prieto ſub prætextu, quod proviſio Parochialis devoluta eſſet ad Sanctam Sedem Apoſtolicam, ex eo quia non fuiſſet ſervatus concurſus in Parochialibus de jurepatronatus Eccleſiaſticorum exquiſitus à Sac. Concilio Tridentino *ſeſſ.*24. *de Reform. cap.* 18. & per Bullam ſan. mem. Pii V. in ordine *la*33. idem Jacobus ex hoc capite Parochialem impetravit; Et licèt Mathias ſub clypeo immemorabilis conſuetudinis non ſervandi concurſum in Parochiali, de qua agitur niteretur excludere Jacobum, nihilominus, quia informia dumtaxat documenta ad hunc effectum adducebantur per tres vices coram bon. mem. Pio, noſtrum Tribunal coactum fuit reſpondere pro executione litterarum Apoſtolicarum Jacobi.

Donec Defenſores Mathiæ opportunius inſiſtentes Cauſæ defenſioni mihi committi à Signatura Juſtitiæ curarunt cauſam appellationis à ſententia lata per memoratum bon.mem. Pium, & incontinenti in eadem nimirum Audientia, in quo coram me reſponſum fuit, procedendum eſſe ad legitimam executionem litterarum Apoſtolicarum Jacobi, inſtituerunt pro litteris remiſſorialibus, & compulſorialibus ad finem legitimè juſtificandi prædictam immemorabilem non practicandi concurſum, & ſuper petitis favorabilem reſolutionem obtinuerunt, ut ex Deciſione ſuper remiſſoria edita 7. Decembris 1703. compilatoque utroque Proceſſu, tam compulſoriali, quàm remiſſoriali, eoque ad Urbem tranſmiſſo, cum perſpectum fuiſſet non extitiſſe tranſmiſſa ſimul cum litteris remiſſorialibus Judici Delegato etiam Interrogatoria data ex parte Jacobi, ex quo eædem litteræ jam Portitori conſignatæ fuerant, cùm Interrogatoria fuerant in actis allata, hinc Rota ſub die 6. Junii 1704. reſcripſit: *Dilata, & iterum examinentur Teſtes cum Interrogatoriis Patris* cujuſmodi decreto plenariè adimpleto, & hinc indè partibus jura ſua validè deducentibus reſponſum fuit: *Recedendum à deciſis.*

Ex Teſtibus quippè formiter examinatis conſtitit Parochialem, de qua agitur, ab Immemorabili fuiſſe collatam ad ſimplicem nominationem, Archidiaconi, prævio dumtaxat examine ſuper qualitate, doctrina, & ſufficientia ſolius Præſentati; Deponunt enim, quod ipſi ultrà ſpatium quadraginta annorum viderint fieri Proviſiones abſque concurſu, & audiviſſe à ſuis majoribus ita fuiſſe practicatum retroactis temporibus, quin nec ipſi, nec ſui majores quidquam audiverint in contrarium; nec aliter etiam rem eſſe potuiſſe, quin hoc ſciverint, reddentes cauſam, ex quo ſunt Advocati, & Notarii Curiæ Eccleſiaſticæ Legionen. Undè juncta eorum provecta ætate, bona qualitate, de qua etiam deponit Judex remiſſorialis, plenè probant controverſam immemorabilem ad præſcript. *gloſſ. in cap.* 2. *verbo memoria de præſcript. in* 6. *Mareſcott. var. reſolut. lib.*3. *cap.* 100. *num.*19. *& ſeqq. Saminat. controv.*22. *num.*27. *Rot. deciſ.* 690. *num.*2. *coram Cerro, & deciſ.*116. *num.* 55. *coram Zarat. & deciſ.* 472. *num.*19. *par.*19. *recent.* Eoque magis cùm id etiam reſultet ex alio conſimili, ac formali examine quinque Teſtium peracto uſque de anno 1685. ac legitimè compulſato ex authenticis libris nuncupatis de Bazero per Notarios, & Officiales Legionen. cuſtoditis, qui cum ultra deponant de ſpecialibus actibus, in quibus, opponentibus Promotoribus Fiſcalibus præfata immemorabilis fuit in contradictorio Judicio canonizata inficiari non poteſt, quin novi Teſtes juncto dicto antiquo examine aliorum, quam maximè conducant ad intentum præſentati ab Archidiacono, ut de Teſtibus fomentum recipientibus ab aliorum examine facto in ſimili cauſa ſequitur *Rot. deciſ.*360. *numer.*9. *par.* 5. *rec. & in Romana Immiſſionis* 28. *Januarii proximè præteriti* §. *Indubitantius coram R. P. D. meo Omana*, & de lite mota cum ſubſequuta ſuccumbentia Promotorum Fiſcalium moleſtantium firmat *Pariſ. de confid. quæſt.* 28. *num.* 259. *Garz. de Benefic. par.*5. *cap.*9. *num.* 106. *& ſeqq. in Mele-*

vitana Jurispatronatus 31. *Martii* 1702. §. *Etenim*, *coram R. P. D. meo Scoto*.

Istæque testium qualificatæ depositiones validissimè apparuerunt corroboratæ ex plurimis scripturis compulsatis, ex quibus constitit collata fuisse beneficia ad solam præsentationem Archidiaconi, nulla facta mentione concursus, absque eo quod ne quidem ulla afferri potuerit provisio, in qua ille fuerit servatus: ex hoc enim datur intelligi verè prædictum concursum numquam servatum fuisse, cum alioquin Episcopi satis vigiles in curanda observantia decretorum Concilii Tridentini tendentium in augumentum propriorum Jurium, non omisissent per adeò longum tempus, ac in tot sequutis vacationibus illum indicere, ac ad actum perducere, *R. P. D. meus Andald. in addit. ad decis.* 78. *num.* 71. *coram eodem Rot. in Neritonen. Jurispatronatus super bono jure* 26. *Februarii* 1703. §. *Nec ad eruendum*, *coram R. P. D. meo Priolo*, *& in Cremonen. Beneficii* 11. *Maji* 1705. §. *Nec provisioni coram me*.

3 Nec debilitari valuit enunciatum examen Testium, ex quo fuerit peractum extra terminum duorum mensium à die consignationis factæ Portitori, ac ex eo, quòd dum Testes se referunt ad collationes, nec minus fidem promereantur, legitimè non compulsatis, ac allatis enunciatis collationibus, quidquid enim causæ Notarius extra sphæram proprii officii asserere conatus fuerit, placuit DD. terminum duorum mensium incipere debuisse à die præsentationis litterarum remissorialium faciendæ Judici delegato, nam tempus duorum mensium alioquin esset nimis breve, detracta enim medietate, quæ benè absumitur in itinere, non superest tempus sufficiens, tàm ad examinandum, quàm ad danda interrogatoria Testibus, qui nec ad libitum quandoque conduci possunt, quinimo cum ad reprobandum detur terminus unius mensis, esset longior primo, quod non est admittendum, quare insequendo potiùs praxim Curiæ, tempus incipere solum debet à die consignationis faciendæ in partibus, *Ridolphin. in praxi par.* 1. *cap.* 12. *num.* 10. fortius cum testes bis suppositi fuerint examini, an in hoc secundo fuerint data interrogatoria, proindeque non est adeò facienda reflexio lapsus termini à die consignationis Portitori, dum principalis essentia examinis consistit in interrogatoriis Partis, non autem, an terminus assignatus ex causa lapsus fuerit, cùm videamus etiam sufficere Testes intra illum jurasse, etiam in casu, quo est certa temporis computatio quamvis post terminum fuerint examinati, *Rota decis.* 1228. *num.* 7. *coram Coccin.* 6 Datio enim interrogatoriorum semper reputata fuit talis efficaciæ, ut nostrum Tribunal plerumque ex ejus motivo sumpserit arbitrium pro sananda nullitate examinis testium, quamvis pars, quæ dedit interrogatoria fuerit protestata de non consentiendo in Jurisdictionem, & examen, *Adden. ad Buratt. decis.* 518. *num.* 19. 7 *Manz. cons.* 275. *num.* 15.

Collationes autem sententiæ, cæteraque documenta, ad quæ se referunt Testes jam fuerunt compulsata in prima expeditione, contra quæ cùm nihil fuisset oppositum, sicut gestum fuit contra Testes, quos ob id opus fuit repetere cum interrogatoriis Partis, quæ in primo examine fuerant omissa, superfluum fuit ad iteratum actum devenire, cum nisi doceatur clarè, & incontinenti de nullitate prioris compulsationis, numquam debeat ad novam deveniri, *Rot. decis.* 1358. *num.* 4. *coram Emerix*.

Quibus præmissis facilè negocium fuit assequi, quàm incongrua, ac insubsistens fuerit prætensio irrelevantiæ prædictæ immemorabilis consuetudinis, 8 cùm planum sit eamdem suffragari etiam contra citatam Sanctionem Conciliarem, ac Bullam Pianam super indictione concursus, quemadmodum firmat *Pilaja decis. Pontific. lib.* 3. *decis.* 1. *nu.* 144. *circa finem*, *Rota decis.* 52. *ex num.* 2. *ad* 8. *coram Ubag. & in Novarien. Parochialis*, *seu Vicariæ S. Martini* 22. *Junii* 1705. §. *Et nihilominus*, *& in eodem super manutentione*, §. *Non resultante*, *coram R. P. D. meo Caprara*, & quidem non obstante decreto irritanti, ac clausula sublata adjecta in confirmatione Concilii, ac in Bulla Piana, ex quibus prætendebatur 9 infe-

infectam remansisse tam antecedentem, quàm subsequutam possessionem, quia per decretum quantumvis destructivum contrariarum consuetudinum numquam censetur sublata immemorabilis, nisi de ea fiat specifica mentio, *Gonzalez ad regul. 1. Cancell. gloss. 33. num. 5. & sequen. Gratian. discept. 492. num. 6. Barbos. ad Concil. sess. 24. cap. 10. de reform. sub num. 25. Panimoll. dec. 1. adnot. 10. ex n. 23. & adnot. 11. n. 38. Rota dec. 242. sub n. 1. & dec. 610. ante n. 2. par. 2. dec.* Et in terminis enunciatæ Constitutionis Pianæ *la 33. Rot. dec. 197. n. 5. part. 9. & dec. 516. n. 16. p. 18. rec. & in Tarracon. Parochialis 2. Maii 1698. §. Quia in contrarium, cor. R. P. D. dell' Olmo.* Immemorabilis namque præsumere facit contrariam legem fundationis, ac etiam Privilegium Apostolicum, ac quemcumque alium meliorem excogitabilem titulum, ac proinde allegabilis est adversus quamlibet sanctionem contrariam quamvis suffultam clausula sublata, ac irritanti decreto, *Frass. de Reg. Patronat. Indiar. c. 31. num. 31. Card. de Luca de benefic. dec. 32. n. 2. & 4. Rot. in Derthusen. Jurisdictionis 6. Februar. 1696. §. Et dispositione, coram bon. mem. Pio.*

10

Multoque magis crescit argumenti evidentia, si perpendatur, quod prædicta consuetudo non potest censeri, nec contra bonos mores, nec contra legem Divinam; Passim enim videmus in tot casibus positivè non esse necessarium concursum, ut de Parochialibus Jurispatronatus Laicalis firmat *Fagnan. in cap. cùm ad nostram, num. 28. de elect. Romaguer. ad Synodal. Gerunden. lib. 3. tit. 11. cap. 8. num. 2. Murga de Benefic. qu. 3. num. 55.* & de Parochialibus unitis, & de Mensa, *Noal. cons. 46. num. 2. & seq. Romaguer. ad Synodal. Gerunden. d. lib. 3. tit. 4. capitul. 8. num. 9. Rot. decis. 788. num. 1. & decis. 1701. per tot. coram Emerix*, & de Beneficiis Regularium, quibus incumbit Cura Animarum, *Fagnan. in d. cap. cùm ad nostram sub n. 22. de election. Barbos. ad Concil. sess. 24. dict. cap. 18. numer. 8. & de offic. & potest. Paroch. par. 1. cap. 2. numer. 15. & seqq.* ubi plures alios casus enumerat, in quibus non opus est concursu, quos etiam innuit, *Fagnan. in cap. cùm sit Ars, sub n. 19. de ætat. & qualit. Garz. de Benefic. par. 9. cap. 2. à num. 185. ad 199.* Ratio autem est satis convincens, quia inspectis antiquis Canonibus beneficia solùm capacibus, & idoneis conferenda sunt per solum examen, non autem per formalitatem concursus, ut in *cap. Ad hæc vers. ut qui Beneficiis, de Officio Archidiacon. cap. ad decorem, de instit. cap. quoniam versic. si autem hoc, de Jurepatron.* & per consequens contraria consuetudo non potest dici nutritiva peccati, seu dolosa, aut contra bonos mores, dum prædictis Canonibus inhæret, *Gloss. in cap. cum tanto, versic. Rationabilis de consuetud. Rot. decis. 560. n. 10. par. 19. recent.*

11 12 13

Neque videtur Mathias sibi præclusisse viam deducendi prædictam immemorabilem per Gratiam: *si Neutri*, ab eodem obtentam quoniam ultra, quod Gratia si neutri est conditionalis, & effectum sortitur in casu, quo neutri Collitigantium Jus competere noscatur, & Mathias nusquam ea usus fuit juxta deducta per *Amaiden. de stylo Datariæ, lib. 1. cap. 23. n. 20.* Objectum urgeret, quatenus ipse vellet Jus suum allegare per viam actionis ad effectum obtinendi ejus canonizationem; Secùs autem quando illud deducit per viam exceptionis, ad effectum excludendi Jus Adversarii, cùm id sibi omnibus modis licere debeat, etiam per allegationem proprii Juris, ne alioquin Gratia resolvatur in Beneficii, seu litis renunciationem contra Regulam *Textus in l. quod favore, C. de legibus, Rot. dec. 1133. n. 3. & seq.* coram Emerix Jun.

Et ita utraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Juris Tumulandi.

Lunæ 5. Martii 1703.

ARGUMENTUM.

In hac decisione, quæ est confirmatoria alterius sub die 20. Februarii anni proximè elapsi emanatæ, magistraliter expeditur, ac firmatur jus funeralis, sepeliendique Cadavera Cardinalium sine Sepulturæ electione decedentium, vel eam propriæ Domus non habentium assistere, ac omninò spectare ad suas Ecclesias titulares, non autem ad Parochiæ Ecclesiam, cui tantum solvitur quarta funeralis, seu Parochialis. Cardinales dicuntur Præsules, verique Sponsi suarum Ecclesiarum Titularium per impositionem Annuli in digito solemniter factam à Papa post aperitionem oris. Refertur Bulla Sixti V. *la* 55. quæ dat normam Titulorum, & ad cujus tenorem specialiter conferuntur.

Ecclesiæ Cardinalium Titulares non sunt omnes Parochiales.

In tumulatione Cadaverum Cardinalium standum est memoriis Magistrorum Cœremoniarum uti in arte expertorum.

SUMMARIUM.

1 *Decisiones Rotales normam in posterum judicandi, disponendique præbere solent.*

2 *Argumentum ex identitate, vel majoritate rationis valdè prævalet.*

3 *Concessio particularis Sepulturæ Episcopis, Canonicis, & Beneficiatis in præjudicium Parochiæ desumitur ex causa Conjugis Spiritualis, quod habent cum eorum Ecclesiis,* & n. 11.

4 *Ecclesia Parochialis fundatum jus habet recipiendi Cadavera omnium decedentium intra suos limites.*

5 *Jus sepeliendi, & jus persolvendi à Cadaveribus licèt inter se distincta, utrumque de jure spectat ad Parochiam.*

6 *Homines ex temperato juris rigore disponere possunt de propriis Cadaveribus eligendi sibi Sepulturam.*

7 *Parocho debetur quarta Funeralis ratione Sacramentorum, & exequiarum.*

Altera quarta ratione Sepulturæ debetur Ecclesiæ tumulanti.

8 *Parochianis per breve tempus morantibus, ac non suscipientibus Sacramenta in Parochia, cessare dicitur jus Parochiale fundatum in domicilio, & Sacramentorum administratione.*

9 *Cardinales antiquitus non eligentes Sepulturam sepeliebantur de jure in Ecclesia Lateranen.*

10 *Summus Pontifex non electa Sepultura, sepelitur in Basilica Principis Apostolorum,* & n. 52.

12 *Canonici, & beneficiati non tenentur ad localem, & continuam residentiam.*

13 *Canonici, & Beneficiati ideò sepeliuntur in eorum Ecclesia, quia ibidem reperiuntur intitulati, & cum ea sunt anima una, & cor unum,* & n. 15.

14 *Beneficiatus, vel Canonicus si renunciaret Beneficio, cessaret etiam jus Sepulturæ eidem titulo annexum.*

16 *Cardinalis cum sua Ecclesia Titulari est conjunctus conjugio Spirituali, & est cum illa cor unum, & anima una.*

Item commissa est eidem Ecclesiæ, tam in Spiritualibus, quàm in Temporalibus, & omnia ab illius voluntate, & arbitrio pendent.

17 *Canonici, & beneficiati ideò sepeliuntur in eorum Ecclesiis, quia ibidem particularis habetur Sepultura pro Canonicis.*

18 *Bulla Sixti V.* la 55. *est basis, & norma titulorum Cardinalium.*

19 *Cardinales ex eximia virtute, prudentia, & sanctitate, qua polleant,*

lent, dicuntur Papæ consiliarii, & Cooperatores, & n. 21.

Item vocantur oculi, aures, ac nobilissimæ Sacri Capitis Partes, & præcipua illius membra à Spiritu Sancto constituta, & n. 47.

20 Cardinales constituunt tres species, nempè sex Episcopales, quinquaginta presbyterales, & 14. Diaconales.

22 Cardinalis novus post aperitionem oris accipit annulum à Papa in signum desponsationis suæ Ecclesiæ Titularis.

23 Ex identitate rationis Spiritualis conjugii Cardinalis sepeliri debet in sua Ecclesia Titulari, sicut Episcopus sepelitur in sua Cathedrali, n. 28. 50. & 51.

24 Anastasius Presbyter Cardinalis Sancti Marcelli ob non residentiam fuit depositus, & n. 46.

25 Cardinales ex vi, & natura proprii muneris tenentur residere, ubi Papa deget, cujus Consiliarii sunt.

26 Cardinales ratione dignitatis non eximuntur à vinculo legis universalis, potissimùm quando agitur de juribus Parochialibus.

27 Pontifex in creatione alicujus Cardinalis, si est Prælatus, prius illum absolvit à vinculo suæ Ecclesiæ, & deindè eundem creat Cardinalem.

29 Unica Ecclesia indecens reputatur, quod habeat plures Sponsos, sicut unus sponsus pluribus Ecclesiis copulari.

30 Sponsus alicujus Ecclesiæ essentialiter constituitur per immissionem annuli.

31 Optiones titulorum fiunt in Concistorio præsente, & approbante Pontifice de Ecclesiis verò residentialibus.

32 Papa est absolutus dispensator rerum Ecclesiasticarum, & semper à meliori bono regulatur.

33 Quod innovatum non reperitur, dicitur continuare juxta suam primævam naturam.

34 Cardinales Episcopi si excusantur à residentia in propriis Diœcesibus multo magis excusari debent alii Cardinales à suis Ecclesiis titularibus.

35 In primævis Ecclesiæ temporibus dicuntur Cardinales fuisse Parochos.

36 Cura Animarum in Urbe residet penes Parochum independenter à Cardinali illius Ecclesiæ Titularis.

37 Maximarum rerum, & antiquissimarum maximè latent origines.

38 Apostolica Sedes vocatur caput, ac cardo aliarum Ecclesiarum, & illius Authoritate omnes Ecclesiæ Domino disponente reguntur.

39 Cardinales vocantur Apostolorum successores, figuram repræsentantes istorum, tam ante divisionem à Divo Petro, quàm post divisionem, quando unusquisque sortitus fuit suam provinciam ad fidem prædicandam.

40 Præexellentia Cardinalium respectu Episcoporum maximè colligitur ex illis verbis: Creatis præsbyteris tot, Diaconis tot, & Episcopis per diversa loca, & numer. 43.

41 Archidiaconus ratione officii respectu Episcopi est major, & præfertur Archipresbytero.

42 Ex decreto Stephani IV. intentato etiam anathemate vetitum erat Episcopis ad Sedes presbyterorum, & Diaconorum Cardinalium aspirare.

44 Cardinalitiam dignitatem quamplures aspirando, illius nomen usurparunt.

45 Instinctu Animæ nostræ rationalis semper ad celsiora aspiramus.

48 Ecclesiæ Cardinalium Titulares non sunt omnes parochiales.

49 Cardinalis in sua Ecclesia Titulari non solum habet jurisdictionem quasi Episcopalem, sed transcendit etiam veram Episcopalem.

51 Opinio, & sententia Doctorum contradictorium non habentium est in Judicando sequenda.

54 In hac funerum materia Magistris Cæ-

Cæremoniarum tamquam in re ad proprium officium pertinente, omnis est adhibenda fides, & num. 59.

54 *Referuntur quatuor casus, quatuor Cardinalium in eorum Ecclesiis Titularibus sepultorum.*

55 *Melior, securiorque interpretatio haberi non potest, quàm illa, quæ ex præcedenti observantia resultat.*

56 *Concilium Lateranense dicit, quod Cardinales sepeliuntur in Ecclesiis suorum titulorum.*

57 *Refertur opinio plurium virorum in hac materia expertorum, & maximè Magistrorum Cæremoniarum testantium Cardinalem Titularem non electa sepultura, in Ecclesia Titulari, esse sepeliendum, quorum dicto in hac materia est standum*, & n. 57.

58 *Ex omissione non benè arguitur ad negativam: maximè quando aliunde habetur actus positivus.*

59 *Magistri Cæremoniarum circa res spectantes ad plenam fidem faciunt.*

60 *Quælibet interpretatio sumenda est, ne observantia, quæ in similibus casibus servata fuerat, interrupta remaneat*, & n. 61.

DECISIO VII.

OBitus clar. mem. Cardinalis Radotovich, qui suum Cadaver reliquit sepeliri, prout de jure, excitavit à somno resolutionem jam coram me captam usque sub die 20. Februarii anni proximè elapsi pro tumulatione Cadaveris clar. mem. Cardinalis Pallavicini, nam instante Ecclesia Titulari, hodie repropositâ causa DD. steterunt in decisis, & quamvis in jure nihil de novo additum, vel oppositum fuerit in facto tamen plura ponderata fuere, quæ magis firmam reddunt resolutio-
1 nem jam captam, qualiter decet decisiones Rotales, quæ normam in posterum judicandi, & disponendi præbere solent.

In præcedenti firmatum remansit, Cadaver Cardinalis hic in Urbe decedentis, quando non habet, vel non elegerit particulare Sepulcrum deferendum esse ad illius Ecclesiam Titularem, existimantibus DD. hoc speciale jus potentiùs esse altero generali Parochiæ, desumendo argumentum ex identitate, vel majoritate rationis, quia si hoc dicitur de Episcopo, Prælato inferiori, Archiepiscopo, Priore, Parocho, Ca-
2 nonico, Beneficiato, & similibus, qui etsi decedant extra limites suæ Ecclesiæ sunt ad eandem deferendi, ut ex authoritatibus in decisione allegatis, multò magis dicendum veniat de Cardinali Titulari, quia tam in isto, quàm in Ecclesia Titulari quoad Corpus Cardinalis, jura prædicta eminentiori gradu continentur.

Prædictæ omnes limitationes contra jus Parochiale admissæ fuerunt à scribentibus pro parochia, sed iterùm impugnabant paritatem, & illationem, ponderando, quod ideò DD. moti sunt ad concedendam particularem sepulturam Episcopis, Prælatis, Canonicis,
3 & aliis supra relatis in præjudicium Parochiæ ex causa conjugii spiritualis, quod unusquisque habet cum sua Ecclesia, vel ex causa residentiæ, quam faciunt in eadem Ecclesia, quæ cum non concurrant in Cardinali Titulari, cessare etiam debet jus particulare exclusivum alterius generalis, quod habet Ecclesia Parochialis fundatum in jure reci-
4 piendi cadavera omnium decedentium intra suos limites.

Plures tamen datæ fuerunt responsiones huic objecto etiam in præcedenti mea decisione, sed ut iterum meliùs hæc exceptio sublata remaneat prætermittendum est, aliud esse jus justa persolvendi Cadaveribus, & jus sepeliendi. Utrumque de jure spectat ad parochiam ex juribus allegatis; sed sicut
5 leges civiles hominibus permiserunt etiam post mortem disponere de bonis propriis; Ita Ecclesia indulsit temperato juris rigore, homines posse disponere de propriis Cadaveribus sibi eli-
6 gendo propriam sepulturam, ut ex *Tex. in cap. omnis, de pœnit. & remission. & in cap. ex parte, & in cap. in nostra, de sepul.*

Cui

Cui ulterius additum est, quod si aliquis haberet proprium sepulchrum, vel aliquem particularem titulum, illuc deferendo, in illo speciali, non autem in generali Ecclesiæ Parochialis sepulchro tumularetur: Hinc firmo remanente jure funerandi favore Parochiæ, liberum remansit jus sepeliendi, & eodem modo divisa quoque fuit quarta; nam medietas semper remanere debet salva pro Parochia, ratione Sacramentorum, & Exequiarum, altera verò ratione se-
7 pulturæ debetur Ecclesiæ tumulanti, ut pluries decisum fuit, & est *Text. in c. 1. de sepult. & in clement. dudum, eodem titulo, Lavor. var. lucubrat. cap. 17. numer.* 33. cum aliis relatis, per *Barbos. de Paroch. par.* 3. *cap.* 25. *numer.* 3. *& seqq.* Cum autem modò agatur tantùm de quarta ratione sepulturæ, quia altera medietas non controvertitur Ecclesiæ Parochiali, non sunt confundendæ authoritates loquentes de una favore alterius.

His ita præmissis, DD. visum fuit non ita rigorosè esse accipien. assistentiam juris competentem Ecclesiæ Parochiali, quia Cardinalis Pallavicinus non aderat in Urbe animo permanendi, sed advenerat tantùm à sua Eccle-
8 sia occasione anni sæcularis; itaut alienam Domum habitaret, proprium Confessarium conduxerat, & quia paucos post menses Apoplexiæ insultu correptus remansit, incapax fuit illorum Sacramentorum, quæ à Parochis ministrari solent, ac propterea cessare dicebatur Parochiale fundatum in domicilio, & Sacramentorum administratione.

Et tantò magis assistentia juris non erat accipienda in toto suo rigore, quia tam authoritates allegatæ in præcedenti decisione, §. *sed nonnulli*, quàm scribentes pro Parochia jam conveniebant, quod antiquitus Cardinalis dece-
9 dens in Urbe, si non habebat, vel elegerat particularem sepulturam, erat de jure sepeliendus in Ecclesia Lateranen. discrepabant solùm in hoc, quod scribentes pro titulo ajebant successisse Ecclesiam Titularem Lateranen. quoad Cardinales, prout quoad Pontificem successit Ecclesia S. Petri. Scribentes verò pro Parochia dicebant subingressam fuisse Parochialem; In præsenti tantùm satis est reflectere, quod si de jure Cardinales erant antiquitus sepeliendi in Ecclesia Lateranensi in comperto habemus, quod assistentia juris non est ita clara favore Parochiæ, quoad omnes Cardinales circa sepulturam, cùm in eisdem Cardinalibus concurrat eadem qualitas, qua mediante sepeliebantur in Ecclesia La- 10
teranensi, & solum ex quo invaluit consuetudo, quod non electa sepultura Summus Pontifex sepelitur in Basilica Principis Apostolorum, Cardinales sunt sepeliendi in propria Ecclesia Titulari.

Remota hac rigorosa assistentia Juris removetur etiam ille rigorosus sensus, qui ex adverso tribui prætenditur conjugii, & residentiæ, propter quas causas dicitur à Doctoribus concessam fuisse particularem sepulturam Episcopis, Prælatis, Canonicis, Beneficiatis, aliisque similibus personis; Verba enim Doctorum, & quibus utuntur etiam scribentes pro Parochia, talia 11
non sunt, quæ valeant inducere strictum, & indissolubile conjugium, ac localem, & continuam residentiam; quia utrumque nomen usurpant tam quoad Canonicos Beneficiatos, ut videre est apud *Lavor. var. elucubrat. tit.* 2. *cap.* 11. *num.* 6. *& seqq. Dian. tom.* 5. *tract.* 3. *resol.* 5. *Ventrigl. in prax. foren. Eccles. tom. primo, annot.* 52. §. *unico, sub num.* 24. *Marchett. de sepult. tit.* 38. §. 2. *numer.* 42. & tamen quoad istos certum est nullum intercedere conjugium cum Ecclesia, neque tenentur ad localem, & continuam residentiam, quia de facto Canonici, & 12
Beneficiati regulariter habent propriam Domum, & se conferunt ad Ecclesiam solùm quando illorum officium vel servitium, personalem assistentiam requirit; Quocirca dicendum est, quod illi in ea Ecclesia in tantum sepeliuntur, in quantum ibidem reperiuntur intitulati, & cum ea sunt Anima una, & Cor unum, ut observant, *Franc. de Ca-* 13
thed. c. 17. *num.* 17. *Amostaz. de caus.*

piis

piis lib. 6. cap. 8. numer. 74. & 76. ac Bellet. disquis. cler. par. 1. tit. de cler. debit. §. 3. n. 11. Imò si per resignationem, aut alio modo cessaret titulus Beneficii per dissolutionem illius unionis, cum qua conjuncti sunt Ecclesiæ,
14 in qua Beneficium retinent, cessaret etiam jus sepulturæ eidem titulo annexum, ut tradunt *Tondut. resol. benef. capit. 114. num. 14. in fine Sebast. Medic. de sepul. qu. 7. num. 8. cum seqq. Samuel eodem tract. controv. 14. numer. 3. Antonell. de regim. Eccles. cap. 12. numer. 32. in fin.* clarum fit, quod ratio sepelliendi non procedit quoad Canonicum, & Beneficiatum propter conjugium, & domicilium, sed ex titulo, quo mediante admittitur Clericus ad servitium illius Ecclesiæ, in cujus assumptione quasi contraxit cum dicta Ecclesia, & sicut ipse tenetur, dum vivit servire eidem Ecclesiæ, & zelare illius honorem, & utilitatem, ita de tempore sui obitus sepelliri debet in eadem Ecclesia, ut per merita suffragiorum, & intercessionem Sanctorum mercedem recipiat, sed pro dictorum Doctorum conciliatione dicendum est, quod talis conjunctio, qua mediante, Clericus fit
15 cum sua Ecclesia Cor unum, & Anima una, idem sit ac spirituale conjugium, quod magis latè patet, quàm carnale; & ideò cum prædictis benè convenit, quod dictum est in præcedenti, desumptum *ex cap. cum quis, de sepulturis in 6.* quod Jus sepeliendi magis procedit ex honore tituli, quàm ex conjugio, seu residentia, & propterea cum hoc sensu Doctorum quis non videt, quod idem optimè dici debet de Cardinali Titulari, nam, & iste est ita conjunctus cum sua Ecclesia, ut sit cum illa cor unum, & Anima una, sed longè eminentiori modo quàm Canonicus, & Beneficiatus, quia Cardinali est commissa
16 Ecclesia, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus, omnes Ecclesiæ functiones, vel ab ipso, vel ejus nomine fiunt, & semper insignia Cardinalis exposita videntur, illius negocia auctorizante Cardinali stipulantur, & omnia ab illius voluntate, & arbitrio pendent, undè Jure merito illatio ex identitate, & majoritate rationis facta substinetur.

Agnoverunt Defensores Jurium Parochialium difficultatem assumpti respectu Canonici, & Beneficiati, & aliam allegarunt causam, nempe quod in Ecclesiis adsit particularis sepultura pro Canonicis, & Beneficiatis, ex qua 17
deducitur Jus illos sepeliendi, qua cessante cessare etiam dicitur tale Jus allegando *Marchett. de sepultur. tit. 38. §. 2. num. 46. & Amostaz. de caus. piis lib. 6. de funeribus, cap. 8. num. 75.* sed ultra quod sunt singulares, & illis resistunt omnes superius allegati, & ipsemet Amostazius est in ratione sibimet contrarius, dum Jus sepulturæ desumit ex connexione, & cohærentia, quam habent Canonicus, & Beneficiatus cum Ecclesia, in qua intitulati reperiuntur, ut videre est apud eundem loco supracitato, *num. 76.* adhuc tamen tamquam quid facti esset probandum, quod omnes Ecclesiæ habeant, & habuerint particularem sepulturam pro Canonicis, & Beneficiatis, & quod, ista cessante, sepeliuntur in Parochiali Ecclesia.

Sed quando omnia etiam in suo rigoroso examine essent accipienda, adhuc concurrunt in Cardinali Titulari, & ad hoc demonstrand. reassumenda est Bulla san. mem. Sixti V. *La 55.* quæ ut diximus est basis, & norma titulo- 18
rum, & ad cujus tenorem etiam hodie specialiter conferuntur, & extra eam quærere veritatem est inter tenebras relicto sole quærere lucem. Ex eadem Constitutione clarè patet, qua intentione instituti sint tituli, qua Jurisdictione sint decorati, & quomodo sint considerandi Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus; Cum enim Pontifex in primo in alia suæ præcedenti Constitutione nempè *La 50.* numerum ter- 19
minaverit, & ibi qualitas Cardinalium legentibus satis appareat. Exindè quanto sublimior est Summi Pontificis dignitas, & auctæ sunt Apostolatus Curæ ex dilatatione fidei per omnes Mundi Partes, benedicente Domino, tanto resplendere magis debet Cardinalium gradus ex illa eximia virtute, pruden-

prudentia, & sanctitate, qua pollere debent, cum sint illius consiliarii cooperatores, & ut dixi: idem *Text.* oculi, aures, ac nobilissimæ Sacri capitis partes, & præcipua illius membra à Spiritu Sancto constituta: Et maximè postquam ex eorum corpore numero, & Collegio Summus Pontifex deligitur, deindè habito respectu ad hanc præexcellentem connexitatem, quam tenent Cardinales cum Summo Pontifice, devenit in ultima sua Constitutione, quæ est *la* 55. ad erectionem titulorum sequendo primævam institu-
20 tionem illos divisit in tres species, nempè sex Episcopales quinquaginta Presbyterales, & quatuordecim Diaconales, & sicut per anteà vocabantur propriæ Diœceses, ita retento eodem nomine, & confirmata eadem Jurisdictione, quasi Episcopali, singulis Presbyteris, & Diaconis Cardinalibus, easdem commisit cum suo Clero, & Populo tam in spiritualibus, quàm in temporalibus regendas, & administrandas.

Et ut magis appareat de intentione Pontificis instituentis, & quid verè voluerit concedere Cardinalibus in dictis titulis, satis est continuando ordinem ejusdem erectionis perlegere illa verba: *Quod quidem rationi consentaneum videtur, & quemadmodum Summ. Pontifex universali Ecclesiæ Præsidens, & omnium totius Orbis Ecclesiarum curam gerens specialiter tamen Urbis Romæ Episcopus existit, & in ea divina dispositione Sacerdotalis Potestatis Cathedram tenet, pari quoque ratione Cardinalibus, quos uti speciales Romanæ Ecclesiæ filios in Apostolici muneris functione, atque in universæ Reipublicæ Christianæ administratione præcipuos, sibique ma-*
21 *ximè conjunctos habet Consiliarios, & cooperatores in eadem Urbe Romæ, &c. mansionem & locum unicuique proprium assignet, cujus quidem loci concessione iidem Cardinales, & sui officii admoneantur, & residentiæ, quam assistendo ipsi Romano Pontifici servare debent, & vel ex hoc magis tamquam in unum corpus compacta membra Sacro Capiti connexa esse, & ab illo dependere clarius cognoscantur.* Si enim ibidem Summus Pontifex expressè dicit, quod sicut Cardinales sunt Consiliarii, & cooperatores in universa Christianæ Reipublicæ administratione, & Pontifex specialiter Urbis Romæ Episcopus existit, & in ea divina dispositione Supremam Sacerdotalis potestatis Cathedram tenet, pari quoque ratione Cardinales in eadem Urbe Romæ mansionem, & locum assignatum habeant; Ex his sanè verbis non solùm, sed etiam ex modo, quo Cardinalibus confertur Ecclesia, non videtur posse dubitari de spirituali conjugio; nam in traditione Tituli ea omnia quæ necessaria sunt solemniter adimplentur. Post enim aperitionem oris novus Cardinalis genu- 22
flectit coram Pontifice, qui accipit annulum ad hoc præparatum, & illud immittit digito Cardinalis novi, dicendo tunc hæc vel similia verba: *Ad honorem Dei Omnipotentis, SS. Apostolorum Petri, & Pauli, & Sancti illius, ad cujus honorem est fundata Ecclesia Titularis. Committimus tibi Ecclesiam, &c. cum Clero, Populo, & Cappellis suis* si est Presbyter Cardinalis; Si verò Diaconus *cum Clero, & Populo* tantùm, ut refert *Baron. in annal. ad annum* 1338. *num.* 87. cumque talis actus importet matrimonium spirituale inter Cardinalem, & Ecclesiam Titularem, ut in individuo tradit *Peregrin. lib.* 6. *numer.* 82. *tract. var.* idemque modus practicetur etiam in præsenti ex formula Typis impressa, & data in propositione causæ, sequitur perneceſſe, ut ex ratione, etiam spiritualis conjugii Cardinalis sepeliri debeat in sua Ecclesia ti- 23
tulari sicuti Episcopus sepelitur in sua Cathedrali, ut tradunt *Samuel de sepult. tract. primo, controv.* 11. *conclus.* 5. *num.* 6. *Murg. eodem titulo tract.* 8. *disquisit.* 2. *sect.* 2. *dub.* 7. *conclus.* 1. *num.* 1. *cum seqq. Coell. de notit. Card. cap.* 16. *privil.* 38. §. *verùm Passarin. de stat. homin. quæstion.* 187. *art.* 4. *numer.* 32. *Amostaz. dicto cap.* 8. *numero* 62.

Idemque dicendum est, & ex motivo Residentiæ, quia hæc satis clarè resultat ex verbis ipsius Bullæ, nam ut di-

ximus

ximus Ecclesia Titularis Cardinali committitur ad similitudinem, quam habet Summus Pontifex Lateranen. ex illis verbis superiùs relatis, deindè illi assignat mansionem, & locum unicuique proprium &c. quod facto etiam comprobatur, nam *in cap. ex parte, de Cler. non residentibus* Anastasius Præsbyter Cardinalis Sancti Marcelli ob
24 non residentiam fuit depositus, & quamvis controversia sit inter DD. an ille privatus fuerit, vel quia deseruerat propriam Parochiam, vel Diœcesim, ut videre est apud *Lotter. de re benefic. lib. 3. qu. 27. n. 54. Salv. de Benefic. part. 4. qu. 3. num. 5.* certum tamen est, quod hodie Cardinales ex vi, & natura proprii officii tenentur residere in eo loco, ubi degit Papa, cujus Consiliarii
25 sunt, ut ita consilio illum juvare possint per ea, quæ tradunt *Azor. instit. moral. part. 2. lib. 4. cap. 3. lit. E, versic. quæres an, Barbos. de potest. Episc. par. 3. alleg. 53. num. 12. Borell. in summ. decis. tit. 10. num. 8. Garz. de nobilit. gloss. 48. §. Tertio, num. 10. German. de Indult. Card. §. Tibi quoad vixeris, n. 1. & seq.*

Nec contra prædicta faciunt quæ ex adverso ponderabantur, quod nempè Cardinalis ratione dignitatis non eximitur à vinculo legis universalis, ut
26 ait Joannes Monachus *extravag. prima super glossa in verbo Cleric. de sent. Excom. & Rot. coram Otthobono, dec. 255. numero primo*, & potissimum quando agitur de Juribus Parochialibus, *Abb. in cap. omnes, num. 3. de major. & obed. cum aliis per Passerin. de statu hominum, quæst. 187. articul. 4. numer. 4. & Bonacin. de controver. disputat. 3. quæst. 32. par. 3. sub numer. 6. §. Noto Cardinalem.*

Objectum enim de facili tollitur ex authoritatibus ex adverso laudatis; dictum enim fuit, quod Cardinalis de Jure est sepeliendus in Ecclesia Lateranensi, & propterea ratione dignitatis eximitur ab hoc vinculo Parochiali, ut etiam firmat *Gygas, consil. 97. n. 7. & seq.* Sed quod magis est, in creatione alicujus Cardinalis Summus Pontifex illum priùs absolvit, si est Prælatus à vinculo, quo tenebàtur suæ Ecclesiæ, & deindè illum creat Cardinalem, ut obser-
27 vat *Baron. eodem anno n. 83. & Petrus Ubald. de Canon. Paroch. cap. 9. n. 31.* expressè firmat, quod si Cardinalis fuerit à Papa depositus, vel ipse renunciaverit Cardinalatui, vel non, veniat sepeliendus in suo titulo, ex quo deducitur à contrario sensu quod decedens cum dignitate
28 Cardinalitia, est sepeliendus in suo titulo, nec modò est quæstio, an eximatur à vinculo universali in sensu, in quo loquitur Joannes Monachus, & Rota coram *Alexandro VIII. dicta decisione 257.* Sed an ex causa particulari, nempè sui tituli Cardinalis eximatur à jure sepulturæ, quod habet Parochia?

Minus validè excludi prætenditur conjugium, ex quo ante Bullam Sixtinam plures tituli conferebantur uni Cardinali, vel plures Cardinales addicti erant unico titulo, cùm unica Ecclesia non valeat
29 habere plures sponsos, nec unus sponsus pluribus Ecclesiis copulari; *can. plerisque de offic. ordinar.*

Nam dato principio veri conjugii per impositionem annuli solemniter factam, ut supra diximus, & advertitur etiam à scribentibus in contrarium, ubi distinguendo inter qualitatem essentialem Episcopi, & accidentalem, dicitur quod essentialis est esse sponsum illius
30 Ecclesiæ & talis sit per Immissionem annuli, reliqua, quæ aliquando supervenerunt, & correcta remanserunt per dictam Bullam, non possunt illud dissolvere, quia, etsi regulariter sunt incompatibilia, attamen per Pontificiam dispensationem compati possunt, prout de
31 optionibus titulorum, quæ fiunt in Consistorio præsente, & approbante Pontifice de Ecclesiis verè residentialibus, à quarum vinculo quamvis ante creationem Prælatus eximatur, tamen postquam factus est Cardinalis, ex permissione redit ad suam Ecclesiam, vel aliqua de novo eidem confertur, ut toties practicatum vidimus, prout etiam è converso in nonnullis Pontifices limitarunt Jurisdictionem Cardinalium Titularium, & cum hæc omnia pendeant à voluntate Papæ, qui est absolutus dispensator rerum Ecclesiastica-

rum,

rum, & semper à meliori Bono regulatur, non potest dici, quod ideò immutatus est status Titularis, nam in aliqua parte erit quidem diversus à suo principio, sed ut in totum immutatus remanet, esset necessaria in aliqua specialis constitutio, ut fecit Sixtus in sua pro illarum renovatione, & quod innovatum non reperitur, dicitur continuare juxta suam primævam naturam,
33 quod videmus pariter in sex Ecclesiis Episcopalibus, quæ licèt sint verè Cathedrales, adhuc tamen optantur, nec personalem residentiam exigunt, aliquando conjunctæ reperiuntur cum alia Ecclesia pariter Episcopali in eodem Cardinali. Immò *Gonzalez. in cap. 2. numer. 6. de Cler.* non residentibus dicit, quod Cardinales Episcopi excusantur à residentia in propriis Diœcesibus,
34 & si isti excusantur, multo magis excusari debent alii à suis Ecclesiis Titularibus; quia cum omnes istæ procedant ex eodem fonte, eodem etiam modo veniunt judicandæ.

In vanum quoque ad tollendam obligationem residendi, & cætera omnia Jura, prætenditur recurrere ad primæ-
35 va Ecclesiæ tempora, in quibus dicitur Cardinalis fuisse Parochus, ac deinde fælicioribus Ecclesiæ sæculis
36 Pontifices illos assumpsisse ad sibi assistendum in regimine universalis Ecclesiæ, demandata Animarum Cura aliis Parochis, à quibus etiam nunc regitur independenter à Cardinali titulari, & propterea translato in alium Sacerdotem hoc speciali conjugio, sublata quoque remansit obligatio residendi, eaque cessante cessasse quoque dicendum est omnia illa Jura, quæ concomitantur conjugium, & residentiam, prout est Jus sepulturæ.

Talis enim discursus potiùs ex præsenti rerum statu, quàm ex realitate facti, ac ex Doctorum consensu desumitur, incertum quippe omnino est apud Doctores, quibus Temporibus adscribendum sit principium, hujus dignitatis, nam ut ait Tomassinus Ecclesiast. rerum exactissimus Investigator de hac materia loquendo in suo tra- 37
ctatu de *Beneficiis, par.* 1. *lib.* 2. *c.* 115. *in principio*, verùm ita comparatum est rerum maximarum, antiquissimarum maximè latent origines. Cæterum magis communis opinio est, quod sicut in Canone *Sacrosancta, distinct.* 22. Apostolica Sedes vocatur Caput, & Cardo aliarum Ecclesiarum, quia sicut cardine ostium regitur, sic hujus Apo- 38
stolicæ Sedis authoritate omnes Ecclesiæ Domino disponente, reguntur, ita illius Consiliarii, & cooperatores Cardinales dicti sint; Quando autem, & tali nomine usi sint, pariter controvertitur inter DD. & quamvis nullum magis certum principium habeamus, quàm ex Epistolis Divi Gregorii, attamen nonnulli volunt, quod etiam per antea tale nomen usitaretur, ut videre est apud *Tomassinum de Benefic. part.* 1. *lib.* 2. *capitul.* 113. *per totum*, *Azor. Institut. moral. part.* 2. *libro* 4. *capit.* 11. *Cardin. Jacobat. de Concil. libr.* 1. *titul. de Cardin. & Patriarch. versicul. Similiter non credo, folio mihi* 29.

Sed quidquid sit de nomine, Cardinales vocantur successores Apostolorum, nam Apostoli considerantur duplici modo, nempè ante divisionem, quando tamquam consiliarii assistebant Petro, & res fidei, & regiminis con- 39
sultabantur, & in hoc statu tamquam Consiliarii Petri repræsentabant Sacrum Collegium, & Cardinales, & post illorum divisionem, & quando unusquisque sortitus fuit suam Provinciam ad fidem prædican. & tunc assumpserunt figuram, & personas Episcoporum, ut referendo ipsamet verba, quibus usus fuit Petrus de Alliaco in suo tractatu de *Auth. Eccles. tradunt Tomassin. de Benefic. part.* 1. *libro* 2. *capit.* 114. *num.* 2. *& Cardin. Jacobat. de Concil. dicto titul. de Cardin. & Patriarch. vers. sed obviat præmissis, fol. mihi* 29.

In tali munere Petro assistendi successit Clerus superior Romanus de cujus numero, & qualitate nihil habetur, sed benè ex pluribus illius dignitas clarè colligitur quia habemus in vitis Pon-

tificum apud *Ciaccon. illa verba:* creatis Presbyteris tot, Diaconis tot, & Episcopis per diversa loca, cumque primo loco nominati sint Presbyteri, & Diaconi, ex ipso ordine scripturæ recolligitur illorum præexcellentia respectu Episcoporum, ut observat *Rota coram Merlin. decisione* 70. *numer.* 5. *& in rec. dec.* 242. *numer.* 14. *part.* 16. *& dec.* 156. *numer.* 5. *par.* 17. & quamvis ordo Episcopalis sit superior Presbyterali, &
40 Diaconali, attamen ratione officii Presbyter, & Diaconus Cleri Romani, qui assistebant Pontifici in gubernio universali præferebantur Episcopis, prout dicitur de Archidiacono respectu Episcopi, qui ratione sui officii præfertur Presbyteris, ut advertit *Cardin. Jacobat. ubi supra à dicto versic. sed obviat.* Et forsan ex hac prærogativa originem habere potuit, quod tales
41 Presbyteri, & Diaconi denominati sint Cardinales, vel ratione officii, vel ad distinctionem aliorum, quos in propria Ecclesia habebant, & illis præeminebant.

42 Et hoc magis colligitur ex duabus circumstantiis facti, primo nempe, quod ex decreto Stephani Quarti intentato etiam anathemate vetitum erat Episcopis aspirare ad Sedes Presbyterorum, & Diaconorum Cardinalium Ecclesiæ Romanæ, & secundo quod Cardinales Ecclesiæ Romanæ ad Ecclesias Episcopales foras non mittebantur à Summis Pontificibus, nisi de eorum consensu, ne exauthorizare potiùs eos, quàm promovere viderentur, ut observat *Thomassin. de benefic. par.* 1. *lib.* 2. *c.* 115. *numer.* 7. *&* 9. & propterea si Episcopi aspirabant ad eorum Sedes, & isti renuebant assumere dignitatem Episcopalem extra Urbem Romanam, ad evi-
43 dentiam demonstratur illorum dignitatem esse magis excellentem, neque ista ex alia causa provenire poterat nisi ex assistentia, quam præstabant Pontifici, ac ex potestate eligendi Summum Pontificem, & quia plerumque ex ipsorum Sacro Collegio eligebatur, quia proprium illorum munus respicit Ecclesiam universalem, illud verò Episcopi propriam, & particularem tantùm.

Data hac insigni prærogativa assistendi Summo Pontifici in Regimine universalis Ecclesiæ, & cæteris præferri, nil mirum si ad eamdem dignitatem, vel saltem usurpando illius nomen, quamplures aspirarunt, ut observant 44
Marian. de rebus Hispaniæ, l. 10. *cap.* 6. *Germon. de Sacr. Immun. lib.* 3. *c.* 6. *cum aliis relatis per Azor. Instit. Mor. part.* 2. *lib.* 4. *cap.* 1. *litt. C, Tomassin. de Benefic. dicto cap.* 115. *num.* 2. *&* 9. *Card. Jacobat. de Concil. dict. tit. de Card. & Patriarch. versic. similiter folio mihi* 19. Quod etiam alii tam in Urbe, quàm extra, Episcopi, vel Presbyteri Cardinales vocabantur, prout regulariter in rebus humanis evenire solet; quia semper ad celsiora aspiramus instinctu Animæ nostræ, in cujus gratiam cecinit Psalmista: *Tunc* 45
satiabor cùm apparuerit gloria tua: Sed veri, & proprii Cardinales hoc additamento Ecclesiæ Romanæ distinguebantur, dum alii simpliciter Cardinales nuncupabantur.

An autem de istis, vel de veris Cardinalibus dici debeat, quod Cardinales Parochi dicerentur, & illorum munus exercerent in docendo Populum, & illi Sacramenta ministrando, & an tunc temporis tale officium esset proprium Parochorum prout in præsenti, seu potiùs exerceretur ab ipsismet Episcopis prout in principio nascentis Ecclesiæ, omninò incertum est, nam ipsimet DD. allegati incerti sunt, ut videre est apud ipsummet *Gonzal. in dicto cap.* 2. *num.* 6. *de cler. non resid.* ubi explicando casum Anastasii Presbyteri Cardinalis Tituli Sancti Marcelli à Concilio depositi, dicit, sed an Cardinalis ille abfuisset à propria Parochia, an verò à Diœcesi non consentiunt Interpretes, un- 46
de benè in præcedenti mea decisione dictum fuit superfluum fore ante Bullam Sixti antiqua investigare, quia nihil certi habebatur, in quo firmari resolutio posset, sed ex necessitate prædicta recolligere oportuit ad demonstrandum subsistentiam omnium narratorum in Bulla, quod assignatio tituli non provenit ex simplici Parochialitate, itaut ista deficiente, deficere etiam debeat omne Jus, & quæcumque prærogativa, quam

quam habet Cardinalis Titularis in sua Ecclesia, sed cùm ista principaliter procedat à dignitate, assistentia, & vicinitate, quam habent Cardinales cum Summis Pontificibus, qui ut dixi, appellantur aures, & oculi illius, istis adhuc durantibus, imò quam plurimum auctis, ex quo benedicente Domino Ecclesia, quantalibet fidelium numerositate jam dilatata reperitur, continuare etiam debent illorum prærogativæ
47 maximè annuente Summo Pontifice, & si omnia non correspondent, omnino non est dicendus defectus, sed tribuendus potiùs dignitati, ex qua majoribus intenti Cardinales minora cæteris de-
48 mandarunt. Tantò magis quia Ecclesiæ Titulares non sunt omnes Parochiales, ex qua circumstantia ad evidentiam demonstratur, quod tituli Cardinalibus non fuerunt assignati vigore Parochialitatis, & per consequens neque ista cessante, cessare debent illorum prærogativæ, prout continuant in exercitio propriæ omnimodæ Jurisdictionis quasi Episcopalis dum elevant Baldachinum, incedunt Rochetto discooperto, admittunt ad osculum Cle-
49 rum, impartiuntur benedictionem Populo, ac Beneficia conferunt. Hinc Doctores authumarunt non solùm, quod Cardinalis habeat Jurisdictionem quasi Episcopalem, ut innuit allegata constitutio, sed quod transcendat etiam ad veram Episcopalem, ut videre est apud *Abbatem Felin. & Butr. in cap. his quæ, de major., & obed. Imol. in clement. ne Romani, de election. Joannes Monacus in cap. 1. de Major. & obed. in 6. Ludovic. Roman. consil.* 498. *Cardin. Alban. de Card. quæstione* 46. *& Mandos. ad regul. Cancellar. regul.* 7. *quæst.* 2. *num.* 10. *& Azor. Instit. moral. part.* 2. *lib.* 4. *cap.* 3. *litt. B.* sed de hac qualitate modò non est quæstio cum sufficiat in præsenti, quod tanta sit, ut illi tribuat controversum Jus sepulturæ.

In quo considerari debet etiam interesse Ecclesiæ, nam talis assignatio Tituli facta non minus legitur in honorem Cardinalium, sed, ut Ecclesiarum quoque utilitati consulant non minus circa Bonorum temporalium administrationem, sed etiam, ut illas instaurent, & exornent, ut tantorum Præsulum dignitati correspondeant, cum reliquis in §. *Decimo contentis*, 50
& quia hoc laudabile Pontificis intentum faciliùs consequi poterit, si cadavera Titularium ad eas deferrentur, ideòque cum concurrat in Ecclesia Titulari in isto casu tam Jus activum quàm passivum funerandi cadavera suorum Præsulum, non est privanda tali jure, ac commodo.

His omnibus accedit opinio Doctorum asserentium cadavera Cardinalium Titularium esse deferenda ad Ecclesias Titulares, quando, vel non habent, vel non elegerunt particularem sepulturam, & cum non habeant contradictorem, eorum sententia est in judicando 51
sequenda juxta firmata per *Jason. in leg. penultima, num.* 21. *Cod. de pact. Becc. cons.* 23. *num.* 6. *Surd. decis.* 229. *num.* 36. *& Rota in rec. decis.* 122. *numer.* 16. *part.* 5.

Et malè opponebatur contra dd. Authores, quod tantùm se fundant in consuetudine, quàm ipsi tamquam exteri erroneè allegant, cum nullus ex nostris hoc audeat dicere, sed magis erroneum est partis objectum, quia præfatæ authoritates optimè se fundarunt in allegata observantia, illam desumendo ex eo, quòd sicut invaluit consuetudo, quod non electa sepultura Summus Pontifex sepelitur in Basilica Principis Apostolorum, ita Cardinales sunt sepeliendi in propria Ecclesia Titulari, ut firmant authoritates allegatæ in §. *Et ut magis*.

Et quod allegata consuetudo subsi 52
stat in facto, pluries experientia nos docuit, & docuit etiam exteros, qui sunt magis solliciti, quàm nos de his, quæ hìc peraguntur; Ex revolutione enim actorum in memoriis Magistrorum Cœremoniarum quatuor casus fuerunt reperti, qui illam comprobant ultra unanimem attestationem modò factam ab omnibus Cæremoniarum Magistris, quibus tamquam in re ad proprium officium pertinente omnis fides est adhibenda *Rota cor. Gregorio, decis.* 126. *num.* 1. *& Burat. decis.* 419. *n.* 6. *& in recent. decis.* 154. *num.* 13. *par.* 7.

53 Primus casus est Card. de Rubeis de anno 1519. qui juxta attestationem Petri de Grassis Magistri Cæremoniarum, 54 & posteà Episcopi Pisaurensis secundùm Sanctionem factam à Concilio Lateranensi sepultus fuit in sua Ecclesia Titulari; Secundus est Cardinalis Vitellii, qui pariter, ut habetur ex memoriis Cornelii Firmani *tom.* 13. *Diariorum c.* 178. de anno 1565. ad annum 1573. sepultus est in Ecclesia Titulari S. Mariæ in Via lata; Tertius est Cardinalis Sarnani, qui de anno 1596. juxta sensum Guidi secundi Magistri Cæremoniarum, & decretum Cardinalium, qui funeri interfuerunt, sepultus fuit in sua Ecclesia Titulari, ut refert *Ciacconus in vita Sixti V. tom.* 2. *fol. mihi* 166. Quartus demum est ille Cardinalis Gualtieri de anno 1673. qui pariter ex dicto Servantii Magistri Cæremoniarum sepeliendus erat in Ecclesia Titulari, quamvis sepultus fuerit in Ecclesia Sanctæ Agnetis in Platea Agonali; cumque in his casibus, in quibus non fuit dicta sepultura à Cardinali defuncto juxta opinionem Magistrorum Cæremoniarum, semper prævaluerit Ecclesia Titularis, certum est, quod pro resolutione prætensæ controversiæ melior, & securior interpretatio haberi non potest, quàm illa, quæ resultat ex præcedenti observantia, ut tradunt *Soccin.* 55 *Sen. cons.* 145. *n.* 2. *lib.* 1. *Honded. cons.* 42. *n.* 3. *l.* 1. *Rot. cor. Royas decis.* 481. *n.* 22. *& dec.* 279. *n.* 7. *& cor. Alexandro VIII. decis.* 165. *n.* 20.

Et quod valdè observabile est omnes isti actus præter factum fundati reperiuntur in jure, nam in primo præter opinionem Petri de Grassis adest decretum Concilii Lateranensis; In secundo in margine scriptum legitur, quod regulariter Cardinales sepeliuntur in Ecclesiis suorum Titulorum, nisi aliud ante mortem statuerint. In tertio ita Magister Cæremoniarum testatus est, & ita Cardinales decreverunt; In quarto demum Servantius dixit, quod Cardinalis titularis non electa sepultura, sepeliendus est in Ecclesia 56 Titulari eo modo, quo Cadaver Episcopi spectat ad suam Cathedralem, & ulterius moderni Magistri Cæremoniarum testantur in Indice penes ipsos existente adnotatum reperiri usque de anno 1598. *fol.* 81. quod Cardinalis ab intestato defunctus sepeliendus est in sua Ecclesia Titulari; Non autem in Parochia, ista enim unanimis opinio à tot viris emanata in hac materia expertis, & in publicis diariis relata pro memoria rerum gestarum, & pro norma etiam faciendarum magnam authoritatem in judicando facere ad *Textum in* 57 *lege septimo mens. ff. de stat. homin. Rot. cor. Emerix, decis* 495. *n.* 2. *& decis.* 474. *n.* 6. *& in rec. decis.* 154. *n.* 9. *par.* 10. *& d.* 5. *n.* 7. *par.* 7.

Agnoverunt Defensores Ecclesiæ Parochialis, quod talis observantia non poterat amplius impugnari, & quantam vim habeat in omnibus, & præcipuè in istis casibus, ideò totis viribus illam sibi favorabilem ostendere curarunt, sed inutiliter, nam primus casus Cardinalis de Rubeis non benè tollitur, ex quo inter acta Concilii non legitur descriptus, nam ex tali omissione non benè arguitur ad negativam, quando habemus actum positivum ex ipsis Dia- 58 riis Magistrorum Cæremoniarum, qui circa materias ad eos spectantes plenam fidem facere debent, *Barthol. in leg. quasdam* §. *Nummularios, numer.* 4. *ff. de edend. Ruin. cons.* 53. *numer.* 9. *libr.* 59 4. *Mascard. de probat. conclus.* 671. *numer.* 6. *Corrad. in praxi beneficiali, libro primo, capit.* 5. *numer.* 255. *& Rot. coram Seraphino, decis.* 1088. *numer.* 4.

Contra secundum nihil prorsùs opponunt, sed omni conatu se convertunt ad tertium, & quartum, & contra tertium adduxerunt quamdam adnotationem cujusdam Magistri Cæremoniarum, sed anonymi, qui neque talem se ostendit ex verbis valdè impropriis, quibus in eo utitur. Admittit nempè relationem Guidi, & decretum Cardinalium, sed ex quo fuerunt porrectæ preces Pontifici, supponit causam fuisse remissam Magistris Cæremoniarum, & quod lis adhuc pendeat, & dubitat decretum Cardinalium fore revocandum, quia fundatum erat in verbis Guidi,

Guidi, qui asseruit hoc caveri in Cæremoniali, quod non sine nostro, imò potiùs ejus dedecore, erit qui temeraria sua audacia, & præsumptione falsa asseruit: sunt verba data *Summario Parochiæ, n.* 3.

Sed ista verba contra proferentem retorqueri possunt, quia de facto in Cæremoniali, ita cautum jam reperiebatur, quod nempè Cardinalis ab intestato decedens erat sepeliendus in sua Ecclesia Titulari, & jam evenerat casus Cardinalis de Rubeis de anno 1519. & Cardinalis Vitellii de anno 1565. ut in primo, & secundo casu, nec credendum est Cardinales ita oscitanter pronunciare voluisse, sed magis probabile est,
60 quod saltem inspectis ipsismet libris Cæremoniarum, ita servari mandaverint, ne observantia, quæ in similibus casibus servata fuerat, interrupta remaneret, *Rot. cor. Mantica dec.* 59. *n.* 12. *Caval. dec.* 407. *n.* 5. *Burat. dec.* 647. *n.* 11. *& in rec. dec.* 316. *n.* 15. *p.* 9. *& dec.* 65. *n.* 14. *par.* 15.

At quando omnia subsisterent, quo modo præferri potest ista attestatio si tantùm dicit, quod lis adhuc pendet, & per consequens decretum Cardinalium subsistit, donec demonstretur revocatum?

Nec pro revocatione allegari valet fides Parochi *Summario Parochiæ, n.* 4. quia ipse testatur de tempore proximo obitus, & dicit conservari in Ecclesia per modum depositi, quod referri potest
61 ad pendentiam litis, & maximè quando Ciacconius in vita ejusdem Sarnani tradit reperiri sepultum in sua Ecclesia Titulari ad Sanctum Petrum in Monte Aureo, & casus iste est valdè observabilis, quia Cardinalis Sarnanus fuerat ejusdem Ordinis, convivebat cum suis Fratribus, & in Conventu decessit, ut notat idem Ciacconius. Quapropter si jus Parochiale cum iis omnibus annexis non potuit vincere Ecclesiam Titularem, multò minus hodie vincere debet, his non concurrentibus.

Quo verò ad ultimum Cardinalis Gualterii maximum fundamentum fit quod in duabus instantiis Ecclesia Titularis Sancti Eusebii succubuit, & illa Sancti Laurentii in Damaso decretum favorabile reportavit, sed quidquid sit de hoc decreto certum est, quod Cardinalis fuit sepultus in dicta Ecclesia Sanctæ Agnetis, ubi erat Protector, & emolumenta Parochialia tradita fuerunt Ecclesiæ Parochiali S. Laurentii, facta tamen obligatione per Capitulum, ejusque Collegiales favore Ecclesiæ Titularis de restituendo, quidquid per Eminentiam Suam fuerit judicatum; Cùm autem modò quæstio sit de Cadavere, & illud Card. Gualterii Ecclesia Parochialis non potuerit amovere ab altera Ecclesia, cujus tantùm erat protector, multò minus erat amoven. illud Card. Pallavicini à sua Ecclesia Titulari.

Ex quibus omnibus, tam in Jure, quàm in facto optimè firmatum remanet bonum Jus Ecclesiæ Titularis, & ideò cæteris omissis tamquam sufficienter sublatis in altera decisione, ita resolutum fuit.

Utraque, &c.

R. P. D. DEL OLMO.

Legionen. Beneficii.

Veneris 18. *Februarii* 1701.

ARGUMENTUM.

Beneficium simplex Ecclesiasticum vacante dignitate Ecclesiæ Cathedralis, quando ad illam spectat illius collatio est adjudicandum proviso Apostolico stantibus litteris à Dataria obtentis in omnibus justificatis; Mensis Aprilis est reservatus Pontifici vigore Regularum Cancellariæ, neque talia beneficia possunt ab Episcopo conferri in vim alternativæ, cùm liberè ad ejus collationem non spectant.

SUMMARIUM.

1 *Dator per non excessum justificatur ex locationibus fructuum beneficii.*

2 *Mensis Aprilis est reservatus Pontifici vigore regularum Cancellariæ.*

3 *Litteræ Datariæ plenè justificatæ, exequutioni debent demandari.*

4 *Alternativa intrat tantùm in beneficiis, quæ sunt ad liberam collationem Episcopi.*

5 *Concordiæ tenor est attendendus, ligat etiam successores, potissimè quando ea est confirmata à Sede Apostolica.*

6 *Beneficii ultimus status quando agitur inter provisos super validitate provisionis est attendendus.*

7 *Magna versatur differentia inter casum Sedis Apostolicæ vacantis, ac casum vacationis Sedis alterius inferioris collatoris,* & n. 8. ac 9. *ubi de differentia, quæ inter unum, ac alium casum adest.*

8 *Regula de annali loquitur tantùm de impetrante beneficium, jam per annum ab alio præcedente possessum.*

9 *Gratia si neutri, habet exequutionem paratam probatis suis requisitis, quæ sunt vacatio Beneficii, lis inter provisos, & non jus utriusque.*

DECISIO VIII.

VAcavit de mense Aprilis anni 1693. Beneficium simplex servitorium Ecclesiasticum in Ecclesia Parochiali Sancti Petri Loci del Pino del Rio; cumque tunc temporis reperiretur vacans Archidiaconatus de Saldana Dignitatis Ecclesiæ Cathedralis, ad quam spectat collatio memorati Beneficii, illud tamquam vacatum in mense reservato à Sede Apostolica, impetravit Franciscus Crespo; & è contra ab Episcopo Legionensi tamquam suæ liberæ collationis collatum fuit Petro Martinez, ac per ejus obitum successivè sequutum Josepho Martinez: Hinc propterea exorta inter hos Provisos contentione coram Officiali, seu Provisore Legionensi, iste per sententiam Beneficium adjudicavit Proviso Apostolico, quæ successivè confirmata extitit à Reverendiss. Hispaniarum Nuncio, devoluta autem ab ejusdem Judicatis Causa ad hoc Sacrum Tribunal, datum fuit dubium *An, & cui sit adjudicandum Beneficium*, quod favore Francisci informati resolutum fuit.

Litteræ siquidem per Franciscum à Dataria obtentæ, apparent in omnibus justificatæ, nam vacatio Beneficii, ac Francisci idoneitas non impugnantur: illius Clericatus patet ex litteris testimonialibus sui Ordinarii, *Summ. nu.* 14. qualitas Beneficii simplicis servitorii sine residentia probata remanet ex testibus formiter examinatis *d. Summario num.* 10. valor per non excessum in ducatis 40. justificatur, nedum ex eisdem testibus, sed etiam ex locationibus fructuum Beneficii, & ex taxis Ecclesiæ, *dicto Summario n.* 15. *&* 16. & reservatio demum elicitur ex vacatione Beneficii sequuta de mense Aprilis, qui ex regula octava hodie nona Cancellariæ, est Apostolicus, ut notant *Gonzal. ad d. regul.* 8. *gloss.* 11. *nu.* 1. *Antonell. de tempor. legal. lib.* 3. *cap.* 1. *numer.* 1. *Card. de Luca de Benefic. disc.* 17. *num.* 11. *Ventrigl. jun. prax. annot.* 2. §. 2. *num.* 65. *tom.* 2. *Rot. coram Coccin. decis.* 51. *num.* 2. *& in rec. decis.* 189. *num.* 2. *par.* 18. adeout ex his omnibus quemadmodum dictæ Litteræ tamquam plenè justificatæ debent executioni demandari ad *Text. in cap. super litteris de rescript. & in cap. si capitulum* ibique *gloss. verbo exequatur de conceff. Præbend. in* 6. *Rota cor. Merl. decis.* 192. *n.* 2. *& in rec. par.* 16. *dec.* 343. *& par.* 19. *decis.* 63. *utrobique n.* 1. ita pro effectu illarum executionis in hoc Judicio controversum Beneficium venit Francisco adjudicandum.

Neque attendenda est collatio facta ab Episcopo in vim alternativæ, qua gaudet, cujus vigore Beneficia in mense

se Aprilis vacantia spectant ad illius provisionem ad notata per *Barbos. de Potest. Episc. alleg.* 57. *num.* 140. *& seq. Ventrigl. in prax. annot.* 2. §. 2. *num.* 65. *tom.* 2. quia mensium alternativa procedit solùm in Beneficiis, quæ liberè spectant ad collationem Episcopi non autem in illis, quorum prout hic, collatio spectat ad alium, nempè ad Ar-
4 chidiaconum de Saldana, ut litteraliter disponitur in dicta *reg.* 8. *Cancellariæ*, & tradunt *Gonzal. ad d. reg.* 8. *gloss.* 42. *num.* 5. *& gloss.* 45. *num.* 1. *& seqq. Cochier, ad Regul. Cancel. regul.* 8. *gloss.* 16. *à nu.* 1. *& gloss.* 17. *Murg. de Benefic. quæst.* 3. *num.* 318. *vers. immò neque comprehendit. Card. de Luc. eodem tit. disc.* 17. *num.* 411. *& seqq. Ricc. in prax. part.* 3. *resolut.* 4. *num.* 2. *Rota coram Burat. decis.* 805. *num.* 1. *& seq. coram Pamphyl. decis.* 652. *num.* 2. *& seqq. coram Priolo decis.* 195. *num.* 4. *& seqq. & in rec. decis.* 31. *n.* 7. *p.* 10. *dec.* 635. *n.* 3. *&* 5. *p.* 15. *& dec.* 474. *n.* 8. *p.* 19.

Quod autem provisio controversi Beneficii spectet ad dictum Archidiaconum clarè liquet ex concordia usque de anno 1561. inter ipsum, & Episcopum Legionensem inita, ac pluries ab
5 hoc Sacro Auditorio canonizata, ut videre est in *dec.* 740. *part.* 1. *decis.* 752. *part.* 4. *dec.* 460. *&* 475. *cor. Seraph. & decis.* 64. *post primum volumen Consil. Farinacii*, quæ cum ad utriusque partis supplicationem confirmata extiterit à Sede Apostolica indubitanter ligat etiam modernum Episcopum, *cap. veniens ubi glos. verb. confirmatum, de transact. Rot. dec.* 267. *num.* 5. *& dec.* 295. *num.* 3. *cor. Bich. decis.* 88. *n.* 2. *& seqq. coram Celso, decis.* 652. *num.* 5. *cor. Pamphyl. & in rec. decis.* 181. *num.* 2. *part.* 12. Fortiùs verò, quia confirmatio legitur expressè stabilita etiam contra successores, *d. Summ. num.* 2. & dicta concordia effectuata apparet tum ex sententia de anno 1622. super illius observantia per Vicarium Generalem Legionensem prolata, in qua inter alia Beneficia liberæ collationis Archidiaconi refertur Beneficium controversum Ecclesiæ del Pino del Rio, tum ex ejusdem concordiæ acceptatione facta in publica forma per Episcopum, & Archidiaconos successores de anno 1627. in qua dictum Beneficium itidem enunciatur de libera collatione Archidiaconatus, tum ex testibus examinatis de anno 1657. tum demum ex provisionibus Archidiaconorum executioni semper demandatis, 6
quæ omnia ad rem ponderat *Rot. in* 292. *num.* 5. *vers. in proposito autem, & num.* 6. *p.* 14. *rec.*

Nec subsistit, quod Beneficium prædictum vacante Archidiaconatu de Saldana potuerit per Episcopum conferri, ad instar Beneficiorum, quæ vacante Sede Apostolica vacare contingunt in mensibus reservatis, quæque per Ordinarium conferri valent ad tradita per *Garz. de Benef. part.* 5. *cap.* 1. *num.* 645. *Card. de Luc. eodem tit. disc.* 31. *num.* 4. *& seqq. Rot. in Palentina Canonicatus* 6. *Februarii* 1696. §. *Non licet cor. me*, ubi Concordantes; Quia magna versatur differentia inter casum Sedis Apostolicæ vacantis, & casum vacationis 7
Sedis alterius inferioris collationis, quoniam illa vacante, cessant omnes reservationes inductæ per dictam Regulam 8
8. reservatoriam mensium, & Episcopus succedit in mensibus Apostolicis tamquam Ordinarius Collator ex deductis per *Zerol. in prax.* 2 *p. verb. benefic. parag.* 1. *Piasec. in prax. par.* 2. *c.* 5. *n.* 12. *Garz. de Benefic. part.* 5. *cap.* 1. *num.* 645. *Gonz. ad Regul.* 8. *Cancel. paragr.* 5. *proœm. num.* 46. *Barbos. de offic. & potest. Episc. allegat.* 57. *num.* 62. *Ventrigl. in prax. annot.* 2. §. 2. *num.* 72. *& seqq. & n.* 102. ibique *Carol. Anton. de Luca num.* 14. *vers. & absolutum Rot. cor. Dunoz. jun. dec.* 771. *num.* 4. *in rec. dec.* 121. *num.* 8. *& seqq. part.* 19. *& in dicta Palentina Canonicatus*, §. *Nec obstat coram me*. At in casu vacationis Sedis Archidiaconalis, seu alterius cujusvis Ordinarii Collatoris, omnia Beneficia, quæ ad eorum collationem spe- 9
ctabant si vacant ante promotionem, vel provisionem Successoris, & pacificam illius possessionem adeptam, reservantur Sedi Apostolicæ per expressam *Regulam* 2. *Cancellariæ, & Constitutionem S. Pii V. inter illius impressas la* 55. *Bullar. Nov. tom.* 2. *fol.* 250. ut

testantur *Ventrigl. in prax. d. annot.* 1. §. 2. *num.* 20. *& seqq. Cochier. in Comm. ad dictam Regul.* 2. *num.* 18. *Lotter. de re benef. lib.* 2. *qu.* 34. *Rot. in Corduben. Beneficior.* 29. *Novembr.* 1694. §. *Nec ista & seqq. Hinc non relevant, coram bon. mem. Emerix, &* 3. *Decembris* 1696. §. 1. *& seqq. &* §. *Quapropter, cor. bo. me. Ursino.*

Minusque Josepho prodesse valet regula 35. de annali Possessore; nam gratia Francisci est anterior, utpotè, quia Beneficii vacatio, ut dictum est, contigit de mense Aprilis 1683. & ipse provisus fuit in mense Augusti ejusdem anni, collatio verò facta ab Episcopo in personam Josephi expleta fuit tantummodo de Mense Februarii sequentis anni 1694. unde in hoc casu cessat dispositio dictæ Regulæ 35. quæ loquitur de impetrante Beneficium, jam per annum ab alio præcedenter possessum, ut referunt *Mandos. ad d. Regul. quæst.* 19. *num.* 3. *Lotter. de re benef. l.* 2. *quæst.* 52. *num.* 25. *& seqq. Rot. coram Gregor. decis.* 150. *num.* 7. *vers. ad aliud caput, & coram Coccin. decis.* 292. *num.* 1. *& seqq. & decis.* 332. *num.* 1. *&* 3. *& in rec. decis.* 148. *num.* 14. *& seqq. & decis.* 506. *n.* 1. *p.* 18.

Hæc pro adjudicatione Beneficii favore Francisci satis clara Dominis visa sunt, & tamen ubi aliquam pati possent difficultatem eidem in omnem casum suffragaretur gratia *si neutri*, quam post motam litem ad cautelam obtinuit, cum tali casu concurrerent tria necessaria requisita pro ejusdem gratiæ Justificatione, vacatio scilicet beneficii, lis, ac non Jus utriusque Collitigantis, *Lotter. de re benef. lib.* 2. *quæst.* 54. *num.* 79. *Rot. decis.* 1394. *coram Penn. decis.* 283. *cor. Ubald. sen. & in recent. dec.* 298. *n.* 1. *p.* 17.

Et ita resolutum fuit, Francisco tantùm informante, &c.

R. P. D. OMANNA.

Lunen. Sarzanen. Parochialis.

Veneris 2. *Januarii* 1706.

ARGUMENTUM.

Appellatio datur ab electione facta per Episcopum in concursu ad Parochiales, ac tali casu novum est concedendum examen, quod coram Judice appellationis, & non in Partibus est faciendum. Et hæc appellatio datur etiam non constito de irrationabili Episcopi Judicio, cum istius probatio requiratur tantùm, quando agitur de infrigenda ipsius Episcopi electione, non autem quando est quæstio super provocatione prælecti ad novum examen.

SUMMARIUM.

1 *Appellationi semper defertur ab irrationabili judicio Episcopi, ac Prælectus provocare potest ad novum examen coram Judice Appellationis.*

2 *Examen est noviter concedendum etiam non docto de irrationabili Episcopi Judicio, secus tamen si ageretur de infringenda electione ipsius Episcopi*, & n. 3.

4 *Idoneitas non pendet à sola doctrina, sed ab aliis etiam qualitatibus.*

5 *Dilatio illa dici non potest malitiosa, quæ fuit necessaria pro finis alicujus consequutione.*

6 *Dilatio non valet retardare novum examen ex motivo, quod æmulus infra tale tempus doctior fieri potuerit.*

7 *Quis alio dici non potest doctior, quando ad dubium eis propositum affirmativè unus, negativè alter respondet, si illud distinctionis fœdere decidendum sit.*

8 *Littera constitutionis Sancti Pii V. decidit novum examen, coram Judice appellationis esse faciendum.*

DE-

DECISIO IX.

VAcante Parochiali Ecclesia Sancti Michaelis Archangeli loci Terbsani in mense Februarii Sedi Apostolicæ reservato, ad solitum concursum ab Ordinario indictum tres apparuerunt oppositores, nempè Antonius Maria Germi, Joannes Antonius Rebolinus, & Paulus Æmilius Zauria, qui omnes quamvis fuerint per Examinatores Synodales idonei renunciati, cum tamen Episcopus litteras præelectionis subindè dedisset favore supradicti Germi, iste desuper obtinuit à Summo Pontifice solitam gratiam pro præelecto in concursu, illiusque vigore in Parochialis etiam possessionem se immisit; Appellante autem ab irrationabili judicio Episcopi memorato Rebolino, cum causæ commissionem mihi in devolutivo directam reportaverit, proposui dubium, *An sit concedendum novum examen in Urbe, seu potius in partibus?* & pro illius concessione in Urbe conclusum fuit.

Fundabatur resolutio, quoad novi examinis concessionem in litterali *Constitutione S. Pii V. quæ est in ordine la* 33.
1 juxta quam quilibet potest ab irrationabili judicio Episcopi appellare, & præelectum provocare ad novum examen coram Judice appellationis, ut notant *Barbos. de Paroch. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 148. *& seq. Pignat. consult.* 118. *à num.* 13. *usque ad fin. tomo primo*, & firmat *Rota*, *dec.* 5. *& 24. & per tot. coram Cels. & in recent. par.* 18. *decis.* 477. *num.* 1. *& seq.*

Neque obstare visum est, quod Rebolinus de præelectionis irrationabilitate non doceat: Quoniam hìc, & nunc non agitur de infringenda electione ip-
2 sius Episcopi, ad quem casum tantummodo Constitutio prædicta se restringit in requirenda probatione irrationabilitatis, sed quæstio unicè vertitur super provocatione præelecti ad novum Examen, pro qua sicuti eadem Constitutio nullam gravaminis probationem e-
3 xigit, ita provocans ad docendum de irrationabilitate hujusmodi non adstringitur, prout insequendo resolutiones Sacr. Congregationis Concilii resolvit *Rota coram Card. Cels. dicta decis.* 5. *num.* 10. *& seqq. & dicta decis.* 24. *à num.* 4. *usque ad fin. & in recent. par.* 18. *dicta decis.* 477. *num.* 3. *& seqq.* Ideoque nil referebat, quòd eatenùs Episcopus præelegerit Germum, quatenus in eo majorem prudentiam, morum honestatem, aliasque particulares qualitates seorsim à litterarum scientia consideraverit: Hæc enim omnia discutienda erunt in judicio post factum novum examen, quoties assumatur quæstio, an sit facienda nova collatio ob præelectionis irrationabilitatem, eo enim in casu non ex quo Rebolinus in dicto novo examine reperiatur doctior, præferendus erit Germo, quoties constiterit istum majoribus qualitatibus quoad cætera potiri, cum major idoneitas, quæ aliquem ad hunc effectum digniorem constituit, non pendeat à sola doctrina, sed etiam ab aliis qualitatibus, ex quibus magis utilis, & aptus ad munus, cui præponitur, dignoscatur ex 4
relatis per *Sot. de just. & jur. lib.* 3. *quæst.* 6. *art.* 2. *conclus.* 9. *Gonzal. ad Regul.* 8. *Cancell. gloss.* 4. *num.* 111. *ad num.* 135. *Card. de Luca de Paroch. disceptat.* 37. *num.* 37. *& 59. Rota coram Buratt. decis.* 22. *per tot. coram Merl. decis.* 612. *num.* 3. *& seqq. & coram Cels. d. decis.* 24. *num.* 10. *& seqq.*

Minusque relevare videbatur, quod à die primi examinis lapsi sint quindecim menses, intra quos Rebolinus doctior fieri potuit: Cum enim hæc temporis intercapedo necessaria fuerit pro 5
instructione Causæ, & remotione impedimentorum, quæ Antonius Maria coram Signatura Justitiæ interposuerit, dilatio exinde non potest dici malitiosa, minusque affectata ad cap- 6
tandum tempus, intra quod potuerit doctior evadere, ideòque novum examen ex hoc capite retardari non posse, censuit aliàs *Rota coram Seraph. decis.* 968. *num.* 8. *coram Arguell. decis.* 209. *num.* 29. *& plur. seqq. in recent. decis.* 348. *num.* 18. *& seqq. par.* 10. *& decis.* 225. *num.* 7. *prat.* 11. cum aliis in *Burgen. Beneficii* 26. *Aprilis proximè præteriti* §. *Non*

ob-

obstat coram Eminentiss. Dom. meo Card. Caprara.

Et demum allegari neutiquam promerebatur, quod major scientia Germi elucescat ex ipso primo examine, quia dubio per Examinatores efformato: *An quis præbendo potionem mulieri prægnanti pro expellendo fœtu, sequuto effectu, si adsit dubium circa animationem ejusdem fœtus, fiat irregularis*, meliùs ipse responderit, affirmativè concludendo, quàm Rebolinus, qui negativè resolvit quoniam cum quæstio inter moralistas fœdere distinctionis decidatur, quod scilicèt irregularis dici debeat, si dubium circa animationem fœtus sit probabile, secus autem si idem dubium sit leve, quemadmodum cæteris relatis monet *Bonacin. oper. moral. tit. de iis, quæ pertinent ad usum matrim. quæst.* 4. *punct.*6. *propos.*2. *num.*13. *vers. Respondetur enim.* Sequitur indè, quod, vel neuter benè respondit; Nam quilibet debuisset distin-
7 guere inter dubium leve, & probabile, vel æquè salvari potest responsio negativa per Rebolinum allata, cum semper intelligi valeat, ubi dubium non est probabile, sed tantùm leve.

Quod verò examen nonnisi in Urbe faciendum sit, litera ejusdem Constitutionis Sancti Pii V. pariter decidebat, dum in ea expressè cavetur, novum e-
8 xamen faciendum esse coram Judice appellationis, & consentaneè ad eamdem Bullam ita pluries authumavit Sacra Congregatio Concilii *in resolut. relat.* per *Barbos. de offic. & potest. Paroch. par.*1. *cap.*2. *num.*149. *Pignat. consult.*119.*num.* 14. *tom.*1. & firmavit *Rota coram Celsi. di decis.*5. *num.*14. *& decis.*24. *num.* 13. *& seq. & in recent. part.*18. *decis.* 477. *num.*7. *& seqq.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. ALDROVANDO.

Fulginaten. Parochialis.

Emæ 13. *Januarii* 1710.

ARGUMENTUM.

Rejectus in examine habet facultatem appellandi à mala relatione examinatorum, & irrationabili judicio Episcopi, ac novum examen coram Judice appellationis decernendum est.

SUMMARIUM.

1 *Gravatus in examine potest appellare à præelectione Episcopi, & præelectum ad novum examen provocare.*

2 *Episcopus eligens doctiorem de irrationabilitate redargui nequit.*

3 *Novum examen quoties postulanti non est proficuum, denegandum est.*

4 *Quando unitè provocatur ad novum examen, illud contendendum est; antequam constet de irrationabili Judicio Episcopi.*

5 *Secus verò quando facienda est nova collatio ob præelectionis irrationabilitatem.*

6 *Appellatio ad tuendam propriam existimationem de facili admittitur.*

7 *Episcopi rationabilitas non solùm metiri debet ex literatura, sed ex aptitudine, integritate, ac prudentia.*

8 *Qualitates præponderantes magis in uno, quàm in altero attendendæ sunt in dubio super collatione.*

9 *Doctior ob timorem sæpè parum laudabiliter se gerit.*

10 *Non solùm bis, sed ter contendi debet novum examen, ad hoc, ut de literatura turò constet.*

11 *Diffamatus de aliquo crimine animosè provocat ad novum examen.*

12 No-

12 *Novum examen decernendum est coram Judice appellationis.*

13 *Quoties ob longum iter absque vitæ discrimine non valet accedere, tunc subdelegandus est judex in partibus pro peragendo examine.*

14 *Ætas, & loci distantia non est causa sufficiens, ut recedi debeat à Constitutione Piana.*

15 *Testis deponens absque juramento non præbet adminiculum veritati, maximè quando adsunt alii testes contrarii cum juramento.*

16 *In Parochialibus ob animarum curam majori circumspectione proceditur.*

DECISIO X.

IN Concursu ad Parochialem Ecclesiam S. Michaelis Archangeli loci Sterpetarum vacatam Mense Augusti S. Sedi reservato per Episcopum in dicto ad formam Tridentinæ Synodi, *Sess.24. cap.18. de Reform.* ex duobus oppositoribus, qui se examini subjecerunt, habilis, & idoneus renunciatus extitit solus Sebastianus de Bernardinis, rejecto tamquam inhabili Angelo de Bologninis: datis idcircò per eundem Episcopum solitis literis præelectionis ad Sanctam Sedem favore Sebastiani, reportavit iste in sequelam gratiam pro præelecto in concursu, subindeque illius exequutionem cum subsequuta actuali possessione; Appellante autem Angelo tam à mala relatione Examinatorum, quàm ab irrationabili judicio Episcopi, commissaque mihi in devolutivo hujusmodi reclamationis Causa, proposui dubium præliminare; *An sit decernendum novum examen in Urbe*: quod per DD. in omnibus fuit *affirmativè* resolutum.

Nullatenus quippè denegandum erat novum examen, cui paratum se se offerebat Angelus, quia ejus Instantia est fundata in litterali Constitutione Sancti Pii V. *Bullar. nov. tom.2. la 33. §.7.* ibi: *Possint ii, qui rejecti fuerint à mala electione hujusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, vel exemptus fuerit ad viciniorem, aut aliàs ad Sedem Apostolicam appellare, ac præ-* 1 *electum ad novum examen coram ipso appellationis Judice, & ejus Examinatoribus provocare*: juxta quam in dubium venire nequit quod quicumque se gravatum sensit à Judicio Examinatorum, & Episcopi facultatem habeat appellandi, ac præelectum provocandi ad novum subeundum experimentum ex unanimiter notatis, *Bar. de Paroch. par.1. cap.2. num.148. & ad Concil. d. Sess.24. cap. 18. de reform. num. 15. Fagnan. in cap.eam te, num. 28. de ætat. & qualit. lib.1. Pignat.consult.118. à num.13. tom. 1.* quotidiana habentur exempla in nostro Tribunali, *ut coram Celso, decis.5. num.10. & decis.24. num.5. & in recent. decis.477. nu.1. par.18. & in Lunen. Sarzanen. Parochialis 2. Julii 1706. §. Fundabatur, coram Rev. Omanna Episcopo Gienn. & in Comen. Præposituræ 13. Maji 1707. §. Clara, coram eodem, & in Comen. Parochialis 10. Januarii 1707. §. Ratio, coram R. P. D. meo Caffarello Almæ Urbis Gubernatore, & in Placentina Parochialis 25. Februarii 1707. §. Cæterum, coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Haud attento, quod per Angelum appellantem nullus præbeatur fumus 2 gravaminis, seu irrationabilis Judicii Episcopi: Imò cum exactis examinis, seu Concursus in partibus gesti oculis Dominorum subjectis habeatur, quod Sebastianus optimè dissolverit quæstiones, & puncta ab examinatoribus proposita, Angelus verò erravit, hinc potiùs constet de Episcopi rationabili judicio, ut inde denegandum sit novum 3 examen, quod inanem potiùs involvit circuitum, & postulanti futurum non sit proficuum ad firmata per *Card. de Luca de Paroch. discur. 8. num. 4. & 5. & in Annot. ad Concil. disc.32. num. 24. & Rota, coram Priolo decis. 311. num.2. & 3.*

In concussa siquidem est opinio, quam hodiè sequitur nostrum Tribunal inhærendo verbis ejusdem Pianæ, & oraculis Sac. Congreg. Concilii, quod nimirum de gravamine, vel irrationabili judicio Episcopi aliquo modo constare non debet,

bet, quando quæstio, ut hic unicè vertitur super provocatione Electi ad novum examen, quia Piana absolutè, & simpliciter permittit præelectum provocare, ad differentiam alterius casus, quando post expletum novum examen assumitur principalis quæstio, an sit facienda nova collatio ob præelectionis irrationabilitatem, in quo tantùm casu
5 præfata Piana constitutio exigit, ut præcedat probatio circa prætensam irrationabilitatem ibi: *Constito de prioris eligentis irrationabili judicio, eoque revocato, Parochialis magis idoneo conferatur*: Quemadmodum ex mente d. Sac. Congregationis distinguendo tradunt *Fagnan. in cap. eam te, à num.31. ad seqq. de ætat. & qualit. Garzias de benef. par. 9. cap.2. num.252. Gonz. ad reg.8. Canc. Gloss.4. num.144. de Luca de Paroch. disc. 6.num.5. discept.7.num.3. & discept.8.num. 3. Barbos. eod. tract. p.1. cap. 2. num. 148. add. ad Pamphyl. decis.115. §. præelectis Rot. coram Celso, decis.5. num. 10. & 11. & decis.24.num. 4. & seqq. & in rec. decis. 477. num. 4. & 5. par. 18. & in dicta Lunen. Sarzan. §. neque obstare, & in dicta Comen. Præposituræ, dict.§.Clara, in fine coram Reverend. Omanna, & in dicta Comen. Parochialis §. objectum, & sequ. coram R. P. D. Caffarello, & in dicta Placentina Parochialis* 1707. §.*cæterum quia, coram R. P. D. Ansaldo*.

Rejectio autem Angeli, & approbatio Sebastiani facta ab Examinatoribus in partibus tantùm abest, ut impediat admissionem ad novum examen, ut potiùs faciliorem viam illi aperiat, qua appellans à mala relatione Examinatorum nedum satagit promovere propria jura ad effectum assequendi Parochialem, verùm etiam ex altero potiore capite tuendi propriam existimationem, & idoneitatem, illamque vindicandi à quocumque malo rumore illiteraturæ, quem vulgare valuisset dicta reprobatio, ad quod præjudicium reparandum
6 proniùs Tribunal inclinare consuevit in exaudiendo in sua petitione appellantem, prout videre est in Papien. Præposituræ, *coram R. P. D. meo Ansaldo* inter suas ex hactenus impressis *decis. 33. num.1. & 2. decis. 64. num. 11. & in dicta Placentina Parochialis 25. Februarii* 1707. §. *Quandoque, & seqq.* probat, quod major cadit difficultas in decernendo novum examen, quando res est inter æquè idoneos renunciatos in primo examine, licèt neque in hoc casu denegari soleat novum experimentum, ex quo in eo possit quis magis idoneum in litteratura se probare, ut responsum fuit *in d. Comen. Parochialis* 1707. §. *nec urgere, coram R. P. D. meo Caffarelo*.

Minusque ex eadem rejectione adeo infallibile, ac rationabile redditur fuisse Episcopi judicium, ut dici queat futurum esse omninò superfluum aliud examen, quasi jam extet convicta incapacitas Angeli tum quia rationabilitas judicii Episcopi metiri unicè non debet à sola litteratura competitoris, sed etiam à majori aptitudine, integritate morum, 7
prudentia, aliisque qualitatibus necessariis ad animarum regimen. & Ecclesiæ administrationem *ex Barbos. ad Concil. sess.24. cap.18. de reform. num.129. & de Episcop. par.3. allegat.50. nu.112. Guttier. Canon. quæst.lib.2. cap.21. nu.63. Fagnan. in dict. cap. eam te, num.18. & 33. §. deinde, de ætat. & qualit. Rota coram Cerro, decis.710. num.10. & coram Merl. decis. 612. num. 17. & coram Rembold. decis. 422. num.9. & decis.32. num. 4. coram R. P. D. Ansaldo* de quibus qualitatibus præponderantibus potiùs in uno, quàm in altero ex Concurrentibus nullatenùs est inquirendum sub præsenti dubio, quia illæ sunt discutiendæ per RR. PP. post completum examen super litteratura utri- 8
usque, quando assumetur disputatio super collatione, ut advertit de *Luca de Paroch. disc.6. num.6. Rota coram Celso, decis.24.num.9. & in Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. §. *Confecto, coram R. P. D. meo Ansaldo*.

Tum etiam quia non ex eo, quòd quis in uno examine parum laudabiliter se gesserit, atque ideo fuerit posthabitus, dijudicare absolutè valet, quod non sit litteratus, & idoneus, notum est enim, *quandoque bonum dormitasse Homerum*, ac non rarò hoc idem accidisse Viris cæteroquin doctissimis, & desertissimis Oratoribus, referunt *Plinius lib. 6. epist. 29. Seneca epist. 11. Rota coram Merl.*

de-

decis. 159. *num.* 12. *&* *in Syracusana Præpositura coram bon. mem. Muto penes Pitonium, disc. Eccles.*13. *num.*50. Solet namque multoties id fortasse evenire propter aliquam accidentalem corporis vel animi ægritudinem, mentem eo tunc repentè obtenebrantem; Sicuti, quod alter se doctiorem in illo examine ostendat, contingere valet ex fortuna quæstionis, seu puncti assignati, ut benè in hoc proposito admonent *Garzias de benef. cap.*2. *num.* 251. *par.* 9. *Gonz. ad reg. Canc. gloss.*4. *num.* 119. *&* 220. quo circa necessariò subeundum esse alterum examen, & si opus est etiam ter-
10 tium, quousque per tria uniformia experimenta ad instar rei judicatæ de litteratura, vel illitteratura tutò constare, maturumque Judicium proferri possit per ea, quæ docent *Garz. de benef. p.*9. *cap.*2. *num.*212. *&* *seqq. R.P. D. Ansaldo in d. decis.*64. *nu.*14. *&* *in d. Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. §. *Huic tamen, coram eodem & in Augustana Canonicatus super examine, & Compulsoria* 15. *Januarii* 1709. §. *Haud attento, coram me.*

Et tunc excitatio ad novum examen
11 dici posset animosa, & affectata, inanemque, & frustratorium involvere circuitum, quando provocans jam rejectus de aliquo crimine esset diffamatus, cùm talis diffamatio illum redderet inhabilem non attenta doctrina ad Parochialem assequendam, in quibus terminis loquitur, & procedit *decis.*311. *num.* 15. *Rota coram Priolo* in objecto allegata, in qua scripsit *Card. de Luca de Paroch. d. disc.*8.

Ex his transeundo ad secundam dubii partem censuerunt DD. hujusmodi
12 novum examen esse decernendum in Urbe, non autem in partibus, prout ad litteram pariter disponit eadem Piana ibi: *Coram ipso appellationis judice*: Quæ verba præseferunt personalem præsentiam appellanti in Urbe, & coram Sac. Auditorio tanquam judice appellationis juxta declarationes Sac. Congreg. Concilii relatas per *Barbos. de Paroch. par* 1. *cap.*2. *num.* 149. *Fagnan. in d. cap. cum te num.*38. *de ætat. & qualit. lib.* 1. *Pignatell. consult.* 138. *num.*11. *tom.*1. *Rot. coram Cels. decis.*5. *num.*14. *&* *decis.* 24. *num.*13. *&* 15. *in recent. decis.* 477. *num.*7. *&* *in d. Lunen. Sarzanen. Paroch.* 1706. §. *fin. coram Reverendissimo Omanna, & in Placentina Paroch.*15. *Februarii* 1707. §. *absoluta, & seqq. coram R. P. D. Ansaldo.*

Neque ab accessu ad Urbem visus fuit excusandus Sebastianus, vel ex quo esset septuagenaria ætate confectus, vel ob distantiam loci, & incommodum itineris, vel ex morbo Erniæ intestinalis illi non permittente, nisi cum vitæ discrimine longum iter suscipere, adeò ut subdelegandus potiùs esset pro per-
13 agendo examine Judex in partibus, ut aliàs fuit practicatum per *Rot. coram Cels. decis.*307. *num.*5. *in recent. decis.*248. *nu.* 5. *par.*10. *&* *decis.*231. *num.* 16. *par.* 11. & de mente Sacr. Congregationis refert *R. P. D meus Ansaldus in annot. ad decis.* 64. *num.*23.

Quoniam ingravescens ætas non est sufficiens excusatio, seu Causa, ut recedi debeat à dispositione Pianæ, & stylo, cum quo inviolabiliter in hac materia procedit nostrum Tribunal, ut videre est *coram Cels. dict. decis.*5. *num.*14. multo-
14 que minùs justam Causam præbet loci distantia, si enim examinis subeundi gratia coacti fuerunt ad Urbem accedere etiam habitatores ultrà Montes in Regionibus remotissimis, sicuti constat ex decisionibus superiùs adductis in §. *ex his*, certò certiùs accessum ad Urbem evitare nequit Sebastianus, qui uti commorans in Civitate Fulginei non distat plusquam septuaginta circiter milliaria, ut similiter respondit *Rot. in decis.*477. *nu.* 8. *p.*18. *&* *in d. Placentina Paroch.* 25. *Febr.*1707. §. *Notavimus, coram R P. D. Ansaldo.*

Morbus autem quo Sebastianus laborare asserebatur, non fuit concludenter justificatus ex simplici fide Chirurgi, pendente lite, mendicata, eidem tanquam unico Testi nullatenùs est deferendum, præsertim cum in Civitate Fulginei non desit copia Professorum, qui potuissent adduci in comprobationem asserti morbi, illiusque statum, & qualitatem recognoscere, adeout dicta unica fides reddatur non parum suspecta;

ani-

animadverso præcipuè, quod idem Testis deponit sine juramento, proindeque, nec præbet adminiculum veritatis per *Text. in l. jusjurandi, C. de Testibus, Vester. in prax. lib.6. cap.2. num.9. Mascard. de probat. concl.* 1363. *num.*1. *lib.*3. *Ridolph. in prax. par.*1. *cap.*2. *num.*
15 206. quinimò illius fides penitus conquassata remanet ex jurata attestatione aliorum Professorum Urbis, qui Testimonium perhibent præfatum morbum adhibita solita cautela, nullatenùs esse impedimento, quo minùs longum quoque iter aggredi possit, tam equitando, quàm mediante curru *Sum. Responsionis Angeli, num.*3. quo circa nullo concurrente legitimo impedimento, quod possit excusare ab accessu ad Urbem, non est applicabilis resolutio Sac. Congreg. adducta per *R. P. D. Ansald. in d. adnot. ad decis.*64. *num.*23.

Quemadmodum extraneæ à præsenti casu existunt *decis.* 564. 699. *&* 854. *coram Emerix jun.* quia ibi non agebatur de admissione ad novum examen, sed quærebatur cui esset facienda adjudicatio beneficii post exactum secundum examen in Urbe, & sic potiùs in hac parte reror-
16 quentur; *in decisionibus verò* 307. *coram Celso* 348. *par.*10. *&* 231. *par.* 11. quæstio erat de aliis beneficiis, in quibus locum sibi non vindicabat constitutio Piana, non autem de Parochialibus juxta illius formam per concursum providendam, in quibus ob gravitatem materiæ animarum curam concernentis majori cum circumspectione, & rigore proceditur, ut benè declarat eadem *decis.* 307. *num.*6. *&* 7. *coram Celso decis.*348. *num.* 9. *par.*10. repetita *coram Arguell. decis.* 109. *num.* 12. *&* *decis.* 477. *num.*9. *par.* 18. *recent.*

Et ita partibus auditis, &c.

R. P. D. MOLINES DECANO.

Placentina Cathedralitatis.

Veneris 22. *Junii* 1703.

ARGUMENTUM.

Quando Cathedralis dicatur de una Ecclesia ad alteram extinctivè, vel cumulativè translata, & quænam sint signa Cathedralitatem probantia, uberrimè enucleatur.

SUMMARIUM.

1 *Historici certa præbent testimonia de rebus antiquis.*

2 *Episcopus cum consensu sui Capituli, potest transferre Cathedralem de uno loco Civitatis ad alterum.*

3 *Translata Cathedrali, omnia jura Cathedralitatis transeunt in illam Ecclesiam, in quam sequuta est translatio.*

4 *Prætendens Concathedralitatem, supponit translationem sequutam esse, servatis servandis.*

5 *In translatione Cathedræ de una Ecclesia ad alteram intra eamdem Civitatem, non requiritur beneplacitum Apostolicum.*

6 *Secus autem quando translatio fit de una Civitate ad aliam, in qua Beneplacitum Apostolicum ex lapsu sæculorum cum observantia præsumitur intervenisse*, & numer. 7.

8 *Cathedralium fundationes non possunt fieri absque Beneplacito Apostolico.*

9 *Quando concurrunt signa univoca Cathedralitatis non est opus exhibere beneplacitum Apostolicum, sed sufficit allegare præsumptum.*

10 *Una Cathedralis potest consistere in duabus Ecclesiis materialibus*, & num.15.

11 *Quando non habentur vera docu-*

men-

menta ad probandam translationem, standum est in observantia.

12 *Inconventionibus illud præsumitur fuisse statutum, quod observatum vidimus.*

13 *Cathedralitatis constitutivum est, quod Episcopus jure dispensationis sedeat in aliqua Ecclesia, & ex ea superioritatem exerceat super alias Ecclesias, & ibi fixam habeat Cathedram,* & n.14.

16 *Cathedra, seu Sedes Episcopi amovibilis, non est signum Cathedralitatis.*

17 *Episcopus tanquam caput, & Canonici tamquam membra Cathedralem constituunt.*

18 *Canonicorum pars major constituit Capitulum.*

19 *Pronomen* del tutto *in translatione de qua agitur, indicat omnimodam, & perpetuam privationem antiquæ Cathedralis.*

20 *Unum corpus duo capita habere monstruosum est.*

21 *Concathedralitatis natura est, Canonicos utriusque Ecclesiæ unum corpus constituere.*

22 *In Ecclesia Cathedrali dimissa aliqua signa relinquenda sunt in memoriam pristinæ dignitatis.*

23 *Quando Cathedralis dicatur translata.*

24 *Diversa ex Canonicorum denominatione, totalis arguitur inter illos separatio.*

25 *Denominatio Collegiatæ, excludit Cathedralitatem.*

26 *Episcopi possunt erigere Tribunal in quolibet suæ Diœcesis loco non exempto.*

27 *Testibus deponentibus de eorum credulitate, & opinione de jure non defertur.*

28 *Quando Episcopus dicatur duarum Ecclesiarum Episcopus.*

29 *Historicus dubitativè varians ab antecedenter absolutè relatis ab ipso non probat.*

30 *Denominatio semper continuata Cathedralis arguit Cathedralitatem, & denominatio Collegiatæ arguit amissionem Cathedralitatis,* numer. 31.

32 *Prima Pulsatio Campanæ in die Sabbati Sancti refertur inter signa Cathedralitatis.*

33 *Processiones omnes publicæ, & universales, quæ incipiunt in una Ecclesia, & in ea terminantur cum accessu Capituli Collegiatæ, Cathedralitatem indicant.*

34 *Electio Vicarii Capitularis Sede vacante ex gremio Capituli, est signum Cathedralitatis, necnon Præbendæ Theologalis,* n.35.

36 *Ordo in Processionibus, quando scilicet unum Capitulum incedit separatum ab altero, arguit distinctionem, & separationem,* numer.38.

37 *Scissura capitis à membris communiter est improbata.*

39 *Inter pares servanda est æqualitas.*

40 *Translatio cumulativè dicitur facta quando Ecclesia dimissa retinet aliqua signa Cathedralitatis, dummodo signa sint univoca, non autem generalia, & æquivoca,* num. 41.

42 *Festum dedicationis non est signum univocum Cathedralitatis, dum etiam aliæ Ecclesiæ inferiores hujusmodi gaudent præeminentia.*

43 *Interventus Canonicorum unius Ecclesiæ cum Canonicis alterius Ecclesiæ in electione Episcopi, quando arguat Cathedralitatem, ostenditur.*

44 *Episcopi electio antiquitus ad Clerum spectabat.*

45 *Retentio antiquarum Imaginum, Agni Paschalis, & Palatii Episcopalis uniti cum Ecclesia sunt signa æquivoca non designantia Cathedralitatem.*

46 *Enunciativæ Cathedralitatis factæ à Principibus exteris nullam fortasse translationis notitiam habentibus tamquam erroneæ non sunt attendendæ.*

DE-

DECISIO XI.

POstquam Canonici Cathedralis Ecclesiæ Sanctæ Justinæ Civitatis Placentiæ impetrarunt anno 1616. Indultum Apostolicum ferendi Cappam magnam cum pellicia, sive pellis Mustellæ Alpinæ vulgò *Armellino*, pro eadem gratia supplicarunt Canonici Ecclesiæ Sancti Antonini Martyris ejusdem Civitatis sub obtentu, quòd eorum Ecclesia frueretur prærogativa Concathedralitatis cum illa Sanctæ Justinæ, sed remissa per Summum Pontificem illius temporis supplicatione Sacr. Rituum Congregationi, constito eidem quod Ecclesia Sancti Antonini esset actualiter tantùm Collegiata sequendo illius inveteratam praxim, ac stylum contradistinguendi etiam in ornamentis Cathedralem à Collegiata, edidit ann. 1623. rescriptum, concedendam esse præfatis supplicantibus tempore hiberno Cappam cum pellibus de Dossis coloris cinericei, & æstivo Cottam cum Rocchetto.

Adversus hujusmodi Decretum, nedum Canonici Sancti Antonini statim non reclamarunt, sed silentio octuaginta ferè annorum illud acceptarunt, annis verò lapsis, & circa finem Pontificatus sanct. mem. Innocentii XII. eumdem supplices adierunt iterum exorantes pro Indulto Cappæ magnæ ad instar Canonicorum Sanctæ Justinæ, precibus tamen juxta consuetum morem remissis prædictæ Sacr. Rituum Congregationi, hæc post multas causæ propositiones stetit in decisis ann. 1623. Nec dum autem hisce decretis acquiescens Sancti Antonini Capitulum, recursum habuit ad Signaturam Gratiæ, à qua reportavit rescriptum, ut dicta Sacra Congregatio alia vice illius Instantiam examinaret, exquisito hujus Sacri Tribunalis Voto super articulo Cathedralitatis tantùm: Ad formam proinde hujus commissionis Dominis meis disceptandum exposui dubium: *An constet de Cathedralitate Ecclesiæ Sancti Antonini*? & negativum habuit responsum.

Quamvis enim priscis temporibus memorata Sancti Antonini Ecclesia gavisa fuerit honorifica Cathedralitatis prærogativa, suumque desumpserit primordium usque de anno 322. nostræ Redemptionis, mediante fundatione, & consecratione facta à Sancto Victore primo Placentiæ Episcopo, talemque dignitatem plurium Sæculorum spatio retinuerit, sub hocque titulo plura Imperatorum, Regumque assequuta fuerit privilegia, de quibus omnibus certa perhibent Testimonia, *Ughell. Ital. Sacr. tom. 2. de Eccles. Placent. fol.* 245. *&* 246. & latè *Petr. Maria Campius in Historia Placentiæ, parte prima, lib. 2. ad annum* 324. *pag.* 53. junctis aliis documentis expositis in Summario dictorum Canonicorum: Attamen aucto Fidelium numero pro majori Religionis Cultu, Civitatis Placentinæ honorificentia, & ampliori ipsius Cathedralis commodo, & decore, Paulus illius temporis Antistes novam magnificentiorem construi curavit Basilicam, Sanctæque Justinæ dicavit, in quam de consensu sui Capituli anno 877. Episcopalem transtulit Cathedram unà cum 30. Canonicis, & omnibus dignitatibus, remanentibus in dimissa Sancti Antonini Ecclesia 15. tantùm Canonicis, ut præ cæteris testatur præcitatus *Campius Fidelis Patriæ Historiæ Scriptor par.* 1. *lib.*7. *pag.* 220. anno 877. his verbis: *In questo mentre essendo già la fabbrica del Vesc. Paolo nel nuovo Tempio Cathedrale pervenuta a buon segno, di modo che ormai si poteva de suoi convenevoli bisogni provedere per habitare, & officiare in quel luogo, vennero il Vescovo, & i Canonici insieme di commun concordia a confermare di nuovo la già determinata divisione del Collegio, o vogliam dire del Capitolo, come poi anche col tempo si ripartirono i beni della detta Chiesa Cathedrale antica di S. Antonino; Una parte de' Canonici, che furono intorno a trenta con quelle dignità, che vi erano di Arciprete, d'Arcidiacono, di Preposito, o Primicerio, che che si chiamasse all'ora, e di Vicedomino, si trasferirono del tutto nella nuova Basil. intitolata Santa Giustina insieme con la Cathedra Epi-*

sco-

scopale, & il restante di esse, che furono circa quattordici con uno che costituito lor Capo nominato prima Vicedomino, e Custode, dipoi Arciprete, e Preposito, rimasero in Sant' Antonino con l'antico titolo della Chiesa, e col Sacro Corpo del Glorioso Martire, e Protettore della Città, &c.

2 In Jure autem receptum est, Episcopum cum consensu sui Capituli posse concurrente sola meliorationis causa Sedem, & Ecclesiam Cathedralem de uno loco Civitatis ad alterum transferre, *Can. si quis vult* 16. *quæst.*7. *Gloss. in can. tribus distinct. prima, verbo difficultas in fine de consecrat.* & tradunt *Mandos. de Signatura Gratiæ, tit. de translat. col.* 2. *&* 3. *vers. Translatio Ecclesiæ, Rebuff. in praxi tit. de translat. Episcop. num.*7. *Lotter. de re benef. lib.*1. *quæst.*12. *num.* 6. *cum sequen. Francesc. de Eccles. Cathedr. cap.*7. *num.*27. *&* 28. *&* 41. 42. *cum seq.* & respondit *Rota decis.* 705. *num.* 12. *par.*4. *recent. tom.* 3. Quemadmodum explorati juris est, ut factis ejusmodi transmigrationibus, & translationibus, totum Jus, ac qualitates omnes Cathedralitatis priùs existentes in
3 ipsa Ecclesia Cathedrali, à qua fit translatio, transeant in illam, in quam ordinata, & exequuta est transmigratio, *Gloss. in cap. Privilegium, vers. Quod dic verum, de regul. Jur. in sexto, Innocent. in cap.* 2. *num.* 2. ibique *Fagnan. num.* 10. *& seq. de nov. oper. nunciat. & idem Innocent. in cap. primo in princ. vers. Si verò de uno nè Sed. vacant. Grat. discept.* 291. *num.*1. *& seq. Francesc. de Eccles. Cathed. cap.* 7. *num.* 59. *& seq. Rota coram Seraph. decis.*1149. *num.*16. *coram Pœn. decis.*117. *num.*6. *& decis.*163. *num.*3. *coram Ludovis. & decis.*665. *num.*7. *coram Bich. & decis.*995. *num.*15. *coram Dunoz. Jun. & decis.*196. *num.*16. *par.*19. *Recent.*

Nec visum fuit Dominis rectè opponi à Capitulo Sancti Antonini invaliditatem dictæ translationis ex defectu Beneplaciti Apostolici, quia cùm illius Canonici prætendant solummodo Con-
4 cathedralitatem, per necessariam consequentiam supponunt translationem sequutam esse, servatis omnibus de Jure servandis, aliàs institissent declarari Cathedralitatem competere tantùm eorum Ecclesiæ Sancti Antonini exclusivè ad Ecclesiam Sanctæ Justinæ, ut appositè in terminis ponderat *Card. de Luca de præem. disc.*4. *num.*13. §. *Verum istud*; Cæterum neque in abstracto objectum ullam promeruit animadversionem, non solùm, quia ubi, prout in casu agitur de translatione Cathedræ ab una Ecclesia materiali ad aliam intra eamdem Civitatem, tunc non re- 5
quiritur Apostolicum Indultum, sed sufficit consensus Episcopi, & suorum Fratrum, ad discrimen translationum de una Civitate ad alteram, ut distinguendo tenet, & explicat *Francesc. de Eccles. Cathedral. dicto cap.* 7. *num.* 70. *cum seqq. & signanter num.* 75. & ad- 6
mittit *Rota decis.* 196. *num.*17. *par.* 19. *Recent.* Sed etiam quia dictum Beneplacitum ex lapsu tot Sæculorum cum ob- 7
servantia præsumitur intervenisse, ut in specie prosequitur *Rota dicta decis.* 196. *num.*17. *par.*19. *Recent.* Quod mirificè confirmatur ex eo, quòd licèt ipsæ Cathedralium fundationes fieri nequeant sine Sedis Apostolicæ assensu, ut adductis concordantibus plenè pro- 8
bat *Francesc. de Eccles. Cathedral. cap.* 30. *num.*1. *cum seqq.* & dixit *Rota decis.* 353. *num.*34. *par.*5. cum aliis *in Terracinen. Cathedralit.*23. *Junii* 1702. §.3. *coram Me*, concurrentibus tamen requisitis, univocis signis Cathedralitatis in aliqua Ecclesia, opus non est exhibere expressum Beneplacitum Apostolicum, sed sufficit allegare præsumptum, ut subdit *Rota dicta decis.*353. *num.* 72. *&* 81. *p.*5. *Recent.* cum aliis plena manu allegatis *in dicta Terracinen. Cathedralitatis, coram Me*, §. 4.

Neque magis refert, quod dicta transla- 9
tio non fuerit extinctiva antiquæ Cathedralitatis Ecclesiæ Sancti Antonini, sed cumulativa, quod nullam admittit implicantiam, cùm novum non sit in Orbe Catholico, ut una Cathedralis formaliter stet, & consistat in duabus 10
materialibus Ecclesiis, prout dixit *Rota in celebri Cæsaraugustana Concathedral. decis.*665. *coram Coccino*, & latè *Lezan. de Cathedr. S. Mariæ de Pilar. c.*3. *num.*

194. *& coram Bich. decis.* 604. *num.* 14. *Card. de Luc. de Præben. discept.* 4. *num.* 10. ubi concordantes, *& in dicta Terracinen. coram Me*, §. 29. ubi referuntur plura exempla Ecclesiarum Cathedralium cumulativè unitarum.

Quoniam cum præsenti nullum supersit publicum translationis documentum, ex quo originaliter perspici va-
11 leat illius natura, recurrendum est ad monumenta historica superextantia, ac magis tutè ad observantiam, & juxta illam statuere modum, & rationem, quibus dicta translatio re vera sequuta fuerit, fida enim, & rarò fallax est interpretatio, quæ deducitur ex observantia, cum in omnibus legibus, & conventionibus illud, ut plurimum statutum, & pactum fuisse jura præsumant, quod in sequelam executum, gestum, & observatum vidimus, *l. de interpretat. ff. de legib. Soccin. cons.* 6. *num.* 6. *lib.* 1. *Ro-*
12 *ta coram Seraph. decis.* 1410. *num.* 7. *coram Buratt. decis.* 647. *num.* 10. *& decis.* 396. *nu.* 26. *coram Bichio*, & in terminis præcisis Cathedralitatis *in decis.* 997. *num.* 14. *coram Dunoz. & in dicta Terracinen. Cathedralitatis coram Me*, §. 28.

Historia autem Campii unicum scripturæ lumen superextans circa controversam translationem, quod ab utraque adhibetur parte pro sui juris dilucidatione, benè per Dominos expensa in verbis superius transcriptis evincere visa fuit universum jus Cathedraticum translatum fuisse in Ecclesiam Sanctæ Justinæ extinctivè quoad Ecclesiam Sancti Antonini, & non cumulativè, refert namque dictus Historicus Cathedram Episcopalem fuisse penitus amotam ab Ecclesia Sancti Antonini, & transportatam ad illam Sanctæ Justinæ. Cum autem ratio constitutiva Ecclesiæ Cathedralis consistat in eo, quod Episcopus jure desponsationis, quam cum illa contrahit, sedeat in eadem Ecclesia, & ex ea superioritatem in alias inferiores Diœcesis Ecclesias exerceat, ut
13 ex *Text. in Can. sicut* 7. *quæst.* 1. *& cap. Inter corporalia, de translat. Episcopi explicant Fusc. de visit. lib.* 1. *cap.* 15. *num.* 4. *Valenz. cons.* 122. *num.* 26. *tom.* 2. *Barbos. de Canon. & Dignit. quæst.* 2. *num.* 4. benè *Francesc. de Eccles. Cathedr. cap.* 2. *num.* 139. Qua de causa Episcopi in Ecclesia Cathedrali tenent in choro Sedem, & Cathedram fixam à Doctoribus, & Canonistis communiter recensitam inter præcipua Cathedralitatis signa, ut præ cæteris tradunt *Lotter. de*
re benef. lib. 1. *quæst.* 13. *num.* 37. *Fran-* 14
cesc. dict. tract. cap. 5. *num.* 191. ubi alii concordantes, & pluries respondit, *Rota*, & in specie *in decis.* 142. *num.* 3. *coram Coccin. & decis.* 865. *num.* 1. *coram Manzaned. & decis.* 46. *num.* 25. *& decis.* 196. *num.* 24. *& decis.* 404. *num.* 42. *& decis.* 407. *num.* 24. *par.* 19. *Recent.*

Inde sequitur, quod cùm Paulus Episcopus Placentinus transtulerit in Ecclesiam S. Justinæ Sedem Episcopalem, in qua tamquam sponsus sedebat, & ex qua superioritatem in alias Ecclesias inferiores exercebat, prout de facto successive in illa consedit, ibique continuato, & numquam interrupto plurium sæculorum spatio præeminentias Capitis, & Pastoris ab aliis inferioribus Ecclesiis recepit, argumentum satis efficax consurgit, ejus voluntatem extitisse auferendi Ecclesiæ Sancti Antonini antiquam Cathedralitatis prærogativam, eamque transferendi in novam Sanctæ Justinæ Basilicam, aliàs quatenus voluisset, ut utraque materia- 15
lis Ecclesia gauderet ejusmodi qualitate, fixam Cathedram non amovisset, sed novam in recenti Ecclesia extrui curasset; hoc enim est alterum ex præcipuis signis unius Cathedralis existentis in duabus materialibus Ecclesiis, quod fixa in utriusque Cathedra Episcopalis assurgat: Parum urget, quod in Ecclesia S. Antonini adsit Sedes lignea, qua utitur Episcopus quoties ad eamdem Ecclesiam, & signanter in die Festo S. Antonini, unà cum capitulo accedere solet, quoniam hujusmodi Sedes 16
lignea amovibilis, non est illa Cathedra Episcopalis conjugii, & in qua considet in figura sponsi ipsius Ecclesiæ, cum hæc ex relatis per Campium traducta fuerit ad Ecclesiam S. Justinæ, sed est quædam distincta sedes omni symbolo destituta, & de illis, quas Episcopus in omnibus

suis

suis Ecclesiis inferioribus retinere potest, ut distinguendo, inter utramque Cathedram, & sedendi formam notavit appositè *Francesc. de Ecclesi. Cathedrali*, *d. c.2. num.*139. & in genere, quod non omnes sedes sint signa Cathedralitatis, dixit pluribus citatis, *Rot. in d. Terracinen. Cathedralitatis* 23. *Junii* 1704. *num.* 34. *in fine*.

Ultrà remotionem Cathedræ Episcopalis ab antiqua Ecclesia, ejusque translationem ad novam, narrat dictus Historicus ex 45. Canonicis, 30. unà cum omnibus Dignitatibus tunc existentibus se transtulisse ad eamdem no-
17 vam Basilicam, certum autem est in jure Ecclesiam Cathedralem componi ex Episcopo, uti capite, & ex Canonicis tamquam membris, unum cum illo constituentibus corpus *c. novit, de his, quæ fiunt à Prælat.* cum aliis ad rem collectis, *in decis.*251.*num.*1. *& in Hispalen. Visitationis* 30. *Aprilis* 1700. §. *Si coram me*, sicut, admodum tritum est
18 majorem partem Canonicorum constituere Capitulum, *cap.* 1. *& toto tit. de his, quæ fiunt à majori parte Capituli*, *Butr. in cap.* 3. *num.* 11. *de jurepatron.* cum aliis *in decis.*20. *num.*9. *cum seqq.p.* 6. *recent.* si ergo caput, & membra Ecclesiæ Cathedralis transitum fecerunt ad novam Basilicam, fatendum est antiquam amisisse ejus prærogativam Cathedralitatis, quæ non potest consistere sine sponso, ejusque fratribus Canonicis, ex quibus constituitur ex congestis *in dicta Terracinen. Cathedralitatis coram me*, §. 15. Reflectendo desuper, quod iste transitus fuit totalis ibi: *del*
19 *tutto*, quod pronomen indicat perpetuam, & omnimodam privationem Ecclesiæ dimissæ de suis Canonicis, ac per consequens antiquæ qualitatis Cathedraticæ, *Riminald. jun. cons.*595. *num.* 19. *vol.*5. *Grat. discept.*274. *num.*1. *Barbos. dict.*407. *num.*1. *Rot. decis.* 16. *num.*23. *&* 24. *p.*18. *recent.*

Nil officiente, quod in Ecclesia dimissa remanserint 15. Canonici, quoniam isti non potuerunt ampliùs ibidem continuare, tamquam Canonici Cathedralis, dum major Canonicorum pars constituens Capitulum ab illis separata fuerat, *e del tutto*, translata in Ecclesiam S. Justinæ. Certius quia non manserunt dependentes à primo eorum capite, sed eis novum constitutum extitit caput, priùs nuncupatum Vicedominus, & Custos, & deindè Archipresbyter, & Præpositus, ut subdit Campius; implicans autem, & monstruosum est, ut unum corpus duo retineat capita; *Hostien. in cap. cum contingat, num.*1. *de for. compet. & in cap.* 20
*quanto, num.*13. *de offic. ordin. Rot. decis.* 325. *num.*11. *par.*1. *recent.* ac propterea excluditur Concathedralitas, de cujus natura est, ut Canonici utriusque Ecclesiæ unum constituant corpus, *Garz.* 21
*de benefic. p.*2. *cap.*1. *num.* 11. *Francesc. de Eccles. Cathedr. cap.*8. *num.* 131. & concluditur dd. Canonicos non remansisse in Ecclesia S. Antonini in figura Canonicorum Cathedralis, sed tamquam separatum, & novum constituentes Collegium, idque jure optimo factum est, quia translatio de qua est sermo, non processit per destructionem loci, & Ecclesiæ antiquæ, sed per illius 22
dimissionem, quo casu semper in Ecclesia dimissa aliquæ relinquenda sunt in memoriam pristinæ dignitatis, quem habuit, *Lapus alleg.* 68. *num.* 3. *Lotter. de re benef. lib.*1. *quæst.* 12. *num.*42. *cum seqq. Francesc. de Eccles. Cathedrali*, *d. cap.*7. *num.*48.

Et quod revera post separationem dd. Canonici constituerint novum, & diversum Collegium inferioris qualitatis Capitulo Cathedralis S. Justinæ, colligitur manifestè ex dicto Historico Campio *dicta par.* 1. *lib.* 7. *pag.* 221. *in fine*, *&* 22. nam ibi loquendo de divisione bonorum facta inter Ecclesias novam, & antiquam, sic loquitur: *E ritenutasi per il Vescovo quella quantità di Terreni, Decime, & altre ragioni, che si giudicò allo stato, e dignità sua convenevole, &c. lasciarono al Capitolo, e Canonici di S. Antonino il rimanente, &c. & il residuo venne successivamente assegnato alli Canonici della Cathedrale di S. Giustina*; Ex quibus clarè deprehenditur Cathedralem, & Canonicos fuisse translatos in Ecclesiam S. Justinæ, & remanentes Canonicos in Ec-

clesia S. Antonini constituisse novum Capitulum, dum illi S. Antonini denominantur capitulum, & Canonici simpliciter, alteri verò S. Justinæ describuntur cum titulo Canonicorum Cathedralis; Idemque eruitur *ex tom.1. lib. 11. ejusdem Historiæ fol.341.* ibi: *Si ritrovarono in detto luogo in quell'ora li Canonici della Cattedrale, e quivi essere più ricchi, e più nobili, & in maggior numero altresì de Canonici di Sant' Antonino, & in tomo 1. fol. 222. Si ordinò poco appresso, che à differenza de' Canonici di S. Antonino, ed altre Chiese Collegiate, quelli della nuova Cattedrale appellar si dovessero li Cardinali di S. Giustina, come i più degni Canonici di tutti gl'altri*, sub quo titulo Cardinalium vocantur, Canonici S. Justinæ in privilegio Caroli Grassi de anno 880. & in conventione inita anno 686. inter Paulum Episcopum Placentiæ, & eosdem Canonicos S. Justinæ, ex hac igitur diversa denominatione Canonicorum, arguitur totalis inter illos separatio, & quia titulus capituli Cathedralis ferè semper datus conspicitur Canonicis Sanctæ Justinæ, & non illis Sancti Antonini, dicendum est Cathedralitatem fuisse in illam omnimodè translatam; & ex relatis per *Francesc. de Eccles. Cathedral. cap.8. num.176.* Tantò magis quia Ecclesia S. Antonini recensetur per dictum Historicum inter alias Collegiatas, prout semper imposterum, hac Collegiatæ nuncupatione fuit denominata, quod excludit Cathedralitatem, *Rota coram Cerro, decis.587. num.5. & decis.56. num.33. p. 19. recent.* & infra.

Absque eo, quod in contrarium urgeant lata per d. Historicum, *p. 1. lib. 8. pag. 234. ad annum 892. & pag. 238. ad annum 898. & pag. 253. ad annum 921.* quod scilicet post controversam translationem, Episcopi, ac eorum Officiales exercuerint jurisdictionem contentiosam in quadam lodia majori Ecclesiæ Sancti Antonini, quodque Guido, & Boson Antistites Placentini retinuerint post eamdem translationem denominationem Episcoporum S. Antonini, & S. Justinæ, ac demum quod Canonici translati sedem retinuerint in ambis Ecclesiis, & ad eorum libitum modò in una, modò verò in altera Divina expleverint officia.

Nam respectu primæ partis objecti responsum fuit ab exercitio jurisdictionis contentiosæ in atrio Ecclesiæ non consurgere signum Cathedralitatis, cum Episcopi erigere possint Tribunal in quolibet loco suæ Diœcesis non exempto, & in illo jus dicere, *cap.7. de offic. Ord.* cum aliis plenè *in Hispalen. Visitationis* 30. *Aprilis* 1700. §.13. *coram me*, & in specie pro exclusione Cathedralitatis respondit, *in d. Terrac. Cathedralitatis* §.34. *coram me*. Quod verò attinet ad secundam, & tertiam oppositionis partem ponderatum fuit Historicum Campium in locis præcitatis non affirmare absolutè, & certitudinaliter, seu dubitativè, ac juxtà ejus judicium, & opinationem, quod prænominati duo Antistites se se nuncupaverint Episcopos utriusque Ecclesiæ ibi: *E quindi parmi, che tenesse Guido il titolo Episcopale di amendue le Chiese*, prout dubitativè asserit, Canonicos ad S. Justinam translatos retinuisse Sedem in Ecclesia S. Antonini ibi: *E per avventura doveano eglino tenere il loro Seggio nell'una, e nell' altra di quelle*; Unde super dicta Historica assertione dubitativè prolata, & juxta conjecturationes, & sensum particularem Historici inhærendum non est, sicuti de jure non defertur Testibus deponentibus de eorum credulitate, & opinione, cum Homines proprium insequentes judicium persæpè errare solent, *Jason. in rubr. de jur. jur. num. 2. Soc. Jun. cons.86. num.3. lib.2. Rot.decis. 337. num. 14. p.11. & decis. 304. num. 30. p. 22. & coram Dunozet. jun. decis. 372. num.8. & 9.*

Potissimè advertendo, quod utraque notitia historica aliquam præfert inverisimilitudinem; nam prima continet incongruum, & ineptum loquendi modum, dum Episcopus regulariter denominatur Episcopus Ecclesiæ, suæ Diœcesis in genere, & non Ecclesiæ Cathedralis in specie, & tunc denominari solet Episcopus duarum Ecclesiarum, quando præest binis distinctarum Urbium Ecclesiis cumulativè unitis, juxta plura exem-

exempla relata *in dicta Terracin. Cathedralitatis coram me*, §. 29. Majoremque continet inverisimilitudinem altera notitia, nam cùm dictus Historicus in superiori parte suorum Annalium retulisset 30. Canonicos S. Antonini unà cum omnibus dignitatibus fuisse omnimodè ibi: *del tutto*, translatos in Ecclesiam S. Justinæ, quomodo postea, vel dubitativè affirmare potuit, quod retinuerint Sedem in Ecclesia dimissa, non enim inter se compatiuntur totalis unius loci dimissio, & absoluta ipsius retentio; sicque in illa parte, in qua Historicus dubitativè variare videtur ab antecedenter positivè, & absolutè relatis, nullam meretur considerationem, *Rota coram Buratt. decis.*367. *num.*8. *& coram Emerix, Jun. decis.* 107. *num.* 2.
29 *& decis.*132. *num.*6.

Ex monumentis itaque Historicis exploratum redditur controversam translationem factam fuisse extinctivè, & non cumulativè, idemque patentius fit ex observantia, & primò quia post illius effectuationem Ecclesia Sanctæ Justinæ semper denominata fuit Cathedralis, & quidem in actibus gestis in eadem Civitate Placentiæ, quibus deferendum est, utpotè provenientibus à personis ejusdem translationis notitiam habentibus, ut ad propositum ponde-
30 rat *Rota coram Cerro, decis.* 585. *num.* 7. *& in recent. decis.* 254. *num.*8. *par.*16. *& decis.*56. *num.*16. *& decis.* 159. *num.* 19. *par.* 16. *recent.* Viceversa Ecclesia Sancti Antonini assumpsit nomen Collegiatæ, & ita passim, & ferè semper fuit in Diœcesi denominata, quod arguit amissionem Cathedralitatis, ut ponderat *Cardinalis de Luca, de Præben.*
31 *disc.*2. *num.*24. *Rota dicta decis.*587. *nu.* 5. *& decis.*56. *num.*33. *part.* 19. *recent.* imò frequenter ipsimet Canonici illam denominarunt Collegiatam, unde ore proprio fassi sunt eam amisisse Cathedralitatem, ut prosequitur *Rota dicta decis.*385. *num.*5. *Card. de Luc. de præben. disc.*2. *num.*24.

Secundò quia prima pulsatio Campa-
32 næ in die Sabbati majoris hebdomadæ fit in Ecclesia Sanctæ Justinæ, & illa Sancti Antonini ad instar aliarum inferiorum expectat sonitum Ecclesiæ majoris, quod inter signa Cathedralitatis communiter refertur per *Barbos. de Jur. Eccles. lib.*3. *num.* 69. *Rota coram Bich. decis.*665. *num.*22. *& decis.*56. *num.* 25. *& seq. & decis.*196. *num.*30. *&* 404. *num.*42. *par.*19.

Tertiò quia Processiones omnes publicæ, & Universales incipiunt ab Ec- 33
clesia Sanctæ Justinæ, in eaque terminantur, & Capitulum Sancti Antonini, ibique in hisce functionibus accedit sicut aliæ inferiores Collegiatæ, quæ præeminentia Cathedralitatem evincit, *Pacius Jord. var. lucubrat. tom.* 2. *lib.* 11. *tit.*2. *num.* 69. *Rota coram Emerix. decis.*372. *num.*6. *& dicta decis.*169. *num.* 23. *par.*19.

Quartò Vicarius Capitularis Sede vacante semper electus fuit ex gremio Capi- 34
tuli Sanctæ Justinæ, numquam ex illo Sancti Antonini, quod est alterum ex potissimis signis Cathedralitatis, *Rota coram Manzan. decis.* 865. *num.* 9. *& coram Danoz. jun. decis.* 995. *num.*3. cum aliis *in Terracinen. Cathedralitatis* 20. *Junii* 1703. §.36. *coram me.*

Quintò in Ecclesia Sancti Antonini non adest Præbenda Theologa- 35
lis, sed existit in Ecclesia Sanctæ Justinæ. Unde hæc, & non illa est vera Cathedralis, *Azor. institution. moral. part.*2. *lib.*3. *cap.* 14. *quæst.*1. *Barbos. de Jur. Eccles. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 1. 4. *&* 18. *Adden. ad Gregor. decis.* 412. *num.* 5.

Sextò Canonici S. Justinæ emittunt in adipiscenda possessione suorum Canonicatuum, fidei professionem, quam non emittunt Canonici Sancti Antonini, qua stante distinctione, regulariter arguit qualitas Cathedralis, & Collegiatæ, *Fusc. de Visitation. lib.* 1. *cap.* 10. *numero* 13. *Barbos. in annot. ad Concil. sess.* 24. *capit.* 12. *de Reformat. num.*25. *&* 28. *& de offic. & potest. Episcop. allegat.* 61. *num.* 1. 5. *&* 15.

Octavò consideratione maxima dignus est ordo, qui servatur in processionibus, in quibus Capitulum Sancti Antonini non incedit unitum cum Capitulo Sanctæ Justinæ, sed est ab illo

separatum se se interponentibus inter unum, & alterum Capitulum Beneficiati, & Alumnis Seminarii Sanctæ
36 Justinæ, ex quo ordine manifestè dignoscitur Capitulum Cathedralis esse illud Sanctæ Justinæ, quod incedit unitum cum Episcopo suo capite, & non alterum Sancti Antonini, quod separatum ab illo præcedit, ne admittatur deformis scissura Capitis à membris communiter improbata, ut post *Felin. in cap. cum non liceat, num.2. de rescript.* tra-
37 dunt *Barbos. de Canon. & Dignit. cap. 18. num.4. & 5. Card. de Luc. de præben. disc. 11. num. 3. Adden. ad Buratt. decis. 203. num. 16. Rot. decis. 3. cum seqq. & decis. 111. num. 7. part. 5. recent.*

Ac denum, aliis omissis; notabilissima ad rem visa fuit altera facti circumstantia, quod Canonici S. Justinæ singulis annis in festo Sancti Antonini capitulariter accedunt ad illius Ecclesiam, ibique omnia celebrant solemnia, citra quod Canonici ejusdem Ecclesiæ Sancti Antonini cum illis se immisceant, nec in celebratione Missæ solemnis, neque in Vesperarum Cantu, *Summario Sanctæ Justinæ num. 6.* Hinc propterea mirificè comprobatum remanet assumptum, quod Capitulum Cathedralis totaliter resideat in Ecclesia Sanctæ Justinæ, & quòd Canonici San-
38 cti Antonini efforment disiunctum Collegiale Capitulum, aliàs si unum, & idem constituerent Collegium unitim prædictas solemniores Ecclesiæ functiones peragerent, quando insimul uniuntur. Parum officiente, quod Capitulum Sancti Antonini interveniens in illius Ecclesia occasione Processionum sedeat in Choro, & in æquali Stallo cum Canonicis Sanctæ Justinæ, nam adhuc ex hujusmodi actis colligitur superioritas Canonicorum Sanctæ Justinæ; Quia isti sedent in Choro propriæ Ecclesiæ in prioribus, ac nobilioribus Stallis
39 cum usu Tappeti; illi verò in locis inferioribus absque Tappeto, quod indicat inferioritatem, & excludit Corporis unicitatem, inter pares namque servanda sit æqualitas cum præcedentia juxta singulorum antianitatem, ut Juris est, *ad Text. in leg.1. Cod. de consult. lib.12. leg. honores, ff. de Decurion.* cum aliis ibi in specie collectis *per Fulvium Constantium super dicta l. n.12. Verall. decis.356. num.1. p.1. & in Melevitana Antianitatis 9. Octobris 1702. §. Et Porrò coram me.*

Cum igitur omnia signa Cathedralitatis, & actus, qui in Ecclesiis Cathedralibus geri solent, omnia concurrant in Ecclesia Sanctæ Justinæ, & in eadem gesta conspiciantur; exindè arguere licet dictam Translationem factam fuisse extinctivè, & non cumulativè, ut in terminis ponderat *Rota decis. 995. num. 14. coram Dunoz. Jun.* Non obstante quod ad effectum, ut translationes censeantur factæ cumulativè, sufficiat, quod Ecclesia dimissa aliqua retineat signa Cathedralitatis, imò unicum signum 40
per quod solum hujusmodi dignitas censeatur præservata, ut firmavit *Lezan. in Turr. David. cap. 5. num. 307. Rota in Cæsaraugustana Cathedralitatis, decis. 1867. num.57. coram Coccino, & decis. 353. num.7. coram Bich. decis.665. num. 23. & seqq. & decis.611. num. 15. part. 19.* Quoniam conclusio procedit concurrentibus signis individualibus, claris, 41
& univocis, secus verò generalibus, & æquivocis, quæque Ecclesiis sine prærogativa Cathedralitatis conveniunt, *Rota dicta decis. 353. num. 72. par.5.* cum aliis *in dicta Terracinen. Cathedralitatis, coram me, num.4.*

In præsenti autem nullum ex adductis signis superextantibus compertum fuit univocum, nam illud, quod in 42
Ecclesia Sancti Antonini celebretur festum dedicationis, est æquivocum, dum hujusmodi præeminentia gaudent etiam aliæ Ecclesiæ inferiores ex allegatis *in dicta Terracinen. coram me*, §. 25. & antea dixerat, *in decis. 393. coram Ludovis. per tot.* Prout nihil concludit alterum, quod Canonici Sancti Antonini unà cum Capitulo Sanctæ Justinæ concurrerint ad electionem Episcopi; Quoniam ex actibus deductis in Summario Canonicorum Sancti Antonini, non consistit illos interveniſse in dd. Ele-
ctionibus cum qualitate Collegialitatis, 43
sed potiùs accessisse tamquam simpli-

ces

ces Clericos, ad quos universaliter spectabat antiquis temporibus Episcoporum electio, ut generaliter tradunt *Bursatt. cons.*126. *num.*17. *Barbos. de offic. & potest. Episcopi, tit.*1. *cap.*3. *num.*10. *bon. mem. R. P. D. Paulucius in sua Jurisprudentia Sacra lib.*2. *tract.*2. *cap.*16. *num.* 7. *Thomassin. de Benefic. p.*2. *lib.*2. *cap.* 31. *num.*7. & in specie Ecclesiæ Placentinæ tradit *Umbert. locat. in Histor. Placentiæ pag.* 107.

Sicuti nihil urget retentio antiquarum Imaginum, Agni Paschalis, & Campanæ nuncupat. de Interdicto, & Palatii Episcopalis unitis cum Ecclesia, quia omnes ejusmodi circumstantiæ sunt referibiles ad præservativas Juris ex statu antiquo, quo potest remanere etiam post translationem Cathedralitatis, *Card. de Luca de præemin. disc.*5. *num.*17. Et cæteroquin omnia signa hujusmodi sunt æquivoca, prout signanter est Palatium Episcopale, ut dixit *Rota citatis concordantibus in sæpè citata Terracinen. Cathedralitatis*, §.34. *coram me*.

Postremò nec obsistere visæ sunt quam plurimæ enunciativæ Cathedralitatis, quibus etiam post controversam translationem Ecclesiæ Sancti Antonini denominata fuit. Quoniam ferè omnes noscuntur factæ ab Imperatoribus, & Principibus exteris, qui fortasse nullam ejusdem translationis habebant notitiam; nil mirum propterea si illam antiquo Cathedralitatis titulo condecoraverint, ac propterea tamquam erroneæ, nullum præbent obstaculum, præsertim quia contingit hodiè disputari de enunciato per ea, quæ tradit *Rota decis.*66. *num.*2. *p.*4. *divers. & in recent. decis.*180. *num.*3. *p.*2. *& decis.*203. *num.* 9. *p.*3. & in specie *in decis.* 404. *num.*59. *par.*19. *& in dicta Terracinen. Cathedralitatis num.*59. *coram me*.

Ex quibus omnibus itaque in unum collectis, & insimul consideratis, prout ad effectum, de quo est sermo, faciendum est, ex monito *Rotæ in d. decis.* 353. *num.*81. *par.*5. *recent.* Domini censuerunt resultare Ecclesiam S. Antonini post dictam translationem amisisse prorsùs, & totaliter antiquam Cathedralitatis prærogativam; In quem sensum eo libentiùs inclinarunt, quia pluries incidenter disputato hujusmodi articulo in Sacr. Rit. Congregatione de annis 1607. 1623. 1627. 1636. 1660. & 1682. semper ejusdem sensus fuerunt illius Eminentissimi Patres, indulgendo Canonicis S. Justinæ privativè ad illius S. Antonini prærogativas, ac præeminentias dari solitas aliis Capitulis Cathedralium, *Summario Ecclesiæ Sanctæ Justinæ à num.* 1. *ad* 7. Non relevante; quod præsens disputatio fiat, non præsuppositis dd. Decretis, quia si de jure defertur doctrinæ alicujus insignis Doctoris, *Becc. cons.*88. *num. fin. Surd. consil.* 313. *num.*43. Quantò magis deferendum est judicio, & doctrinæ tantorum Patrum in tot, tantisque causis inter hasmet Partes coram ipsis agitatis & in materia in qua ipsi quotidiè versantur, ut punctualiter dixit *Rota in simili casu de Sac. Rit. Congreg. decis.*214. *num.*6. *cum seqq. par.* 4. *tom.* 2. *recent.* Et latiùs *in Melevitana Statuti* 27. *Aprilis* 1689. §. *Hæcque interpretatio, coram bon. mem. Emerix jun.*

Et ita utraque Parte acerrimè Informante.

R. P. D. DE LA TREMOILLE.

Comen. Cappellaniæ.

Lunæ 18. *Aprilis* 1701.

ARGUMENTUM.

Præsentatus à descendentibus legitimis, & veris Patronis semper est præferendus; Veri Patroni dicuntur illi, qui aliàs præsentarunt, ac sunt in quasi possessione præsentandi.

In Jure Patronatus hærio non succedunt illegitimi ad differentiam Juris Patro-

natus Gentilitii. Verùm etiamsi ageretur de Jurepatronat. Gentilitio, quando tamen Testator usus fuit verbis civilibus, non succedunt illegitimi. Verbum familia, est verbum civile. In dubio Jus Patronatus censetur hæreditarium. Quinimò etiamsi à principio esset Gentilitium deficientibus masculis legitimis, fit hæreditarium.

SUMMARIUM.

1 *Quasi possessionem præsentandi dicitur habere, qui aliàs præsentavit, quod sufficit pro obtinenda institutione.*

2 *Possessio defuncti, quatenus continuetur in Hærede.*

3 *Descendentes ex Masculis illegitimis non admittuntur ad juspatronatus hæreditarium nisi probantes se esse hæredes Patronorum.*

4 *Filii etiam illegitimi succedunt ad juspatronatus Gentilitium, intellige*, ut n.6.

5 *Juspatronatus in dubio semper censetur hæreditarium.*

6 *Filii illegitimi tunc succedunt ad juspatronatus Gentilitium, quando Testator usus fuit verbis naturalibus, secus si usus fuit verbis Civilibus*, & n.7. & 14.

8 *Verbum familia, est verbum Civile.*

9 *Filii illegitimi non dicuntur esse de familia.*

10 *Filii naturales ex dispositione juris sunt capaces jurispatronatus, ac succedunt saltem deficientibus legitimis*, & n.11.

12 *Filius legitimus natus ex illegitimis est idoneus, ad quæcumque beneficia intellige*, ut n.17.

13 *Filii illegitimi tunc possunt esse capaces ad beneficia, quoties non reperiuntur exclusi à Testatore.*

15 *Filii illegitimi, ubi leguntur exclusi, censendi sunt quoque exclusi ex ipsis descendentes, quamvis ex legitimo matrimonio nati.*

16 *Juspatronatus Gentilitium deficientibus masculis legitimis, fit hæreditarium.*

17 *Status ultimus est attendendus.*

18 *Sententia, pendente appellatione, nullam habet efficaciam.*

DECISIO XII.

PEr obitum Joannis Baptistæ Turriani vacavit anno 1699. Cappellania Sancti Stephani in Ecclesia Sancti Cosmi, & Damiani loci Mandrisii Comen. Diœcesis de Jurepatronatus Laicorum de Busionibus, cumque descendentes ex masculis ad illam præsentaverint Canonicum Carolum Antonium Busiam, descendentes verò ex fœminis Alexandrum Visettum, orta fuit inter istos præsentatos controversia coram Ordinario Comen. super consecutione Institutionis, qui protulit Sententiam ad favorem Caroli Antonii, sed ab hujusmodi Sententia provocans Alexander, Commissionem mihi directam impetravit, ad cujus normam proposito dubio: *An, & cui esset danda institutio?* Domini censuerunt esse dandam Alexandro: Ipse enim se præsentatum docet à descendentibus legitimis ex veris, & indubitatis Patronis, qui ultimo loco præsentarunt Turrianum, & sic reperiuntur in quasi possessione præsentandi, quod sufficit pro obtinenda Institutione, juxtà *Text. in cap. quærelam 23. de elect. cap. cum Ecclesia Sutrina, §. Nos igitur, de caus. possess. & propriet. & consil. de jurepatr. Rota coram Priolo, decisio 115. numero 18. & 19. decisio 82. numero secundo, parte 19. recent. & in Romana Beneficii 20. Martii 1699. Quippè coram Reverendissimo Pat. Domino meo del Olmo*, certum namque est, quod quasi possessio præsentandi, licèt non transeat de persona defuncti in illam hæ-

hæredum quoad factum absque nova apprehensione, continuatur tamen in
2 illis quoad effectum, ut præsentatus ab eisdem consequi possit Institutionem, *Ciarlin. contr. forens. cap.* 211. *numer.* 10. *& seqq. lib.* 2. *Rota in recent. dec.* 73. *num.* 38. *part.* 11. *decis.* 667. *numer.* 6. *&* 7. *par.* 18. *in Isolana Beneficii à Me edita*, §. *Neque est contraria, confirmata pariter coram Me* 18. *Junii* 1696. *in Hyporegien.* 27. *Junii* 1698. *sub* §. *Nec obstat, coram R. P. D. meo Pio*, & novissimè *in Mediolanen. Prioratus* 14. *Februarii currentis anni cor. R. P. D. meo Scotto*.

At verò Carolus Antonius præsentatus reperitur à descendentibus ex masculis illegitimis, qui non admittuntur ad Juspatronatus hæreditarium, nisi insimul se se probent hæredes Patrono-
3 rum, à quibus descendunt ad firmata per *Lambertin. de jure patronatus, par.* 2. *lib.* 1. *quæst.* 9. *art.* 26. *numer.* 2. *Vivian. eodem tractat. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 2. *numer.* 68. *&* 71. *Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *nu.* 137. *& seq. Spad. cons.* 24. *num.* 12. *lib.* 2. *Noguerol. alleg.* 28. *nu.* 59. *Ciarlin. contr. forens. d. c.* 212. *nu.* 30. *& seqq. & numer.* 42. *lib.* 2. *Card. de Luca de jurepatr. disc.* 36. *n.* 7.

Frustraque objiciebatur hoc Juspatronatus esse familiare, & gentilitium, in quo succedunt etiam illegitimi, *Rota*
4 *in Regien. Jurispatronatus* 18. *Martii* 1639. *coram Panzirolo impress. apud Ciarlin. contr. forens. cap.* 172. *numer.* 77. *& in recent. decis.* 262. *numer.* 6. *& seqq. par.* 8. *& decis.* 241. *numer.* 10. *part.* 16. *& in Vicen. Beneficii* 24. *Novembris* 1688. §. *Non obstat, coram bon. mem. Emerix*, quia cum non exhibeatur Instrumentum fundationis clarè præseferens hujusmodi qualitatem gentilitiam potiùs adjudicandum est hæreditarium
5 juxta regulam juris, de qua in *Clement. plures de Jurepatr. Vivian. eodem tract. lib.* 4. *cap.* 2. *numer.* 4. *Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *numer.* 20. latè *Rota coram Merlino, decis.* 768. *nu.* 7. *& seqq. coram Priolo, dicta dec.* 115. *num.* 20. *co-*
6 *ram Ninot. dec.* 27. *numer.* 1. *& in recent. dicta decis.* 82. *num.* 4. *part.* 19. & nihilominùs quatenus ageretur de Jurepatronatus gentilitio, adhuc in eo succedere nequirent illegitimi, quandoquidem in hac materia satis communis est distinctio à Rota sæpiùs approbata, docens, quod si fundator Beneficii usus sit verbis merè naturalibus, tunc admittantur ad illud etiam illegitimi, in quibus terminis loquuntur Decisiones in objecto allegatæ, ut patet ex earum lectura, contra verò si usus fuisset verbis civilibus, ut pluribus adductis firmant 7
Vivian. de Jurepatronatus, par. 1. *lib.* 4. *cap.* 2. *numer.* 65. *& seqq. Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *numer.* 139. *cum seqq. Garz. de Benefic. par.* 7. *capit.* 15. *à num.* 36. *& seqq. Gratian. discept. forens. cap.* 218. *à nu.* 11. *& seqq. Adden. ad Gregor. decis.* 433. *num.* 23. *Rota coram Royas decis.* 254. *num.* 8. Et quamquam in præsenti non habeatur Instrumentum fundationis, verumtamen quia qualitas gentilitia desumi contenditur ex enunciativis, in quibus exprimitur Juspatronatus spectare ad familiam de Bu- 8
sionibus, quod verbum *Familia*, est verbum civile *Lotter. de re benefic. d. qu.* 11. *num.* 141. *Garz. de Benefic. dicto cap.* 15. *num.* 40. *Adden. ad Pamphil. decis.* 237. *num.* 11. *Adden. ad Gregor. dicta dec.* 433. *numer.* 23. certè sub eo non continentur illegitimi, qui non dicuntur de familia, præter superiùs adductos tradunt 9
Noguerol. alleg. 28. *num.* 60. *&* 68. *Ciarlin. contr. forens. lib.* 2. *cap.* 172. *numer.* 20. *& seqq. & num.* 23. *Spad. cons.* 24. *n.* 5. *lib.* 2. *Bellet. disquisit. clerical. part.* 1. §. 3. *num.* 58.

Parumque urgere visa fuit replicatio, 10
quod filii naturales ex dispositione juris sint capaces Jurispatronatus, ut ex *cap. piæ mentis, & cap. Frigentius* 16. *quæst.* 7. & notant DD. congesti per *Vivian. de Jurepatr. lib.* 2. *c.* 6. *num.* 28. *Grat. discept. forens. cap.* 218. *numer.* 1. *Lagunez. de fructibus, par.* 1. *capit.* 31. §. 2. *numer.* 29. *Torr. de primog. Ital. par.* 1. *cap.* 28. *numer.* 83. *Rota post Vivian. de jurepatr. decis.* 45. *num.* 10. *& seqq. decis.* 350. *inter cons. Farinacc. & in recent. decis.* 126. *num.* 1. *part.* 1. *decis.* 530. *num.* 8. *part.* 3. *& decis.* 262. *num.* 10. *part.* 8. *& in Navarien. jurispatronatus* 15. *Decembris* 1668. §. *Nam posito, coram bon.*

mem.

mem. Bourlemont, & in eo succedant
11 saltem deficientibus legitimis, *Gratian. dicto cap.* 218. *num.* 25. *Rot. decis.* 126. *nu.* 1. 5. *& seqq. part.* 1. *recent.* potiori ratione quando, prout in hypothesi, præsentatio facta legitur non per ipsosmet naturales, sed per legitimos descen-
12 dentes ab eis, qui de jure sunt habiles, & idonei ad quæcumque Beneficia, *gloss. in cap. quia Clerici in verb. filii, de Jurepatron. Can. numquam* 56. *dist. Navar. cons.* 4. *num.* 1. *de Jurepatr. Spad. cons.* 35. *num.* 1. *& seqq. lib.* 2. *Rota in Tirasonen. Eleemosynaria impress. post d. cons. Spad.* 35. & post *Vivian. de jurepatr. dec.* 45. *n.* 6. *&* 7. & in dicta Vicen. Beneficii 24. Novembris 1688. §. *Tertia denique, coram bon. mem. Emerix*, nam respondebatur id procedere quidem posse quoties illegitimi non reperirentur exclusi à Fundatore, itaut remanerent sub dispositione Juris communis, juxta quam naturales sunt capaces jurispatronatus ex
13 juribus superiùs adductis, ut bene explicando docent *Bellet. disquisit. Clerical. part.* 1. §. 3. *n.* 57. *Sperell. decis.* 73. *n.* 14. & consonat. *Ciarlin. contr. forens. dicto cap.* 212. *num.* 39. *lib.* 2. *& Rota dicta dec.* 120. *in princip. in contrarium allegata, p.* 1. *recent.* sed cùm ex prædictis Juspatronatus, de quo agitur, reservatum videatur ad favorem illorum de familia de Busionibus, & sic per verba civilia, que-
14 madmodum censentur exclusi illegitimi etiam deficientibus legitimis, *Garz. de Benefic. dicta par.* 7. *cap.* 15. *sub n.* 46. *Ciarlin. contr. forens. dicto c.* 172. *n.* 43. *&* 44. *lib.* 2. sic pariformiter exclusi censendi sunt descendentes ab eis, quamvis legitimè nati, quia proveniunt à radice infecta, & non considerata à Fundatore, alio-
15 quin melioris esse viderentur conditionis, quàm ipsorum Parentes contra regulam *Text. in l. si viva Matre, Cod. de bonis Maternis*, ut in specie post *Roccam, & Lambertin. in tract. de Jurepatr.* animadvertunt *Spad. dicto cons.* 24. *n.* 12. *& seq. lib.* 2. *Garz. de Benefic. loco mox citato Ciarlin. dicta contr.* 172. *lib.* 2. *n.* 46. *Rota dec.* 395. *an.* 3. *usque in finem dec.* 399. *n.* 6. *in fin. & dec.* 542. *n.* 1. *&* 2. *p.* 1. *rec.*

Quo circa non dubium, quin ad hujusmodi Juspatronatus sint admittendi descendentes ex fœminis, quoniam deficientibus masculis legitimis illud immutavit naturam, & de gentilitio effectum fuit hæreditarium juxta doctrinam *Ancharani cons.* 81. *per tot. Calder. consult.* 4. *de Jurepatr. Panimoll dec.* 10. *annot.* 3. *n.* 96. *&* 99. & rejecto *Geminiano* tamquam contra communem scribente dixit *Lotter.* 16
de re benefic. lib. 2. *qu.* 11. *n.* 10. *& seqq.* & firmavit *Rota dec.* 220. *num.* 14. *part.* 11. *recent. decis.* 69. *num.* 7. *& seq. post Torr. de pact. futur. success. & dec.* 90. *num.* 15. *post eumdem in Taurin. Juripatronatus super bono jure* 22. *Aprilis* 1695. §. *Et nihilominus in fine, coram R. P. D. meo Caprara, & in Bononien. juris honorifici* 4. *Februarii* 1697. §. *Vel in omnem casum, coram bon. mem. Ursino.*

Nec relevat filios naturales fuisse ad præsentandum admissos in ultima vacatione secuta per obitum Flaminii Busiæ, nam cùm ab hujusmodi admissione fuerit appellatum, causaque delata ad Rotam, in illius disputatione fuerit inter Partes suppositum, & ultrò admissum Juspatronatus hæreditarium, ut patet ex *decisione* 798. *Coram Dunoz. jun. in princ. vers. quoniam*, & clarius ex alia decisione in Causa edita, *coram Eodem in ordine la* 820. *pariter in princip. vers. quia adhuc*, sequitur quod, vel ultimus status considerari debeat tamquam favora- 17
bilis Alexandro, dum Turrianus Institutionem reportavit, tamquam præsentatus ab hæredibus, vel in omnem eventum neutri debeat suffragari, itaut Causa decidenda veniat ad terminos Juris, se- 18
cundum quod naturales, seu descendentes ab eis non succedunt in jurepatronatus reservato pro illis de Domo, & Familia ex superiùs adductis.

Et ita utraque Parte responsum fuit, &c.

R. P. D.

R. P. D. SCOTTO.

Bovinen. Archidiaconatus.

Lunæ 27. Junii 1714.

ARGUMENTUM.

Provisio de aliqua dignitate Curam Animarum non habente facta ad favorem alicujus, impetrari non valet à tertio prætextu contractæ Simoniæ, in Judicio tamen non constitæ, maximè post expeditionem dictæ gratiæ. Beneficii resignatio in manibus Papæ cumulativè exposcit Resignatarii idoneitatem, ac ut Resignans aliundè vivere possit.

Executio gratiæ Apostolicæ retardari potest signanter in casum sententiæ contra Provisum super aliquo crimine promulgatæ, vel in alium casum probationis alterius generis, quæ sententiæ æquipolleat. Absolutus de aliquo crimine *ex hactenus deductis* remanet capax quovis Beneficio Curam tantùm Animarum non habente.

SUMMARIUM.

1 *Curæ Animarum exercitium fert secum cujuslibet dignitatis assequendæ idoneitatem*, & n. 2.

3 *Posita litterarum Apostolicarum justificatione, exequutio illarum retardari non valet.*

4 *Ad repellendum Gratiæ Expiscatorem Judex rigidè procedere debet.*

5 *Legitimus contractor ille dicitur, qui probationibus univocis expressis in sua supplicatione concludit.*

6 *Jus quæsitum per provisionem Apostolicam dicitur radicatum, & nequit facilè à proviso evelli.*

7 *Diffamatio levis de simoniaca labe post gratiæ concessionem non valet retardare illius executionem, maximè in odium Expiscatorum*, & n. 12.

8 *Sententia absolutoria à simoniæ reatu transiens in rem judicatam eradicat omnem diffamationis maculam.*

9 *Fiscus dicitur delictorum sedulus inquisitor, & vindex.*

10 *Ad exclusionem delicti favorabilior semper sumenda est interpretatio.*

11 *Imputatus de crimine, & postea absolutus* ex hactenus deductis, *in concursu ad Parochiale Beneficium non est præferendus aliis omni macula absersis.*

13 *Gratia expiscata corruit, corruente suo fundamento probationum delictum confoventium.*

14 *In odium Expiscatorum numquam, vel rarò Sac. Rota solet aures præbere eorum instantiæ.*

DECISIO XIII.

OBtentis per Dominicum Ravallesium litteris Apostolicis super provisione Archidiaconatus Cathedralis Ecclesiæ Bovinen. vacantis per liberam resignationem factam à Marco Antonio Lamberto in manibus Papæ, earumque executione denegata ab Ordinario sub prætextu Simoniacæ pravitatis præfato Proviso impictæ, ac etiam per sententiam ab eodem declaratæ: Cumque Dominicus reclamasset ad A. C. in criminalibus fuerunt ab ipso circumscripta, tamquam nulla, & attentata omnia acta gesta coram Ordinario, ac insuper prævia constructione novi processus dictus Dominicus à quacumque Simoniæ labe per aliam sententiam absolutus remansit; Taliter autem expurgata sua provisione, coactus fuit iterum in Arenam descendere cum alio contradictore, nam impetrato ab Antonio Alferio ex capite supradictæ Simoniæ controverso Archidiaconatu, directaque Sacr. Rotæ per Eminentissimum Prodatarium executione litterarum, disputari oportuit dubium à me in hodierna audientia propositum videlicet: *An, & quæ litteræ Apostolicæ sint exequendæ?* cui DD. responderunt *litteras Apostolicas Dominici esse exequendas.*

Si-

Siquidem prædictæ litteræ apparuerunt satis, superque justificatæ, non
1 tantùm respectu idoneitatis Dominici resultantis ab exercitio Parochi, quod de tempore suæ provisionis laudabiliter gerebat, ut ex attestatione Eminentissimi Archiepiscopi Beneventani *Summar. numer.* 3. necnon à munere Confessarii, cui ad præsens in Urbe incumbit, quæ superabundare visa sunt, in
2 casu, in quo non agitur de Parochiali, sed de dignitate assequenda, nullatenus curam animarum secum ferente *ad tradita per Rot. dec.* 182. *n.* 1. *cor. Celso, & in Rossanen. Parochialis* 2. *Junii* 1710. *paragrapho* 1. *coram me*; verùm etiam circa veritatem expressionis, quod nimirum Resignans aliundè commodè vivere valeat, ritè ducta ex illius possessione plurium prædiorum, tum Urbanorum, tum Forensium, *Summar. num.* 4. ex quorum annuo fructu ejus substentamento abundè provisum vi-
3 debatur; qua posita *litterarum* exacta justificatione illarum executio certo certius venit decernenda *ad Text. in capitul. si capitulo, ubi Gloss. in verbo exequatur, de concession. præben. in* 6. *& in dicta Rossanen. Parochialis* 2. *Junii* 1710. *coram me, & 19. Januar.* 1711. *coram R. P. D. meo Crispo, utrobique in principio.*

4 Nullum autem attulit obstaculum prætensum crimen Simoniæ, cui nitebatur Gratia ab Antonio expiscata; cum etenim agatur de exoso Expiscatore, ad quem repellendum rigida exigi solet Judicis censura, prout docet *Rot. in Cracovien. Canonicatus* 13. *Junii* 1701. §. *Præhabitis, coram R. P. D. meo Ansaldo*, ad effectum, ut dici possit legitimus contradictor, subire debet onus docendi per probationes univocas, ac de necesse con-
5 cludentes, de veritate expressorum in sua supplicatione juxta *Glos. in cap. insinuatim, de Simonia, Farinac. cons.* 75. *num.* 34. *Rot. dec.* 207. *num.* 6. *part.* 17. *recent. cum aliis in Pampilonen. Parochialis* 6. *Maii* 1703. §. *Cæterùm, cor. R. P. D. meo Ansaldo, quam sequitur dicta decisio Rossan. Parochialis*, §. *Vice autem versa, coram me.*

Præcipuè verò in circumstantiis casus nostri, nam cum Dominicus habeat Jus quæsitum super beneficio vigore provisionis Apostolicæ, & plenè 6
doceat de sua idoneitate, hoc jus ita radicatum nequit ab ipso evelli, *ad tradita per Lotter. de re benef. lib.* 3. *quæst.* 14. *num.* 51. *& seqq. & num.* 68. *Cardin. de Luca de benef. disc.* 36. *numer.* 7. *Rot. dec.* 256. *num.* 3. *& seqq. part.* 12. *& dec.* 176. *num.* 1. *& seqq. part.* 17. *recent.*

Quo retento principio in hac materia objectiva strictissimè examinanda, quælibet diffamatio criminis Simoniæ exorta post concessionem gratiæ, haud 7
potens est retardare illius executionem, ad quem effectum oporteret in medium afferre sententiam super delicto legitimè promulgatam, sive probationem alterius generis, ita urgentem, ut Sententiæ æquipolleret, ne aliàs stet in arbitrio Expiscatorum calumniosis exceptionibus expoliandi Provisos Apostolicos, ut sæpissimè firmavit *Rot. signanter in Pacen. Simoniæ, seu confidentiæ* 18. *Aprilis* 1701. §. *Præmissa, cor. Reverendiss. Conchen. in Leodien. Canonicatus* 13. *Januarii* 1708. *coram Reverendissimo Giennen. & in Asten. Prioratus super institutione* 7. *Decemb.* 1708. *Quæ Simoniaca, coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Talis autem probatio non solùm deficere visa fuit in præsenti hypothesi, sed immò prorsus contraria militabat, ex quo processus criminalis de partibus; In cujus vim uti Simoniacus damnatus fuit Dominicus, adeò inordinatus apparuit, ut per appellationem delatus ad A. C. in criminalibus meruerit circumscribi, & revocari pronunciata ulteriùs prævia constructione novi
processus, citato ipso Alferio Impe- 8
trante alia sententia absolutoria à quocumque crimine Simoniæ, favore ejusdem Dominici, quæ cum transitum fecerit in rem judicatam, proculdubio sustulisse videtur omnem maculam diffamationis, *ut in puncto respondit Rota in Tridentina Parochialis* 11. *Maii* 1711. §. *fin. coram R. P. D. Ansaldo, & in Senogallien. Canonicatus de Lucchis* 13. *Junii* 1710. §. *Et quidem, coram*

vam R. P. D. Aldrovando, & in d. Rossanen. Parochialis 19. *Januarii* 1711. §. *Ita etiam, & §. final. cor. R. P. D. Crispo.*

Nullatenus suffragante objecto, quod prædicta Sententia emanavit *ex hactenus deductis*, non autem ex capite innocentiæ: præmisso namque quod illum reatum, quem Fiscus delictorum sedulus Inquisitor, & Vindex nequaquam capax fuit reperire, nescitur quomodo adinveniri possit à Judice in civi-
10 libus, per quem favorabilior semper sumitur interpretatio ad exclusionem delicti, *Rot. decis.* 365. *numer.* 13. *coram Celso, & dec.* 132. *numer.* 13. *Emerix Jun.* rursus occurrebat animadversio, quod in hypothesi non agitur de prælatione in beneficio Parochiali, ad quod duo aspirent, alter omni prorsus ma-
11 cula absterso, alter verò de crimine imputatus cum subsecuta absolutoria ex hactenus deductis, in quibus terminis dicta absolutoria fortassè insufficiens reputanda foret, sed controversia versatur inter Provisum Apostolicum de Beneficio nullam curam animarum habente in concursu odiosi Piscatoris ex
12 capite objectæ Simoniæ, quo casu sicuti executio primæ Gratiæ retardanda non esset ex motivo diffamationis, ut superius probatum fuit, §. *Quo principio*, ita multo minus hoc operari potest defectus sententiæ absolutoriæ attributus, ex quo nempè emanaverit ex hactenus deductis, nam ex ista sententia saltem eruitur non adfuisse pro-
13 bationes delictum concludentes, ideoque corruere fundamentum Gratiæ postremò expiscatæ, ad firmata *per Rot. dec.* 408. *numer.* 23. *coram Bichio in Tridentina Parochialis* 11. *Maii* 1711. *parag. fin. coram R. P. D. Ansaldo in Asten. Prioratus super institutione* 7. *Decembris* 1708. *parag. Respectu, & in pluribus allegata Rossanen. Parochialis*, §. *Hujus generis cum seqq. coram me, & §. Prater, & seqq. coram R. P. D. Crispo.*

Et ita resolutum fuit, Dominico tantùm informante; Antonio autem frustra dilationem petente, quam DD. placuit denegare, non solùm quia fuit legitimo tempore expectatus, sed etiam quia cum agatur de odioso Impetratore; numquam, vel rarò Sacra Rota solet ei indulgere.

EADEM CORAM EODEM.

Veneris 2. *Junii* 1713.

ARGUMENTUM.

In hoc Sacræ Rotæ Voto per Eminentissimum Prodatarium expetito præter quam quod præterita confirmatur decisio sub die 27. Junii superioris anni emanata enucleatur sensus *regulæ* 29. *Cancell. de subrogan. Collitig.* ubi quod ad succendendos litium anfractus, & ne collitiganti novus detur Adversarius semper superstes subrogatur in Juribus defuncti Collitigantis, maximè quando lis est super titulo Beneficii, & non agatur de ullo tertii præjudicio.

SUMMARIUM.

1 *Subrogatio gratiosa ex æquitativa Juris mente semper indulgetur superstiti Collitiganti*, numer. 2. & 19.

3 *Subrogatio gratiosa in vim* d. regul. 29. *non importat novi juris acquisitionem, sed remotionem novi obstaculi*, & num. 4. & 6.

5 *Diffamatio de Simoniæ crimine in concursu ad Parochialem, non est concedenda hujusmodi subrogatio.*

7 *Ad inducendam Simoniæ diffamationem non sufficit sola inquisitio, sed requiritur sententia Judicis ritè lata*, & numer. 8.

9 *Inquisitus de Simoniæ reatu, & absolutus per sententiam transactam in rem judicatam remanet à quacumque diffamationis Macula absersus.*

10 *Pre-*

10 *Probationes per contrarias probationes, ac per sententiam absolutoriam conquassatæ, non habentur in aliqua consideratione*, & num. 11.

12 *Sententia absolutoria* ex hactenus deductis *resistit absoluto in concursu ad Parochiale beneficium.*

13 *Jus quæsitum, quod ex Gratia Apostolica Resignationis in Resignatario resultat, ad effectum obtinendi subrogationem superabundat.*

14 *Absolutio* ex hactenus deductis *per rem judicatam canonizata eliminat quamlibet criminis præsumptionem.*

15 *Coram Judice Civili semper proceditur cum præsumptione Juris criminis cujuslibet exclusiva.*

16 *Ad obtinendam subrogationem exquiritur, ut lis sit super titulo Beneficii*, n. 18. 19. & 20.

17 *Secus esset si in causa ageretur de præjudicio tertii, scilicet Patroni præsentantis, vel Ordinarii conferentis.*

21 *Gratia resignationis in forma dignum, & cum clausula* dummodo Resignans, &c. *Non est conditionalis, quoad substantiam, & se refert ad titulum beneficii*, & n. 22.

23 *Mandatum Rotale de providendo ad Beneficium incertum facit gratiam conditionalem, quoad substantiam.*

24 *Gratia in forma dignum non justificata, neque justificabilis, est conditionalis quoad substantiam.*

DECISIO XIV.

EXpeditus Dominicus Revallesius ab oppositione sibi facta per Antonium Alpherium super controverso Archidiaconatu, nedum ex favorabili decisione sub die 27. Junii superioris anni coram Me edita, verùm etiam per mortem ejusdem Antonii interim secutam, curavit, ut sibi magis consuleret porrigere in Dataria supplicationem pro consueta reportanda subrogatione gratiosa, attento obitu Collitigantis; sed novum invenit Oppositorem, videlicet Franciscum Alpherium Nepotem Antonii, qui prætensionem excitavit obtinendi secundam gratiam piscatoriam, olim à defuncto reportatam sub impacto crimine simoniæ Dominici; Cumque Eminentiss. Prodatarius in hac nova quæstione opportunum crediderit Sac. Auditorii Votum exquirere, ego tamquam in locum Reverendiss. D. mei Decani suffectus, consului DD. meos: *An, & quæ supplicatio sit relaxanda*, & responsum accepi, *Supplicationem Dominici esse relaxandam.*

Defuncto namque Antonio, cum quo Dominicus diuturnam litem super controverso Archidiaconatu sustinuerat, DD. assistere visa fuit eidem Dominico superstiti pro reportanda gratiosa subrogatione clara, aperta dispositio *regul. 29. Cancell. de subrogand. Collitig.* in qua cavetur, quod superstiti Collitiganti indulgeri debeat gratiosa subrogatio ex gemina illa æquitativa ratione, ut scilicet litium anfractus, quantum fieri potest, succidantur, & ne Collitiganti novus detur Collitigans, *Rot. dec.* 656. *numer.* 4. *par.* 19. *& in Gerunden. Beneficii* 12. *Junii* 1702. §. *Proposito, coram Reverendissimo D. meo Decano*, ex qua gemina ratione vetitum esse cuilibet Tertio ad sensum ejusdem regulæ ullas impetrationes interim obtinere in præjudicium superstitis, ne aliàs mens, & ratio Regulæ per indirectum destruatur, dixere *Lotter. de re benef. lib.* 2. *qu.* 20. *n.* 56. *Mandos. ad eamdem Reg. qu.* 2. *n.* 1. *Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 10. *num.* 34. *Rot. dec.* 607. *num.* 2. *par.* 5.

Neque obstare visum fuit repetita illa exceptio, quod defunctus cum haberet impetrationem innixam supposito crimini simoniæ, incongruum videatur superstitem induere dicta jura simoniæ per petitam subrogationem; Nam subrogatio gratiosa in vim *d. regul.* 29. non operatur, quod superstes induere debeat jura defuncti, sed ad tollendam vexationem no-

vi

vi Collitigantis præsefert dumtaxat remotionem obstaculi, neque tamen importat novi juris acquisitionem, Rota in Sovrana Jurispatronatus 22. Januarii 1712. §. Erescit. coram R. P. D. meo Falconerio, aliàs enim cum Collitigantes foveant semper, & deducant jura inter se contraria, ferè nunquam daretur gloriosa subrogatio, si illam obtinens induere tenetur contraria, & opposita jura defuncti, & nihilominus videmus, quod passim conceditur etiam ubi est casus habentis jura contraria, puta inter Provisum tamquam de libero cum proviso in vim jurispatronatus, signum evidens, quod subrogatus non dicitur vestire se Juribus contrariis, sed dumtaxat obstaculum remove-
4 re ad impediendam litis continuationem, ac novam vexationem *Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 12. n. 1. Rosa de execut. lit. Apostol. p. 1. c. 17. nu. 1. Rot. cor. Burat. dec. 927. n. 1.*

Minùs obstitit, quod Dominico eadem subrogatio concedenda non esset, uti de supposito crimine simoniæ diffamato, ponderabant enim DD. quod
5 res non erat omninò in fieri, vel in terminis duorum prælectorum in concursu ad Parochialem, sed cum Dominico, qui jam controversum Archidiaconatum obtinuerat vigore resignationis à S. Sede, & cui propterea tam-
6 quam in necessariam consequentiam primæ gratiæ, & litis desuper actæ cum Antonio primo impetratore debita erat subrogatio; Et cum novo impetratore, qui in figura resurgentis Collitiganti instabat, novam gratiam ex integro sibi concedi, in quibus terminis ad inducendam diffamationem non
7 sufficeret sola Inquisitio, vel Processus, sed requireretur sententia Judicis ritè, & rectè lata super prætenso delicto simoniæ, *Rot. in Senogallien. Canonicatus de Lucchis 23. Januar. 1710. §. Et quibus, coram R. P. D. meo Aldrovando.*
8 Sola namque inquisitio ad hunc odiosum effectum apta non est ad inducendam diffamationem, cum fieri potuerit per calumniam *l. at latas, §. Calumniatur, ff. de his, qui notantur infamia*, & plenè dixit *Rot. in Rossanen. Parochialis 16. Januarii 1711. §. finali coram R. P. D. meo Crispo.*

Tantum autem abest, quod Dominico opponi potuerit sententia judicis, quin potius non obstante fabricatione duplicis Processus in Curia Episcopali Bovinen. & coram Eminentissimo Archiepiscopo Beneventano ab A. C. in Criminalibus subdelegato, fuerit contradicente Fisco, ac Antonio primo impetratore ab impacto crimine simoniæ absolutus per sententiam, quæ cum transitum fecerit in authoritatem rei ju- 9
dicatæ, quamcumque maculam diffamationis substulit, & abstersit, *Rot. decis. 552. n. 25. par. 19. & in Tridentina Parochialis 11. Maii 1711. §. finali, cor. R. P. D. meo Ansaldo*, & dictum fuit in prima decisione in hac causa edita sub die 27. Junii superioris anni §. *Talis autem, coram Me.*

Neque propterea DD. aures præbere voluerunt Testibus, ac probationibus in dictis Processibus Criminalibus cumulatis, & in præsenti repetitis, quæ objectabantur moribus Dominici. Præter quam quod enim d. probationes 10
conquassantur, tum ex Cura Animarum in Civitate Bovinensi per Dominicum exercita, tum attestatione Ordinarii, ac Testimoniali Eminentiss. Archiepiscopi Beneventani, in qua illum vocat scientia, ac morum honestate præditum, tum ex approbatione Examinatorum Synodalium Urbis; Ulteriùs ponderabant DD. quod cum eæ- 11
dem probationes fuerint per sententiam absolutoriam in authoritatem rei judicatæ transactam rejectæ in judicio, non poterant in præsenti adduci, vel in aliqua consideratione haberi, *Rot. decis. 416. n. 6. coram Priolo, decis. 370. num. 10. coram Bichio, & decis. 15. num. 7. cor. Buratt.*

Ac propterea neque obstabat, quod sententia absolutoria non prodierit ex 12
capite innocentiæ, sed ex *hactenus deductis*, quia quidquid esset, ubi ageretur inter duos prælectos in concursu ad Parochialem, cum in præsenti Dominicus habeat Jus quæsitum ex præcedenti gratia Apostolica Resignationis ad effectum obtinendi subrogatio- 13
nem,

nem, ne ipse inhabilitetur ad illam assequendam, & ad obtinendum Beneficium, sententia absolutoria ex hactenus deductis superabundat, ut firmavit *Rot. in præcedenti decis.* 27. *Junii* 1712. §. *Nullatenus*, *coram Me*; Absolutio enim etiam ex hactenus dedu-
14 ctis per rem judicatam canonizata procul arcet quamlibet criminis probationem, vel præsumptionem, quam si in Dominico invenire non valuit Fiscus criminum magis proprius Investigator, & Vindex, eo minùs allegabilis est coram Judice Civili, coram quo proceditur, cum præsum-
15 ptione juris cujuscumque criminis exclusiva, *l. cum Pater*, §. *Rogo*, *ff. de legibus*, *Rot. dec.* 32. *num.* 1. *cor. Emer. jun.*

16 Denique obesse non valuit subalterna objectio super qua acriùs insistebatur, quod lis cum defuncto Impetratore non esset super titulo Beneficii, prout dicebatur requiri ad obtinendam subrogationem, procederet enim objectum, quoties ageretur de præjudi-
17 cio Tertii, videlicet, vel Patroni habentis jus præsentandi, vel Ordinarii habentis jus conferendi, vel alterius regressus ad beneficium, aut quid simile, secùs autem ubi in casu nostro non agitur de ullo præjudicio Tertii, tunc enim concedenda est subrogatio etiam si lis non esset super titulo Be-
18 neficii, tum quia nemini fit injuria *Card. de Luc. de Benefic. disc.* 52. *num.* 16. & magistraliter *Rot. dec.* 18. *num.* 7. & 8. *coram R. P. D. meo Ansaldo*, & *decis.* 217. *numer.* 6. *part.* 16. *recentior.* tum etiam, quia sive lis sit super titulo, sive non, semper urget gemina
19 ratio regulæ de subrogandis, ut scilicet lites tollantur, & Collitiganti novus non detur Collitigans, *Rebuff. in regul. de subrogando gloss.* 1. *Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 10. *num.* 2. & 31. & *Rot. d. decis.* 18. *num.* 7. *coram R. P. D. meo Ansaldo*.

Ponderantibus etiam aliquibus Doctor. quod quidquid esset ex parte impetratoris, ex parte tamen Dominici lis dicenda esset super titulo, quod
20 sufficit ad effectum subrogationis, *Card. de Luca de Benef. disc.* 10. *numer.* 16. *Rot. dec.* 107. *num.* 4. *cor. Celso*, & *dec.* 187. *num.* 13. *coram Bichio*, quamvis enim Dominicus haberet gratiam 2
Resignationis in forma dignum, & cum clausula dummodò Resignans haberet unde vivere posset, tamen illam justificaverat, vel saltem justificabilem reddiderat ante obitum Antonii Collitigantis, ex probationibus relatis in decisione sub die 27. Junii superio-
ris anni, coram Me, in omnibus de mo- 2
re supponenda; In quibus terminis lis feriebat titulum, & jus Dominico quæsitum, quia gratia non erat conditionalis, quoad substantiam, sed quoad executionem dumtaxat suspensam usque ad declarationem faciendam ab Executore, quæ suspensio non reddit gratiam conditionalem, nec impedit acquisitionem juris usque ab initio, *Ros. de execut. liter. par.* 1. *cap.* 15. *num.* 128. & plenè discusso articulo firmavit *Rot. in Melevitana Beneficii* 19. *Januarii* 1702. §. *Cæterum cum seqq. coram R. P. D. meo Ansaldo confirmata* 18. *Junii* 1703. §. *Nam huic. cor. Eminentiss. Priolo*.

Contrariis procedentibus, vel in 23
mandatis de providendo ad Beneficium incertum, *Rot. dec.* 187. *num.* 20. *cor. Bichio*, vel de mandatis de providendo in forma Juris, vel demum in casu quo litteræ etiam in forma dignum neque sunt justificatæ, vel justificabiles, ut erat casus *decis.* 1363. *coram Emerix*, *ut ex decis.* 1211. & 1363. *num.* 8.
coram eodem, prout ita contrarias au- 24
thoritates conciliat *Rot. dec.* 256. *n.* 3. *part.* 12. *recent.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. MOLINES.

Callien. Castrorum.

Veneris 21. *Junii* 1701.

ARGUMENTUM.

In emphyteusis renovatione expiratæ per mortem filii, matrem præferri debere Parentibus, & Agnatis ejusdem, ac instantiam filio secundi thori transmittere, semperque proximiorem ultimo investito considerandum esse, magistraliter deciditur.

SUMMARIUM.

1 *Quando in Emphyteusis renovatione non adest dominus directus, qui uni, vel alteri ex collitigantibus ipsam concedat, proximior est considerandus, attenta etiam necessitate coactiva promanante ex Bulla Urbani Octavi publicata pro incolis status Urbini, & quoties Ecclesia non vult, aut non potest pro se bona retinere*, nu. 2. & 3.

4 *Mater transmittit filio instantiam petendi renovationem Emphyteusis.*

5 *Mater; imò etiam frater uterinus ultimi investiti in renovatione emphyteusis per mortem filii expiratæ, præfertur Agnatis, & Cognatis*, & n. 6.

7 *Decisiones Rotæ Romanæ habent vim legis.*

8 *Emphyteusis stipulata pro se, & filiis masculis, nulla facta mentione hæredum, dicitur ex pacto, & providentia.*

9 *In emphyteusi de pacto, & providentia successio defertur jure sanguinis independenter à qualitate hæreditaria.*

10 *Proximior ultimo defuncto investito præferendus est in renovatione emphyteusis ex pacto, & providentia.*

11 *Emphyteusis renovatio non fit ex dispositione hominis, sed est introducta ex legis æquitate.*

12 *Proximior, sive Agnatus, sive Cognatus, sublata sexus differentia, succedit ultimo defuncto.*

13 *Cardinalis de Luca rationes referuntur, & explicantur*, & n. 14.

15 *Mater dici nequit persona prorsus extranea.*

16 *Qualitas hæreditaria, cùm sit quid hæreditarium, per se sola tribuit jus petendi renovationem emphyteusis.*

17 *Proximitas suffragatur pro obtinenda renovatione ex pacto, & providentia.*

18 *Conclusio firmata per* Rotam in dec. 74. part. 6. recent. *in casu, de quo agitur, non involvit repugnantiam.*

19 *Facta ponenda in instrumento renovationis emphyteusis, debent esse conformia antiquis investituris.*

20 *Jus petendi renovationem debet omnino regulari, ex ea qualitate propter quam ultimus investitus successit.*

21 *Proximitatis, & sanguinis qualitas in renovatione emphyteusis debet esse ex genere primi, & ultimi investiti, quamvis proximitas ultimi defuncti magis attendatur*, n. 22.

23 *Facta translatione emphyteusis in alios, non ampliùs attenditur stipes primorum acquirentium, sed in casu renovationis debetur proximioribus ejus, in quem fuit facta translatio.*

24 *Facta mutatione generis Personarum in investitura per viam renovationis, renovatio noviter facienda, non potest recipere interpretationem ab antiquis investituris.*

DECISIO XV.

RENovationem Investituræ super controversis Castris de directo dominio Capituli Cathedralis Ecclesiæ Gallien. quam *Rota coram Me, sub die* 5. *Maii anni præteriti* censuit competere fratribus de Brancaleonibus tantum informantibus, & non sine aliqua dubietate, ut ex decisione desuper prodita: Hodie DD. in illius remissione cum legitimo Contradictore habita re melius, ac maturè denegandam esse authumarunt cum rescripto *recedendum à decisis*.

1 Cum enim in Causa non adsit Dominus directus, qui fortasse promptus est uni, vel alteri ex collitigantibus renovationem concedere, attenta necessitate coactiva, promanante tam ex Bulla

2 Urbani VIII. publicata in hac materia pro Incolis Status Urbini in quo bona sita reperiuntur, ex firmatis in celebri Causa *Nullius, seu Senogall. Emphyteusis* 13. *Martii* 1697. §. 24. *coram R. P. D. meo Muto*, quàm ex æquitate legis, quoties Ecclesia non vult, aut non potest pro se retinere, juxta originariam,

3 *Bartholi theoricam depromptam ex l.* 1. §. *Permittitur vers. plana*, ibique *Glos. ff. de aqu. quot. & æstiv.* communiter receptam, ut in hac eadem Causa firmavit *Rot. decis.* 46. *n.* 10. *&* 143. *n.* 4. *par.* 10. *recent.*

Quatenus attinet ad rem nostram, est certum, quod comparente hodie adversus dd. fratres de Brancaleonibus Petro Oratio de Lutiis filio secundi Thori quondam Silviæ Matris Philomenæ ultimæ investituræ DD. non hæsitarunt in eadem renovatione, ut supra per necesse faciendà, debere præferri præfatum Petrum Oratium, exclusis Brancaleonibus prætensis Agnatis; nedum ex instantia sibi transmissa à Matre, cui

4 in concursu debetur talis renovatio, per ea, quæ in terminis terminantibus, & pluribus distinctis casibus con-

5 suluit *Aldobrandin. cons.* 21. *numero* 18. *lib.* 2. *Roman. cons.* 22. *versus finem*, & latè examinato articulo firmavit pluries *Rot. decis.* 250. *à nu.* 3. *ad* 8. *& decis.* 476. *num.* 4. *par.* 14. *& dec.* 66. *par.* 15. *& decis.* 271. *part.* 18. *recent.* verùm etiam ex propria persona, cum

6 sit frater uterinus Philomenæ ultimæ investituræ ad tradita per *Bero cons.* 105. *num.* 5. *lib.* 1. *relatum ad Urceol. cons. forens. cap.* 62. *num.* 22. quæ sane doctrinæ, & præsertim illæ nostri Tribunalis, veluti examinantes formiter hunc præcisum articulum favore Matris, sunt

7 procul. omni dubio attendendæ, cum præseferunt rerum judicatarum authoritatem, & dicantur vim legis obtinere, *l. si de interpretatione, & l. seqq. ff. de leg. Aldobrandin. dict. cons.* 21. *numer.* 33. *lib.* 2. *& in Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Neutrum coram Me*.

Verùm quia ad evitandum illarum robur scribentes pro Brancaleonibus prætendebant loqui in diversis terminis, nec posse applicari nostræ hypothesi, & ulterius *Card. de Luc.* & Episcopus Rocca adhuc contra præfatas doctrinas mussitant in eorum voluminibus typis mandatis, primus in *tract. de Emphyteus. discept.* 3. *& secundus in select. disp. c.*63.

Hinc DD. ne viderentur cum solis authoritatibus procedere, reassumpserunt in quantum subjecta materia patitur Juris theoricas, ex quarum applicatione clarior visa est prælatio concessa dicto Petro Oratio pro obtinenda renovatione investituræ de qua agitur. Siquidem licèt non possit negari, quin juxtà legem antiquarum concessionum versemur in Emphyteusi ex pacto, & providentia, utpote stipulata pro se,

8 & filiis masculis nulla facta mentione hæredum, ut docent *Bartol. in l. ut juris jurandi*, §. *Si liberi ff. de oper. liber. Soccin. Jun. cons.* 42. *numer.* 3. *lib.* 3. *Gratian. discept. forens. cap.* 42. *numer.* 11. *Clar.* §. *Emphyteus. qu.* 16. *Giurb. de success. feud. prælud.* 4. *num.* 12. *Rot. cor. Cocc. dec.* 32. *n.* 11. *cor. Mer. dec.* 532. *n.* 1. *&*

9 *dec.* 74. *n.* 1. *par.* 6. *rec.* in qua successio defertur Jure sanguinis, & independenter ab omni qualitate hæreditaria, *Ripa in l.* 1. *n.* 8. *vers. tu tempera, ff. de privil. cred. Dec. cons.* 87. *n.* 4. *Alex. cons.* 8. *n.* 1. *lib.* 1. *Vel. dissert.* 16. *n.* 9. *&* 10. *Rot. dec.* 704. *n.* 4. *p.* 4. *tom.* 3. *rec.*

Arta-

Attamen ex communiori DD. opinione explorati Juris est, quod ob obtinendam renovationem etiam in Emphyteusi ex pacto, & providentia est referendus proximior ultimo defuncto in quo Emphyteusis terminata reperitur; ut sequendo doctrinam *Bartol. in*
10 *d. l. 1. §. permittitur ff. de aqu. quotid. & æstiv. notant. Abb. in cap. Bonæ il 2. num. 28. de postulat. prælat. Roland. cons. 100. num. 20. lib. 1. Ruin. consil. 47. numer. 6. lib. 3. Cephal. cons. 313. num. 25. libr. 3. Gratian. discept. forens. cap. 477. numer. 17. & cap. 813. num. 35. Cirocch. discept. 58. n. 2. & 5. Urceol. consultat. forens. cap. 98. num. 18. Marescott. var. resolut. cap. 3. lib. 1. Gabr. de jur. Emphyt. conclus. 1. numer. 27. Cald. de renovat. Emphyt. lib. 1. qu. 9. num. 19. Fulgin. eod. tract. tit. de renovat. qu. 1. sub num. 5. Gamma dec. Lusitan. 7. num. 1. & 2. Posth. dec. 63. numer. 18.* latè *Censal. dec. Luccens. 90. num. 4.* quam opinionem uti veram pluries amplexa est *Rot. in dec. 10. coram Mantic. & dec. 8. numer. 1. part. 2. divers.* cum aliis allegatis *in decis. 66. numer. 1. part. 15. recent.*

Undè cum qualitas proximitatis ad hunc effectum requisitæ verificetur in dicto Petro Oratio: Rectè eidem decreta est hodie prælatio pro obtinenda dicta renovatione emphyteusis super controversis Castris, signanter quia præfata Doctorum communis sententia hac solida corroboratur ratione: videlicet quod cùm talis renovatio non soleat
11 fieri ex dispositione Hominis, sed introducta fuit ex dicta æquitate legis; utique Judex se conformare debet cum regulis Juris communis, & juxta naturam successionis ab intestato, ad quam sublata sexus differentia vocantur tam Agnati, quàm Cognati, sive sint Ascendentes, & Descendentes, sivè Collaterales dummodo sint magis propin-
12 qui ultimo decedenti, per ea, quæ in hac materia reassumit *Bartol. in l. prima in principio ff. de privil. Credit. Ruin. cons. 12. num. 20. & cons. 151. numer. 18. lib. 1. Dec. cons. 131. num. 3. Paris. cons. 101. lib. 1. Urceol. consult. forens. d. cap. 94. num. 23. Cald. de renovat. emphyteus. d. qu. 9. numer. 24. lib. 2. Fulgin. eodem tract. quæst. 1. num. 5. & 6.* ubi probat contrarios, & huic rationi adhæsit etiam *Rota* respondens favore Matris uti proximioris in *decisionibus supra in puncto allegatis*, & præcipuè aliis congestis *in decis. 66. à num. 5. ad 8. part. 15. rec.*

Quinimò hac ipsa retenta ratione evitatur, seu conciliatur illa antynomia, quam *Card. de Luc. in d. disc. 3. de emphyt.* exaggerat adesse inter plures Conclusiones, quæ sparsim reperiuntur firmatæ in nostris voluminibus Decisionum Recentiorum, secundùm præcipuas singulorum casuum circumstan- 13
tias; scilicet, quod in Emphyteusi ex pacto, & providentia totum faciat Jus sanguinis, & in illa hæreditaria nemo possit petere renovationem, nisi habeat qualitatem hæreditariam Defuncti, ea sub ratione comprehendente utramque Emphyteusim, quod jus petendi renovationem regulatur ab ea qualitate, quæ præstare valeat succedendi potestatem, per quam Defunctus successit, & illam fuit consequutus, ut videre est *in dec.* 14
704. à num. 3. par. 4. tom. 3. recent. Vel quod renovatio dicatur prorogatio, quæ regulari debet ad normam, & exemplum primæ Investituræ, quæ si admisit solum Agnatos, hæc secunda ab eis quoque sit inchoanda, ut *in decis. 74. à n. 2. ad 5. p. 16. rec.*

Siquidem cùm Mater nequeat dici 15
persona prorsùs extranea ad *Text. in l. si parentibus, ff. de inofficios. Testamen. Aldobrandin. d. cons. 21. num. 20. lib. 2.* consequens fit, quod vel ipsa relicta fuit hæres, & tunc potitur qualitate hæreditaria, quæ de per se sola juxta aliquorum sententiam tribuit Jus petendi re- 16
novationem, cùm sit quid hæreditarium ex firmatis per *Rot. coram Cels. decis. 192. num. 7.* vel non est hæres, & tamquam proximior habet jure sanguinis potentiam succedendi ab intestato, quæ illi suffragatur pro obtinenda renovatione in emphyteusi ex pacto, & providentia, ut optimè distinguendo ob- 17
servat *Urceol. d. cap. 94. sub num. 33. in fine*, & firmat *Rot. dec. 66. n. 13. p. 15. rec.*

Rursùs nullam in proposito involvit repugnantiam altera conclusio pariter firmata in nostro Tribunali, quod renovatio veluti quædam prorogatio regulanda sit ad exemplum primæ Inve-
18 stituræ ex *dicta decis.* 74. *part.* 6. *recent.* Nam cùm inibi ageretur de emphyteusi ex pacto, & providentia, in qua concurrebant Proximiores Agnati cum Extraneo allegante solam qualitatem hæreditariam, mirum non est, quod jura Agnatis suffragantia corroborarentur absque ulteriori inspectione super prærogativa Cognatorum proximiorum, qui concurrunt in nostra thesi, per ea, quæ ad rem ponderavit *Rot. dict. decis.* 66. *numer.* 25. *part.* 15. *recent.*

19 Cum de cætero talis conclusio procedat, quoad pacta ponenda in Investitura renovanda, quæ debent esse conformia antiquis Investituris; secus autem est quoad personas, quibus fieri debet renovatio juxta proximitatem: His enim competit renovatio, licèt non sint ejusdem qualitatis, cujus erant comprehensi in priori Investitura, ut relatis concordantibus explicat *Marescott. var. resol. cap.* 3. *num.* 6. *libr.* 1. *Gratian. cons.* 30. *num.* 4. Et in hoc sensu dicendum est, Rotam aliàs concessisse Philomenæ ultimæ defunctæ prælationem renovationis in lite agitata super controversis Castris adversùs Martinottios, dum in eà non consideravit, nisi qualitatem proximitatis ultimi defuncti, quantumvis esset fœmina, eidemque adversaretur lex primæ Investituræ conceptæ pro solis filiis, & nepotibus masculis, ut videre est *decis.* 46. *&* *decis.* 143. *per totas*, *part.* 10. *recent.*

Ex quibus corollariè promanat, quod etiamsi velimus procedere cum alio principio, quod jus petendi renovationem regulari omninò debeat ab ea qualitate, quæ succedendi valeat præstare potestatem, propter quam ultimus in-
20 vestitus successit, ex firmatis per *Rocc. disput. jur. dicto cap.* 63. *num.* 4. de plano assequimur, quod sicuti Philomena aliàs ex judicio Sacræ Rotæ promeruit renovationem ob solam qualitatem proximitatis defuncti; Ita etiam ex eadem proximitate, quia illi conjunctus est Petrus Oratius de Lutiis, eisdem, & non Brancaleonibus tali vinculo omninò carentibus debetur hodie consimilis renovatio, ad tradita per *Aldobrand. d. cons.* 21. *n.* 23. *lib.* 2.

Absque eo, quod in casu nostro aliquam faciat difficultatem id, quod tradit *Card. de Luc. de Emphyt. dict. disc.* 3. quod qualitas proximitatis, & san- 21
guinis debeat esset de genere, & progenie utriusque extremi, nimirum primi Acquirentis, & ultimi Investiti. Quandoquidem ultra, quod semper Rota amplexa est uti veriorem illam sententiam, quæ indistinctè favet proximioribus ul- 22
timi defuncti, ut relata utraque opinione *in decis.* 135. *numero* 22. *part.* 12. *recent.* ubi optimam reddit rationem. Est certum, quod cum controversia Castra semper fuerint in linea Bellabranchæ, à qua fratres de Brancaleonibus ex propria confessione non discedunt. Utique ex hujusmodi continuata permanentia duo eliciuntur; Unum quod valdè verisimile est intercessisse usque ab initio inter primos acquirentes aliquam divisionem, qua stante quidquid sit, an verè d. fratres de Brancaleonibus moderni Actores probent per gradus distinctos descendentiam ab altera linea Montis Feltrani, semper in concreto casus nostri censentur destituti qualitate proximitatis, etiam habito respectu ad primos acquirentes, quia semel facta omnimoda translatione Emphyteusis in alios, non attenditur amplius stipes primorum Acquirentium: sed eveniente casu renovationis, illa
debetur Proximioribus ejus, in quem 23
facta fuit translatio, ut in puncto ponderat *Pacion. de locat. cap.* 62. *num.* 76. *Rota decis.* 230. *à num.* 13. *par.* 11. & melius *decis.* 145. *à num.* 36. *p.* 12. *recent.* ubi concordantes.

Certius quia cum in investitura per viam renovationis facta favore dictæ Philomenæ ultimo loco defunctæ, & descendentis ex dicta linea Bellabranchæ, mutatum fuerit genus personarum de masculino in fœmininum; utique renovatio noviter facienda nullam potest reci-

recipere interpretationem ab antiquis investituris de anno 1237. & 1263. stipulatis pro filiis, & nepotibus masculis, sed ut perperam prætendunt Brancaleoni pro solis agnatis, ad notata per *Bero, cons. 71. num. 44. lib. 1. Rodulphin. allegat. Jur. 117. sub num. 20. Rot. cor. Dunozett. jun. dec. 125. n. 5. & disc. 121. n. 11. par. 7. recen.*

24

Et ita utraque, &c.

R.P.D. ALDROVANDO.

Trojana Delationis Crucis super bono Jure.

Lunæ 10. Decembris 1708.

ARGUMENTUM.

Præsens Decisio, quæ aliarum duarum coram R. P. D. Lancetta editarum est confirmatoria, primitus egregiè firmat posse Regulares in vim immemorabilis consuetudinis elevare, ac deferre propriam Crucem in funeribus, quæ in eorum, vel exteris Ecclesiis celebrantur, non obstante quod in Cadaveris Associatione Crux Capituli Cathedralis, vel Collegiatæ interveniat; ubi de germano sensu nonnullorum decretorum Sacra Congregatio Rituum in hujusmodi causa recensitorum, & secundò ab alto expendit intelligentiam celebris *Glos. in cap. 1. verb. memoria, de præscript. in 6.* ubi de primi, & secundi auditus probatione ad immemorabilem dilucidè firmandam requisita.

SUMMARIUM.

1 *Regulares ex vi immemorabilis in Processionibus propriam erigere possunt Crucem, etiam si interveniat illa Parochi, vel Capituli.*

2 *Referuntur plura decreta Sac. Congreg. Rituum prohibentia delationem Crucis, quando Cadaver defertur ad aliam Ecclesiam, vel Monacelli, Formul. Suppl. intervenit Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ.*

3 *Intellectus scriptorum decretorum.*

4 *Verbum* prædicta, *importat relationem ad superiùs recensita.*

5 *Relatio est facienda ad magis proxima.*

6 *Verbum* prædicta, *non importat relationem ad omnia superiùs recensita, quando inter illa diversa inest ratio,* & n. 5.

7 *Derogatio unius non importat derogationem alterius, quando illa sunt inter se diversa.*

8 *Delatio Crucis est signum Jurisdictionis.*

9 *Jurisdictio à Regularibus exerceri non potest extra ambitum propriæ Ecclesiæ in aliena Parochia.*

10 *Et talis delatio Crucis redolet abusum, & avaritiam Regularium, exigentium quinque carolenos pro dimidio, intellige tamen,* ut nu. 14.

11 *Delatio Crucis non est signum Jurisdictionis, sed devotionis, sub quo defunctus vivens militavit.*

12 *Referuntur diversa privilegia, ac Bullæ Apostolicæ circa hujusmodi Crucis delationem.*

13 *Summi Pontifices non permittunt abusus.*

14 *Exactio pecuniæ non sapit avaritiam, cùm non fiat ratione materialis delationis Crucis, sed compensandi gratia incommodum, maximè cùm illud emolumentum debeatur sivè Crux deferatur, sive non,* & n. 15.

16 *Actus, qui dupliciter intelligi potest, potiùs modo licito, quàm illicito gestus, intelligendus est.*

17 *Intellectus resolutionis Sac. Congregationis Concilii editæ de anno* 1628.

18 *Extensio non potest fieri à casu ad casum, quando isti sunt diversi.*

19 *Referuntur plura requisita ad constituendam probationem immemorabilem juxta celebrem* Gloss. in cap. 1. verb. mem. de præscript. in 6.

in 6. *quæ tamquam lex est amplectenda*, ut n. 20.

21 *Referuntur DD. tenentes, non esse necessarium in hac materia, quod testes deponant de* secundo auditu, & n. 22.

23 *Doctor intelligendus est juxta sensum Doctoris per eum allegati, maximè quando sequeretur aliquod absurdum*, & n. 24.

25 *Immemorabilis supponit tempus longissimum, ac saltem 100. annorum*, & n. 26.

27 *Refertur impossibilitas probationis immemorabilis, si admitteretur non requiri testes deponentes* de secundo auditu.

28 *Referuntur DD. tenentes ad probandam immemorabilem requiri Testes deponentes* de secundo auditu.

29 *Dictum Testium regulatur à ratione, quam reddunt.*

30 *Dictum Testis est attendendum, quoties iste aliquam utilitatem non sperat.*

31 *Testis debet deponere per integrum tempus quadragenariæ.*

32 *Defectus unius anni non est attendendus, quoties absentia potuit esse interpolata.*

33 *Extremis positis, media præsumuntur uniformia.*

34 *Singuli Testes de supradictis requisitis deponere debent, neque conjunguntur, si alter de uno, alter de alio deponat, intellige*, ut n. 35.

36 *Unicus actus in contrarium, seu quilibet rumor sufficit ad interrumpendam immemorabilem. Intellige tamen quod ii rumores non sufficiant, qui nullum habuerunt effectum, illisque non obstantibus possessio semper conservata extitit*, n. 37. & 38.

39 *Verba consequentia ad quod tempus debeant relationem importare.*

40 *Correctio instantanea non præsumitur, sed omni possibili interpretatione venit evitanda*, & numer. 41.

42 *Cessante altero ex correspectivis, aliud quoque cessare debet.*

43 *Maximum argumentum est, quod duo non sint correspectiva, quando uno sublato, aliud fuit permissum.*

DECISIO XVI.

NOn acquiescens Capitulum Collegiatæ S. Mariæ Civitatis Foggiæ Sententiæ Rotali, duabus prævis Decisionibus 21. Martii, & 25. Junii labentis anni prolatæ à R. P. D. meo Lancetta, qua in confirmationem alterius A. C. Cerri pronunciatum fuit vigore immemorabilis consuetudinis constare de bono jure PP. Sancti Augustini, aliorumque Regularium ejusdem Civitatis deferendi, & elevandi propriam Crucem funeribus, etiamsi in associatione Cadaveris interveniat Crux ipsius Capituli; idcircò in hac tertia Instantia commissa mihi appellationis causa, ejus defensionem majori præassumpsit conatu, qui tamen cùm prævalere non posset solidioribus fundamentis dictarum resolutionum, viribus decidit, respondentibus hodie Dominis consueto Dubio: *Sententiam Rotalem esse confirmandam.*

Bonum namque jus Regularium, & consequutiva justitia judicati Rotalis resultat ex consuetudine immemorabili, quæ eisdem, ut infra, assistit, qua stante, receptum est, posse Regulares erigere in Processionibus propriam Crucem, tametsi interveniat illa Parochorum, vel Capituli, ut probant *Lavor. variar. lucubrat. tit. 2. cap. 11. sub numer. 67. Donat. rerum Regular. tom. 4. tract. 10. quæst. 14. numer. 2. & tract. 13. quæst. 81. num. 6. Lezan. in Summ. verb. Sepultura, sub num. 18. & in Mari Magno Prædicatorum, tom. 3. sub num. 74. versic. Quia tamen, & in Oveten. Funeralium 7. April. 1704. §. Ita è contra, coram Reverendissimo P. D. Molines Decano*, confirmata die 16. Januarii 1705. *coram Reverendissimo Omanna Episcopo Giennen.* cum aliis *in prima decisione R. P. D. Lancetta, §. Quamvis.*

Neque bonum jus deturbari posse visum fuit ex nonnullis Decretis Sacræ Congregation. Rituum editis *in Fossan.*

21.

21. *Julii* 1645. *in Aretina anno* 1664. de quibus *Monacell. in Formular. for. Eccles. tom.* 1. *tit.* 5. *form.* 7. *in ad notat. num.* 28. *&* 39. *Pignatell. consul.* 73. *num.* 87. *tom.* 8. *& in Æsina* 31. *Julii* 1665. ac demum in *Sulmonen.* 21. *Novembris* 1687. in quibus decernitur in associandis Cadaveribus omnes sub unica Cruce incedere debere, itaut Regulares non possint propriam Crucem deferre, quando Cadaver defertur ad aliam Ecclesiam, aut intervenit Capi-
2 tulum Cathedralis, vel Collegiatæ: Cum enim recensita Decreta irritent tantummodò simplicem consuetudinem contrariam, nulla habita expressa mentione
3 de immemorabili, ista proindè censetur præservata, dum numquam præsumi potest illi derogatum, nisi derogatio sit specialissima, & individualis, ut præter adductos in dicta prima Decisione Causæ, §. *Quibus benè firmatur*, *coram Coccino*, *decis.* 864. *numer.* 4. *&* 5. *Emerix Junior*, *decis.* 498. *num.* 4. *& in Mantuana bonorum* 7. *Maii proximè præteriti*, §. 18. *ubi Concordan. coram Me*.

Quæ specialis derogatio resultare nequit, ex quo signanter *in dicta Fossanen.* dictum fuerit: *prædicta consuetudine non obstante*: & in altera *Sulmon. Consuetudine pariter contraria non obstante*, quasi quod verbum: *prædicta* apposita *in Fossan.* importet relationem
4 ad consuetudinem immemorabilem, de qua superiùs facta fuerat specialis mentio: Quia duo erant dubia insimul proposita, & per Sac. Congregationem resoluta in quorum primo quærebatur, *An liceret Regularibus expectare defunctum per vias, vel adire ejus domum?* & quia consuetudo in hoc redolebat abusum, corruptelam, & indecentiam, Sacra Congregatio respondit *Negativè*, irritavitque etiam consuetudinem immemorabilem, quo verò ad secundum Dubium ubi agebatur de solito deferendi Cruces per Regulares, quia talis delatio aliquem non sapit abusum, sivè corruptelam, eadem Sacra Congregatio decrevit quidem, ut omnes sub unica Cruce incedere debeant, in clausula tamen derogatoria soliti, seu consuetudinis, nulla habita mentione immemorabilis, simpliciter loquuta est per verba mox recensita, undè fit patens, quod illa dictio: *prædicta*, referenda est ad simplicem consuetudinem, seu solitum expositum in hac secunda petitione, non autem ad immemorabilem antecedenter sublatam in ordine ad primum 5
quæsitum, nedum ex regula, quod relatio non est facienda ad magis remota, sed ad proxima, de qua *Rota decis.* 535. *numer.* 10. *& decis.* 1051. *numer.* 7. *coram Emerix Jun. & decis.* 637. *num.* 8. *& decis.* 643. *num.* 6. *part.* 19. *tom.* 2. & crebrius in aliis, verùm etiam id suadente diversitate, ac disparitate rationis, ut supra intercedente inter utrumque Decretum, quæ operatur, ut relatio fieri non debeat ad omnia etiam remotiora superiùs expressa, ut per *Textum in leg. Si idem*, §. *final. ff. de Jurisd. omn. Judic.* 6
tradunt *Mantic. de Conjectur. libr.* 10. *tit.* 6. *numer.* 21. *versic. Et multò minus*, *& numer.* 35. *Peregrin. de Fideicomm. artic.* 16. *num.* 107. *Lel. Altograd. lib. primo consult.* 54. *numer.* 42. *&* 43. *Seraphin. decis.* 460. *num.* 4. *& coram Buratto*, *decis.* 21. *num.* 1.

Hujusmodique rationis disparitas, mirificè quoque confert ad ostendendum, quid adverbium, *pariter*, in d. Causa *Sulmonen.* adiectum fuerit ad effectum submovendi obstaculum simplicis duntaxat consuetudinis, pariter aderat
in contrarium, non verò ad effectum 7
derogandi obstaculum immemorabilis, quod fuit expressè sublatum in antecedenti parte Decreti tantùm quoad similem abusum expectandi turmatim per vias, & plateas, ut rectè advertit prima decisio R. P. D. mei Lancettæ, §. *Decretum*.

Minimè obstante, quod delatio Cru-
cis sit signum Jurisdictionis, & Præ- 8
eminentiæ haud exercendæ à Regularibus extrà ambitum propriæ Ecclesiæ in aliena Parochia, ut tradit *Abb. in cap. primo*, *sub num.* 7. ibique *Butr. n.* 6. *ut litt. penden. Pignatell. consult.* 73. *n.* 116. *t.* 6. *Ventrigl. de Jurisdict. Archiepiscop. cap.* 17. *n.* 8. *& cap.* 16. *n.* 6. *Donat. in Praxi Regular. t.* 1. *tract.* 13. *quæst.* 81. *n.* 3. quodque propterea talis delatio redoleat abusum,

sum, & avaritiam eorumdem Regularium, qui pro unaquaque Cruce exigunt
10 quinque carolenos cum dimidio, ut constat ex depositione Testium.

Quidquid enim sit, an erectio Cru-
11 cis sit verè signum Præeminentiæ, quod hìc præter necessitatem discutiendum, vel firmandum non est, & contrarium teneant, quod scilicet sit devotionis signum, sub quo defunctus vivens militavit, *Vitalin. in clementin. Archiepiscop. num. 5. de Privileg. Passerin. de stat. homin. qu.* 187. *art.* 4. *sub num.* 186. *tom.* 2. *Pax. Jordan. variar. lucubrat. lib.* 11. *tit.* 2. *qu.* 91. *tom.* 2. hoc unum est certum, quod hujusmodi delatio dici non valeat abusus, vel consuetudo illicita, quod præ ceteris una pro cunctis ratio convincit; Cum enim jus deferendi Cruces in Funeribus permissum repe-
12 riatur Regularibus etiam ex particularibus Privilegiis, & Bullis Apostolicis, ut Benedicti XI. *in extravag. inter cunctas*, §. *Porrò, de Privileg. Sixti IV. Leonis X. Pii V. Gregorii XIII.* & aliorum Summorum Pontificum, ut refert *Pignatell. tom.* 8. *dicta consult.* 73. *num.* 35. *& seqq. num.* 77. *&* 97. *Roderic. compend. qu. Regular. resol.* 109. *num.* 7. utique
13 nefas est cogitare, quod tot Summi Pontifices permittere voluerint abusus, & id, quod esset illicitum, ac minùs honestum, ut in puncto observat *Rota in Legionen. Parochialis* 11. *Januarii*, §. *Multoque minus*, *&* 2. *Julii* 1706. §. *Prout malè, cor. R. P. D. meo Kaunitz.* quam sequuta est *Rota* in eisdem terminis *in Mantuana bonorum* 7. *Maii proximè præteriti*, §. *vers. Cumque videamus*, *coram me*.

Præfata autem modica pecuniæ exactio referri non debet ad detestabilem titulum avaritiæ, quia in substantia non fit ratione materialis delationis Crucis, sed compensandi gratia incommodum
14 interventus eorumdem Regularium, ut respondit secunda decisio causæ, §. *Nec ad declinandum*, & dicta Testium affirmantium: *Alli Regolari si dava per ciascuna Croce carlini cinque, e mezzo*, & similia intelligenda non sunt relativè ad ipsam materialem delationem, quia sive Crux deferatur, sive non, dictum emolumentum in præmium laboris semper est persolvendum, sed relativè, ac demonstrativè ad corpus formale cujusvis Religionis per Testes explicatum, 15
& distinctum sub nomine Crucis, in quem sensum quatenus aliqua dubietas emergeret, inclinandum venit, quia 16
actus, qui dupliciter intelligi potest, potiùs modo licito, & permisso, quàm illicito gestus censetur, ut per *Text. in l. Quoties*, *ff. de rebus dubiis*, dixit *Rota in Romana Jurispatronatus* 1. *Julii proximè præteriti*, §. *Nec restrictionem*, *& in Asten. prioratus super institutione* 7. *currentis*, §. *fin. coram me*.

Resolutio verò Sac. Congregationis Concilii edita 1628. & confirmata à sanctæ mem. Urbano VIII. de qua *Pignatell. tom.* 8. *consult.* 73. *num.* 97. ubi expressè derogatur consuetudini immemorabili, obstare posset Regularibus, quatenus isti Processionem peragere præ- 17
sumerent extra eorum Ecclesiam sine Cruce, seu interventu Parochi, quod ipsi nullatenùs prætendunt, secùs autem quando, ut hìc agitur, de interveniendo funeribus cum eorum Cruce unà insimul cum illa Parochi, vel Capituli, de quo casu, utpotè diverso idem decretum non loquitur, unde ad eum fieri nequit extensio vulgata *leg.* 18
Papinianus, *ff. de minor. Rota decis.* 327. *numer.* 17. *part.* 19. & optimè declarat *dicta secunda decisio R. P. D. Lancettæ*, §. *finali*.

Sublato ex his obstaculo Decretorum Sacrarum Congregationum, quæ nostrum Tribunal venerari solet, ut refert *Rodulphin. in praxi, par.* 1. *cap.* 7. *num.* 83. *& Rota in Fanen. prætensæ Associationis* 17. *Junii* 1707. *parag. Neque obstare, coram R. P. D. meo Scotto, & in Bononien. Exemptionis* 6. *Junii proximè præteriti, parag. His tali, coram R. P. D. meo Falconerio*: Devenientibus Dominis ad examen immemorabilis, in qua stat totum causæ momentum, & quam non esse probatam acerrimè substinebat Capitulum, non modica fuit inter eos concertatio, utrum in puncto Juris inter cætera requisita, quæ sunt indispensabiliter necessaria ad constituendam probationem immemorabilis juxta

ce-

celebrem *Gloss. in cap. primo verbo memoria*, *de præscript. in* 6. necesse quoque
19 sit, quod Testes cæteroquin habentes legitimam ætatem 54. annorum, & deponentes de visu, & auditu proprio à coævis per 40. annos, necnon de primo auditu à suis majoribus, seu senioribus, deponere ulterius debeant etiam *de secundo auditu*, hoc est, quod iidem majores ita observatum fuisse audierint à majoribus suis: & quamvis Sapientissimi Patres in eorum dissertis suffragiis materiam funditus examinaverint, in determinatione tamen quæstionis convenire non valuerunt.

Verùm, quia materia est in foro quotidiana, & quæstio ardua, & non minus difficilis propter rationes, & authoritates, quæ utrimque assistunt, abs re non erit utriusque opinionis pandere fundamentum, prout erat etiam sensus unius ex Dominis, insinuante quoque altero, quæstionem hujusmodi videntibus omnibus dirimendam fore ad effectum, ut veriori constabilita sententia conciliata quoque, ac sublata remaneat anatomia, quæ in decisionibus Tribunalis adesse proponebatur.

Eorum igitur fundamentum, qui authumabant minimè necessarium esse, ut Testes deponant *de secundo auditu*, desumebatur, ex quo in hac materia, neque in corpore Juris Civilis, neque Canonici Legem aliquam particularem scriptam habemus, sed originaria traditio circa ea, quæ requiruntur in probatione immemorabilis facienda per Testes habetur *à dicta Glossa magna in*
20 *verbo memoria*, quæ tamquam Lex à Doctoribus, & in Tribunalibus fuit communiter amplexa, & usu recepta; quamobrem cùm in ea nulla fiat mentio de tali requisito secundi auditus, jure meritò curandum non esse, si Testes de illo ab ipsa Lege non præscripto non deponant; hujusmodique rationi innixi hanc primam opinionem sequuti sunt
21 gravissimi Authores, ut *Covarruvias ad cap. possessor de regul. jur. in* 6. *par.* 2. §. 3. *num.* 7. *&* 8. *vers. In praxi tamen*, *tom.* 1. *Marescott. var. resolut. lib.* 2. *cap.* 100. *num.* 10. *Card. de Luca de Benefic. disc.* 32. *num.* 6. §. *Licet*, ubi quod aliquando ad superabundantiam, non autem ad necessitatem secundus iste auditus probetur, *Panimol. decis.* 10. *annotat.* 5. *num.* 23. *Adden. ad Ludovis. decis.* 196. *litt. A. adden. ad Burat. decis.* 673. *num.* 9. & sæpiùs etiam nostrum Tribunal admisit probationem immemorabilis perfectè resultare ex Testibus sine hoc requisito deponentibus, ut in *recent. decis.* 502. *num.* 4. *par.* 4. *tomo primo decis.* 512. *num.* 14. *par.* 5. *decis.* 56. *num.* 8. *&* 10. *par.* 7. repetita coram *Coccino decis.* 2139. *à num.* 2. *ad* 11. *Royas decis.* 150. *num.* 11. & ad istas remissivè motivatum fuit *in Nullius*, *seu Urgellen. Primitiarum* 27. *Aprilis proximè præteriti*, §. *Maximè*, *coram me*, cum aliis quos allegant dictæ authoritates.

Et hæc opinio adeò vera visa est uni ex Dominis, ut imò si Testes in subjecta materia, quæ non est tanti ponderis, nec admodum in Urbe controversa, deponerent etiam de isto *secundo auditu*, potiùs dicendi essent suspecti, 22
& affectatè deponere, cum de rebus modici Regni non ita facilè credendum sit, quod Seniores sæpè sæpiùs sermonem promoverint, ac in iis juniores erudire curaverint, recensentes auditum etiam ab aliis suis majoribus, hoc enim fortasse contingere potest in rebus gravioribus, quæ posteritas à traditione majorum sedulò expectat, & edisceré satagit.

Fundamentum verò aliorum, qui oppositum sentiebant, statim in eo, quod licèt *Gloss. in dicto verbo Memoria* non exprimat in littera requisitum secundi auditus, nihilominùs illud exigat in ratione, & spiritu, quia eadem *Glossa* loquitur relativè ad Doctrinam *Cardinalis Hostiensis*, ibi: *Sed quomodo probabitur tanti temporis præscriptio? dico secundùm Hostiensem*, *qui hoc notat de verb. significat. quid pernovale quod &c.* Iste autem præclarus Author indicatus per *Gloss. in cap. Quid pernovale de verbor. significat.* expressè profitetur necessarium esse nedum primum, verùm etiam *secundum auditum*, ibi: *Et audierunt à parentibus suis*, *sive majoribus*, *qui*, *& hoc à suis*, *& illi illud idem à suis audierant*, 23
proindeque requisitum hujusmodi probandum

dum venit etiam ex mente ipsius *glossæ*, quæ intelligenda est juxta sensum, & authoritatem Doctoris per eam allegati, ad quem se remittit *Rota coram Bichio dec. 49. num.14.*

Præcipuè quia si *Glossa* deberet intelligi ad litteram, videretur nimis imperfecta, quia in sensu litterali, nec etiam requiri dicendum foret primum auditum, cujus non meminit, sed satis esset simplex auditus à coævis, quod est falsum etiam in sensu Fautorum contrariæ opinionis, ut probat *Rota, decis. 116. num.4. part. 19.* & insuper eadem *Glossa* non præscribit in Testibus ætatem 54. annorum, minusque assignat tempus quadragenariæ, per quam Testes deponere debent de proprio visu, & auditu, nec quidquam aliud ex requisitis, quæ ex authoritate Doctorum, & Tribunalium communiter receptum est ad probationem immemorabilis esse necessaria; absolutè enim determinat, ibi: *dicent Testes, quod viderunt, & audiverunt ita esse, nec unquam viderunt, vel audiverunt contrarium, & quod communis est, & fuit semper opinio, quod sic fuerit, & quod non extet contrarii, vel initii memoria.*

Proptereaque ad rectam illius intelligentiam eo magis urget necessitas recurrendi ad *Hostiensem*, & ad aliam magis explicitam *Glossam* marginalem *in eodem cap. primo de præscript. in 6. quæ sub num.3.* sic ait. *Dic, quod Testes debent esse ætatis 54. annorum ad minus, ut possint primo deponere de proprio visu, & auditu 40. novissimorum annorum, deindè de auditu talium, & talium antiquorum, qui obierint ante 30. 40. vel 50. annos in ætate 50. 60. vel 80. annorum, qui dicebant ita se vidisse, & audivisse tempore suo.* Et adhuc à majoribus suis audivisse, *nec contrarium vidisse, aut audivisse, & ita rectè practicatur in utroque foro, ubi sæpè à 25. annis, causis tam Sæcularibus, quàm Ecclesiasticis judicantibus interfui*, quæ marginalis *Glossa* licèt omissa sit in recentioribus Codicibus sexti Decretalis, reperitur tamen in antiquioribus juxta Venetam Impressionem anni 1567. & tribuitur Francisco Balbo insigni Jurisconsulto, utpotè desumpta ex ejus *Tractatu de præscript. 2. par. 3. part. princ. quæst.6. num.24.*

Eoque potissimùm reflectendo, quod immemorabilis supponit tempus longissimum, de quo nulla penitus memoria existere possit, & tempus infinitum dicitur in se continere, *Cels. decis. 110. num.9. decis. 136. num.33. part.19. in dicta Nullius, seu Urgellen. Primitiarum 27. Aprilis proximè præteriti*, §. *Constat autem, coram me*, mirabilesque producit effectus, ac majores, quàm centenaria in immemorabili comprehensa, *de Luca de Judic. disc.21. num. 48. & de alienat. disc.3. num.12. & 16. Rota, & decis.291. à num.14. par.16. & in Romana Augmenti dotis, & legatorum 4. Martii 1695.* §. *Neque obstat, coram R. P. D. meo Priolo*, ut propterea dicta Testium spatium saltem 100. annorum complectere debere dixerit *Covarruvias in cap. possessor de regul. jur. in 6. part. 2.* §. *3. num.8. versic. Etenim tom. primo, & Rota coram Puteo, decis. 212. num.4. & 5. lib. primo, & coram Peuting. decis.103. num.26. & in recent. dicta decis. 136. num. 5. part. 19.* Si autem admitteretur, quod sufficere posset primus auditus dumtaxat, de facili sequi posset, ut immemorabilis longè minori intervallo 100. annorum compleretur: Figurata enim hypothesi, quod Testis natus sit à Patre constituto in ætate annorum 30. per quod temporis spatium, *& non prius* observata fuerit aliqua consuetudo, utique iste Testis cùm excesserit ætatem legitimam, & agens annos 55. rectè deponere poterit de primo auditu, circa istam Consuetudinem à suo Parente, & tamen ista Consuetudo non excedet metam 85. annorum, ut patet consideranti. Isteque Testis concluderet immemorabilem, quando si fuisset interrogatus de secundo auditu, vel de illo deponere non posset, vel in propatulo jam esset contrarii, vel initii memoria, cujus conscientiam d. ejus Pater de auditu à suis majoribus poterat habere, quod adversatur menti ipsius *Glossæ*.

Atque in hanc secundam sententiam circa necessariam probationem etiam se-

28 *secundi auditus* descendunt alii celebres Jurisconsulti, prout *Speculator. tit. de prob.* §.1. *versic. ultimo quæritur*, & *vers. Valet etiam*, *Aym. tract. de antiq. temp.* 4. p. *num.* 283. *Gabriel. de præscr. lib.* 5. *conclus.* 1. *num.* 26. *Rocca*, *disput. jur. cap.* 167. *num.* 21. & 24. *Panimol. decis.* 25. *num.* 11. quam sententiam, tamquam derivantem à mente ejusdem *glossæ* non rarò amplexa est *Rota nostra*, *ut coram Verall. decis.* 71. p. 2. *Pœnia decis.* 641. *nu.* 3. *Coccin. decis.* 1302. *nu.* 1. & *decis.* 2081. *num.* 7. *Merlin. decis.* 109. *num.* 4. & *decis.* 521. *num.* 20. *Pamphyl. decis.* 458. *num.* 2. *Zarat. decis.* 10. *num.* 11. *Cerr. decis.* 690. *num.* 1. & 2. *post Vivian. de Jurepatron. decis.* 11. *num.* 3. repetita *in recent. decis.* 405. p. 4. *tom.* 1. *in Colonien. Præcedentiæ* 1695. *post Antonell. de Oner. Clericor. decis.* 18. *num.* 12. & præsuppositivè *Ludovis. decis.* 196. *num.* 2. & *in Ovet. Funeralium* 7. *Apr.* 1704. §. *In hanc autem*, *coram Rev. Molines Decano*.

Licèt autem ex his Domini mei discordes fuerint in determinatione articuli juris; cujus decisionem maturiori examini oportuit reservare, convenerunt tamen in facto, quod quatenus etiam ista secunda opinio verior dicenda foret in casu, de quo agitur, Testes pro parte Regularium formiter examinati de eodem *secundo auditu* optimè deponant, itaut nihil desiderari possit ad constiruendam plenam hujusmodi immemorabilis probationem. Duo namque ex 14. Testibus, *septimus* nempè, & *octavus* requisiti super veritate tertii Articuli, in quo nedum primus, sed etiam secundus auditus fuerat articulatus, responderunt omnia in eodem Articulo contenta esse verissima, nec adesse memoriam in contrarium, & quamvis in probatione immemorabilis ad differentiam simplicis consuetudinis non sufficiat, quod Testes dicant in genere materiam articulatam esse veram, hoc tamen non procedere Domini unanimes censuerunt, quando Testes, ut hìc, ulterius progrediuntur, explicitè reddendo causam scientiæ, & rationem sufficientem sui dicti quemadmodum distinguendo docuerunt *Farinac. de test.* 29 *quæst.* 80. *num.* 102. *Marescot. variar. lib.* 2. *cap.* 100. *num.* 11. *Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæst.* 38. *num.* 47. *Sperell. decis.* 69. *num.* 43. *Panimoll. decis.* 10. *annot.* 5. *num.* 26. *Rota decis.* 71. *num.* 3. p. 2. & *decis.* 291. *per tot. par.* 3. *coram Verall.* & *Jacen. Parochialis apud Marches. de comm.* & *exequ. Brev. fol. mihi* 462. *num.* 1. *tom.* 1. *Add. ad Ludovis.* 578. *sub num.* 13. *in fine*.

Septimus enim Testis ætatem legitimam excedens, utpotè agens anno 63. sufficientem allegat rationem, & utrumque auditum concludit, ibi: *Quanto si contiene in detto Articolo è verissimo per haverlo pratticato, e così ancora l'hò inteso dire da altre Persone vecchie*, & ecce primus auditus: *E che si riferivano da altre persone vecchie*, & ecce secundus auditus; *E che non vi è memoria in contrario*.

Non relevantibus exceptionibus contra personam, & dictum hujus Testis, quo enim ad personam parum refert, quod ipse olim degerit inter Religiosos S. Augustini, quia cùm ex hac depositione illi nulla utilitas in particulari resultare possit, dum interesse spectat ad Religionem in universali, ideò à testifi- 30
cando non repellitur, *Corn. cons.* 47. *num.* 7. *l.* 3. *Farinac. de test. quæst.* 60. *num.* 494. & *seqq.* & *in Gerund. Admissionis ad distributiones* 18. *Febr.* 1707. §. *Non attentis*, *coram me*.

Prout non subsistit, quod iste Testis non possit deponere de visu per inte- 31
grum tempus quadragenariæ, sicut requiritur, *de Luc. de Paroch. disc.* 27. *num.* 5. *Emerix jun. decis.* 33. *num.* 6. & *decis.* 1279. *num.* 15. ex quo licèt Testis de tempore examinis mense Martii 1707. esset ætatis annorum 63. ab his tamen subducto tempore absentiæ ejusdem Testis per octennium à Civitate Foggiæ, nec non etiam aliis duobus annis ratione hujus litis per capitulum motæ vigore Monitorii 3. Januarii 1705. post cujus præsentationem Regulares cessarunt in delatione Crucis, idem Testis deponere nequeat, nisi de annis 39. dempto quoque tempore pupillaris ætatis, quæ tempora subducenda esse non dubitatur, ut absentia, *Merlin. decis.* 539. *num.* 19. *decis.* 139. *num.* 6. §. *Quintus*,

par.

*par.*18. de tempore litis, *Panimoll. decis.* 10. *annot.* 5. *num.*18. *Pania*, *decis.* 641. *num.*5. *Emerix*, *decis.* 1279. *num.*14. & *decis.*1290. *num.*2. & de pupillari ætate, *Rot. disput. jur. cap.*167. *num.*26. & 29. *Coccin. decis.*1587. *num.*47. *in recent. dec.* 346. *num.*8. *par.*9.

Minimus enim iste defectus unius anni attendendus visus non est, quia absentia potuit esse, vel interpolata, vel in medio ipsius quadragenariæ, unde
32 eo ipso quòd Testis deponit; nec ante, nec post vidisse, aut audivisse quidquam gestum in contrarium, præsumptio est quod ita etiam practicatum fuerit tempore absentiæ; positis namque extremis, media præsumuntur uniformia,
33 ut in specie *Rota decis.* 333. *num.*3. & 4. *par.* 17. præsertim quia nulla, vel minima cadere potest hæsitatio, quo minùs Regulares per annos 40. ante motam litem in funeribus eorum Crucem jugiter detulerint, dum hujusmodi factum comprobatum remanet ab aliis Testibus, signanter à primo ætatis annorum 66. à quinto annorum 70. à decimo annorum 73. à decimo tertio annorum 70. qui ab usu rationis viderunt, & audiverunt continuò ita servati.

Absque eo, quod in subjecta materia probationis immemorabilis quilibet Testis deponere debeat de omnibus requisitis, in modum, ut si aliquis depo-
34 nat de uno, alter verò de alio requisito fieri nequeat conjunctio ad supplendum dictum, & defectum alterius, ad tradita *per Marescot. variar. lib.* 2. *cap.* 10. *num.*10. *Panimoll. decis.*10. *annot.*5. *num.*25. *Rocca d. cap.*166. *num.*25. *Sperell. decis.*69. *num.*27. *adden. ad Ludovis. decis.*252. *num.* 15. *post Vivian. de jure patron. decis.*11. *num.*5. & 6. *Emerix*, *decis.*201. *num.*15. *par.* 13. & *decis.* 139. *num.*4. *par.*18. satisque sit, ut unus ex requisitis deficiat, ut tota probatio collabescat, *Panimol. d. decis.*10. *annot.*5. *num.* 21. *Rot. decis.* 153. *num.*15. *par.*11. Etenim in præsenti depositio præfatorum quatuor Testium non deducitur ad supplendum aliquem defectum dicti septimi Testis, dum iste per se solus de omnibus re-
35 quisitis perfectè deponit, sed adducitur ad effectum dumtaxat excludendi objectam illam possibilitatem quod scilicet de tempore illius absentiæ casus dari potuerit Regulares se abstinuisse à deferenda eorum Cruce, quem casum Testis absens non viderit, quæ possibilitas rectè submota remanet, dum pro certo probatum habemus in facto, quod prætensus possibilis casus de eo tempore minimè accidit.

Quo verò ad dictum ejusdem Testis frustrà prætenditur, quod ex illo potiùs destructa remaneat immemorabilis, eo quia deponat de rumore in contrarium, seù de contradictionibus factis à capitulo ibi: *Benchè altre volte vi sia stato qualche contrasto trà il Capitolo, e li Religiosi:* & si enim ad interrumpendam immemorabilem, sicuti objiciebatur, sufficiat nedum unicus actus, sed etiam quilibet rumor in contrarium, *Rota co-* 36
ram Otthob. decis. 119. *num.*6. *Emerix jun.*158. *num.*8. & *decis.* 1290. *num.* 14. attamen id non intelligitur de quolibet rumore simpliciter, sed de illo rumore, qui procedat ex actibus positivis, & cum effectu in contrarium gestis, secus autem de illis contradictionibus, & prætensionibus verbaliter promotis, quæ numquam fuerunt effectuatæ, illisque non obstantibus, possessio semper conservata extitit, ut hìc proponendum accidit, sicut subjungit idem Testis, ibi *nulladimeno s'accordavano subito per stare in reciproca convenienza*, & quod verè contradictiones fuerint merè verbales, momentaneæ, & ineffectuatæ, clarissimè emergit ex eo, quòd iste Te- 37
stis paulò ante dixerat ibi: *è mai si è praticato diversamente, ne tampoco vi è fama, o rumore in contrario*, quo casu immemorabilis non interrumpitur, stante continuatione possessionis, ut firmat *Rota*, *decis.*730. *num.*3. & 4. *coram Burat.* & *in rec. decis.*168. *num.*42. *p.*10. & *decis.* 136. *num.* 17. *par.* 19. quinimò neque ipsa lis judicialiter promota satis est ad 38
destruendam immemorabilem, vel centenariam, si prætendens interrumpere in causa succubuit, sed potiùs fortior exindè observantia evadit, *de Luca de Paroch. disc.*27. *num.*6. & *decim. disc.*6. *num.*23. *Rota*, *decis.*328. *num.*18. *par.*17. *cum Concordan. in Cavalic. Bannalitatis*

Furn.

Furn. super manutentione 26. *Junii* 1697. §. *Nec talis*, *coram R.P. D. meo Priolo*, *& in Giennen. Juris mutandi super restitutione in integrum* 26. *Aprilis* 1700. §. *Minimè refragante*, *coram bon. mem. Muto*.

Non minùs clarè quoque deponit de primo, atque etiam *de secundo auditu* explicitè reddita ratione scientiæ *Octavus* Testis ætatis annorum 70. qui interrogatus super eodem tertio articulo, ita respondit: *E' verissimo quanto in detto articolo si contiene dal principio sino al fine*, *nè vi è memoria in contrario*, *e così si è pratticato in tempo di esso Testimonio*, *& anticamente*, *come esso haveva inteso da molti vecchi prima di esso*, *e che dicevano*, *che così si era pratticato per il passato*. Ista namque depositio tria continet, primum, quod ita fuerit observatum de tempore vitæ ipsius Testis, secundum quod ita quoque fuerit anteà observatum ex auditu à Senioribus: *come esso haveva inteso da molti vecchi prima di esso*, & hic est primus auditus testium, quod isti Seniores referebant, ita etiam fuisse observatum de tempore eis antecedenti, *e che dicevano*, *che così si era pratticato per il passato*, & iste est auditus secundus; verba enim *per il passato*: quidquid in contrarium dicatur ex parte Capituli, intelligenda sunt de tempore præterito, quo ipsi Seniores non erant in humanis, non verò de eo tempore, quo ipsi vivebant, quia tempus istud consuetudinis observatæ in vita eorumdem Seniorum refertur à Teste in antecedentibus verbis, ubi explicat primum auditum. Undè perneceſſe verba subsequen-
39 tia relata ad tempus præteritum, debent importare aliud tempus diversum à vita Seniorum, quale est illud, antequam ipsi nascerentur, quod ipsis non aliàs notum esse potuit, quàm mediante auditu ab aliis Senioribus.

Evadit clarior hæc intelligentia ex animadversione, quod ipse Testis priùs in genere dixerat, verissimum esse de primo ad ultimum totum id, quod continebatur eodem tertio articulo, quo circa cum in hoc generali responso implicitè procul dubio contineretur *secundus auditus*, ut potè apertis verbis articulatus, indè sequitur, ut in subsequenti magis specialì expositione, & declaratione dicti responsi dicendum sit, quod testis explicitè deponere intellexerit *de secundo auditu*, quia aliàs isthæc specialis responsio præseferret instantaneam correctionem ab eo, quod immediatè anteà dixerat: *è verissimo*, *quanto in detto articolo si con-* 40
tiene dal principio sino alla fine: quæ 41
correctio instantanea non præsumitur, *Rota decis.* 572. *num.* 15. *& decis.* 513. *num.* 5. *part.* 19. *tom.* 2. sed omni possibili interpretatione venit semper evitanda, *Rota decis.* 492. *num.* 21. *& 22. decis.* 601. *num.* 8. *& decis.* 637. *num.* 18. *par.* 19. ubi quod potiùs dicendum sit verba fuisse omissa, & esse supplenda.

Denique minus subsistit, quod ista consuetudo introducta fuerit favore regularium correspectivè ad permissum ingressum, & funus, sive exequias explendas à Capitulo super cadaveribus in eisdem Ecclesiis Regularium, cumque exequiarum persolutio fuerit Capitulo à Sacra Congreg. Concilii anno 1702. interdicta, cessare quoque debeat ipsa consuetudo circa delationem Crucis ex deductis per 42
Ubag. decis. 97. *num.* 6. *& coram Emerix decis.* 683. *num.* 5. quandoquidem prætensa correspectivitas nullo modò probatur, ad quem effectum debile est fundamentum, quod Capitulum constituit super præfatis Testibus à Regularibus examinatis, quia isti deponunt quidem de Exequiis, seu Officiaturis à Capitulo peractis in Ecclesiis Regularium, nequaquam tamen concludunt, quod permissio Exequiarum fuerit correspectiva ad permissam delationem Crucis, immò correspectivitatem excludunt, eo ipso, quod deponunt consuetudinem quoad delationem Crucis fuisse ab immemorabili tempore introductam, de tali verò consuetudine justa persolvendi, verbum ullum minimè faciunt, & tamen ad hoc, ut utraque permissio dici posset correspectiva, utraque etiam consuetudo coæva esse deberet.

Submovetque ulteriùs assertam correspectivitatem factam ipsius Capituli, contra quod Regulares usque de anno 1650. coram A. C. expediverunt Monitorium, cujus vigore, etsi Capitulum impeditum remanserit, seque abstinuerit

43 nuerit à peragendis Exequiis, Regularibus tamen semper pacificè permisit continuationem in deferenda Cruce, quod utique per capitulum fuisset statim impeditum nec expectasset usque ad annum 1705. si novisset delationem Crucis esse correspectivam ad justa peragenda in Ecclesiis Regularium, ut de se liquet.

Reliquis super hujusmodi asserta correspectivitate optimè quoque satisfaciunt decisiones antecedentis instantiæ, quorum fundamenta hodie Domini approbarunt, utraque Parte informante.

EADEM CORAM EODEM.

Trojana Delationis Crucis super manutentione.

Luna 10. *Decembris* 1708.

ARGUMENTUM.

Hæc decisio est confirmatoria alterius præcedentis, & non indiget argumento.

SUMMARIUM.

1 *Possessione probata non denegatur manutentio.*

2 *Manutentio semper est concedenda, quando possessio est immemorabilis, nec ex adverso docetur de ejus perturbatione.*

DECISIO XVII.

A Mandato de manutenendo in possessione deferendi, & elevandi Crucem in associatione Funerum, quando etiam interveniat illa capituli collegiatæ Foggiæ obtento à Regularibus dicti Loci priùs in Tribunali Aud. Cam. deindeque confirmato prævia cognitione boni juris coram Reverendissimo Patre Domino meo Lancetta, delegata mihi per Signaturam Justitiæ cognitione appellationis à Capitulo interpositæ cum clausula: *Alteri, qui ad legitimam*: proposui in hac Audientia, unà cum negocio principali, dubium etiam ad tenorem istius Commissionis, at quemadmodum in illo canonizatum fuit bonum in eorumdem Regularium, ut in alia decisione contextualiter à me edita, ita in sequelam illius Domini dixerunt quoque: *procedendum esse ad legitimam executionem.*

Validitas enim mandati de manutenendo non erat in controversia, justitia autem impugnari non poterat, constito namque de dicta possessione, & quidem immemorabili favore Regularium, ut latè ostensum fuit in præfata altera Decisione super bono jure per totam, 1
in consequens descendit debitam illis esse manutentionem, ut in eadem possessione conserventur ad terminos vulgati, §. *Retinendæ institut. de interdictis*, *Rota coram Dunoz. Senior. decis.* 18. *num. tertio*, *& in Nullius Provinciæ Hispal. juris deputandi*, *& amovendi Vicarium super manutentione* 12. *Decembris* 1707. §. *Rursùs coram me*, & frequentiùs in aliis.

Præsertim, quia ex parte capituli nullus; vel minimus actus in medium profertur, ex quo spatio tanti temporis ta- 2
lis possessio dici possit deturbata, ut indè faciliùs adeò pacifica, & incontroversa possessio veniat manutenenda, prout dixi, *utraque Decisio R. P. D. mei Lancettæ super hoc puncto* 21. *Martii*, *& 25. Junii jam cadentis anni*, §. *finali.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Juris Tumulandi.

Lunæ 20. Februarii 1702.

ARGUMENTUM.

Cardinales descendentes absque electione particularis sepulturæ sunt sepeliendi in eorum Ecclesia Titulari, nec aliquod jus acquiritur Ecclesiæ Parochiali super illorum Cadaveribus; Cardinales habentes titulum comparantur Episcopis, Parochis, Canonicis, aliis Beneficiatis, qui ex speciali titulo dicuntur habere propriam Ecclesiam, in qua debent tumulari. Refertur Bulla Sixti V. *la* 55. quæ dat normam titulorum Cardinalium.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*

2 *Catholici regulariter sunt sepeliendi in Ecclesia intra cujus limites decesserunt.*

3 *Quarta Parochis debetur in præmium laboris.*

Quarta contrahitur cum Parochis ex susceptione Baptismatis, ibidem.

4 *Ecclesiam propriam dicuntur habere Episcopi, Parochi, Canonici, aliique Beneficiati ex speciali titulo.*

5 *Argumentum desumptum ab identitate, seù majoritate rationis dicitur fortissimum.*

Cardinales habentes titulum ex identitate, vel majoritate rationis, æquiparantur Episcopis, & Canonicis, quoad sepulturam, ibid.

Jus Ecclesiæ Titularis prævalet juri Ecclesiæ Parochialis quoad Cadaver defuncti absque electione sepulturæ, ibid.

6 *Collegium Apostolicum dicitur auctum ad numerum septuagenarium ad imitationem Discipulorum Christi.*

Juxtà numerum septuagenarium Cardinalium totidem in Urbe Ecclesiæ fuerunt assignatæ, ibid.

7 *Finis talis assignationis ex quo resultet.*

8 *Ecclesiæ Titulares ab antiquo reputabantur propriæ Diœcesis.*

9 *Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus habent jurisdictionem Episcopalem.*

10 *Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus elevant Baldachinum, obedientiam exigunt, benedictionem dispensant, & beneficia conferunt.*

11 *Cardinales Titulares nomen sumunt à sua Ecclesia sicuti Mulier à suo Viro.*

12 *Cardinales in Urbe descendentes, nisi elegerint sepulturam, vel illam habeant suorum majorum, debent sepeliri in Ecclesia Lateranensi.*

Contrarium militat de consuetudine, ibid. & n. 25.

13 *Ecclesia Lateranensis est Cathedralis Urbis.*

14 *Summus Pontifex non electo sibi sepulcro hodie sepelitur in Basilica Principis Apostolorum.*

15 *Defunctus in Ecclesia est sepeliendus in qua frequentiùs divina audivit, & Sacramenta suscepit; si plures concurrant Ecclesiæ.*

16 *Cardinalis si decedat priusquam ad Urbem perveniat, & titulum obtineat, tumulari debet in Ecclesia majori loci obitus.*

17 *Authores agentes de re ad ipsos spectante dicuntur in ea materia versatissimi.*

18 *Magistris Cæremoniarum multum defertur in materia funerum.*

19 *Defertur obitus duorum Cardinalium in eorum Titulari Ecclesiæ sepultorum.*

20 *Acquiescentia facit resultare non jus.*

21 *Dignitas Cardinalitia in Ecclesia Ti-*

Titulari nihil diminuitur, ex quo in pluribus non conveniat cum Episcopo.

22 *Qualitas Sponsi ejusdem Ecclesiæ non consideratur in electione sepulturæ.*

23 *Cardinalis licèt non dicatur Sponsus suæ Ecclesiæ Titularis, attamen non minus considerari debet, quàm Episcopus in sua Cathedrali.*

Cardinales dicuntur membra universalis Ecclesiæ, ibid.

24 *Ecclesia Titularis per obitum ejus Cardinalis vacare dicitur.*

25 *Cardinales ratione tituli, quo reperiuntur specialiter addicti, sunt in tituli Ecclesia sepelliendi.*

26 *Cardinales noluerunt abesse sine licentia Pontificis.*

27 *Cardinales, debent semper esse à secretis Summi Pontificis, interesse Congregationibus, Capellis, &c.*

28 *Cardinalis non requiritur habitatio in ejus Ecclesia Titulari, sed sufficit præsumpta*, & numer. 31.

29 *Optiones ortum habuere sub Pontifice Alexand. V. Optiones fiunt in Consistorio, approbante Pontifice*, ibid.

30 *Ordo præcipuè in Ecclesiasticis est servandus.*

Cardinalis Anastasius Presbyter S. Marcelli ob non residentiam fuit depositus, ibid.

31 *Jus sepulturæ, quod acquisivit Ecclesia Titularis, ob non residentiam non amittitur.*

32 *Cardinales in eorum Ecclesiis Titularibus gaudent privilegiis, quibus Episcopi in eorum Cathedralibus.*

33 *Ex privilegiis concessis à Pontificibus, Regularibus Monasteriis dicitur diminuta jurisdictio Episcoporum.*

34 *Ecclesia Titularis habet jus potentius altero Ecclesiæ Parochialis, licèt eidem non solvatur Quarta, & non administret Sacramenta.*

35 *Argumentum desumptum ab administratione Sacramentorum, & Solutione Quartæ ad arguendum jus sepulturæ, nimis probat.*

36 *Statutum Cleri Romani* capit. 4. *respicit solum depositum Cadaverum, non autem eorum sepulturam.*

DECISIO XVIII.

A Sua Auximana Ecclesia, in qua Episcopali charactere insignitus magis etiam pietate, & virtute præfulgebat, pervenit ad Urbem clar. mem. Cardinalis Opitius Pallavicinus in anno sæculari, cui misericors Deus uberem retributionem reddidit; Nam eodem tempore quo S. Mater Ecclesia plenissimam nostrorum peccatorum remissionem indulget, ac omnes indulgentiarum Thesauros super Nos aperit, ac effundit, ad se illum evocavit. Cumque ab intestato obiisset absque electione, ac determinatione sepulturæ, orta fuit quæstio inter Ecclesiam Parochialem S. Andreæ de Fractis, intra cujus limites morabatur, & Ecclesiam Titularem S. Martini ad Montes, in quanam deponendum esset illius cadaver. Auxit dubitandi causam, quod eisdem diebus depositionis in Ecclesia S. Andreæ sub consueta, & jugi devotione vulgò quadraginta horarum Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum venerabatur, ex quo impeditæ remanebant ille solitæ funebres cœremoniæ pro Cardinalibus. Quapropter Eminentissimus Vicarius mandavit, quòd funus extolleretur in Ecclesia Sancti Martini, corpusque similiter in eadem tumularetur, in forma tamen depositi, ac facta obligatione de illo restituendo. Et deinde assumpta cognitione causæ pronunciavit, ab Ecclesia Sancti Martini Ecclesiæ Parochiali faciendam esse cadaveris restitutionem, sed non acquiescente Titulari, Causaque ad nostrum Tribunal delata, mihique commissa, dedi consuetum dubium: *An mandatum Eminentiss. Vicarii esset exequendum,*

dum ; & omnibus suffragantibus DD. quia materia erat exemplaris , & nova post tertiam Causæ propositionem , responsum fuit *mandatum non esse exequendum* .

Nonnulla per Monasterium S. Martini opponebantur contra validitatem mandati , & viam exequutivam ob illius causam competentem sed, quia negativum responsum emanavit , non est operæ pretium allegatas exceptiones e-
2 xaminare ; Tota igitur quæstio reducitur ad injustitiam, quæ ex in fradicendis apparebit. Nam licèt in controvertibiliter Ecclesiæ Parochiali assignet regula, quod omnes Christi fideles, qui intra illius fines decesserint, in eadem Ecclesia sint sepeliendi, *cap.omnis de pœniten.& remission. Clem. dudum*, §. *Verùm de Sepult.c.ex parte*, *& in cap. in nostra versic.talem*, *de Sepult. & in cap. qui eodem titulo* ; attamen ex iisdem juribus emanat æquè clara limitatio, quod is, qui habet Sepulchrum suorum majorum, vel sibi particulare elegit, aut ex aliquo speciali titulo deferendus est ad propriam Ecclesiam eximitur à tali Parochiali lege, & in hoc conveniunt DD.omnes, ut videre est, in authoritatibus inferiùs allegandis.

Hinc sequitur quàm de facili cessat talis obligatio maximè quia non agitur de quarta, quæ in quocumque casu Parochiæ debetur cùm ista sit in præmium laborum , & propter administrationem
3 Sacramentorum, ac contrahitur in ipso initio Nativitatis, nempè ex susceptione Baptismatis , sed de sola Sepultura .

Prædictæ duæ limitationes , vel habentium , vel eligentium Sepulturam , sint extraneæ à casu nostro, & ideò juxtà stylum illarum examen in præsenti omittitur . Remanet examinanda ter-
4 tia, nempè eorum , qui ex aliquo speciali titulo dicuntur habere propriam Ecclesiam , ut de Episcopo , quamvis decedat extra suam Diœcesim, & sic de Parocho , de Canonico , de Beneficiato, ac demum de vidua, ut in terminis Episcopi probant *Petrus de Ubaldis* , *de Canon. Episcoporum*, *& Paroch. cap. 9. de Canon. paroch. num.32. Marchett. de Monacelli*, *Formul. Suppl. Vicario Capituli*, *tit.38. de Sepult.* §. *Secundo*, *num.69.Ventrigl. in prax. for. Eccles. annot.52.* §. *unic. num.24. vers. respondeo*, & in terminis Parochi idem *Petrus de Ubald. titul. de Canonic. Paroch. dicto cap. 9. num. 37. Antonell. de Regim. Eccles. lib.1. cap. 10. num. 31. & Marchett. dicto tit. 38.* §.2. *num. 47.* & in punct. viduæ sunt *Text. in cap. Ebr. 13. quæst.2. & cap. sequen.* cum aliis relatis per *Marchett. de Sepult. tit. 28. num.9. num. 177. cum seqq. Barbos. de offic. Paroch. cap. 26. num. 28.* ubi refert ita fuisse decisum à Sacra Congregatione Rituum , quibus , vel à majoritate rationis DD. dixerunt comparandum esse Cardinalem habentem titulum , cùm in Cardinali Titulari omnia prædictorum Jura eminenter contineantur , eo decedente absque electione particularis Sepulturæ in quo casu putarunt jus Ecclesiæ Titularis esse potentius altero Parochialis pro habendo illius cadavere , & quamvis nullum habeamus summorum Pontificum responsum , vel aliorum Judicum , vel nostri Tribunalis, & quæstio sit omninò nova, attamen consideratis rationibus hinc inde per Scribentes deductis, ac authoritatibus, & exemplis allegatis, ea, quæ pro Ecclesia Titulari adducta fuere ; præponderare visa sunt.

Et nè alterius materiam exordiamur affectata potius ostentatione, quàm ad Causæ opportunitatem, ut ait *Cardinalis de Luca de jurisdictione*, *disc.35. num.* 5
13. sufficit principium sumere à Bulla Sixti V. quæ est in ordine *la* 55. quia etiam nunc tituli Cardinalibus in eorum creatione ad tenorem dictæ Constitutionis conferuntur.

Iste enim Summus Pontifex postquam ad imitationem discipulorum Jesu Chri- 6
sti Apostolicum Collegium ad septuaginta Cardinalium numerum auxit , & immutabiliter firmavit, ut videre est ex altera sua Constitutione *la* 50. sequendo suorum Prædecessorum institutum , totidem pariter Ecclesias partim ex antiquis retinendo, partim de novo assumendo , itaut pro sex Episcopis , sex Urbis finitimæ Cathedrales , 14. Diaconiæ pro Diaconis , re-

liquæ verò in titulum Presbyterorum Cardinalium in posterum perpetuò essent, destinavit, ac expressè nominavit, §. 2.

7 Finis autem talis assignationis resultat ex illis verbis; *Quod quidem rationi consentaneum videtur, ut quemadmodum Summus Pontifex universali Ecclesiæ præsidens, & omnium totius Orbis Ecclesiarum sollicitudinem gerens, specialiter tamen Urbis Romæ Episcopus existit, & in ea divina dispositione Sacerdotalis potestatis cathedram tenet; pari quoque ratione Cardinalibus, quos uti speciales S. Romanæ Ecclesiæ filios in Apostolici muneris functione, atque in universæ Reipublicæ Christianæ administratione præcipuos, sibique maximè conjunctos habet Consiliarios, & Cooperatores in eadem Urbe Romæ, &c. mansionem, & locum unicuique proprium assignet, cujus quidem loci concessione idem Cardinalis, & sui Officii admoneantur, & residentiæ quam assistendo ipsi Romano Pontifici servare debent, &, vel ex hoc magis tanquam in unum corpus compacta membra Sacro Capiti connexa esse, & ab illo dependere clariùs dignoscantur*, §. *in fine*.

8 Præmissa tali assignatione, & quia in principio, & progressu Bullæ Summus Pontifex dixit, quod ab antiquo hæ Ecclesiæ Titulares velut quasi quædam cujusque propriæ Diœceses reputabantur, quodque cum suis Clero, & Populo, ac quasi Episcopali jurisdictione in spiritualibus, & temporalibus gerendæ, & administrandæ committantur ipsorum amplitudini, & dignitati maximè congruentes; facultas in eisdem Ecclesiis per Cardinales exercenda correspondere quoque debeat personis, & Dignitatibus, & propterea in §. 12. ait: *Sic igitur ipsi Cardinales, quibus hujusmodi Ecclesiarum regimen, cura, & administratio pro tempore commissa erant, eas in Spiritualibus & temporalibus sollicitè, fideliter, & prudenter regant, & gubernent, ac juxta Constitutionem piæ mem. Leonis X. Prædecessoris nostri in Concilio Lateranen. novissimè celebrato editam frequenter visitent, circa Cultum Divinum invigilent, mores, ac vitam Clerici, & Populi eis subjecti diligenter explorent, eosque ad rectè, & honestè vivendum paterno moneant affectu, bonorum, ac temporalium redditiuum curam gerant, sic ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem, &c.*

Cujus tàm antiquæ, quàm novissimæ assignationis causa ex communi DD. 9
sententia firmatum remansit, quod Cardinales in suis Ecclesiis titularibus habent jurisdictionem Episcopalem, ut testatur *Felin. in cap. his, quæ de majorat. & obedient. in princip. ibique Abb. num. 1. Cassan. ad consuetud. Burgundiæ, tit. dos. just. rub. 1. §. 4. vers. Item etiam, Lotter. de re benefic. lib. 1. quæst. 8. num. 50. & lim. 2. quæst. 2. Barbos. de jur. Ecclesiæ univ. lib. 1. cap. 4. num. 33. Alban. de Card. quæst. 46. per tot. Card. de Luc. de jurisd. disc. 34. num. 11. cum seqq. & Card. Albit. ad ipsum, disc. 1. num. 3. & seqq.* & admittit *Rota in Romana Præeminentiarum* 16. *Junii* 1679. §. *præcipuè*, & 16. *Junii* 1681. *coram bon. mem. Rondinino*.

Et utriusque respondet observantia, & jurisdictio, quam exercent Cardinales in suis Ecclesiis; Isti enim elevant Baldachinum, incedunt cum 10
Rocchetto discooperto, visitant, obedientiam exigunt, benedictionem dispensant, etiam ipsimet Cardinales Diaconi ex decreto Sacræ Congregationis formiter disputato articulo, ut refert *Thomassin. de benef. par. 1. lib. 2. cap. 26. num. 8. & Cohell. cap. 16. privil. 11.* conferunt beneficia, & similia, quæ per extensum continentur, *in cap. his quæ de majorit. & obedient.* & cum omninò correspondeant illis, quæ per Episcopos explicantur, ut *in cap. conquerente, de offic. Ordinar.* Nullum dubium remanet, quin jurisdictio, quam habent Cardinales in suis Ecclesiis Titularibus non minùs ex qualitate personarum, quàm ex amplitudine verborum, & intentione Summi Pontificis comparari debeant cum Jurisdictione Episcoporum in eorum Cathedralibus, & maximè cum tantùm agatur hìc de sepultura, & an Ecclesia Titularis habeat idem Jus contra Parochialem Ecclesiam pro habendo cadavere Cardinalis, quod habet

Ec-

Ecclesia Cathedralis pro suo Episcopo, alia inferior pro Canonico, Parocho, Beneficiato, ac demum pro vidua, & 11 similibus, ex supra deductis, cum etiam Cardinales Titulares nomen sumant à sua Ecclesia, prout facit mulier respectu sui viri.

Sed nonnulli Doctores descendendo ad hoc particulare examen ex hac potissima ratione tenent, quod Cardinalis decedens in Urbe, non elegerit sepulchrum, vel illud suorum majorum non 12 habet, de jure esset sepeliendus in Ecclesia Lateranensi, sed de consuetudine sepelitur in Ecclesia Titulari, & principaliter utriusque dicti rationem reddit, *Cobell. de notit. Cardinal. cap.16. priv. 38. §. Verùm*; Quia cùm Ecclesia Lateranensis sit Cathedralis Urbis, & ibi 13 essent sepeliendi Summi Pontifices, cum Cardinales sint Pontifices fratres, & Consiliarii, in eadem Ecclesia ipsi quoque essent sepeliendi: Verùm quia hodiè invaluit consuetudo, quod non electa sepultura Summus Pontifex sepelitur in Basilica Principis Apostolorum, ita Cardinales sunt sepeliendi in Ecclesia Titulari, in qua habent jura 14 Episcopalia, & hanc opinionem sequuntur *Samuel de sepult. tract.1. controv.11. num.8. fol. mihi* 201. *Murga eod. tit. tract. 8. disquisit. 2. sect.2. dub.7. concl.1. num. 1. cum seq. & Hieronym. Card. Albanus de Cardinalibus quæst.50. vers. vel dicamus eos*, ubi dicit, quod si plures obtineret Ecclesias, in ea esset sepeliendus, in qua Defunctus frequentiùs Divina au- 15 diverit, vel Sacramenta susceperit, idemque comprobant *Amostaz de priv. piæ caus. lib.5. de funer. cap.8. num.62. Passerin. de stat. homin. quæst.* 187. *art.* 4. *num.*32. imò *Murg. loco sup. cit. concl.*4. descendit etiam ad casum si Cardinalis decederet antequam ad Urbem perveniret, & Titulum obtinuerit, & tenet, quod esset sepeliendus in Ecclesia majori loci o- 16 bitus; Ratione enim Dignitas illa Ecclesia censetur Parochialis Cardinalis defuncti, sicut censeretur in casu simili obitus Summi Pontificis.

Nec obstare visum est, quod prædicti Doctores pro majori parte sint exteri, neque testari possint de consuetudine Urbis, maximè non reddendo causam scientiæ, nec allegando casus particulares, ex quibus inducta dicatur consuetudo, quia cum verum dictum fundatum remaneat ex solidissimis rationibus superiùs allegatis, & unus illorum sit Cardinalis Hieronymus Albanus, qui agendo de re ad ipsum spectante, supponitur in ea materia versatissimus, venit in judicando sequendus.

Et quamvis pro consuetudine non 17 fuissent ab eis allegati casus particulares, isti tamen non desunt, ut videre est in quadam adnotatione reperta in Diariis Servantii Magistri Cæremoniarum, ubi referendo per extensum Historiam Cadaveris Cardinalis Gualterii dicit, *quod Canonicis, & Capitulo Sancti Laurentii in Damaso, sub cujus Parochia mortuus erat, prætendentibus, ut funus celebraretur, & corpus sepeliretur in prædicta Ecclesia Sancti Laurentii, audiverunt tamen a me, prætensionem non posse substinere, nec quoad illud, nec quoad istud, quia cor- 18 pora Cardinalium defunctorum ab intestato, & sine electione sepulturæ spectant ad titulum, non ad Parochiam, eo modo quo cadaver Episcopi vita functi spectat ad suam Cathedralem, & ultra plura exempla in nostris Diariis præcipuè antiquis refert Paris. de Grassis Episcopus Pisauren. olim peritissimus Cæremoniarum Magister sub die 19. Augusti* 1519. *in morte, & sepultura Card. de Rubeis Affinis Leonis X. tunc Papæ viventis, hoc statutum esse à Concilio Lateranensi*, ut in authentica copia hodiè exhibita, & Parti communicata per Monasterium; Et ulteriùs concurrit alius similis casus in obitu Card. Vitellii, qui ex relatione *Diaconii in vita Pauli IV. fol. mihi* 863. sepultus fuit in Ecclesia Titulari S. Mariæ in Via lata, & facta diligentia in antiquis Diariis, reperitur hoc demandatum fuisse ex eadem ratione, 19 quod Cadavera Cardinalium non electa sepultura sunt sepelienda in Ecclesia Titulari, ut videre est *in tomo* 12. *Diariorum Magistri Cæremoniarum Cornelii Firmani pag.* 178. existente in Archivio Urbano.

Nec dicatur, quod attestatio dedu-

cta super sepultura cadaveris Cardinalis Gualterii non sit attendenda, quia neque de eo tempore potuit impedire litigium posteà per concordiam terminatum : Nam sufficit, quod Ecclesia Parochialis acquieverit, & non habuerit cadaver, ut ex tali acquiescentia 20 illius non jus satis resultare videatur, & quamvis non fuerit formiter examinatus articulus, attamen concurrente ratione, in qua dicta attestatio fulcitur, & convenit etiam cum cœteris aliis Doctoribus, quod nempè Cardinalis Titularis æquiparatur Episcopo, maximam vim facere debet.

Firmato igitur ex supradictis qualis, & quanta sit dignitas, & qualitas Cardinalis in sua Ecclesia Titulari, nihil diminuta remanet ex quo in pluribus 21 non conveniat cum Episcopo, & præcipuè cùm ad istum effectum Cardinales Titulares neque dicantur Sponsi suæ Ecclesiæ, neque habeant residentiam, quæ duæ circumstantiæ, ut dicebatur ex adverso, & in quibus constituebatur præcipuum Partis fundamentum, sunt causa potissima sepulturæ in Episcopo, Canonico, & Beneficiato, ut videre est in authoritatibus superiùs allegatis in §. *Prædictæ duæ*. Imò quod Cardinales Titulares non sint Sponsi suarum Ecclesiarum expressè asserit. *Lotter. de re benefic. lib.1. quæst. 8. num.36.*

Nam pro remotione objecti ponderatum fuit, quod pro causa sepulturæ considerata videtur dignitas, ac Sedes Episcopalis, ex qua deinde oritur, quod Episcopus dicatur Sponsus suæ Ecclesiæ, ac teneatur residere ex *Canone ubicumque* 13. *quæstione secunda*. Undè hæc qualitas Sponsi, quæ venit in sequelam Dignitatis Episcopalis non est principaliter consideranda in electione sepulturæ, prout 22 sola Dignitas considerata fuit in Cardinali in itinere decedente antequam ad Urbem perveniret, qui postposita Parochia, in qua decessit, sepeliendus esset in Ecclesia majori loci obitus, ut firmavit *Murga dicta conclusione quarta*, quod etiam procedit in Prælato inferiori, qui habet idem jus sepulturæ, licèt non sit verus Sponsus suæ Ecclesiæ, ut *in cap. cum quas, de sepultur. in 6.* & firmat *Lavor. variar. lucubr. titul. secundo, cap. undecimo numero sexagesimo primo*, nec quia Cardinalis non dicitur Sponsus suæ Ecclesiæ minus considerari debet, quàm Episcopus in sua Cathedrali, nam hoc procedit ab Eminentia dignitatis, quia cum Cardinales sint membra Universalis Ec- 23 clesiæ, cujus est Caput Summus Pontifex, & illi principaliter inservire debeant, quamvis omnes Christifideles dicamur ejus membra; attamen Cardinales, & Summus Pontifex insimul efficiuntur unum Corpus mysticum, & ideò *Lotterius, ubi supra* dicit, quod Cardinalis non est Sponsus alicujus Ecclesiæ, sumpta opinione *à Cald. consilio primo, numero secundo, de transaction. Prælat.* Cœterum Ecclesia Titularis traditur in Titulum, & per obitum vacare dicitur, ut ex eadem Bulla Sixtina, ac ex speciali, qua unicuique Cardinali perpetuò Titularis Ecclesia assignatur, & hoc hodie meliùs convincitur, 24 quia, ut diximus totidem sunt Ecclesiæ Titulares, quot sunt Cardinales, & invariabiliter Cathedrales dantur Cardinalibus Episcopis, Titulares Presbyteris, & Diaconiæ Diaconis. Cumque hæc vacatio præsupponat præcedentis vinculi dissolutionem, ad tradita per *Card. de Luc. de benefic. discur.97. num. 18. & Rot. coram Gregor.* 25 *decis.48. num.5. & decis.142. num.6.* sequitur, ut ratione Tituli, in quo reperiuntur specialiter addicti sint in Ecclesia Titulari sepeliendi, ut distinguendo plures casus comprobat *Passerin. de stat. homin. tom.2. quæst.187. art. 4. num.320.*

Idem respondetur, quoad residentiam cum tàm Ecclesiæ, quàm Car- 26 dinales sint in eadem Civitate neque abesse possunt sine licentia Pontificis, nec d. Ecclesiæ habent neque habere possunt omnes propriam habitationem, & nonnullæ etiam, vel ex distantia loci, vel ex qualitate aeris non permitte-

rent

rent commodam, & tutam residentiam, quia, ut diximus Cardinalis sem-
27 per debet esse à secretis Summi Pontificis, interesse Congregationibus, Cappellis, & similibus. Et si ex eisdem causis permittitur simplici Episcopo, vel aliam Domum habitare, vel etiam à loco Cathedralis recedere quantò magis hoc interpretandum est favore Cardinalium, qui in eadem Civitate commorantur, prout de residentia ipsorum Cardinalium Episcoporum, quoad dictas sex Ecclesias firmat *Card. Brancacius in sua dissertatione de option. sex Episcopatuum Cardinalium*. Ultra quod ad
28 illum effectum sufficit etiam præsumpta habitatio, licèt defunctus alibi habitaret, ut tradunt *Lap. alleg. 62. num. 2. & seqq. Lavor. var. lucubrat. d. tom.2. cap. 11. num. 51.* & in specie *Passerin. de statu homin. quæst. 187. art. 4. numer. 320.*

Minus obstare potest, quod Cardinales optent inter se Ecclesias Titulares, obtineant nonnulli, unà cum
29 Titulo aliam Episcopalem, & non omnes actus Episcopis competentes exerceant in eorum Ecclesiis Titularibus; Nam optiones ortum habuere sub Pontifice Alexandro V. ut observat *Spondan. continuat. ad annum 1410. num. 2.* & fiunt in Consistorio, consentiente, & approbante Summo Pontifice, imò, si Cardinales post certum tempus volunt ab ordine Diaconorum transire inter Presbyteros Cardinales, ut deinde ascendere valeant ad Episcopalem gradum, necessarium est vigore ejusdem Bullæ Sixti, quod dimittant Diaconiam, & assumant Titulum, & deindè Cathedralem, ut confusio prima evitetur, &
30 ordo in omnibus rebus summoperè necessarius in Ecclesiasticis præcipuè servetur. Et habemus in capitulo ex parte de Clericis non residentibus, quod Anastasius Presbyter Cardinalis S. Marcelli ob non residentiam fuit depositus. Unde data à principio hac formali residentia, si hodie ex causa benè visa Summis Pontificibus, & ex frequentia negotiorum in aliquo immutata est, non potest dici, quod amissum sit jus sepulturæ, quod acquisiverunt Ecclesiæ Titulares 31
ex regula juris jam acquisiti, & quia regulariter etiam respectu Parochialium idem est habere domicilium, vel quod habere censeatur, & sufficit residentia habitualis, ut observat *Lap. dicta alleg. 62. num. 1. & domus Titulares gaudent iisdem privilegiis, ac Episcopales, de Luc. disc.70. num.2. de jurisd.*

De actibus autem particularibus modò non est quæstio. Nam si quoad nonnullos actus, ita voluit Summus Pontifex pro meliori regimine, & ad evitandam tantam jurisdictionum scissuram, & varietatem in una eademque Civitate, ut observat idem *de Luc. d.disc. 14. num. 17.* & ita practicatur, ut scripsit idem *Choellius notit. Card. cap. 55.* non benè infertur, quod exinde Ecclesiæ Titulares dici ampliùs non debeant veluti particulares Diœceses, & quod Cardinales non habeant jura Episcopalia, neque gaudeant illis privilegiis, 32
quibus utuntur Episcopi in suis Cathedralibus, cum ratione universalis Ecclesiæ, cujus sunt Senatores, & membra, adeòut excellant Dignitate Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis; Et posset responderi, quod etiam in Episcopis videmus diminutam illorum jurisdictionem ex privilegiis à Summis Pontificibus concessis regularibus Monasteriis, & similibus, & nihilominùs Episcopi gaudent cœteris omnibus honoribus, & prærogativis, & illorum Ecclesiæ Cathedrales conservant jus sepulturæ, 33
ut supra probatum fuit.

Nullius pariter relevantiæ est alterum Partis objectum, quod jus sepulturæ emanat ab administratione Sacramentorum, & solutione quartæ. Verùm quia Ecclesia Titularis, neque administrat, neque prætendit administrare Sacramenta, & exigere quartam, ita neque prætendere potest tumulationem cadaveris. Omisso enim, quod per Scribentes dicebatur, quod nempè Cardinalis, neque usus sit Parocho per totum tempus suæ permanentiæ hic in Urbe, cùm proprium Confessarium haberet, neque Sacramentum Extremæ Unctionis ipse petierit, cùm loqui minimè potuerit ex vehementi apopletico insultu,

quæ examinari possent, prout etiamsi accesserit ad Urbem animo permanendi, itaut dici deberet de Parochia, vel Viatore si quæstio esset inter duas Ecclesias Parochiales, vel quod probata Parochialitate jus Titularis cedere deberet, sed quando ex firmatis Ecclesia
34 Titularis habet potentius jus, idem habere debet etiam, non obstante administratione Sacramentorum, & solutione quartæ, aliàs hæc ratio generalissima destrueret quodcumque particulare jus supra firmatum, quia non suffragaret ampliùs neque electio, neque haberet sepulchrum suorum majorum, cum semper Sacramenta sint accipien-
35 da à proprio Parocho, & eidem debetur quarta, & ideò uti nimis probans nihil probat.

Et demùm non obstat Statutum Cleri Romani, in quo sub *cap.4. §. 6.* hæc ordinatio legitur: *Cadavera extra limites Parochiæ in qua obierunt, absque ejusdem Parochi licentia, in depositum non deponantur, Cardinalium Cadave-*
36 *ribus exceptis &c.* Nam talis ordinatio respicit solum depositum, non Sepulturam, sed idem Statutum potiùs retorquetur, nam in §. 21. statuit, quod familiares Cardinalium, Prælatorum, & Principum habentes domum, & familiam in aliena Parochia ad illam pertineant, nihil autem de Cadaveribus Cardinalium disposuit benè sciens, quod illi alibi sepeliri non poterant, quàm in Ecclesia Titulari, juxta praxim superiùs insinuatam.

Et ita Causa pluries proposita, & utraque Parte semper informante, & in postremis propositionibus suffragantibus omnibus DD. resolutum fuit, &c.

R. P. D. LANCETTA.

Pisana Cappellaniæ.

Veneris 5. Junii 1705.

ARGUMENTUM.

Litteræ Apostolicæ, quarum medio quis beneficium aliquod impetravit, an, & quando sint exequendæ? Obreptio satis dicitur resultare ex falsa narrativa. Pluralitas Beneficiorum non impedit consecutionem alterius Beneficii, sed illius retentionem.

SUMMARIUM.

1 *Litteræ Apostolicæ obreptitiæ, & subreptitiæ nullam merentur executionem.*

2 *Obreptio litterarum Apostolicarum clarè apparet ex falsa narrativa. Initium anni sumitur à die Incarnationis*, ibid. & n.5.

3 *Tempus ad præsentandum potest prorogari.*

4 *Prorogatum Patrono instituere debenti dicitur legitimum.*

6 *Litteræ Apostolicæ dicuntur subreptitiæ, si quid necessarium Pontifici non exponatur.*

7 *Non exposita Papæ in litteris Apostolicis valent impedire concessionem Gratiæ.*

8 *Impedimentum resultans ex pluralitate beneficiorum prohibet alterius beneficii retentionem.*

9 *Papa potest dispensare retentionem duorum beneficiorum sub eodem tecto.*

10 *Institutio petita à præsentato in actu præsentationis excludit quamcumque devolutionem. Præsentatus ex officio est instituendus*, ibid.

11 *Tempus ad petendam institutionem non est à jure præfinitum. Nec idem potest præfigi à capitulo*, ibid.

12 *Litteræ Apostolicæ plenissimè justificatæ, sunt exequendæ.*

DE-

DECISIO XIX.

VAcante Cappellania S. Laurentii Martyris in majori Ecclesia Pisarum, ad illam præsentatus fuit à Marchione Philippo Corsino uti unico Patrono Joannes Corsinus, qui provisionem Apostolicam in forma gratiosa desuper obtinuit, postmodùm verò Cosmus Venturellus eamdem Cappellaniam impetravit sub expressione, quod ad S. Sedem devoluta fuisset, ex quo Patronus intra præfinitum tempus non præsentaverat, & istius litteras Vicarius Generalis executioni demandandas esse per sententiam decrevit, à qua, cùm ad instantiam Joannis causa appellationis mihi commissa fuerit; discepandum dedi Dubium: *An intret arbitrium pro retardatione, sive potiùs litteræ Joannis sint exequendæ?* quod affirmativè in utraque sui parte resolutum fuit.

Litteræ namque impetratoriæ Venturelli, utpotè manifesto obreptionis, & subreptionis vitio laborantes nullam executionem merentur, ac pro illa-
1 rum retardatione intrat arbitrium, *Rota coram Pamphil. decis. 611. num. 7. & coram Cerr. decis. 249. num. 2. & coram san. mem. Alexan. VIII. decis. 115. num. 2. & in recent. decis. 543. num. 2. par. 18.*

Obreptio itaque satis clara resultare visa fuit ex falsa narrativa neglectæ præsentationis intra tempus Patronis laicis
2 præfixum, quia facta combinatione temporum contrarium apparuit, vacavit enim Cappellania die 19. Martii 1703. more Pisano, juxta quem, initium anni sumitur à die Incarnationis, & Patronus ad quem tunc spectabant duæ ex tribus vocibus dicti Jurispatronatus, præsentavit Joannem die 24. ejusdem mensis, & sic non solùm intra quadrimestre, sed intra paucos dies: Posteà verò impetrata prorogatione temporis ad alios menses acquisivit ex donatione sibi facta, tertiam vocem, & devenit ad iteratam præsentationem ejusdem Joannis sub die 4. Septembr. anni 1704. ab Incarnatione, & per consequens intra sex menses, quibus durabat facultas præ- 3
sentandi, attenta prorogatione ad alios duos menses, ut suprà reportata; Quamobrem undique constat primam præsentationem factam fuisse intra quadrimestre; secundam verò in tempore prorogato sex mensium, quod semper dicitur legitimum, quoties Patrono instituere debenti est prorogatum, *Paris. de resignat. benef. lib. 7. quæst. 29. in fin. Vivian. de Jurepatronatus, par. 2. lib.* 4
3. cap. 7. num. 10. & seqq. & in Cracovien. Canonicatus 13. Junii 1701. §. Nihilominus, coram R. P. D. meo Ansaldo.

Et ex hac animadversione deregitur æquivocum, quo deducebatur lapsus temporis, cum à mense Martii 1703. usque ad mensem Septembris 1704. videatur intercedere tempus unius anni 5
cum dimidio, hoc enim procederet si initium anni desumeretur à die Nativitatis, ut practicatur hìc Romæ, secus verò si desumatur à die Incarnationis, ut in Civitate Pisarum; nam juxta hanc suppositionem non est lapsus terminus sex mensium, ut supra ostensum fuit, quodque hujusmodi stylus attendi debeat in calculatione temporis, est de per se clarum, & respondit *Rota in antiquis, decis. 17. de Judiciis.*

Præter obreptionem sunt etiam præfatæ litteræ à Venturello reportatæ vi-
tio subreptionis obnoxiæ, quoniam 6
Summo Pontifici expositum non fuit, quo ad Cappellaniam controversam ex lege fundationis præsentandi semper erant proximiores fundatori, & de ejus certo genere, quod de Joanne Corsino benè verificandum remanet, non verò de Venturello extraneo; cum autem hæc recensita circumstantia potuisset gratiam impedire, vel saltem illius con-
cessionem reddere difficiliorem, ine- 7
vitabilis est obreptio, ut in his terminis firmavit *Rota in Barchinonen. beneficii 14. Aprilis 1698. paragr. hinc, coram R. P. D. meo Ansaldo, & generaliter in dict. Cracovien. Canonicatus 13. Junii 1701. §. opponebat, coram eodem.*

Non obstat prætensa incapacitas Joan-

nis à Marchione præsentati, attento quod ipse tunc temporis duo alia beneficia simplicia possideret; Quoniam ultrà quod impedimentum resultans ex pluralitate beneficiorum solùm obicem facit retentioni, non assecutioni, *Card.*
8 *de Luc. de benefic. disc.58. num. 5. & 6. Garz. de benefic. par.11. cap.6. num. 65. & 486. Rot. coram Cavaler. decis. 456. num. 6.* Difficultas pœnitus cessavit ex facto, cum in litteris suæ provisionis, quas pro præsentato Summo Pontifici reportavit, fuerit etiam dispensatus ad retinendum duo beneficia sub eodem
9 tecto, & successivè aliam gratiam perindè valere obtinuerit ad effectum retinendi aliud in diversa Ecclesia situm, ex quibus omnibus exclusa remanet quæcumque prætensa vacatio, seu devolutio, *Rebuff. tit. de rescript. te jam, & perinde valere, num.2. & seqq. Garz. de Benefic. cap. 5. num. 128. lib. 11. Rota in recent. decis. 201. num. 2. parte 19.*

Multoque minus adduci meretur altera devolutio, ex quo, transactis sex mensibus post præsentationem Joannes institutionem à Capitulo Pisano reportaverit; nedum quia in ipso præsentationis actu petita fuit, quod satis est ad excludendam quamcumque devolutio-
10 nem, cum ex officio præsentatus, sit instituendus, *Lamber. de Jurepatron. lib. 2. par. 3. quæst. 2. art. 12.* Verùm etiam quia cùm nullum adsit præfinitum tempus à jure ad petendam, & consequendam institutionem, nec istud à Capitulo præfigi poterat, ideoque ea
11 non requisita, non intrat casus devolutionis, *Vivian. de Jurepatronatus par. 2. lib. 12. cap. 4. num. 7. & seqq. Lotter. de re benefic. lib. 2. part. 13. num. 59. Lambert. de Jurepatronatus, lib. 2. par. 2. art. 9. part. 5. principalis, num. 14. Rota coram Penia, decis. 737. num. 4.*

Ex quibus omnibus, sicut intrat arbitrium pro retardatione litterarum Venturelli, ita è contra respondendo ad alteram dubii partem veniunt exequendæ litteræ Joannis, utpotè plenissimè justificæ
12 quoad vacationem, valorem, pertinentiam Jurispatronatus, & præsentationem ex confessione Venturelli, & ex legitimis documentis, & dispensationibus ab eo exhibitis ad *Text. in cap. si Capitulo, de Præben. in 6. Rota, decis. 422. num. 2. & decis.8. par.18. recent. & in Cracovien.Cantoriæ die 11. Martii 1701. in principio, coram R. P. D. meo Caprara.*

Et ita Joanne tantùm informante, &c.

R. P. D. LANCETTA.

Pisana Cappellaniæ.

Veneris 15. Januarii 1706.

ARGUMENTUM.

Præsens decisio est confirmatoria alterius sub die 5. Junii anni præteriti coram eodem emanatæ, & Argumentum ex Summario desumitur.

SUMMARIUM.

1 *Jus nominandi, & præsentandi ad quævis Beneficia acquiri potest ex donatione.*

2 *Incapacitas ex pluralitate Beneficiorum resultans non impedit assecutionem alterius Beneficii, sed eorumdem retentionem cum isto post lapsum duorum mensium, &* num.3.

4 *Obtenta à Papa dispensatione super Beneficiorum pluralitate, remanet quodcumque sublatum impedimentum illa retinendi.*

5 *Verba in Papæ dispensatione apposita, & Delegato directa* authoritate nostra conferas, & assignes *important illam in forma gratiosa, & à sui principio dicitur perfectissima.*

6 *Verificatio gratiæ obtenta, cum sit patefactio præteriti jam existentis, habetur pro pura, & perfecta,*

fecta, & retrotrahitur ad sui principium.

7 *Clausula* dummodo tempore datæ *importat non solùm gratiam perfectam, sed excludit etiam jus ex aliis gratiis concedendis quærendum.*

8 *Gratia in data posterior præferenda non venit gratiæ anteriori.*

9 *Litteræ dispensationis obtentæ sub falso supposito, dicuntur obreptitiæ.*

10 *Gratia cum clausula* Perinde valere *operatur idem, ac si omnia in primis litteris fuissent expressa.*

11 *Clausula* Perinde valere *tollere non potest jus priùs quæsitum alteri.*

12 *Litteræ Apostolicæ ex alio capite reportatæ nequeunt impedire effectum gratiæ revalidatoriæ alicujus.*

13 *Jus ex gratia obreptitia proveniens cum sit invalidum, non censetur præservatum in tertii præjudicium.*

14 *Per subreptionis vitium, vel gratia denegatur, vel difficiliùs conceditur.*

DECISIO XX.

REvocatis ad trutinam fundamentis decisionis editæ coram me sub die 5. Junii anni præteriti Domini agnita insubsistentia exceptionum, quæ pro obtinenda nova audientia fuerant per Venturellum excitatæ, non dubitarunt, etiam si in hac propositione ille non informaverit, in decisis persistere.

Constitit enim quod jus nominandi, & præsentandi ad hanc Cappellaniam, sicuti etiam ad cætera beneficia, de quibus in Testamento Antonii Perini fuit
1 translatum, mediante duplici donatione facta per illos de Corsinis de Cascina in Marchionem Philippum Corsinum, ejusque hæredes, & successores, itaut posita pertinentia Jurispatronatus, clarum remanet vitium obreptionis litterarum, quas à S. Sede reportaverat Venturellus cum supposito, quod Patroni laici intra terminum à jure præfixum non præsentaverant Joannem; id enim ex combinatione temporum facta in præterita decisione sublatum remanet, absque eo quod replicari posset narrativam conceptam fuisse cum illa circumstantia, quod nimirum nulla facta fuerit præsentatio, quæ suum sortiri posset effectum; Ideoque benè verificari possit ratione incapacitatis Joannis, quia possidebat alia duo Beneficia de tempore præsentationis; Quoniam objectum cessat, dum incapacitas resultans ex
pluralitate Beneficiorum, non impedit 2
assecutionem alterius Beneficii, sed eorumdem retentionem dumtaxat, ut probant authoritates præteritæ decisionis, §. *Non obstat, Ros. de execut. lit. Apost. c. 4. num. 65. Rot. in Cracovien. Canonicatus* 13. *Junii* 1701. §. *Certè, coram R. P. D. meo Ansaldo*, & retentio illorum ul-
trà lapsum duorum mensium non facit 3
vacare Beneficium ultimo loco acquisitum, sed alia antecedenter obtenta ad *Text. in cap. commissa de elect. in 6. Card. de Luca de Benefic. decis.* 155. *numer.* 20. *Rota coram Seraph. dec.* 773. *numer.* 2. & *cor. Caval. dec.* 450. *n.* 6. & *in recent. dec.* 174. *num.* 18. *part.* 5. & in omnem casum satis esset, quod Joannes à Sanctissimo
reportavit dispensationem ad effectum 4
obtinendi controversum Beneficium, aliaque retinendi, per quam sublatum remansit quodcumque impedimentum, ut præter adductos *in alia decisione d.* §. *Non obstat. Corr. in praxi dispens. lib.* 3. *cap.* 1. *n.* 16. *Rota cor. Bich. dec.* 360. *n.* 18. & *in rec. dec.* 43. *n.* 4. *p.* 16.

Quæ dispensatio cùm concepta legatur illis verbis præceptivis: *Mandamus, quatenus verificatio priùs coram te d. Juri-*
spatronatus, &c. eidem Joanni authori- 5
tate nostra conferas, & assignes: dicitur in forma gratiosa, & à sui principio perfectissima, *Car. de Luc. de benefic. disc.* 35. *num.* 13. *Capou. discept.* 46. *num.* 25. *Rota in Melphiten. Cappellaniæ* 17. *Junii* 1692. §. *Gratian. autem, coram R. P. D. meo Muto, &* 7. *Junii* 1700. §. *In subjecta, coram me.* Adeout licèt verificatio coram Delegato non fuerit ab initio
facta, sed subsequenter, tamen re- 6
trotrahitur usque ad principium gratiæ obtentæ, quia cùm dicatur simplex pa-

tefa-

refactio præteriti jam existentis, habetur quoad omnes Juris effectus pro pura perfecta, & irrevocabili, *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 51. n. 41. & seqq. Rota in Barchinonen. Beneficii 2. Decembris 1701. §. Nullius denique, circa fin. coram R. P. D. meo Caprara.*

Maximè quia ibidem adjecta fuit etiam clausula: *dummodò tempore datæ*
7 *præsentium, non sit in ea alicui specialiter jus quæsitum:* per quam ostenditur Summum Pontificem nedum habuisse gratiam, tamquam perfectam, tempore datæ, sed etiam per præservationem Juris quæsiti ante datam ejusdem intellexisse excludere jus ex aliis gratiis, in posterum concedendis quærendum, ut est illud Venturelli proveniens ex gratia posteà explicata; Ideoque nullatenus præferenda venit, utpotè in data posterior *ad Text. in cap. cum cui, de præben. in 6. Rota, cor. bon. mem. Emerix, dec. 1133. n. 1.*

Non obstat exceptio, quod dictæ litteræ secum ferentes dictam gratiam dispensationis sint obreptitiæ, utpotè ob-
8 tentæ sub falso supposito præsentationis per Joannem reportatæ à majori parte Patronorum, quando de tempore impetrationis gratiæ solam medietatem vocum habebat: Ex facto etenim compertum fuit, quod Joannes duplicem, & in diversis temporibus à Marchione Corsino præsentationem reportavit; Iste enim prima vice præsentavit, utendo jure trium ex quatuor Patronis, à quibus
9 cessionem Juris nominandi reportaverat, ut in ejus *Summ. n. 1.* & secundo loco pro alia vice, cujus cessionem acquisivit ex post, ut in *dicto Summ. n. 2.* Undè dum prima præsentatio facta fuit ante impetratam gratiam à Joanne, manifestè sequitur, verificatam fuisse narrativam præsentationis à majori parte Patronorum, ut firmavit præterita decisio, §. *Ex quibus.*

10 Maximè quia ab eodem obtenta fuit alia gratia: *Perinde valere*, quæ operatur idem, ac si omnia in primis litteris fuissent expressa, & sic cessat quælibet difficultas, *Ros. de execut. litter. Apost. par. 1. cap. 6. num. 343. & seqq. Rota in recent. dec. 276. nu. 12. p. 19. & in Leodien. Canonicatus 4. Julii 1698. §. Siquidem, coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Minimè refragante, quod Venturellus suam gratiam reportaverit, ante-
quam obtinerentur dictæ litteræ; *Perin-* 11
de valere, ideoque per eas tolli non potuerit Jus prius dicto Venturello quæsitum, præsertim quia in gratia revalidatoria additum fuit, quod *A data præsentium tantùm valeant;* Quoniam cum Venturellus suam gratiam non obtinuerit ex præciso capite, quod Joannes de alio beneficio mentionem non fecerit,
inde sequitur quod litteræ ex alio capi- 12
te reportatæ impedire nequeant effectum gratiæ revalidatoriæ Joannis, *Amayden. de styl. Dat. lib. 1. cap. 14. nu. 9. Ros. exec. litter. Apostol. part. 1. cap. 5. n. 334. Rota in Aurien. Cantoriæ 8. Junii 1696. cor. R. P. D. meo de la Tremoille confirmata 10. Decembris ejusdem anni, cor. Reverendissimo Conchien. utrobique, §. fin.* Fortiùs quia dum gratia Venturelli manifesto obreptionis vitio laborat, omne Jus ab illa proveniens, remanet inva- 13
lidum, ac proindè in præservatione facta in litteris secundæ gratiæ Joannis, illud non censetur præservatum, *Gomez. in regul. Cancell. de jur. quæs. non tollen. q. 1. n. 13. cor. Bich. dec. 289. n. 41. & seq. & in rec. dec. 606. n. 6. p. 19.*

Ultra obreptionis vitium subreptione quoque laborant dictæ litteræ Venturelli, cùm non expresserit ad controversam
Cappellaniam ex lege fundationis con- 14
tenta in Testamento Fundatoris modo in actis producto, quod semper præsentari debeant proximiores de Familia, qualis nullo modo dici potest Venturellus, quæ circumstantia si fuisset expressa, vel Summus Pontifex gratiam denegasset, vel difficiliùs concessisset, ut firmatum fuit *in alia decisione, coram me.*

Et ita Joanne tantùm informante, Venturello autem licèt pluries lacessito non comparente, &c.

R. P. D.

R. P. D. SCOTTO.

Tuden. Cappellæ.

Veneris 23. Junii 1705.

ARGUMENTUM.

In hac decisione, quæ est confirmatoria alterius, coram R. P. D. Caffarello emanatæ sub die 25. Aprilis 1704. statuitur nullum jus competere Parocho ad impediendam celebrationem Missæ in Cappella intra ejus Parochiæ limites erecta, concurrentibus tamen requisitis, de quibus in decisione. Cætera patent ex Summario.

SUMMARIUM.

1 *Cappella probata, quod fuerit authoritate Ordinarii erecta, Benedicta, ac dotata, potest in ea Missæ sacrificium celebrari.*

2 Text. in Can. nullus, & Canon. nemo, de consecrat. dist. 1. *Declarantur.*

3 *Cappellæ Parvæ, seu Oratoria, satis est, quod Divino Cultui sint dicata, & Episcopi authoritate benedicta ad differentiam Ecclesiæ formalem consecrationem requirentis.*

4 *Consensus tacitus operatur idem ac expressus.*

5 *Consensus obtentus censetur, prout erat de jure obtinendus ad validitatem actus.*

6 *Licentia per Episcopum ad benedicendum concessa præsefert licentiam, seu ratificationem ædificat.*

7 *Consensus Episcopi non est necessarius, quod constructionem Ecclesiæ præcedat, sed satis est, ut subsequatur.*

8 *Consensus semel validè præstitus, re infecta, non fit amplius revocabilis.*

9 *Fundatoris obligatio, si proveniat à mera liberalitate, contra eumdem non est ita rigidè insistendum, si Cappella non habeat Oratorii requisita, quæ aliàs in rigore juris deberet habere.*

10 *Cappellæ ea dos sufficit, quæ pro ejusdem manutentione necessaria est.*

11 *Cappella si non habeat dotem requisitam, quis supplere teneatur.*

12 *Parochus videns Oratorium construi, & non contradicens consensum ejus erectioni præstitisse censetur.*

13 *Consensus injustè denegatus, potest per Judicem suppleri.*

14 *Intellectus Sac. Tridentinæ Synodi* in sess. 22. de observ. & evitand. in celebrat. Missæ.

DECISIO XXI.

IN gradu appellationis à diversis sententiis de partibus non benè inter se conformibus pronunciavit R. P. D. meus Caffarellus per sententiam latam, prævia decisione emanata sub die 25. Aprilis elapsi anni, liciram esse celebrationem Missarum in Cappella sub invocatione B. Mariæ de Monte Carmelo à Michaele, & Elisabetha conjugibus proprio æræ constructa, & propterea nullum jus competere Parocho, intra cujus Parochiæ limites eadem Capella erecta fuit pro impedienda dicta celebratione, salvis tamen juribus Parochialibus. Cumque in gradu ulterioris appellationis per Signaturam Justitiæ Mihi delegatam dubitaverim de viribus prælaudatæ Sententiæ Rotalis, DD. hodie audito etiam Promotore Fiscali Curiæ Episcopalis adhærente instantiæ dicti Parochi, pro illius confirmatione respondere non dubitarunt.

Basis resolutionis iterùm stetit in eo, quod cùm hujusmodi Cappella fuerit authoritate Ordinarii erecta, & ex speciali ejusdem delegatione à P. Matthæo Perez benedicta, ac demùm sufficienter dotata, consequens erat, quod in ea posset incruentum Missæ Sacrificium celebrari *cap. hic ergo, & cap. Missarum* 1

de con-

de consecr. distinct. 2. cum aliis cumulatis per *Pignatell. tom.* 1. *consult.* 92. *num.* 18. & 19. Non attento quod in erectione dictæ Cappellæ non fuerint servata solemnia præscripta *in can. nullus, & can. nemo, de consec. dist.* 1. Quia requisita per dictos Canones spectant ad formalitatem consecrationis Ecclesiæ, quæ non
2 est necessaria pro celebratione Missæ, præsertim in hisce parvis Cappellis, & Oratoriis, quæ satis est quod sint Divino Cultui dicata, & Episcopi authoritate consuetis Ecclesiæ precibus, &
3 per solam Aquæ Sacræ aspersionem benedicta, ut tradunt *Azor. instit. moral. lib.* 10. *cap.* 26. §. 14. *Barbos. de Jur. Eccles. Univ. lib.* 2. *cap.* 2. *numer.* 28. *Pasqualig. de Sacrific. Missæ qu.* 511. *num.* 1. *Pax. Jord. Lucubrat.* 1. *lib.* 4. *tit.* 1. *sub n.* 115.

Quibus positis nequaquam relevare visa sunt tria objecta, quæ per Defensores Parochi proponebantur. Primo nempè quod non constet de dicta licentia Ordinarii. Secundo, quod dos assignata Cappellæ non sit libera, & tertio, quod esset necessarius etiam consensus Parochi in cujus præjudicium non potuerit erigi controversa Cappella. Nam quoad licentiam Ordinarii DD. animadvertebant, quod constructa jam Cappella, priùs Fundator supplicavit Reverendissimo Episcopo pro facultate illam benedicendi, & in precibus porrectis exposuit ibi: *Come havendo fabricato con licenza di V. S. Illustriss. una Eremita della Madonna del Carmine.* Quapropter dum Episcopus approbando exposita, gratiosè petitam facultatem benedicendi P. Matthæo Perez in calce precum delegavit; non videbatur posse dubitari de constructione, & ere-
4 ctione facta de ejusdem consensu, qui sufficit etiam tacitus, *Azor. instit. mor. part.* 2. *lib.* 9. *cap.* 3. *quæst.* 6. *Barbos. de offic. & potest. Episc. part.* 2. *alleg.* 26. *numer.* 2. *Pasqualig. de Sacrif. novæ legis, quæst.* 441. *numer.* 2. *Pax Jordan. lucubrat. tom.* 1. *lib.* 5. *tit.* 8. *numer.* 52.

Neque obstat, quod ex Constitutionibus Synodalibus licentia in scriptis requiratur; Tum quia consensus in dictis precibus enunciatis, & ab Episcopo tunc admissis præsumitur obtentus; prout erat de jure obtinendus ad validitatem actus, & sic ad formam dictæ 5
Constitutionis Synodalis, *Rota dec.* 883. *numer.* 10. & *decis.* 1158. *num.* 6. *cor. Emerix jun.* tum etiam quia licentia in scriptis concessa ad benedicendum præsefert tamquam necessarium antecedens licentiam in scriptis, seu ratificationem 6
ædificationis jam factæ, quod sufficit, ut plenè dicatur satisfactum formæ præscriptæ à Constitutione prædicta, cum Ordinarii consensus, seu licentia non sit necesse, quod constructionem Ecclesiæ præcedat; sed satis superque, sit, quod subsequatur, etiam illa perfecta, ut probat *Azor. Instit. Moral. par.* 7
2. *lib.* 9. *cap.* 3. *q.* 5. *Barbos. de offic. & potest. Episcopi, par.* 2. *allegat.* 26. *numer.* 2. & *de Jur. Eccles. univ. lib.* 2. *capit.* 2. *numer.* 5. *Pax Jordan. lucubr. d. libr.* 5. *tit.* 8. *numer.* 51. *Amostaz. de caus. piis, lib.* 5. *de Eccles. ædific. cap.* 2. *numer.* 2.

Non relevante, quod dicta delegatio ad benedicendam Ecclesiam fuerit postmodum per Episcopum revocata: Nam cùm ante revocationem Delegatus jam devenisset ad benedictionem Oratorii: revocatio facta, re amplius non integra, non poterat obstare, cùm consensus semel validè præstitus, re infecta, non sit ampliùs revocabilis, 8
Grat. disc. forens. cap. 191. *n.* 9. *Cardin. de Luc. de Canon. & Capit. disc.* 1. *numer.* 9.

Quo verò ad dotem Cappellæ DD. de illa satis constare censuerunt ex Instrumento assignationis plurium bonorum per dd. Conjuges factæ; Quamvis enim objiceretur, quod dd. bona essent emphyteutica, & devolutioni subjecta, itaut propterea dos non possit dici perpetua, tamen ex lectura Instrumenti Dominis apparuit non omnia esse dicto oneri affecta, sed plurima ex eis enunciari absque dicta qualitate emphyteutica, & de jure libera præsumi; Unde cum agatur de simplici Oratorio, seu Cappella, non erat ita rigidè insistendum contra fundatorem, cujus obligatio provenit à liberalitate, ut inquit *Abb. in cap.*

8. *nu.*

8. *numer.* 4. *de Consecr. Eccles. vel Altar.* Et sufficit quod dos in ea quantitate subsistat, quæ possit sufficere pro manu-
10 tentione ejusdem Oratorii, & sacrorum suppellectilium, *Abb. d. cap.* 8. *numer.* 4. *Vivian. de Jurepatronatus lib.* 2. *cap.* 4. *nu.* 35. *&* 39. *Panimol. decis.* 9. *adnot.* 2. *nu.* 2. *&* 3. *Pax. Jordan. lucubr. tom.* 1. *lib.* 5. *tit.* 8. *n.* 22.

Et in omnem casum ponderabant PP. quod quatenus Dos non subsistat in quantitate sufficienti, potuerit Reverendissimus Dominus Episcopus, cujus satis nota est vigilantia in respicientibus Divinum Cultum, & Beneficium proprii Gregis, cogere fundatores in vi-
11 sitatione, ad illam in congrua quantitate assignandam, ut tradunt *Abbas in cap. cum sicut, numer.* 3. *de consec. Eccles. vel Altar. Vivian. de Jurepatronatus part.* 2. *lib.* 2 *capit.* 4. *numer.* 26. *& seqq. Panimoll. dicta decis.* 9. *adnotat.* 2. *num.* 6.

Respectu demum consensus Parochi, cùm ille eatenus requiratur, ne scilicet præjudicium inferatur juribus Parochialibus, & hujusmodi jura expressè sarta tecta serventur in sententia Rotali, & omnibus aliis per eamdem confirmatis, vel sufficienter intervenisse dicitur, cùm viderit Oratorium construi, & non con-
12 tradixerit, immò potius annuerit, ut deponunt Testes, & in fortioribus terminis tradunt *Barbos. de offic. & Potest. Episcopi part.* 2. *alleg.* 26. *num.* 2. *Pasqualig. de Sacrif. novæ legis quæst.* 441. *nu.* 4. *Amostaz. de Causis Piis lib.* 5. *cap.* 2. *nu.* 27. *in fin.* vel in omnem casum cùm injustè denegetur, potest per Ordinarium, vel per sententiam Judicis suppleri, ut
13 concordantibus allegatis, latè firmatum fuit *in Romana Oratorii* 13. *Januarii* 1698. §. *Reliqui, &* 26. *Junii* 1699. §. *Hoc autem cum duobus seqq. coram R. P. D. meo Priolo.*

Hinc denique nullatenus applicabilis visa fuit dispositio Sacræ Æcumenicæ Synod. Tridentinæ allegata per Informantes pro Parocho *in sess.* 22. *de observ. & evitand. in celebrat. Missæ*; Super necessaria visitatione, & designatione
14 Ordinarii: Quia cùm hìc agatur de Oratorio publico, non applicatur dispositio prædicta, quæ tantùm procedit quoad Oratoria in particularium domibus existentia, ut relatis pluribus resolutionibus Sacr. Congregation. firmat *Barbos. ad idem Conc. loc. cit. nu.* 21. *&* 22.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. MOLINES.

Romana Funeralium.

Lunæ 15. *Junii* 1699.

ARGUMENTUM.

Funerale non factum, & taxandum ex consuetudine totum debetur Parocho.

SUMMARIUM.

1 *In Urbe viget consuetudo taxandi Funerale à Testatore nullo modo præordinatum, & ab hæredibus non factum.*

2 *Consuetudo in materia funeris multum operatur.*

3 *Ritus ab Ecclesia ordinati in sepeliendis mortuis, quid denotent, ostenditur.*

4 *Ultima defunctorum voluntas in ea parte, in qua præscribitur eorum corpus humari sine honorificentia, non est exequutioni demandanda etiamsi sit contraria consuetudo,* n. 5.

6 *Parochi non possunt omittere in exequiis mortuorum ritus à rituali Romano præscriptos.*

7 *Hæredes tenentur consueto Ritu cadavera deferre, & exponere.*

8 *Ritus in Funeralibus frustra essent ab Ecclesia instituti, si non observarentur.*

9 *Episcopus potest taxare aliquam potentem summam applicandam*

pro

pro anima defuncti ab intestato, quando nihil disposuerit circa funeris impensam, maximè si adsit consuetudo, & n. 10.

11 *Pro Ecclesiastica sepultura nihil recipi debet, nec pro officio, quod impenditur in humandis corporibus*, n. 12.

13 *Oblatio spontanea pro funeribus potest recipi, imò laudabilis est consuetudo, aliquid offerendi pro sepultura, & exequiis*, n. 14. 15., *& Populus officio Judicis potest adstringi ad servandam hanc consuetudinem*, n. 16.

17 Cap. cùm in Ecclesia de Symon. *quod non afficiatur ad tollendam dictam consuetudinem, ostenditur.*

18 *Consuetudo introducta ex libera fidelium voluntate aliquid pro sepultura exigendi, laudabilis est.*

19 *Funerale non factum, totum debetur Parocho.*

20 *De jure antiquo soli Parochi habebunt jus sepeliendi*, & numer. 21.

22 *Ecclesiæ Regularium habentes jus sepeliendi ex privilegio*, numer. 23.

24 *Authoritates tenentes Regularibus permissam esse potestatem sepeliendi ex juris communis dispositione refelluntur*, n. 25.

26 *Privilegia à regularibus obtenta sepeliendi in suis Ecclesiis fidelium cadavera, sunt intelligenda sine præjudicio jurium Parochialium.*

27 *Semoto privilegio regularibus concesso, jus sepeliendi competit privativè Parochis.*

28 *Emolumenta Funeralia computantur inter jura Parochialia*, & n. 29.

30 *Habens pro se juris regulam, dicitur habere intentionem plusquam semiplenè fundatam.*

31 *Allegans aliquod privilegium, debet illud probare.*

32 *Ecclesia non Parochialis sepeliens cadavera mortuorum, tenetur præstare Parocho portionem Canonicam*, n. 35.

33 *Portio Canonica est tertia, vel quarta pars funeris, vel aliorum legatorum intuitu sepulturæ relictorum, nisi alia consuetudo vigeat*, n. 34.

36 *Privilegia concedentia Ecclesiis regularium sepelientibus funerum emolumenta, deducta quarta Canonica, non intenduntur ad Funeralia non facta, & ex consuetudine taxanda.*

37 *Privilegia ex identitate rationis non sunt extendenda de casu ad casum.*

38 *Clementina dudum in iis, quæ adversantur juri communi, est strictè intelligenda*, n. 39.

40 *Funerale à Testatore relictum, vel ab hæredibus factum, differt à Funerali non facto, & ex consuetudine taxando*, n. 44.

41 *Dispositio defunctorum omninò est servanda.*

42 *Ex omnibus emolumentis, & oblationibus Ecclesiæ sepelienti factis, detrahenda est quarta favore Parochi*, & n. 43.

45 *Emolumentum labore funeris præstandum, ipso non facto, nullatenus debetur.*

46 *Jus sepeliendi, in quo differat à jure funerandi, ostenditur.*

47 *Quarta Canonica debetur Parocho etiam contra voluntatem defuncti*, & n. 48.

49 *Ecclesia sepeliens præscindendo à funere relicto, vel in ea facto, nullum jus prætendere potest pro taxatione non facti.*

50 *Consuetudo ex actibus contrariis interrupta, non est attendenda.*

51 *Ecclesia Lateranensis est caput omnium Ecclesiarum Urbis, & Orbis.*

52 *Vicarius perpetuus Ecclesiæ Lateranen. habet suam Curam distinctam & separatam.*

DE-

DECISIO XXII.

1 ANtiquissima viget in Urbe consuetudo taxandi Funerale à defunctis nullo modo præordinatum, aut ab eorum Hæredibus non factum juxta singulorum Dignitatem, gradum, & facultates; quod semper integrum exegit Parochus, quando corpora mortuorum tumulata fuerunt in propria Ecclesia Parochiali; eis tamen in alia sepultis controversum extitit, an etiam totum ad illum spectaret, seu contentus esse deberet sua Quarta Canonica, remanente residuo pro Ecclesia sepeliente, eo modo, quo fit, quando in ipsa verè, & realiter factum esset. Anno tamen 1690. delata hujusmodi controversia ad hoc Sacrum Tribunal occasione non facti, & taxati Funeris R. P. D. Rotæ, prodiit coram R. P. D. meo Caprara Decisio totum, & integrum competere Parocho; cui resolutioni Patres Sancti Augustini succumbentes, acquieverunt, litique solemniter renunciarunt.

Verùm hac re judicata non obstante, ob non factum Funus claræ mem. Principis Don Flavii Ursini, renovata fuit similis contentio inter Parochum Sacrosanctæ Basilicæ Lateranensis, ubi in sepulchro præclaræ hujus Familiæ illius cadaver humatum est, & Parochum Ecclesiæ Sancti Eustachii, in cujus septis idem Princeps naturæ debitum reddidit, super pertinentia dicti Funeris à Camerario Cleri Romani taxati, utque semel hujusmodi disputationes frequenter contingibiles amputarentur, placuit Sanctissimo Domino Nostro fœliciter regnanti præsentem Causam definiendam remittere ad Sacram Congregationem Concilii, exquisito Voto nostri Auditoris, cœteris Urbis Parocho pro omni eorum jure, & interesse vocatis, & auditis. Quamobrem cum ad hujus Rescripti normam hodie dubitaverim: *An Funerale non factum deberetur integrum Ecclesiæ Parochiali, quando defunctus fuit sepultus in alia Ecclesia*, Domini, diviso Dubio in duas partes an scilicèt Funerale non factum debeatur, justèque exigi valeat; Et quatenus affirmativè an tantùm à Parocho; ita- 2
ut ipsi totum, & integrum sit adjudicandum. Re maturè, & funditus examinata responsum dederunt *Funerale non factum deberi, & quidem totum, & integrum Parocho.*

Prima pars resolutionis solidum visa fuit recipere præsidium, non solùm ex efficacia consuetudinis numquam in dubium revocatæ, quæ in hac, de qua agitur, materia multùm operatur, argumento, *cap. Certificari, de sepult. Innoc. in cap. Dilectus, num.* 4. *de Cappell. Monach. & in cap. Ad audientiam*, ubi etiam *Ancharan. n.* 9. *vers. Quartò quæro, de Eccles. ædific. Rot. dec.* 373. *nu.* 2. *part.* 1. *recent.*

Sed etiam, & principaliter quia Ecclesia Catholica obliteratis, & proscriptis innumeris superstitiosis, & deridendis Ethnicorum Funerum ritibus, nec non ambitiosis, & superfluis expensis, quæ in hanc causam effundebantur, sequentia exempla Veteris, & Novi Testamenti, instructaque Beatorum Apostolorum Sanctorumque Patrum regulis pios ac religiosos constabilivit Ritus in sepeliendis corporibus mortuorum servandos, instituendo scilicet, ut eorum Funus prosequeretur cum piis precibus, 3
Psalmis, & Missis, associatione Clericorum, candelis, cereis ardentibus, aliaque hujusce generis pompa, & celebritate; Idque tam in suffragium animarum, solatiumque vivorum, quàm ad significandum animas a corpore separatas vivere, & immortalitatis dono gaudere, defunctos obiisse in Fide, resurrectionem, ac fruitionem æternæ gloriæ expectare, ut ex Divo Augustino in libro de agenda cura pro mortuis, Hieronymo, Ambrosio, & aliis probant *cap. non æstimandum* 19. *cap. Animæ* 22. *cap. Tempus* 23. *cap. Quia* 24. *& cap. Qui Divina* 28. *casu* 13. *quæst.* 2. & explicant latè *Card. Bellarm. tom.* 1. *controvers. lib.* 2. *de funer. cap.* 9. *&* 10. *Gulielm. Benedictus in c. Raynutius, verb. Mortuo itaque Testatore, il* 1. *nu.* 54. *de testam. Durand. de ritibus Ecclesiæ Catholicæ, lib.* 1. *cap.* 23. *à n.* 10. *ad* 16. *Cassan. in Catalog. glor. mund. par.* 2. *considerat.*

derat. 5. *Julius Lavor. elucubrat. variar. tit.* 2. *cap.* 3. *à numer.* 32. *ad numer.* 17. *& cap.* 14. *per totum*, *Beyerlink in theatro vitæ humanæ*, *vers. Sepultura Ecclesiastica cum sequentibus*, *Francesf. de Ecc. Cathedral. cap.* 16. *numer.* 117. *ad numer.* 156. *Passerin. de offic. & stat. homin. tom.* 2. *quæst.* 587. *artic.* 4. *num.* 24. *&* 35. *Lar. de anniversf. lib.* 1. *capit.* 1. *d. num.* 52. *ad* 58. *Amostaz. de caus. piis*, *lib.* 6. *cap.* 1. *à numer.* 1. *ad n.* 27.

Invaluitque adeò in toto Orbe Catholico hujusmodi vetus Ecclesiæ institutum, ut receptissimum sit inter nostri Juris Interpretes, quod mandari non debeat executioni ultima defunctorum voluntas in ea parte, in qua præscriberent eorum corpus humari sine ulla honorificentia ab Ecclesia instituta, ut
4 probant *Valenz. tom.* 3. *distinct.* 3. *qu.* 2. *Bannez.* 2. 2. *quæstion.* 32. *art.* 3. *Lavor. var. elucubr. tit.* 2. *cap.* 16. *num.* 18. *Ventrigl. in prax. rer. notab. for. Eccl. annot.* 52. §. *unic. numer.* 16. *Francesf. de Eccles. Cathedral. capit.* 17. *numer.* 153. *Amostaz. de causis piis*, *libr.* 6. *cap.* 5.
5 *numer.* 13. *Passerin. dict. art.* 4. *num.* 36. *in fine*. Non obstante qualibet contraria consuetudine, quia hanc tamquam irrationabilem, omnique honestati repugnantem eliminandam, & extirpandam esse, ex *cap. final. de consuetud.* aliisque probat *Pignatell. cons.* 229. *num.* 17. *tom.* 4.

6 Hancque ob causam Ritualem Romanum à san. mem. Paulo V. approbatum ad compescendam hæredum impietatem negligentium prosequi solemni more funus Defunctorum, districtè in Rubrica de exequiis monet Parochos, ne hujusmodi Ritus omittantur, sinantque in desuetudinem abire ibi: *Sacras cæremonias, ac Ritus; quibus ex antiquissima traditione, & Summorum Pontificum Institutis Sancta Mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequiis uti solet, tanquam vera Religionis mysteria, Christianæque pietatis signa, & fidelium mortuorum saluberrima suffragia Parochi summo studio servare debent atque usu retinere*, & parum infra ibi, *Cum autem antiquissimi Ritus Ecclesiastici sint Cereos accensos in exequiis, ac funeribus deferre, caveant Parochi, ne hujusmodi Ritus omittatur, ac ne quid indignè in eo committatur*, & Divus Carolus Borromæus inter Constitutiones Concilii Provincialis præcepit etiam, sunt ejus verba, *ut vetus Ecclesiæ institutum mortuorum funus piis precibus, & officiis solemni more prosequendi multis in locis avaritia, ambitione, vel negligentia depravatum ad pristinam pietatis rationem revocetur*. Et mox subjungit ibi, *si mortuorum hæredes ita se impiè gesserint, ut Religiosum exequiarum Institutum negligentes Crucis, Clericis, & funeri debita lumina adhiberi noluerint ab Episcopo ea cogantur comparare, quæ necessaria videbuntur*.

Stante proinde præfata Ecclesiæ vetustissima Institutione deferendi ad tumulum cum debito funere corpora Fidelium, improbatione contrariæ consuetudinis, voluntatisque Testatorum illud prohibentium, ac demum onere Parochis injuncto, ut hujusmodi usus retineatur; & omninò servetur, benè, & secundum Juris regulas sancitum est Romæ speciali Cleri Romani Statuto; ut Defunctorum hæredes cogantur con- 7
sueto Ritu funerali deferre, & exponere Cadavera, negligentibusque hanc pompam, & honorem mortuis exhibere, idem funus non factum taxetur per Cleri Romani Camerarium, juxta illorum qualitatem, & substantiam, frustrà enim Ecclesia pios, & laudabiles institueret Ri- 8
tus, si ad observantiam non deducerentur, omnesque non arcerentur fraudes illam impedientes, ut omissis generalibus, quæ congeri possent, in terminis funeralium, ait *Text. in cap. officii*, §. *Si verò*, *&c. final. de Testam. cap. ex parte in fine*, *de ver. signific. & concord. Rituale Romanum in præcitato tit. de exequiis*, §. *Sacro*, *&* §. *Caveant cum autem*, *& infra latius*.

Quæ omnia mirificè confirmantur ex communi opinione Doctorum dicen- 9
tium, quod quando aliquis moritur ab intestato nihil disponens circa funeris impensam, Missas, vel alia pia suffragia pro ejus anima posse, & debere Episcopum ad istos effectus taxare, & applica-

plicare aliquam summam moderatam juxta illius statum, qualitatem, & facultates, & obstringere hæredes ad illam solvendam, maximè stante consuetudine, quæ valdè rationabilis est, ut tenent *Genuens. in prax. Archiepiscop. c. 79. Nicol. Elucubr. tom. 1. lib. 2. tit. 10. de Testament. num. 16. pag. 172. Cortiad. decis. 258. num. 45. 46. & 47. Cardinal. de Luca de Testam. discurs. 24. Amostazzo de caus. piis lib. 6. cap. 6. à n. 55. ad 74.* ubi hoc ipsum comprobat ex legibus Castellæ; Imò, quod magis est
10 *à num. 75. cum duob. seqq.* etiam probat, quod si aliquis cum Testamento decedat, nihil tamen disponendo de expensis funeris, & suffragiis pro ejus anima, quatenus hæredes spontè eas facere renuerint, posse Episcopum eos cogere ad distribuendam partem bonorum proportionatam qualitati, & substantiæ Defuncti, idemque tuetur *Spino de Test. gloss. 2. n. 54.*

Neque dicatur hanc Urbis consuetudinem taxandi funerale non factum adversari Sacrorum Canonum dispositioni prohibentium pro sepultura in Ec-
11 clesia præstanda, & pro officio, quod impenditur in Corporibus humandis ullum pretium exigi per *Tex. in cap. abolendæ 13. de sepult. cap. qu. 12. cap. Postquam 13. cap. in Ecclesiastica 14. cap. præcipiendum 15. caus. 13. qu. 2. capit. Plerique 7. de Pactis, cap. ad Apostolicam, cap. suam, cap. dilectus, de simonia.* Ne aut venalis fortasse, quod absit, dicatur
12 Ecclesia, aut Presbyteri de humanis videantur mortibus gratulari, si ex eorum Cadaveribus studeant quærere quolibet modo stipendium, ut totidem verbis scribens ad Episcopos Messanen. & Calaritanum exclamabat *S. Gregorius Magnus, lib. 7. epist. 4. & 56. cum aliis concordantibus latè deductis per Gonzal. in dicto capitul. abolendæ, de sepult. & Patrem Tomassin. in veter. & nov. Eccl. discipl. part. 3. libr. 1. capit. 65. & 66. per tot.*

Nam sicuti innegabile est, quod Sancti Patres, Canones, & Concilia nullo tempore passi fuerint, quod Clerici, & Presbyteri administrarent sepulturas cum aliqua pactione, & coacta solutione: Verissimum pariter est, & numquam vetuisse, ne spontaneas oblationes in hanc 13
causam factas reciperent, ut prælaudatus *Sanctus Gregorius protestatur in dicta epistol. 56.* ibi, *si quando aliquem in Ecclesia vestra sepeliri conceditis, siquidem Parentes ipsius Proximi, vel hæredes pro luminaribus spontè quid offerre voluerint, accipere non vetamus*, & concordant omnes Canones in objecto allegati, & in hunc sensum intelligendus est *Text. aliàs difficilis in capitul. secundam Canonicam 24. caus. 23. quæst. 8. ut notat Gonzalez. in dict. capitul. abolendæ, n. 8.*

Cumque consuetudo offerendi aliquid pro sepulturis, & exequiis funerum la- 14
tissimè, & ubique effusa fuerit, atque aliàs talis usus in se ipso sit pius, & laudabilis ob rationes supra expensas, nunc ne refrigesceret pietas, aut Religiosa consuetudo alicujus malitia obsolesceret, Concilia, & Synodica statuta jubere, & præcipere cæperunt consuetudines hujusmodi omninò servari debere, ut præ cæteris Honorius Papa III. necnon Innocentius III. ut benè notat *Gonzal. in cap. absolvendæ 13. de sepult.* 15
injungit Magalonensi Episcopo, sunt præcisa verba: *Laudabilem consuetudinem erga Dei Ecclesiam pia devotione fidelium introductam observent, nè fermento hæreticæ pravitatis illam erumpere videantur sub prætextu Ecclesiasticæ puritatis*, & Alexander III. in Cap. Ad Apostolicam id ipsum districtius præcipit ibi: *Qua propter super his parvas exactiones fieri prohibemus, & pias consuetudines præcipimus observari, ut liberè conferantur Ecclesiastica Sacramenta, sed per Episcopum loci veritate cognita compescantur, qui malitiosè nituntur laudabilem consuetudinem immutare.* Et ita docuit *S. Thomas 2. 2. q. 100. art. 2. in corpore, ad 4. & art. 3. in corpore, & ad secundum*, & latè tradunt *Gratian. discept. 110. n. 10. & in dec. Marchiæ 26. n. 14. & 15. Lara de anniverf. & Capell. lib. 1. c. 27. n. 17. Amostazo de caus. piis, l. 6. c. 7. n. 27. Antonell. de regim. Eccles. l. 2. c. 12. n. 55. Gonzal. in d. c. abolendæ, num. 9. & solidè Thomassin. d. libr. 3. capit. 68. per tot.*

Quamobrem *Gloss. in d. Cap. Ad. Apostolicam in verb. nituntur laudabilem*, *de Simon. & in cap. suam 29. verb. pro exequiis*, *eod. tit. & in cap. abolendæ 13. ver. exigere*, *de sepult.* docet Populum, si non
16 Jure actionis, officio Judicis adstringi posse ad servandam talem consuetudinem pia devotione fidelium introductam, & comprobant *Cap. ex parte de cens. & Authen. de Sanctis Episcopis*, §. *Pro consuetudine*, *Abb. in d. C. Ad. Apostolicam*, *Baldus consult. 58. part. 2. Castren. cons. 363. libr. 1.* circa primum quæsitum, *Grat. discept. 210. numer. 24. Lavor. var. elucubrat. tit. 2. cap. 10. num. 23.*

17 Quod nullatenùs officiat, quod Alexander III. in Concilio Turonensi relato à *Gratiano in cap. non satis 8. §. pro sepultura*, & Concilium Lateranense relatum in *cap. cum in Ecclesia 9. de Simon.* ipsam improbent consuetudinem aliquid exigendi pro sepulturis, & exequiis funerum; Quoniam, ut rectè distinguit *Gloss. in d. cap. cum Ecclesia*, *verbo consuetudine*, in antedictis Conciliis reprobatur consuetudo originem desumens ex coactis solutionibus factis, mediante pacto antecedenter ad datam defunctis sepulturam convento; Secus verò consuetudo introducta ex pluribus, & frequentatis actibus omninò liberis, & voluntariis incæptis, & prosecutis ex pia, & laudabili devotione fidelium in augmentum Cultus Divini, & ad decentem, & congruam substentationem Parochorum, aliorumque Ministrorum Ecclesiæ; Prima enim utpotè trahens exordium à pacto, & coactione à jure prohibita, potiùs corruptela dijudicanda est quam profectò diuturnitas temporis non diminuit, sed auget; Secunda verò quia profluit ex actibus spon-
18 tè factis, & permissis, aliàsque in se valdè piis, & laudabilibus benè dicitur introducta, ut explicat *S. Thom. 2. 2. quæst. 100. art. 2. in corpore*, *& ad quartum*, *& art. 3. in corpore*, *& ad secundum*, *Abbas in cap. suam 29. de Simonia*, *& in dicto cap. ad Apostolicam*, *Castrens. d. cons. 363. num. 2. vers. 3. requiritur*, *& cons. 344. numer. 1. & 2. & singul. 433. Gratian. discept. 216. à numer. 33. ad num. 39. Lavor. var. elucubrat. tit. 2. cap. 10. num. 22. & 23. Lara de anniverf. & Capell. lib. 1. cap. 25. num. 17. Amostaz. de causis piis*, *lib. 6. capit. 7. numer. 27. Antonell. de regim. Eccles. lib. 1. capit. 12. num. 55.*

Hæc quoad primam partem resolutionis, aggrediendo secundam, quod funerale non factum, totum, & integrum debeatur Parocho. Ratio sic de-
cidendi fuit duplex, quarum prima ste- 19
tit in eo, quod attenta juris veteris Canonici censura, jus sepeliendi solùm spectabat ad Parochum ratione suæ Ecclesiæ, quæ eo ipso, quod est erecta in
Parochialem, habet proprium Territo- 20
rium, Populum, & Cæmeterium, & cum his qualitatibus fuerunt divisæ Parochiæ, ut Parochi suis terminis, & districtibus contenti scirent, quibus haberent ministrare Sacramenta, & concedere sepulturam, *cap. Ecclesias*, *caus. 13. q. 1. capit. Pastoralis 9. de his*, *quæ fiunt à majori parte Capituli*, *Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 13. vers. In iis quoque*. Et quia de jure solùm Ecclesiæ Parochiales habebant populum, & Cæmeterium, ideò ex eadem
juris dispositione illis tantùm compete- 21
bat jus sepeliendi, *Gloss. in Clement. dudum*, *de sepult. verb. Sepulturam Innocent. in cap. 1. de sepult. Abbas in c. fraternitatem 3. vers. Sed ego*, *eodem tit. de sepulturis*, *Archidiaconus in cap. certificari 9. num. 89. eodem tit. & in cap. 1. pariter eodem tit. in 6. Fagnanus in d. cap. fraternitatem*, *numer. 4. & 6. & Lavor. var. elucubr. tit. 2. capit. 9. numer. 2. 3. & 7. Francesf. de Eccles. Cathedral. capit. 17. numer. 7. Amostazo de caus. piis lib. 6. cap. 2. à num. 15. ad num. 19.*

Adeout communis sit antiquorum Canonistarum sententia Ecclesias non Parochiales, & præcipuè illas Monachorum, & Regularium, quia de jure non habebant populum, solumque retinebant Cæmeterium pro se ipsis, non potuisse nisi proprios Monachos sepelire ad expressum *Text. in cap. placuit 1. caus. 16. q. 1.* Jusque illud, quo gaudent tumulandi alios, qui in eorum Ecclesiis elegerint sepulturam, non

ob-

obtinere ex juris communis dispositione, sed ex privilegio S. Sedis Apostolicæ, ut probatur *ex capit. certificari 9. cap. in nostra 10. versic. E contra, ubi gloss. versic. nisi dolo, ibi, & sic propter dolum cessat privilegium, de sepultur. cap. 1. de pact. in 6.* Et magis apertè convincitur ex *Clemen. dudum, vers. hujusmodi quoque Statuto, de sepult.* ubi per privilegium Sedis Apostolicæ conceditur Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, ut in suorum Ordinum Ecclesiis ubilibet constitutis, liberam habeant sepulturam ad tumulandos eos, qui in illis humari voluerint, & ita tenet *Abbas in cap. fraternitatem 3. de sepultura* dicens se numquam aliquam Constitutionem legisse, in qua caveatur, Monasteria habere de jure Cæmeteria, nisi pro suis, & comprobant *Federic. de Senis, cons. 135. num. 19. Navar. cons. 1. num. 1. de sepultur. in novis, Cironius in c. 2. de sepul. in 5. compilat. Lavor. d. tit. 2. cap. 9. numer. 10. Samuel. de sepult. prælud. 10. numer. 2. Lezan. vers. Sepultura, num. 4. Gonzal. in cap. fraternitatem 3. num. 7. & in cap. super 8. n. 11. vers. pro cujus Textus expositione, de sepult. Amostaz. de causis piis, l. 6. c. 3. n. 1. & n. 38. vers. & posteà Pontifices.*

Quin attendendi sint aliqui recentiores, videlicet *Fagnan. in d. cap. fraternitatem num. 5. & 6. Passerin. de stat. homin. tom. 2. quæst. 187. art. 4. à nu. 137. ad num. 142. Bordon. resolut. 51. numer. 6.* tenentes etiam Regularibus permissam esse potestatem sepeliendi in suis Ecclesiis ex juris communis dispositione; Tum quia contra illos stat communis omnium antiquorum, & gravissimorum Canonistarum Sententia; Tum quia Textus per illos citati potiùs favent, quàm adversentur contrariæ communi opinioni; Nam dictum *cap. fraternitatem 3. de sepult.* explicat *Abbas in vers. unde intelligo*, dicens esse intelligendum de Monasteriis habentibus populum, vel jus sepeliendi ex privilegio. Et in hoc etiam sensu intelligenda esse, *cap. ubicumque 6. 13. quæst. 2. & c. Agapitus 23. 16. quæst. prima*, ait *Gloss. in eod. cap. Agapitus, verb. Missas, in cap. Interdicimus, verb. ab Episcopis 15. quæst. prima:* Quamobrem *Innocent. in cap. 1. de sepult.* statuendo in hac materia regulam generalem, omnibus cavendum esse monet (sunt ejus verba) *quod non omnis Ecclesia habet Cæmeterium, seu illæ tantum, quæ habent Populum, vel illæ, quibus concessum est ex privilegio.*

Unde ex quo de Jure communi Monachi, aliique Regulares non poterant recipere alios fideles in suarum Ecclesiarum sepulturis, impetrabant privilegia Apostolica, quæ ne in totum essent præjudicialia Ecclesiis Parochialibus, in eis apponebatur clausula *salva justitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur*, per quam clausulam Pontifices præservare semper intellexerunt portionem Canonicam debitam Ecclesiæ Parochiali, ex quo ipsis de jure, semotis dictis privilegiis, jus sepeliendi suos Parochianos competebat privativè quoad omnes Regulares, ut dicitur in dicto *cap. certificari 9. cum Gloss. de sepult.* & notat *Gonzal. in cap. cum super 8. num. 11. eodem tit. Lavor. var. elucubr. tit. 2. cap. 9. num. 5. Barbos. de offic. Paroch. p. 3. cap. 25. num. 10. Rot. dec. 83. post Tamburin. de Jur. Abbat.*

Secundam rationem petierunt Domini ex ipsius juris communis censura, juxta quam emolumenta funeralia recensentur inter jura Parochialia, solisque Parochis exercentibus curam Animarum tributum est jus illa petendi, non jam ratione laboris in corporibus fidelium humandis adhibiti, sed in compensatione oneris Officii Curati, & administrationis Sacramentorum: Decet enim presbyteros, qui populum prædicatione instruunt, divina celebrant Officia, nocte, dieque Sacramenta ministrant, precesque pro populo effundunt, inter alias obventiones necessarias pro illorum congrua, & decenti substentatione recipiant etiam istam emolumentorum funeralium, ut habetur ex *cap. primo, 4. & 10. de sepult. Clem. dudum, §. Verum, eodem tit.* ubi latè *Vitalin. num. 5. Federic. de Senis, cons. 3. num. 8. & 9. Roman. cons. 342. num. 1. & 2. Petrus de Ubald. in tract.*

de Canonic. parochial. cap. 2. per tot. & cap. 6. num. primo, & cap. 7. eodem numero, Barbos. de paroch. cap. 25. numer. 19. & 32. Amostazz. de causis piis, lib. 6. cap. 3. num. 39. & 42. Rota coram Mantica, decis. 294. numer. primo, & coram Caval. dec. 101. num. primo, cor. Meulino, decis. 19. num. 2. & decis. 480. n. 5. cum seqq. & dec. 99. n. 6. coram Manzaned. & decis. 402. num. 5. cum seq. par. 5. recent. tom. 1. & decis. 552. numer. 8. eadem p. tom. 2.

Posito autem, quod jus sepeliendi, ac funerandi, exigendique funeris emolumenta de jure communi spectet ad Parochum, & non nisi ex privilegio, & Sedis Apostolicæ concessione competat Ecclesiis non Parochialibus, & Regularibus, in quibus defuncti sepulturam elegerint, sequitur de plano, quod ubi non constet de privilegio concesso Ecclesiis non Parochialibus sepelientibus consequendi funerale non factum; istud circà ullam ambigendi ra-
30 tionem debetur Parocho juris assistentia suffulto ex notis principiis, quod habens pro se juris regulam, dicitur habere intentionem plusquam fundatam, ex relatis in *decis.* 151. *num.* 7. & 8. *par.* 6. *recent.* & allegans privilegium debet illud probare, & taliter, ut de eo
31 hæsitari non possit, ex congestis per *Francesc. de Eccles. Cathedr. cap.* 30. *num.* 194. *Rota coram Burat. decis.* 140. *nu.* 1. & *decis.* 185. *n.* 9. *coram san. mem. Alexandro VIII.*

Hujusmodi porrò privilegium usque modò non fuit ostensum in corpore juris existere, non suffragante deducto *ex cap. relatum* 2. *cap. cum super, & c. In nostra, de sepult. Clementin. dudum eodem titulo*; Nam quamvis ibi disponatur, quod humatis defunctis extra Pa-
32 rochialem Ecclesiam, teneatur Ecclesia sepeliens præstare Parochis tantummodò suam portionem Canonicam, quæ à Clemente III. *in cap. certificari* 9. *de sepult.* est taxata in tertia, vel quarta parte emolumentorum funeris, alio-
33 rumque legatorum intuitu sepulturæ relictorum, vel etiam in medietate juxta peculiares locorum, Regnorumque consuetudines, ut pluribus aliis deductis latè disserit *Amostaz. de caus. piis, l.* 6. *cap.* 3. *à num.* 37. *ad* 42. quæ in Urbe viget solvendi medietatem, redactaque est in legem per Statutum Cleri Romani confirmatum à san. mem. Urbano VIII. anno 1629. sub *c.* 4. per ea, 34
quæ tradunt *Barbos. de jur. Eccles. lib.* 3. *cap.* 25. *numer.* 41. & 42. *Passerin. de stat. Homin. quæst.* 187. *art.* 3. *num.* 487. *in fine.*

Loquuntur tamen relatæ Decretales, & Conciliares dispositiones de funere facto, & legatis expressè in eorum ultimis tabulis Ecclesiæ sepelienti reli- 35
ctis, ut litteraliter patet ex *cap.* 1. *de sepult.* ibi, *sed quia dignus est Operarius mercede sua, tertiam partem sui judicii illi Ecclesiæ dari censemus, in qua cœlesti pabulo refici consuevit*, ex quo verbo *judicii sui* clarè deprehenditur, Pontificem loquutum fuisse de relictis Ecclesiæ sepelienti, & explicat benè *Gloss.* ibi in verbo *judicii*: Idemque statuitur in *cap. relatum* 2. ibi: *Omnium rerum, & possessionum, quas pro salute Animæ suæ decreverit disponere, medietatem Ecclesiæ, ad quam dignoscitur pervenire, relinquat*; Et concordat *cap. cum super* 8. ibi: *Præsentium authoritate statuimus, ut si aliquem Parochianorum vestrorum alibi contingerit eligere sepulturam, de testamento ipsius quarta vobis portio relinquatur*; Rursùs in *cap. In nostra* 10. ibi: *Talem super his duximus sententiam proferendam, quod prædicti Hospitalarii de cætero non recipiant Parochianos Ecclesiæ supradictæ, nisi apud eos elegerint sepeliri, & tunc Parochialis Eccl. de oblationibus lectis & aliis, quæ defunctus inductus fuerit ad dispositionem hujusmodi faciendam*; Idipsum demum cavetur in Clem. *Dudum*, §. *Verùm* ibi: *ne Parochiales Ecclesiæ, & ipsarum Curati, sive Rectores, quiministrare habent Ecclesiastica Sacramenta, debitis, & necessariis beneficiis defraudentur, authoritate Apostolica constituimus, & ordinamus, fratres de obventionibus omnibus, tam funeralibus, quàm quibuscumque relictis distinctè, & quomodocumque relictis, &c. necnon de datis, vel qualitercumque donatis in mortis articulo, & quartam partem authoritate Apostolica taxamus.*

Si

Si igitur recensita privilegia concedentia Ecclesiis non Parochialibus, & Regularibus sepelientibus funerum obventiones, deducta Canonica portione pro Parochis, restricta dignoscantur ad
36 funerales oblationes, & legata à Testatoribus relicta, nullo modo extendi possunt ad emolumenta funeris non facti, & ex consuetudine taxandi, resistente natura privilegiorum, quæ sunt strictissimi juris *cap. privilegium dist.* 3. *c. Abbate*, §. *Contra quod de verb. signif. l. quia personale, ff. de solut. matrimon. Surd. dec.* 30. *num.* 4. & tantùm suffragantur, quantùm litteraliter sonant. *Innoc. in cap. dilecto de Offic. Archidiacon. cap. auditis, ubi Felin. num.* 10. *de præscript. Francesc. de Eccles. Cathedral. cap.* 30. *nu.*
37 171. *&* 185. *Rot. decis.* 2242. *n.* 7. *coram Coccino.*

Minimè refragante identitate rationis, quæ prætenditur intercedere inter funerale factum, quia etiam hoc concurrente, privilegia extendenda non sunt de casu ad casum similem *cap. suggestum de decim. lib.* 1. *Cap. de legib.* latè *Giron. de privileg. & exempt. explic. ex num.* 53. *Carol. Tapia ad rubr. ff. de Constit. princ. c.* 6. *per tot. Hortig. in patrocin. Gymnas. Cæsaraugustan. part.* 3. *num.* 16. *cum seqq. Fontanell. decis.* 476. *num.* 7. *Rota decis.* 8. *n.* 3. *&* 4. *part.* 8. *& decis.* 287. *numer.* 6. *part.* 18. Et in specie, quod Clementina dudum in iis, quæ adversantur juri communi, sint strictè intelligenda ait ibidem *gloss. in verb. de*
38 *jure Petr. de Ubald. de Canonic. portion. cap.* 4. *num.* 15. *Passerin. dicta quæst.* 187. *n.* 512. & individualiter, quod hæc Clementina, utpotè loquens de funeralibus relictis non comprehendat funus non fa-
39 ctum tradit *Pignatell. tom.* 6. *consult.* 88. *n.* 2. *&* 3. *Rota in dicta Romana Funeralium* 24. *Aprilis* 1690. §. *visa est coram R. P. D. meo Caprara.*

Cæterùm pro effectu, de quo agitur, notabile intercedit discrimen inter funerale à Testatoribus relictum, vel ab hæredibus factum, & funerale non factum, atque ex consuetudine taxan-
40 dum. Eatenus enim Sacri Canones ex funerali relicto Ecclesiæ sepelienti quartam tantùm separaverunt in beneficium Ecclesiæ Parochialis, in quantum ex una parte omnia jura clamant Defunctorum Judicia servanda esse, *l. meminerint Cod. undè vi, & auth. de hæredib. & Falcidia in fine.* Ex alia verò parte val- 41
dè durum apparuit, quod morientes obliti Ecclesiæ Parochialis, à qua tamquam filii spirituales pabulum salutis æternæ receperunt, debuissent Ecclesiam matrem exhæredare, & fraudare, ad favendum Ecclesiæ sepelienti extraneæ. Indeque tributa potestate unicuique ad suum Beneplacitum, & arbitrium eligendi sepulturam, eodem con- 42
textu caverunt ex omnibus emolumentis, & oblationibus Ecclesiæ sepelienti factis quartam detrahendam esse favore Ecclesiæ Parochialis, ut sicuti hujus Ministri fuerunt socii passionis fidelium sub ea viventium, sic etiam in morte fierent Comparticipes Consolationis jux- 43
ta dictum Apostoli in *cap.* 1. *ad Corinthios relatum in cap.* 1. *de sepult.* & tradunt ibi *Abbas nu.* 3. *Hostiens. & Jo: Andr.* magis latè *Gonzal. in cap. Cum super de sepult. Pignatell. cons.* 229. *n.* 10. *tom.* 4. *& cons.* 88. *n.* 6. *tom.* 6. ubi adducit pulchrum locum S. Augustini relatum *cap. placuit* 7. §. *Sed non videtur libera, & cap. Si quis irascitur* 15. *q.* 2.

Cessante autem hominis dispositione, quia scilicet funus nec relinquitur à Testatore, nec fit ab hærede, nullum jus, neque ratio suadet emolumenta funeris non facti competere Ecclesiæ non Parochiali sepelienti, non Jus, quia si attendatur antiquum Sacrorum Cano- 44
num, istud (ut dictum est) Jus sepeliendi, & funerandi solum concedebat Ecclesiæ Parochiali. Neque jus novum posteriorum Canonum, quià hoc ex privilegio permisit Ecclesiis non Parochialibus, & Regularibus posse sepelire, & recipere emolumenta funeris expressè relicti, & facti, ut etiam probatum est; Neque ratio, quia si fundatur in labore, qui substinetur in funeris celebratione, & isto non facto, cessat labor, ac per consequens nulla-
tenùs debetur emolumentum ejus occa- 45
sione præstandum, ut notavit *Rota in dicta Romana Funeralium* 24. *Aprilis* 1690. §. *Idque comprobatur*, minusque

ratione datæ sepulturæ, nam aut sermo est de habentibus sepulturam majorum, & illi habent Jus ibidem se humandi; Aut de non habentibus, & in hoc casu solùm Ecclesia sepeliens pro præstita sepultura prætendere potest, quod est solitum, vel voluntariè oblatum, nunquam tamen funerale non factum taxandum juxta dignitatem, & facultates defuncti, quia hoc Jus est solius Ecclesiæ Parochialis: Aliud enim est Jus sepeliendi, & aliud Jus funerandi; Illud ex privilegio competit aliis Eccle-
46 siis non Parochialibus, istud verò semper competit Parocho ex notatis per *Lapum, alleg. 59. n. 3. ubi citat. cap. 2. de sepulturis in 6. & sequitur Pignatell. tom. consult. 88. n. 8.*

E contra verò Jus, & ratio militant favore Parochorum: Jus enim vetus eisdem tribuit tam jus sepeliendi, quàm
47 exigendi funus. Novum pariter, quia ex rebus occasione Sepulturæ relictis Ecclesiæ sepelienti quartam ad illorum favorem separavit contra ipsius Testatoris voluntatem, ut tradit *Roman. cons. 343. num. primo, & secundo, Federic. de Senis, cons. 3. num. & 9. Ancharan. in cap. Officii de Testam. & ibidem Abb. num. 3. & 5. Petr. de Ubald. de Funeral. port. cap. 3. num. 2.* Ratio quia Pa-
48 rochi, ut ait Concilium Viennense in toties citata *Clement.* Dudum, habent ministrare Ecclesiastica Sacramenta, prædicare, & proponere Verbum Dei, confessiones audire fidelium. Justum propterea, & conveniens est, ut sicuti quando Testatores disponunt favore Ecclesiæ sepelientis, recipiunt Canonicam portionem, sic quando decedunt, nulla facta dispositione, & eorum hæredes impiè, vel negligenter cum eis se gerant, non faciendo solitum funerale in integro ejus emolumento ex consuetudine taxando succedat Ecclesia Parochialis uti mater suis filiis Spiritualibus ab intestato; Sicuti succedit in ipsa quarta Canonica, quoties à Testatore non relinquatur, ut ait *Federicus de Senis dicto consil. 3. num. 8. Roman. cons. 343. num. primo, & 2. Pignatell. consult. 229. num. 10. tom. 4. & consult. 38. num. 6. tom. 6.*

Meritò proinde in Statuto Cleri Romani *cap. 4. tit. de Canonica portione, §. Quarto, quinto, & septimo,* considerando casum, quo funeralia celebrarentur in alia Ecclesia, quàm sepeliente cautum legitur, ut illorum obventiones dividantur inter Ecclesiam Parochialem, & illam in qua funus celebratum fuit, quia revera hæc, præscindendo à funere relicto, vel in ea facto, nullum 49
Jus prætendere valet pro taxatione non facti, illiusque petitione, ut notavit *Rota in dicta Romana Funeralium coram R. P. D. Caprara, §. Idque comprobatur.*

Stabilito ex hactenus deductis funerale non factum, attenta Juris dispositione, totum, & integrum spectare ad Parochum, nullam promeruit animadversionem consuetudo in contrarium per Parochum Lateranensem allegata, & subnixa pluribus extrajudicialibus attestationibus, quia cum ex parte illius Sancti Eustachii, aliorumque Parochorum Urbis exhibitæ fuerint plures aliæ oppositum comprobantes, nullum solidum constitui potest fundamentum super observantia adeò difformi, & ex actibus contrariis hinc inde interrupta, 50
ideòque recurrendum solummodo est ad juris censuram ex traditis per *Alex. cons. 173. per tot. lib. 6. Dec. cons. 214. ferè per totum, Bich. dec. 48. numer. 15. & in dicta Romana Funeralium coram R. P. D. meo Caprara, §. penultimo.*

Demùm Vicario perpetuo, seu Parocho Basilicæ Lateranen. ad effectum consequendi funerale non factum parum suffragari visa sunt ea, quæ cumulabantur circa superioritatem, & præeminentialem qualitatem dictæ Sacrosanctæ Basilicæ, quia hujusmodi superioritas, & præeminentia consistit in eo, quod sit Sede Summorum Pontificum, caput omnium Ecclesiarum Urbis, & Orbis, & inter eas primum locum obtineat *cap. Constantinus 13.* 51
distinct. 96. & declararunt Gregorius XI. Sanctus Pius V. in constit. 94. & Sixtus V. constit. 19. quæ præeminentiæ non operantur, quòd illius Vicarius exercere valeat aliquod jus Parochiale in

sub-

subditos aliorum Parochorum. In urbe enim Parochiæ sunt distinctæ, suosque habent districtus, & limites, quos Parochi egredi nequeunt, & ipsemet Vicarius perpetuus Lateranen. habet suam curam distinctam, & separatam cum assignatione emolumentorum provenientium tantùm à servitio actuali suæ Parochiæ, ut patet ex institutione Vicarii Lateranensis, & aliarum Ecclesiarum
52 Urbis facta à bon. mem. Pio V. *in constit.* 139. & tradit *Pignatell. tom.* 7. *consult.* 89. *tota, & signanter n.* 16. *cum seqq.* Sicque præfato Vicario permissum non est in exercitio Curæ, neque in hac materia funerum ponere falcem in messem alienam.

Et ita utraque parte informante resolutum fuit.

R. P. D. ANSALDO.

Mediolanen. præeminentiarum.

Mercurii 20. *Decembris* 1705.

ARGUMENTUM.

Manutentio datur successori in dignitate constituto de possessione penes ultimum Antecessorem, si illius Personam induat, si autem veniat ex Persona propria, & nomine dignitatis, ultimi Antecessoris factum non minuit ipsam dignitatem, quæ possessionem tribuit, reliqua patent ex Summario.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Manutentio numquam denegatur habenti possessionem, seu quasi.*
3 *Successori in dignitate competit manutentio ex sola possessione antecessoris.*
4 *Manutentio concedi debet in eo statu ac eo modo quo quis possidebat ante motam litem.*
5 *Testes quomodolibet inducti in Judicio manutentionis sufficiunt.*
6 *Probationes etiam leves in Judicio manutentionis sufficiunt.*
7 *Possessio præcario nomine adepta non est manutenibilis, & de ratione.*
8 *De stylo Congregationis Rituum.*
9 *Dignitas respectu manutentionis minui non potest per factum, seu negligentiam illius antecessoris, qui eam possidebat.*
10 *Possessio, quam quis ex propria persona, ac ratione alicujus dignitatis acquisivit, est omnino independens à facto aliorum Antecessorum.*
11 *Judex potest ad se evocare possessionem ad rixas, & Jurgia evitanda.*
12 *Avocatio possessionis penes Judicem non privat possessione.*
14 *Possessio potiori suffulta titulo præferenda est.*
15 *Decretum in dubio potiùs diffinitivum, quàm provisionale censendum est.*
16 *In judicio manutentionis solum factum attenditur.*
17 *Attestationes, quæ proveniunt ab habentibus interesse parvipenduntur.*
18 *Si vinco vincentem te, eo magis vinco te.*
19 *Præeminentia debetur magis laboranti.*
20 Garz. de Benefic. par. 5. cap. 4. num. 111. *declaratur.*
21 *Lex particularis prævalet Universali, sicut statutum juri communi.*
22 *Ordo antepositionis importat præcellentiam.*
23 *Determinatio una æquo passu determinat similitudinariè determinabilia.*
24 *Judicio Ordinarii Sacr. Rota semper defert in ambiguitate casus.*
25 *Præcellentiarum materia dicitur relicta custodiæ, ac religioni Ordinarii.*

DECISIO XXIII.

COElestis Urbs Hierusalem ad differentiam infernæ mansionis, in qua nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat, habet suos gradus, suam Hierarchiam, suosque Choros undique distinctos, sive Angelorum, sive Beatorum Spirituum. Quapropter non minus terrena Syon in militanti Ecclesia congruum distribuit ordinem præcedendi, presertim inter suos Ministros, inter quos licèt forenses audiantur sæpè sæpiùs discrepationes, quia tamen Mater Ecclesia, ad quam recurrunt, tribuens unicuique locum suum, omnia curat componere; Ita accidit in præsenti causa, in qua exorta ambiguitate, sivè
1 contentione, quinam in functionibus præcedere deberet, utrum scilicet Joannes Jacobus Theologus, sivè Scolasticus Ecclesiæ Collegiatæ Oppidi, vel Terræ Besutii, aut potiùs reliqui Canonici, & Capitulum ejusdem Collegiatæ, excepto semper illius Capite, seu Præposito; Vicarius Metropolitanæ Ecclesiæ censuit manutentionem dandam esse Joanni Jacobo reservata inspectione, si quæ erat, boni juris in alio, ut nuncupant *possessorio plenario*, atque *Judicio petitorio*, idque adeò justè, ut eidem Judicato superaccesserit oraculum Sacræ Rotæ dijudicans idipsum favore Joannis Jacobi.

Compertum etenim fuit, quod tam ipse Joannes Jacobus, quàm illius Prædecessores semper, atque constanter post Præpositum præcesserint Capitulo Canonicorum, quare veniebat in conse-
2 quentiam, quod ipsi Joanni Jacobo denegari non posset manutentio in hac possessione, seu quasi, vel nomine Dignitatis, quam induebat, vel etiam nomine proprio, cùm ex utroque, vel alterutro capite competat semper, & citra scrupulum manutentio actuali successori, & respectivè possessori, signanter
3 de tempore motæ litis, quoad actum, vel rem controversam, ut in proposito successoris in dignitate habetur apud *Card. de Luc. de alien. disc. 70. num. 15. de Judic. disc. 44. sub num. 101. Posth. de manutent. observ. 55. num. 90. & seqq. Rot. post eum, dec. 166. n. 1. dec. 194. n. 13. dec. 330. n. 24. & 25. coram Mantic. dec. 150. numer. 3. in recent. decis. 535. numer. 3. part. 2. decis. 35. in fine par. 5. coram Cavaler. decis. 655. n. 9. Emerix Jun. dec. 148. num. 1.* & respectu existentis in quasi pos- 4
sessione etiam ex propria persona de tempore suscitatæ controversiæ dixit *Rot. coram Gregor. decis. 569. num. 3. in rec. decisione 270. numer. 1. part. 12. & in Novarien. Interventus in Pontificalibus super manutentione 27. Junii 1704. §. prout, coram R. P. Domino meo Omanna.*

Ad ostendendum verò, quod tam dignitas, vel Officium Theologiæ, sive Scholastriæ, quàm ipsemet Jacobus personaliter versaretur in hac quasi possessione præcedendi, registrabantur *in ejus Summario* sufficientissima documenta *sub n. 5. & 6.* (quæve abstractivè confitebantur, & non negabant Scribentes pro Capitulo) nam ultra extra judicialia superabundantia Testimonia, afferebantur Testes formiter examinati, absque eo, quod in contrarium ulla daretur, vel minima justificatio, quando tamen in summariissimo manuten- 5
tionis Judicio Testes quomodolibet inducti, levioresque probationes admittuntur, ut seorsim affirmant quoad primam conclusionem *Rota coram Eme-* 6
rix jun. decis. 644. nu. 1. & in Pampilonen. Præeminentiarum 7. Martii 1701. §. Fuisse, coram Illustriss. Domino del Olmo Legionen. decimarum super manutentione 3. Julii 1705. Neque, coram R. P. D. meo Omanna, & Civitatis Plebis Jurium Parochialium super manutentione 3. Julii 1705. §. In quorum, coram Reverendissimo Domino meo Decano, & quoad secundam *Rota de manutent. observ. 28. numer. 31. Rota in recent. decis. 95. num. 7. & seqq. p. 18. & in dict. Pampilonen. præeminentiarum 7. Martii 1701. §. Fuisse, & in Tarraconen. Insignium super manutentione 3. Julii 1702. §. Præmisso R. P. D. meo Caffarello, Termolen. manutentionis 15. Februarii 1705. §. Et tamen, & §. Et quoniam, cor. Reverendissimo Domino meo Decano Novar. interventus in Pontificalibus super manutentione 27.*

Junii

Junii 1704. §. *Illorum*, *coram R.P.D. meo Omanna*, *Vicen. juris sedendi in Choro* 26. *Junii* 1704. §. *Nec obstat*, *coram R. P. D. meo Muto*, *& Civitatis plebis Jurium Parochialium super manutentione* 3. *Julii* 1705. §. *in quorum*, *coram Reverendissimo Domino meo Decano*, *& in citata Legionen. Decimarum* 1705. *parag. Necne*, *coram R. P. D. meo Omanna*.

Neutiquam adversante, quod Alexander Prædecessor Joannis Jacobi hujusmodi præcedentiam post Præpositum adeptus esset ex mera tolerantia, & benignitate, ac titulo Precarii Canonicorum, & Capituli, quemadmodum litteraliter constabat ex publico Instrumento exhibito pro parte Canonicorum *Summario Joannis Jacobi*, *num.* 14. undè talis decantata quasi possessio Theologi, sivè Scholastici ex claro facto, & confessione sui Antecessoris minimè foret manutenibilis, quemadmodum in ordine ad possessionem precariam, quæ civiliter in hoc casu non avellitur ab ossibus concedentis, absque contradictore affirmarunt *Menoch. de retinen. possess. remed.* 2. *num.* 19. *Card. de Luc. de servitut. disc.* 34. *num.* 3. *Posth. de manut. observ.* 52. *num.* 21. *Rot. post eum*, *dec.* 1144. *num.* 6. *& decis.* 235. *num.* 2. *&* 3.

Siquidem licèt de hac petitione Alexandri dubitari non posset, adhuc hujuscemodi solus actus effulsit inefficax pro exclusione hodierni Joannis Jacobi, nedum quia idem actus ex semetipso videbatur improprius, cùm nesciretur, quare reliqui Canonici potuerint, aut valuerint per hanc assertam precariam concessionem deturbare Hyerarchiam Capitularem, quod non de facili auditur in materia Rituum, quorum dererminatio pendere solet à Papa, vel saltem Ordinario loci, Teste *Pignatell. consult.* 14. *num.* 11. *Card. de Luca in relatione Romanæ Curiæ*, *disc.* 17. *num.* 1. *& seqq.*

Et quare Alexander demonstraverit hanc modestam audaciam, ni dicamus, ambitionem, exoptandi, implorandique præcedentiam, quæ sibi non competebat, ac propterea videbatur eadem potiùs formula loquendi, tribuenda forsan affectatæ moderationi, & cæremoniæ, quàm quod importare valuerit agnitionem incompetentiæ loci, quem de facto occupabat, uti passim videmus de Creditore, qui solet priùs rogare debitorem verbis humanissimis, ut sibi solvat, quàm deveniat ad verba judicialia per viam petitionis, & relaxationis mandatorum ex iis, quæ lepidè annotantur *in Romana multiplicorum* 6. *Junii* 1701. §. *Minusque*, *&* §. *Accedent*, *coram Reverendissimo Domino Magno Cancellario Mediolani*.

Cæterum hic actus non erat capax offuscandi aliorum Prædecessorum antecellentiam, dum quando tractatur de manutentione nomine dignitatis, sivè Officii, parum curatur, si aliquis de medio actum gesserit contrarium; Dignitas quippè semper est eadem, nec minuitur per alicujus Antecessoris factum, sive negligentiam ad tradita respectu manutentionis, *Rota in Tarac. jurium Parochialium* 28. *Apr.* 1702. §. *fin. coram bon. mem. Pio*, *Turritana Decimarum* 21. *Decembris* 1703. §. *Denique*, *coram me*, *Asturicen. Præeminentiarum* 2. *Jun.* 1705. §. *coram me*, *Urgellen. Administrationis super collectione elemosynarum* 13. *Januarii* 1705. §. *Stante coram R. P. D. meo Caprara*.

Fortiùs ex quo Jo: Jacobus in capta à se possessione præfatæ Dignitatis, sivè Officii non repetiit hanc precariam petitionem, ac propterea cum præter factum aliorum Antecessorum, excepto Alexandro, existeret de per se, sivè ex persona in hac quasi possessione præcedendi, meritò expostulabat in ea manuteneri, sicuti præter superius allatos prosequuntur *Garz. de re benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 9. *& seqq. Posth. de manut. observ.* 56. *num.* 19. *de Luca de Jurepatr. disc.* 63. *num.* 36. *Rot. in recent. decis.* 35. *in fine*, *par.* 5. *coram Cavaler. decis.* 655. *num.* 9. *Emeriæ. Jun. decis.* 1548. *num.* 1.

Quod si occasione cujusdam processionis, sive associationis cadaveris reliqui Canonici contenderent præcedentiam, quia toleraverant, Joanni Jacobo, & Vicarius Mediolanen. avocavit ad se possessionem, & controversiam, uti juri-

juridicè practicatur ad rixas, & jurgia evitanda, ex collectis per *Curt. senior. cons.* 60. *num.* 2. *Menoch. de retinen. remed. ultim. num.* 45. *Desiderium Guido cons.* 44. *num.* 7. *Rotam Dunoz. Jun. decis.* 740. *num.* 11. *& seqq. & decis.* 763. *num.* 9. *& in recent. decis.* 681. *ex num.* 3. *par.* 19. *& in Romana Majoratus, & Primogenituræ de Cæsarinis* 17. *Junii* 1686. *parag. Verùm quia, & seqq. coram bon. mem. Albergato.*

11

12 Non tamen idcircò deaudivit eumdem Jacobum sua quasi possessione, quia similis avocatio, prout, & sequestrum non privat possessorem sua possessione,

13 ut est notorium, & firmant *Alex. cons.* 119. *num.* 15. *Desiderius Guido, cons.* 44. *num.* 8. *Rot. coram Ubald. decis.* 300. *num.* 58. *& in recent. dicta decis.* 681. *num.* 6. *par.* 19. *tom.* 2. *coram Buratto, decis.* 185. *num.* 16. *Gregor. decis.* 9. *num.* 11. *& 12. & in Viterbien. manut.* 11. *Maji* 1696. §. *Prout, coram R. P. D. meo Scotto.*

Maximè dum idem Vicarius Generalis seriò postmodum Partibus auditis decrevit manutentionem Joanni Jacobo, quod fieri non solet, nisi favore

14 habentis potiora jura, ut ait *Rota in recent. decis.* 150. *num.* 21. *par.* 16. ubi alios allegat, & in prophanis practicatum fuit in illa celebri *Romana Primogenituræ de Cæsarinis cum similibus*. Sicque retorquendo objectionem, potiùs præsumendum erat pro decreto definitivo, quàm pro merè provisionali ipsius Vicarii Mediolanensis ad regulam, de qua

15 *Posth. de manut. observat.* 106. *numero* 63. *& seqq. Rota coram Priol. decis.* 365. *num.* 22. *& in recentior. decis.* 315. *num.* 9. *& 10. part.* 19. *tom. primo.*

Et ob id superflua erat responsio ad quasdam assertiones quatuor Canonicorum super eo quod, & ipse Joannes Jacobus exorasset Capitulum pro obtinenda præeminentia; Facilius quippè hujusmodi assertio retorquebatur, quoniam jam hæc assertio involvebat suppositum facti actualis præcedentiæ, & in judicio manutentionis attenditur so-

16 lum factum, ut inquit *Posth. de manut. observat.* 42. *num.* 95. *Rota post decis.* 516. *num.* 3. *in recent. decis.* 496. *num.* 6. *par.* 4. *& decis.* 661. *num.* 4. *par.* 18.

Circa autem qualificationem, seu qualitatem ejusdem facti non poterant attendi tales assertiones quatuor Canonicorum, nisi à fortiori referantur ad quamdam urbanitatem, & moderationem Joannis Jacobi, non erat quippe verisimile, quod Capitulum omisisset confici Instrumentum hujus rei, sicuti diligens fuit in prætensa deprecatione Alexandri, ut patebat ad sensum, etiam omissa propositione, quod hæ attestationes, nisi aliud adsit, parvipendun- 17
tur, tamquam provenientes ab habentibus interesse, juxta congesta ad *Text. l. omnibus, Cod. de testib. l. nullus, ff. eodem per Rot. in recent. decis.* 220. *num.* 7. *par.* 17. *Illerden. Vigesimæ, seu salarii* 24. *Novembris* 1702. §. *Quo enim, coram R. P. D. meo Lancetta, Camerinen. Decimarum* 2. *Junii* 1704. §. *Alii, coram eodem Illerden. Juris votandi super manutentione* 27. *Junii ejusdem anni*, §. *Minus, coram R. P. D. meo Scotto.*

Fulciebatur possessorium militans pro Joanne Jacobo fortasse non tantùm ex substantia boni juris, Divus siquidem Carolus Borromæus, qui post impletum grande officium primi Administri, & Nepotis *san. mem. Pii IV.* ejus Avunculi, sancta ejus manus dederat insigni operi terminationem *Conc. Tridentini*, toto animo, totis præcordiis invigilans ejusdem Tridentinæ Synodi exequutioni, mandaverit in suo Provinciali, & celebri Conventu Archiepiscopatus Mediolanensis, usque de anno 1584. Quod in unaquaque Ecclesia Cathedrali, sivè Collegiata ejus Diœcesis, nisi ad mentem ejusdem Concilii Tridentini eripi posset duplex præbenda Theologi, ac Scholastici, sed una dumtaxat ut ibi: *Ubi tamen una tantummodo præbenda constitui potest, ea Scholastico attribuatur*: procedendo autem cum supposito Theologalis clarè determinaverat. *Quod hæc, sivè Theologus primarium locum in Canonicatibus obtineret, adeout, qui illam obtinuerit, hanc*

pri-

primam Chori sedem post Dignitates eo loci consistat perpetuò. Proindeque dum ex toto literali contextu liquebat Scholastriam esse præferendam etiam ipsi Theologali, quodque eadem Theologalis habere deberet superiorem sedem, parum videbatur dubitandum, quod Scholastria ex vi Synodi Provincialis D. Caroli deberet post Dignitates implere primam sedem ex noto axiomate, saltem ad hunc effectum applicabili, quamtumvis in aliis casibus dispari, *si vinco vincentem Te, &c.* de quo *Oldrad. cons.*198. *num.*6. *Aretin. cons.* 27. *num.*1. *& cons.* 118. *num.*1. *Socc. jun. cons.* 10. *num.*17. *lib.*2. *Mant. de conjectur. ult. vol. lib.*10. *tit.*7. *num.*6. *Castill. controv. jur.*
18 *lib.*3. *cap.*30. *num.*1. *& seqq. Rot. in recent. decis.*284. *num.*25. *par.*18.

Eoque magis, quia reverà ante celebrationem hujus Synodi Provincialis, idem D. Carolus in visita visitatione præsentia cuncta loca suæ Metropolitanæ Jurisdictionis usque ad Rethos, & Helvetios, etiam hanc Terram, sivè Oppidum Besutii; Sacrosanctè erexit in ista Ecclesia Collegiata SS. Tiburtii, & Alexandri *Scholasticam, seu Præbendam Theologalem, & Magistralem, Summario Joannis Jacobi, num.* 1. Proindeque dum ex una parte Synodus ab eodem Sancto celebrata clarè præferebat post Dignitates Capitulorum Canonicum, seù Præbendam Theologalem, & peranteà in visitatione hujus Ecclesiæ SS. Tiburtii, & Alexandri promiscuè usus apparebat nomine Scholastriæ, ac Præbendæ Theologalis, de plano evincebatur quod semper voluerit præcellere eos, qui vel in una, vel in altera ad opportunitatem, & angustiam loci insignirentur præbenda, ex ipsa motivata forsan ratione, quòd semper
19 mereantur anteferentiam, qui majore insudant labore *l. contra publicam in fine Cod. de re militar. Dec. in l. cum quid, num.* 19. *in prima lectura, & num.* 34. *in secunda lectura, ff. si certa petat. Boer. de authorit. Magn. Consilii, num.* 145. *Pignatell. consult. canonic.*12. *num.* 30. *tom.*5. *Rota coram Pamphil. decis.*92. *num.*4. *& seqq.*

Atque hinc obstare nequibat, sive applicari *Garzias de Benefic. p.*5. *cap.*4. *num.* 11. §. *Congregatio in fin.* authumans ex Sacrosancto præscripto *Congregationis Rituum*, Canonicum Theologalem præcedere non debere cæteris Canonicis, sed stare debere in loco, & ordine suo; Nam ultrà quod hujusmodi decretum loquebatur inter Canonicos, quorum aliquis esset decoratus Præbenda Theologali, & ideò non ita facilè congruebat in casu, quo D. Carolus erigendo hanc novam Præbendam Scholasticam, sive Theologalem, unitis ad hunc effectum nonnullis Beneficiis de consensu Patronorum, & sic verisimiliter de eorumdem Patronorum assensu hanc præcedentiam indulserat; demonstrabatur tamen, quod Sac. Congregat. Concilii forsan inspectis hisce particularibus circumstantiis in concreto Diœcesis per D. Carolum restauratæ approbaverat, canonizaverat hanc Synodum Diœcesanam, *Sum. dicti Joannis, Jacobi num.*12. quæ sanè particularis lex prævalebat legi universali, sicuti videmus in Statutis derogantibus juri communi, quod semper illis defertur, *Baldo cons.* 174. *in fine lib.* 2. *Honded. cons.* 12. *num.* 4. *lib.* 1. *Desiderius Guido cons.*40. *num.*76. ubi de Statuto Asculi, in forma specifica confirmato, *Gratian. discept.* 418. *num.*2. *Rot. in Reatina successionis* 16. *Jan.* 1705. *&* 15. *Junii ejusd.* 21
anni, §. *Quoad primam, coram R. P. D. meo Muto*, & in specie Constitut. Synodalium præcipuè editarum, prout hìc à S. Legislatore, & approbatum à S. Sede monuerunt. *Messobr. de Synod. c.*5. *num.* 7. *seqq. Rot. coram Zarat. decis.*74. *num.* 20. *&* 38. *& in Calaguritana Decimarum de Mastrillis* 18. *Martii* 1595. §. *Quinimò, coram Reverendissimo D. meo Decano Illerden. Processionum super manutentione* 21. *Martii* 1703. §. *Facilius coram R. P. D. meo Kaunitz. Hortana Præeminentiarum* 16. *Junii* 1704. §. *fin. coram eodem*.

Accedebat his omnibus pluries successivè expleta visitatio Archiepiscoporum Mediolanensium, quod ità deinceps subcensuerunt post D. Carolum cæteri Archiepiscopi, & Visitatores hujus loci, de quibus *in d. Summario Jacobi*

cobi num. 8. 9. *&* 10. inter quas visitationes potissima insurgebat illa expleta *de anno* 1664. in qua clarè post Præpositum deveniebatur ante Capitulum, & Canonicos ad nuncupationem Theologi, sive Scholastici *dict. Summ. num.*10. Quapropter non erat credendum, quod tot Visitatores illum antepofuissent cæteris Canonicis, & capitulo, cùm ipse ordo
2 antepositionis importet præcellentiam & suaptè natura antelationem, ut admonet *Fabius de Anna, cons.*40. *num.*12 *lib.*1. *& cons.* 136. *num.* 3. *lib.*2. *Jo.Franc. à Ponte consult.*14. *num.*58. *Decian. cons.* 7. *num.*8. *lib.*3. *Menoch. cons.*902. *num.*18. *&* 64. *Capyc.Galeott.contr.*45. *num.*14.*to.* 2. *Mastrill. de Magistrat. lib.*4. *qu.*15. *nu.* 48. *Gamma decis.*1. *num.*40. *Rovit. decis.* 65. *num.*13. *Rot. in Eugubina Præeminentiarum* 20. *Februarii* 1702. §. *Eoque, coram R.P.D.meo Priolo.*

Hæc autem præcedentia, & antelatio ad normam Dubii per *Me* propositi sufficiebat satis evidenter in omnibus actibus processionalibus, aliisque quibuscumque, tàm in Choro, quàm extra Chorum, cum non foret assignabilis differentia circa hos, vel illos, immò monstruosum esset contrarium, ut quis præcederet in Choro, & non præcede-
23 ret extra, si vera erat regula, quod una determinatio æquo passu determinat similitudinariè determinabilia *ad l. jam hoc jure, ff.de vulgar.& pupill. Menoch. cons.*1209. *num.*20. *&* 21. *Rot. in rec. decis.* 135. *num.*24. *p.*8. *& decis.* 98. *num.* 14. *par.* 18.

Denique ad hæc *Domini* facilè descenderunt, quia præter quasi possessionem justificatam ex parte Joannis Jacobi, & præter exuberantem calorem petitorii, seù boni juris aderat de medio Judicium Ordinarii, cui Sacra Rota semper defert in ambiguitate casus con-
24 troversi, tamquam informati de ovibus, quas despascit, sicuti observat *Rot. post Urceol. de transact. decis.* 86. *num.*38. *& in Tarraconen. Præcedentia* 13. *Junii* 1698. §.*fin. coram Me, Mediolanen.Præpositurae* 3. *Martii* 1704. §. *Super accedebat, coram Me, Camerinen.Decimarum* 2. *Junii* 1704. *Sed Domini, coram R. P. D. meo Scotto*, & in specie *in Eugubina Præeminentiarum* 20. *Febr.*1702. §. *validitas, coram R. P. D. meo Priolo*, & præcipuè in hac materia præcedentiarum, ac processionum, quarum commendatio relicta de jure est (præcisivè à factis particularibus) illius custodiæ, ac Religioni, ut sancivit *Sacrosancta Tridentina Synodus, cap.*13. *sess.* 25. *de Regularib. ibique Barbos. num.* 43. *Pignatell. consult.Canonic.*138. *num.*18. *tom.* 1. *Aldan. in compend. Canonicar. resol. lib.*1. *tit.*23. *num.*32. *select.Canc. c.* 110. *num.* 31. *de Luca ad Conciol. disc.* 38. *num.*1.

Et ita utraque Parte efficaciter jura sua deducente resolutum fuit, &c.

R. P. D. LANCETTA.

Valentina Beneficii.

Veneris 22. *Junii* 1703.

ARGUMENTUM.

Desumitur ex Summario.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Litteræ, quæ justificatione carent, non sunt exequendæ.*
3 *Præsentatus à Patronis habentibus possessionem præsentandi, est præferendus.*
4 *Status ultimus, ut excludat antecedentem, debet esse ita concludenter probatus, ut nullam pati possit dubietatem.*
5 *Donatio Jurispatronatus sine consensu Ordinarii, non sustinetur.*
6 *Vicarius non habens speciale Instrumentum Procuræ Episcopi, talem donationem approbare non valet.*
7 *Justificationem præferre debent quæ à solo facto dependent.*
8 *Ordinarius non potest confirmare do-*

donationem præjudicium juris tertio quæsiti.

9 *Confirmatio Ordinarii retrotrahitur ad diem donationis.*

10 *Retrotractio non potest habere locum, ubi quis medio tempore jus acquisivit.*

11 *Nemo plus juris, quàm habet in alium potest transferre.*

12 *Legatum à legatario non acceptatum remanet in hæreditate.*

13 *Et talis acceptatio per legatarium est probanda.*

DECISIO XXIV.

ANgela, & Helena Sorores de Perez fundarunt anno 1552. perpetuum simplex Beneficium sub Invocatione Beatissimæ Virginis, & S. Joannis Baptistæ in Ecclesia Parochiali S. Bartholomæi Civitatis Valentinæ, cum reservatione jurispatronatus pro se suisque hæredibus, & successoribus. Post obitum autem illarum in duas voces Juspatronatus divisum remansit, & pro una in Michaelem Angelum Perez hæredem, & Nepotem dictæ Angelæ, & pro alia in Franciscum Ambrosium Gradi hæredem Helenæ transitum fuit, qui unà cum dicto Michaele Angelo, & deinde cum ejus Successoribus, & hæredibus semper ad d. Beneficium præsentarunt usque ad annum 1609. de quo tempore cum dictus Gradi dictum jus præsentandi Joanni Domenech donaverit, & donatio nulla remanserit, utpotè ab Episcopo Valentino non confirmata. Ideò in successivis vacationibus uti unicus Patronus continuò præsentavit Marcus Antonius Perez d. Michaelis Angeli hæres usque ad annum 1681. in quo Joseph Gaudiosum præsentavit, sed cum per obitum ejusdem anno 1700. secutum dictum Beneficium vacaverit, Joannes della Vega uti hæres mediatus d. Marci Antonii illicò ad illud Franciscum Micò præsentavit, cui in termino affixionis edictorum Joseph Escortell. se opposuit, & deinde uti præsentatus à Rectore Parochialis Ecclesiæ S. Martini Legatario Euphrasiæ Domenech hæredis Joannis Domenech literas Apostolicas cum derogatione medietatis vocum obtinuit, instructoque Judicio coram Ordinario Valentino, Josepho Sententia favorabilis emanavit, sed per appellationem à Francisco interpositam commissa mihi causa contingit disputari dubium: *An intret arbitrium, vel potius Beneficium sit adjudicandum Francisco?* Et DD. affirmativè in omnibus responderunt.

1

Fundamentum resolutionis stetit in eo, quod Rector S. Martini, qui Josephum nominavit, nullam penitus possessionem habebat præsentandi: nam à centum annis retro exclusivè quoad alios præsentarunt successores Angelæ Perez, quorum modernus, & ultimus Franciscum præsentavit. Deficiente itaque hujusmodi possessione consequens est, quod litteræ à Josepho cum derogatione medietatis vocum impetratæ justificatione careant, & proinde intrare debet arbitrium pro illarum executione retardanda, ut in his præcisis terminis, *Lotter. de re benefic. lib.2. quæst.8. num.106. Rot. coram Dunoz.jun. decis. 107. num.5. & coram Celso decis. 256. num.6. & in recent. decis.293.num. 8. par.10.* 2

Et è converso Beneficium venit adjudicandum Francisco tamquam præsentando à Joanne de la Vega causam habente ab illis, qui nedum in ultimo statu, sed in aliis quamplurimis antecedentibus præsentarunt, & illorum præsentationes tamquam à veris Patronis factæ, fuerunt effectum sortitæ, quoties enim agitur inter præsentatos, res ad limites possessionis est definienda juxta dispositionem *Text. in cap. consul. de jur.patron. Dec. cons.134. num.1. Rota coram Merl. decis.641. num.8. versic. Cumque contentio, & coram Celso, decis. 245. num. 1. & in recentior. decis. 167. num.8. p.2. & decis. 315. num. 13. part. 18.* 3

Nec contra ultimum statum attendi meretur donatio, usque de anno 1609. facta Joanni Domenech mediato Rectoris Sancti Martini actori per Franciscum Ambrosium Gradi, ad quem medietas dicti jurispatronatus spectabat;

Præ-

Præmissa namque responsione, quod status antecedens ad hoc, ut excludere valeat ultimum statum, debet esse ita clarus, & concludenter probatus, ut nullam umquam pati valeat dubietatem, ad notata per *Butr. in cap. ex litteris, num.8. de Jurepatr. Rot. coram Merl. decis. 6411. num.9. & seqq. & in recent. decis. 345. num.4. par.2. & decis.30. num. 12. & 13. par.12. & dicta decis. 315. num.9. par.18. & in Mediolanen. Capellaniæ 23. Martii 1703 §. Primo, coram Reverendissimo Domino meo Decano.*

Talis utique dici nequit ille desumptus ex præcitata donatione; quoniam non legitur facta cum approbatione Ordinarii; Cujus defectus operatur, ne de illa aliqua sit habenda ratio, *Lambertin. de Jur. patron. part.2. quæstion. prima,*
5 *art.2. num. 5. libro primo, Rota coram Coccino, decis. 652. num. 3. bon. mem. Emeriæ, decis. 594. num.1.* quamvis de anno 1675. appareat approbata, attamen cum iste actus gestus fuerit à Vica-
6 rio non habente speciale mandatum ab Episcopo, utique semper nullum remanebit, *Calderin. cons.1. num.1. de offic. Vicar. Grat. discept.303. num.10. Barbos. de jur. Eccles. univers.lib.3. cap.12. Cardinalis de Luca, de Jur. patronat. disc. 28. num.13. Rot. coram Bichio, dec.277. num.20. & seqq. & in recent. decis.3737. num.5. par.2.*

Non attenta replicatione, quod Vicarius solitus fuerit hujusmodi donationes absque ullo præcedenti mandato approbare; Siquidem hujusmodi prænarratum so-
7 litum nulla penitus in facto probatione justificatur, prout necessarium esset, *Rota in recent. decis. 630. num.19. par. 4. tom.3. & decis.159. num.5. par.18.*

Semperque magis inefficax dignoscitur exceptio dictæ Confirmationis, non solùm ex quo post lapsum 66. annorum à die factæ Donationis emanavit, & sic post mortem, tam Donantis, quàm Donatarii, quo casu remanet inefficax, ut advertit *Rota coram Dunozet. jun. decis.76. num.1.* verùm etiam, quia cum hoc medio tempore successores Angelæ Perez in totum Jus dandi scripserunt,
8 non poterat Ordinarius, aut ejus Vicarius in præjudicium Juris tertio hoc medio tempore quæsiti donationem confirmare, *Lambert. de jurepatron. par.2. lib. 1. art.17. par.1. num.2. Vivian. de Jurepatr. lib.4. cap.4. num.74. vers. Sed alias, &c. Rota coram Coccin. decis. 2166. num. 12. & seq. & coram Bich. decis.377. num. 8. & seq. & in Mediolanen. Jurispatr. 4. Julii 1698. §. Nec ad evitandam, coram me*; Ea quidem validissima ratione, quia cum subsecuta Ordinarii confirmatio ad 9
diem Donationis retrotrahitur, ac si in ipsomet actu interposita fuisset, ut medio tempore alter jus acquisivit, non potest talis retractatio locum habere, *Rota coram Dur. decis.463. num.8. & cor. Bich.* 10
decis.277. num.13. & in dicta Mediol. Jurispatronatus, §. Quin urgeat, coram me.

Posita ex prædictis nullitate donationis, curandum non est de Legato facto Rectori anno 1645. ab hæredibus quon. Joannis Domenech Donatarii, quia sicut illi nullum poterat Jus acquiri, ita nec ejus hæredibus, qui proinde nec habuerunt quid in Rectorem mediante donatione transferrent ad *Text. in l. nemo plus Juris, ff. de Regula Juris, Rota,* 11
decis. 688. num. 1. coram Dunoz. Jun. Maximè quia nec constat, quod Rector legatum præscriptum de Jurepatronatus 12
sibi factum acceptaverit, cùm imò terminum ad deliberandum petierit, itaut etiam ex hac circumstantia repellendus esset Successor, nisi probaret acceptationem, quæ de jure requiritur, *Rota, decis.* 13
84. num.3. par.18. recent.

Quæ omnia, vel absolutè de medio tollunt anteriorem statum, vel saltem illum adeo turbidum reddunt, ut nequeat ullo umquam modo posteriores status incontinenti probatos absorbere, & legitimos Patronos in quasi possessione existentes excludere ex allegatis.

Et ita utraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. RAUNITZ.

Balneoregien. Beneficii.

Veneris 21. *Januarii* 1707.

ARGUMENTUM.

In hac decisione latè discutitur an, & quando Juspatronatus censeatur familiare defensivum, seù potiùs agnatitium, Verbum Familia comprehendit etiam fœminas. Familia an, & quando dicatur considerata absolutè, & de per se, seù potiùs consequutivè. Fœmina dicitur conservare agnationem quousque vivit.

Juspatronatus familiare agnatitium, deficientibus Masculis, fit hæreditarium.

In Jurepatronatus mixto satis est verificatio qualitatis hæreditariæ in habitu, & potentia.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*

2 *Patronus quando habeat novum tempus ad præsentandum.*

3 *Juspatronatus an, & quando censeatur familiare descensivum, seu potiùs agnatitium.*

4 *Verbum* Familia *aliquando stat consequutivè, maximè stantibus dictionibus universalibus.*

5 *Verbum* Familia *importat prædilectionem lineæ masculinæ.*

6 *In sensu tamen magis amplo; & per posterius comprehendit etiam fœminas.*

7 *Verbum* Familia *aliquando stat potiùs ad designandam originem hæredum, quàm ad restringendam dispositionem ad solos agnatos.*

8 *De absurdo, quod sequeretur, si hoc casu fœminæ non admitterentur saltem per posterius.*

9 *Appellatione suorum veniunt omnes, etiam per agnationem descendentes.*

10 *Interpretatio quælibet sumenda est favore descendentium, ac consanguineorum Testatoris, quando lis non est cum agnato, sed cum extraneo.*

11 *Vocatio hæredum, & successorum quorumcumque in infinitum portat tractum successivum usque ad continuationem sanguinis etiam per viam cognationis*, & num. 12.

13 *Explicatur celebris decisio in Mediolanen. Prioratus super mixtura, & filiisfamilias* 15. *Junii* 1705. §. 1. *coram Rever. P. D. Priolo.*

14 *Generalitas verborum denotat Testatorem structam agnationem non considerasse.*

15 *Fœmina conservat agnationem quousque vivit.*

16 *Juspatronatus familiare deficientibus masculis fit hæreditarium.*

17 *Juspatronatus non potest esse pro una parte Gentilitium, & pro altera hæreditarium*, & n. 18.

19 *In jurepatronatus mixto satis est verificatio qualitatis hæreditariæ in habitu, & potentia.*

20 *Cessante ratione, cessat & dispositio.*

21 *Juspatronatus mixtum defertur jure sanguinis.*

22 *Confessio Partis, ac publicum instrumentum nullam admittunt exceptionem.*

23 *Beneficia non debent longævam pati vacationem.*

24 *Possibilitas in contrarium sufficit ad excludendam observantiam*, n. 24. & 25.

DECISIO XXIV.

FUndavit Fœlix Tenalia simplex Beneficium sub Invocatione Sanctissimæ Annunciationis in Ecclesia Parochiali SS. Jacobi, & Philippi Castilionis per subsequentia verba: *Reliquit dictæ Venerabili Capellæ infrascripta Bona, &c. quæ bona ipse Testator vult, & intendit, quod conserventur pro Offi-*

Officiatura Capellæ Sanctiss. Annunciationis prædictæ pro jurepatronatus Domus ipsius Testatoris, ejusque hæredum, & successorum quorumcumque de familia Tenaliorum in infinitum, quibus hæredibus, & suis prædictis semper, & perpetuis futuris temporibus competat, & competere debeat jus præsentandi ad dictam Capellam, & juspatronatus, reservavitque ulteriùs juspatronatus passivum favore illorum de familia Tenaliorum, quam voluit cæteris aliis in dicta præsentatione præferri, nominando pro prima vice Vincentium Tenaliam Pronepotem.

1 Hæredes autem universales instituit Andronicum fratrem germanum, & Andream ex alio fratre Læpido nepotem, posthabita Flaminia filia jam dotata. Ex Andronico ortus est Dominicus, qui per obitum Andreæ alterius Cohæredis absque filiis masculis post obitum Vincentii primi Beneficiati, primo loco præsentavit Benedictum de Benedictis, & ex post Hieronymum Ciancam, quo defuncto de anno 1691. defecto priùs Dominico absque filiis, Maria Buschetti neptis ex Flaminia filia Fundatoris præsentavit Tullium Piciarellum, & ex alia parte Dominicus Jannutius tanquam filius Portiæ filiæ Andreæ Cohæredis fundatoris nominavit Gabrielem Ciojam, ac instructa causa coram Ordinario, citato etiam Promotore Fiscali prætendentem libertatem Beneficii, emanavit sententia, decernens constare de jurepatronatus, ac Beneficium esse adjudicandum Picciarello; indè Gabriel Cioja satius duxit obtinere provisionem Apostolicam sub narrativa, quod ad Capellaniam, uti de jurepatronatus adhuc existente, tàm ipse, quàm Tullius fuissent nulliter præsentati à Patronis, & executionem litterarum obtinuit ab R. P. D. Thomaso cum subsequuta possessione, quam tamen semper retinuit ob obitum fortasse Tullii, licèt Signatura justitiæ illam circumscripsisset ad instantiam ejusdem Tullii; obiit die 9. Decembris 1705. prædictus Cioja, undè Dominicus Jannutius, ac sorores 11. Decembris ejusdem anni præsentarunt Hieronymum Picciarellum, qui 7. Januarii 1706. instetit coram Ordinario pro institutione, & concessione Edictorum, comparente tamen Promotore Fiscali, ac asserente jus præsentandi fuisse restrictum ad familiam Tenaliorum, insimulque per ejus extinctionem effectum fuisse liberum, Episcopus sub die 12. Januarii ejusdem anni non citatis nec Patronis præsentantibus, nec præsentato, Beneficium contulit tamquam de libero Petro Antonio de Gregoriis, & licèt Picciarellus appellasset, suæ tamen præsentationi renunciavit die 2. Aprilis 1706. quare iidem Dominicus Jannutius, & sorores sub die 8. ejusdem mensis Aprilis præsentarunt Abb. Dominicum de Archangelis, qui licèt instetisset coram Episcopo pro institutione, fuit tamen rejectus: idcircò delegata Mihi à Signatura justitiæ ad instantiam Dominici Causa, dubitavi, an illi esset danda Institutio, vel potiùs Beneficium esset adjudicandùm Petro Antonio de Gregoriis, & responsum habui, Institutionem esse dandam Dominico.

Pro ipso quidem militavit existentia, ac duratio jurispatronatus in Jannutio, & sororibus, qui illum præsentarunt, durante adhuc quatrimestre è die obitus ultimi possessoris, licèt novum tempus 2
posset desumi à Die renunciationis primi præsentati, ad *Text. in cap. si elect. de elect. Vivian. de jurepatr. l. 7. cap. 4. nu, 30. Rot. decis. 91. coram Priol.* quamvis enim non descendant ab Andrea uno ex primis Compatronis, nisi per lineam fœmininam, hoc est per Portiam matrem filiam prædicti Andreæ, cum tamen idem jus fuerit reservatum pro domo ipsius Testatoris, ejusque hæredum, & successorum quorumcumque de familia Tenaliorum in infinitum, defectis omnibus descendentibus masculinis per lineam masculinam admitti debent fœminæ, ejusque descendentes cùm appellatione hæredum, ac successorum quorumcumque de familia veniant omnes, 3
& quicumque descendentes ex familia etiam per medium fœmininum, & juspatronatus, licèt propter mentionem familiæ censeatur familiare, propter am-

amplitudinem tamen descensivæ vocationis comprehendentis tam agnatos, quàm cognatos, dicitur potiùs familiare descensivum, quàm rigorosè agnatitium, *Tor. de Primog. Ital. p.1. c.28. nu. 273. Rot. in Mediolan. Præpositurae 3. Martii 1704. §. Quaties itaque, coram R. P. D. meo Ansaldo.*

Ratio autem est satis aperta, quia quandocumque familia non fuit considerata absolutè, & de per se, sed consecutivè ad vocationem hæredum, & successorum quorumcumque, quæ in materia restricta ad illos de sanguine extenditur ad agnatos æquè, ac cognatos,
4 præcipuè stante distinctione universalissima *quorumcumque, Menoch. de præsumpt. lib.3. præsumpt.103. num.14. Card. de Luca de fideicomm. disc.36. sub num.2. Torr. de primog. Ital. par. 1. cap. 25. §.5. sub*
5 *num.52. Rot. decis. 482. num.17. par.19. recent.* Tunc accepto ejus significatu in sensu magis amplo, & naturali per posteriùs detectis illis de linea masculina, quorum prædilectionem præseferunt
6 solùm verba illa de familia Tenaliorum, comprehendere debet fœminas, earumque descendentes, *Eugen. consil. 41. num.42. lib.1. Menoch. consil.680. sub num.24. Panimol. decis.10. adnot.3. num. 80. Rot. decis.46. num.9. coram Bich. in Pisana Beneficii 25. Januarii 1706. §. Cæterum, cum seqq. coram Reverendiss. D. meo Decano, & nullius, seu Orbitellen. jurispatron. 17. Januarii 1696. §. Benè, coram R.P.D. meo Scotto, & in Interamen. jurispatron. 22. Martii 1706. §. Et demum, & 10. Decembris ejusdem anni coram eod.*

Multoque magis, quando nedum versamur in materia indifferenti, ac favorabili, qualis est illa jurispatronatus, & quæ ob id operatur, ut verbum
7 *de familia Tenaliorum* stet potiùs ad designandam originem hæredum, & successorum quorumcumque, quàm ad restringendam dispositionem ad solos agnatos, *Card. de Luc. de præemin. disc. 13. num.12. & de jurepatr. disc.60. num. 31. Rot. in Auximana jurispatr.9. Martii 1703. §. Non obstante, & §. Probato, cor. bon. mem. Muto, & in Romana Capellanie 25. Novembr. 1705. §. Quia, coram Monacelli, Formul. Suppl. R. P. D. meo Ansaldo*; Verùm etiam, quia Testator fundavit juspatronatus pro hæredibus, & successoribus quibuscumque familiæ Tenaliorum in infinitum, adeoque elicitur ejus mentem fuisse, ut juspatronatus deberet durare in perpetuum, ex quo evidenter assequimur nomen familiæ non accepisse in suo sensu stricto, ac rigoroso, sed magis lato, & aptum importare etiam cognatos per posterius, ne alioquin ejus eni- 8
xa voluntas perpetuandi tale jus citiùs evanesceret per solam agnatorum comprehensionem, ut in simili arguit *Molin. de primog. Hisp. lib. 1. cap. 6. sub num. 29. Grat. discept. 648. num. 14. & 16. Mart. Medic. decis. Senen. 1. num. 43. Rota decis.728. num.3. par.2. recent.* præsertim cum idem Testator in subsequenti parte Testamenti verbi magis prægnantibus, ac propriis talem comprehensionem denotaverit, dum repetendo competentiam juris præsentandi subnectit, *quibus hæredibus, & suis præ dictis semper competat, & competere debeat jus præsentandi*, appellatione enim *suorum*, certum est venire omnes descendentes sanguinis in infinitum, omnesque consanguineos per cognationem descendentes, *Rebuff. in leg. librorum 229. in fine versic. hodie tamen, ff. de verb. signific. Fusar. de substit. quæst. 338. num.1. & seqq. Pereg. de fideicom. art.22. num.* 9
38. Barbos. appell.257. num.1. & 2. Mantic. de conjectur. lib. 8. tit. 14. num. 19. Ant. Fabr. in suo C. lib.6. tit.19. de fin.

Quod ità propensius accipi debet, quia controversia non insurgit cum agnato, sed agitur de inducenda libertate Beneficii, ac proinde tam in sequendo præsumptam mentem Testatoris, quàm ad effectum alliciendi Fundatores ad similes pias dispositiones, verba interpretari debent in sensu magis lato ad favorem descendentium de sanguine Fundatoris, ac ejus consanguineorum in exclusione extranei, & Ordinarii Collatoris, *Lambert. de jurepatr. lib.1. par.1. quæst.1. art.4. num.11. Rota in Asten. Jurispatr. 14. Febr. 1698. §. Cum itaque, coram Eminentiss. D. Cardinali Caprara apud Balducc. decis. & res judicat. tit. 3. decis.2. num.15.*

Nec pro arguenda contemplatione agnationis propriæ ac rigorosæ vim facere debet, Fundatorem posthabuisse ab initio propriam filiam illamque ampliùs non restituisse, seù invitasse ad successionem præsentis Jurispatronatus, quippè argumentum ad summum urgeret ad effectum ostendendi Fundatorem in ingressu habuisse aliquem respectum ad agnationem præeligendo ad jusparronatus activum Andronicum fratrem, & Andream ex Lepido altero fratre neporem, id tamen non arguit, ut in progressu constituerit jusparronatus rigorosè agnatitium, exclusa qualitate descensiva in sui latitudine cum admissione fœminarum per posteriùs, dum enim vocatio hæredum, & successorum quorumcumque in infinitum importat tractum successivum usque ad continuationem sanguinis de descendente in descendentem
11 etiam perviam cognationis, *Capon. discept.* 12. *num.*24. *Rota consul.*42. *num.*4. *Carol. Anton. de Luca, de Franch. decis.* 633. *num.*13. *Rot. decis.*90. *num.*14. *apud Balduc. ad Ramon. & in Romana jurispatronatus* 3. *Julii* 1705. §. *Profligata, & in confirmatoria* 14. *Decembris ejusdem Anni, coram Domino meo Decano*, Evidenter datur intelligi in progressu
12 non fuisse habitam respectu ad agnationem strictè, & rigorosè sumptam, ut habitum fuit in ingressu per solam vocationem masculorum, quemadmodum animadvertit *Rot. in Avenionen. seu Carpentoracten. Fideicommissi de Tertullis* 27. *Februarii* 1704. §. *Etenim, &* 21. *Novembris ejusdem anni, coram R.P. D. meo Lancetta, &* 5. *Junii* 1705. §. *Nec ex quo, coram R. P. D. meo Caffarello Almæ Urbis Gubernatore*.

Neque contrarium firmavit *Rota in Mediolanen. Prioratus super mixtura, & filiis-familias* 13. *Junii* 1705. §.1. *co-*
13 *ram R. P. D. meo Priolo*, quia pro desumenda qualitate familiari totam vim fecerit in reservatione pro Domo, & familia de Mantegatiis, & sic in familia considerata de per se, & strictè sumpta, & licèt etiam ibi reservatio legatur in posterioribus Brevibus Sixti IV. & Innocentii VIII. pro posteris, & successoribus, nihilominùs habita fuerat relatio ad illud Pauli Secundi, in quo apparet jusparronatus fuisse reservatum pro illis de Domo Mantegatia, eorumque posteris & descendentibus, & sic verbum successores non fuisse accipiendum in tota sua latitudine, sed restrictum ex subjecta materia, & ab antecedenti Brevi Pauli II. ut declarat eademmet decisio, §. *Absque eo quod*, ac altera 29. Januarii anni præteriti, §. *Siquidem, coram R. P. D. meo Caffarello*, quod non sic est, quando reservatio fuit facta pro hæredibus, & successoribus quibuscumque de familia in infinitum, cùm nunc generalitas verborum apta in se comprehendere quoscumque hæredes sanguinis magis confirmet verbum Domus, & Familiæ non esse accipiendum in rigorosa quidditate, & essentia, sed in sensu magis lato importante tam agnatos, quàm co- 14
gnatos, saltem per posteriùs in defectum agnatorum, *Rot. decis.*80. *num.*4. *& seq. coram Cerro, & decis.* 311. *num.* 1. *coram Peuting. & decis.* 546. *num.* 9. *coram Bich.*

Quatenùs tamen admittendum fuisset, Testatorem habuisse respectum ad agnationem, ac constituisse jusparronatus familiare agnatitium propriè & strictè sumptum, nihilominùs indubitanter apparuit instituendum fuisse Dominicum quandoquidem Jannutius, & sorores, qui illum præsentarunt sunt filii, & hæredes Portiæ, quæ tanquàm ultima de famila Tenaliorum jam vocata, erat comprehensa in jurepatronatus, quamvis gentilitio ratione agnationis, quàm 15
fœmina orta ex familia conservata quousque vivit, ut firmat *Modern. Roman. discept. Ecclesiast.*26. *num.*1. *par.*1. *Rot. in Marsicana Beneficii* 3. *Junii* 1689. §. *At secùs, coram bon. mem. Ursino, & in Comen. Capellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Sublata coram R. P. D. meo Priolo, & in Romana Capellaniæ* 25. *Novembris* 1705. §. *Quoniam, coram R. P. D. meo Ansaldo*; Ex quo sequitur in eadem tanquam ultima de agnatione, & linea vocata effectum fuisse hæreditarium, & spectare ad Jannutium, & sorores, ejusque filios, 16
juxta vulgatum *consilium Ancharani* 81. *Rot. decis.*667. *num.*11. *p.*18. *recent. & in d. Asten. jurispatronatus* 14. *Januarii* 1698.

co-

coram Eminentiss. Caprara penes Balducc. decis. & res judic. tit. 3. decis. 2. num. 22. & 23. & in d. Romana Capellaniæ, §. Addito, coram R. P. D. meo Ansaldo.

Nec refert Portiæ supervixisse Dominicum Agnatum, cujus non probant Jannutii se esse hæredes; quia quicquid sit, quoad vocem Andronici delatam Dominico, quoad vocem tamen Andreæ juspatronatus effectum fuit hæreditarium in Portia, transmissum in ejus hæredes, quoniam licèt unus, & idem Patronus non possit diversimodè judicari, & esse pro una parte gentilitium, & pro altera hæreditarium; Cùm dictæ qualitates pugnant inter se, & una alteram destruat *Rocc. disput. jur. 193. num. 13. Rot. decis. 102. num. 4. coram Cerro*;
17 Nihilominùs quandocumque juspatronatus usque ab initio non extitit penes unum, vel penes plures ex eodem fonte provenientes, eamdemque vocem Constituentes, ut est in præsenti, nunc non repugnat, ut in una linea, & voce efficiatur hæreditarium, ac in alia remaneat gentilitium cum tali casu, & si ipsius juris substantia habitualiter, & in abstracto sit individua, quoad exercitium tamen, aliosque effectus tot sunt diversa jura, quot sunt distinctæ voces, aut vocum Partes, quæ tamen dari non possunt, quandocumque usque ab initio in jurepatronatu gentilitio sequuta non fuisset divisio in Partes, sed unum extitit, in quo non licet constituere, seù dividere
18 portiones, aut ratas, *Card. de Luc. de Jurepatron. disc. 60. num. 29. Palma Nepos alleg. 159. num. 29. Rot. decis. 798. num. 26. coram Merl. decis. 288. num. 4. par. 5. recent.*

Qualitas autem hæreditaria respectu Portiæ remansit probata ex præsentatione aliàs facta usque de anno 1691. titulo hæreditario, quo verò ad Portiam respectu Andreæ procedendo juxta suppositum provisi ab Ordinario; Quo res sit in jure patronatus mixto; satis est verificatio, qualitatis hæreditariæ in ha-
19 bitu, & in potentia, *Rot. in Romana Beneficiatus S. Laurent. in Damaso 6. Feb. 1688. Non refragante, coram Card. Caccia, & in Mantuana Beneficii 3. Junii 1686. §. Quin ad effectum, coram bon. mem. Ursino, & in Romana, seù Parmen. jurispatronatus 13. Decembris 1690. §. Ex his probat. coram Reverendiss. D. meo Decano*, quæ qualitas habi-
20 tualis hæreditaria non potest censeri sublata ex Statuto Castrensi fœminarum exclusivo, nedum quia Andreas Pater Portiæ nullum reliquit masculorum, sed solummodò Bernardinam, & Portiam, quo casu cessat dispositio Statuti cessante concursu, & intuitu masculorum, *Rot. decis. 111. num. 31. coram Othobon. & decis. 165. num. 7. p. 19. recent.* verùm etiam quia
21 similia Statuta non habent locum in jurepatronatus mixto, quod defertur jure sanguinis ex mera Instituroris præordinatione, *Modern. Rom. discept. Eccles. 4. num. 16. f. 82. p. 1. Rot. in d. Mantuana Beneficii 3. Junii 1689. §. Nec subsistit, coram bon. mem. Ursino confirmata 20. Maji 1690. coram Card. Caccia.*

Tandem non obfuit ultimum statum esse uti de libero ex postrema collatione Sedis Apostolicæ effectuata usque ad obitum Ciojæ postremi Beneficiati, ita ut collatio infringi non possit nisi clarè constet de Patronatu per tria clara illa
22 documenta rei judicatæ videlicet Confessionis Partis, aut Publici Instrumenti nullam admittentia exceptionem, *Rot. decis. 435. sub num. 4. p. 2. recent. & decis. 641. num. 9. & coram Merl. decis. 497. num. 13. coram Cerro, & in Mediol. Capellaniæ 22. Junii 1703. coram Reverend. D. meo Decano*; Quia ultra quod ex supradictis duratio, ac competentia patronatus clarè constet ex Instrumento fundationis ad favorem Jannutii, & sororum nihilominùs remanet æquivocum, nec præstare valet normam pro futuris vacationibus, pro quo stabiliendo, DD. animadverterunt gratiam Apostolicam emanasse sub duplici narrativa, prima quod juspatronatus ex fundatione, vel dotatione olim existebat, nunc verò liberæ collationis erat. Altera autem eumdem Ciojam supplicantem, & quondam Tullium Andream Picciarellum diversimodè, & nulliter præsentatos fuisse, ac quod occasione præsentationum hujusmodi inter eos, ac etiam prætensum patronum lis adhuc pendebat indecisa,

& sub hac tamen narrativa emanavit gratia cum solita clausula, *dummodo lis pendeat indecisa, & tempore præsentium non sit in ea alicui specialiter jus quæsitum*; Ideoque cùm gratia innitatur liti pendenti inter Patronos, dum in parte dispositiva Beneficium confertur, quatenus lis pendeat, quæ conditio est tota substantia gratiæ, non potest oriri ulla firmatio status tamquam de libero, vel quia gratia solùm processit occasione jurispatronatus litigiosi, ne interim Beneficia ex diuturnitate litis longævam patiantur vacationem, *Rot. decis.* 35. *num.* 1. *&* 2. *coram R. P. D. meo Ansaldo, & in Vercellen. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. *coram R. P. D. meo Caffarello Almæ Urbis Gubernatore, & in Faventina Beneficii* 24. *Aprilis* 1704. §. *Lis quippe, coram me*; Præcipuè cum super existentia Patronatus jam præcessisset sententia Ordinarii, vel ex quo remansit incertum, an A. C. tunc Thomatus fuerit exequutus literas Apostolicas potiùs ex una, quàm altera Causa, *Rot. decis.* 241. *num.* 26. *& decis.* 367. *num.* 11. *coram Bich. & decis.* 152. *num.* 10. *p.* 10. *recent.*

23 24

Imò cùm prædicta sententia lata ab Ordinario in contradictorio judicio cum Promotore Fiscali declarasset constare de jurepatronatus ad exclusionem libertatis Beneficii unà cum transitu in rem judicatam, iste potiùs visum fuit, quod esset ultimus status contra libertatem Beneficii tamquam certus, & servatis servandis emanatus, nullatenus autem sententia A. C. Thomati tamquam, ut prædictum est, incerta, & æquivoca, *Rota decis.* 290. *num.* 21. *p.* 18. *& decis.* 268. *num.* 14. *&* 15. *p.* 11. *& in Florentina Canonicatus* 2. *Julii* 1705. §. *Hinc non obstat, coram R. P. D. meo Priolo.*

25

Et ita utraque, &c.

R. P. D. ANSALDO.

Romana Capellaniæ.

Merc. 25. *Novemb.* 1705.

ARGUMENTUM.

In Jure præsentandi per Testatorem relicto arbitrio *Seniorum* de familia, præferendæ sunt Masculis Fœminæ, si tamen istæ talem qualitatem per Testatorem requisitam possideant. Sub nomine familia comprehenduntur etiam fœminæ. Juspatronatus fraternizat cum terminis Fideicommissariis; præsentatio à Laicis facienda est intra quadrimestre ad differentiam jurispatronatus Ecclesiastici, quod progreditur ad semestre; Hæc autem tempora currere incipiunt à die scientiæ.

SUMMARIUM.

1 *Facti series.*
2 *Qualitas à Testatore requisita semper est attendenda.*
3 *Doctrina Doctoris punctualis in dubium habet vim legis.*
4 *Juspatronatus fraternizat cum fideicommissis*, & n. 7.
5 *De distinctione quando agitur de lineali quæstione, an sit præferendus habens prærogativam lineæ, vel potiùs majorem ætatem.*
6 *Fœminæ quandoque solent esse sagacitate, & consilio præstantiores viris.*
8 *Inter Masculos, & Fœminas omnis sexus differentia hodie est sublata.*
9 *Fœminæ veniunt sub vocabulo seniorum.*
10 *Fœminæ sunt capaces jurispatronatus activi.*
11 *Moniales etiam sunt capaces jurispatronatus activi.*
12 *Adjunctum* ejusdem familiæ *concomitans dispositionem, inducit contemplationem agnationis, & fœ-*

fœminæ tunc admittuntur si masculi non concurrant, n.13.

14 *Fœminæ dicuntur etiam de familia*.

15 *Fœminæ etiam in casu veræ agnationis, comprehenduntur in vocabulo* Familia.

16 *Verbum* ejusdem *est repetitivum qualitatis superiùs expressæ*.

17 *Verbum* Familia *comprehendit etiam cognatos*.

18 *Juspatronatus activum magis latè progreditur, quàm passivum, & de ratione*, n.19.

20 *In jurepatronatus activo, extincto genere vocato, jus præsentandi transit in extraneos*.

21 *Discretiva est attendenda*.

22 *Celebris decisio in Lucana Beneficii* 13. *Junii* 1701. *coram R.P.D. Muto declaratur*.

23 *Verba* è domo de talibus *dispositioni adjuncta, important contemplationem agnationis*, & n.24.

25 *Observantia ultimi status in subjecto jurispatr. maximè confert*.

26 *Præsentatio à laicis fieri debet intra quadrimestre ad differentiam jurispatronatus Ecclesiastici, quod progreditur ad semestre*, & n.27.

28 *Quadrimestre ad præsentandum datum currere incipit à die scientiæ, & de absurdo, quod aliàs sequeretur*, n.29.

30 *Fundans se in scientia, tenetur illam probare*.

31 *Distantia loci inducit probabilitatem ignorantiæ*.

32 *Præsentatus à dimidia parte Patronorum, si habet gratiam Apostolicam cum derogatione jurispatronatus pro altera dimidia, debet præferri iis, qui sunt præsentati à dimidia parte*, & n.33.

34 *Tutor exercet omnia jura pupilli*.

35 *Mandatum ad præsentandum Beneficio pleno pro contingenti vacatione est attendendum*.

36 *Ratificatio æquipollet mandato*.

37 *Instrumento publico summa fides est adhibenda*.

38 *Notario propriam detegenti turpitudinem non creditur*.

Monacelli, Formul. Suppl.

39 *Pro facto habetur, quod fieri fuit prohibitum*.

40 *Laicus non potest variare à præsentatione jam facta;*
Maximè concurrente juramento de non variando, n.41.

DECISIO XXVI.

ERexerat in suo Testamento Claudius Durafort quamdam Capellaniam, diviso prudenter jure præsentationis, seu Patronatus tàm activè, quàm passivè; Activum siquidem exercitium; sivè jus præsentandi reliquerat arbitrio duorum seniorum ejusdem familiæ de Durafort; passivum verò laudabiliter arctaverat intra Cancellos *Agnationis, & Familiæ ipsius Testatoris*: Sed quia *neque volentis, neque currentis, sed miserentis omnia sunt Dei*; & persæpè reperiuntur *mendaces filii hominum in stateris*, fermè incontinenter defecit quoad jus passivum masculis capax assecutionis ejusdem Capellaniæ; Quapropter de errante illa ad extraneos, extitit ad eam præsentatus Jacobus de Regard, per cujus obitum subsequutum *de Anno* 1703. pariterque deficiente masculo capaci, revoluta est quæstio ad alterum jus activum præsentandi; Scissis etenim suffragiis hujusmodi jus activum habere prætendentium in Philippum, & Franciscum, Tribunal Eminentissimi Vicarii, sivè illius Reverendissimus P. Dominus Vicesgerens tribuit Philippo nudam manutentionem, & ex opposito formalem institutionem Francisco, donec sub hodierna die reassumpta disputatione coram Sacro Auditorio, ad quod fuerat à Partibus provocatum, Philippus, qui vicerat tantùm in Curia Eminentissimi Vicarii super possessorio, triumphavit plenariè in hodierna Audientia, etiam super ipso Petitorio, à quo fuerat depulsus, rescribentibus mihi Dominis, Capellaniam in omnibus, & per omnia esse adjudicandam Philippo. 1

Fundamenta hujus plenariæ Victoriæ pluribus innitebantur rationibus, atque fulcimentis; *Primo* siquidem, quia ostendebat Philippus litteram manifestam Fundatoris; Cum etenim illum præsentassent Joanna Maria, & Philippa Sorores de Durafort, & hæ forent respectu Antonii pariter de Durafort (qui Franciscum in hodierna colluctatione Contradictorem præsentaverat) in ætate Seniores, hæc profectò qualitas Senioritatis in activo jure præsentandi requisita, & enixè volita per fundatorem utique in abstracto secum ferebat præcellentiam in præsentantibus ipsum Philippum, cùm qualitas à Fundatore requisita à jurepatronatus semper sit attendenda, ubi non fit contraria Sacris Canonibus aliæve juridi-
2 cæ resistentiæ, ut generaliter tradiderunt *Grat. discept. for. cap.* 645. *num.*7. *Tondut. quæst. & resolut. benefic. par.*3. *cap.* 157. *num.* 23. latissimè *Ciarl. controv. for. lib.*3. *cap.* 232. *num.* 34. *& seq. per tot. Vivian. de jurepatr. lib.* 4. *cap.* 9. *num.*55. *Lotter. de re benefic. lib.*2. *quæst.* 11. *num.*93. *Rot. decis.* 315. *sub num.* 4. *coram Dunoz. Sen.* Et in individuo *ex Card. Florent. cons.* 48. *Rocc. de Curt. in tract. de Jurepatr. vers. ipse vel is, num.* 77. *Lambert. eodem tract.* 8. *art.* 2. *quæst. principali, parte secunda, in principio*, resolutum apparebat in Curia Episcopali Avellinen. apud *Ricc. decis. Cur. Archiepiscop. Neapol. p.*4. *decis.*109. *per tot.*

Et quidem, ut diximus, *in individuo* cùm in casu recensito apud *Riccium loco de quo supra*, adamussim ageretur de concursu fœminarum Seniorum cum masculo Juniore; Quapropter cùm
3 Doctrina punctualis in dubio habeat quodammodo vim legis, teste *Vincentio de Franch. decis.*363. *num.*4. non erat necesse convolare ad finitimos terminos fideicommissorum, qui utique fraternizant cum illis juspatronatus ad ea quæ abundè disseruit *Sac. Rot. in Auximana jurispatronatus* 27. *Junii* 1701.
4 §. *Quoniam, cum seqq. coram Me*. Sed nihilominus etiam in eisdem terminis fideicommissariis tanta est potentia senioritatis expressæ per Testatorem, ut in majoratibus, vel primogenituris, quando agitur de quæstione lineali, an sit præferendus habens prærogativam lineæ, vel potiùs majorem ætatem, recepta distinctio est, quod si tractetur de
5 simplici fruitione bonorum regulariter prærogativa lineæ supereminear, si verò tractetur de actu, seu re exigente jus honorificum, & administrationem prudentialem, anteponatur ille, qui præest ætate magis matura, quemadmodum videre est apud *Calder. cons.* 48. *Bero cons.* 71. *lib.* 1. *Honded. cons.* 70. *lib.*2. *Castill. controv. jur. cap.* 93. §. 1. *num.*13. *Grat. discept.*645. *num.*7. *Ciarl. controvers.* 222. *à num.* 31. *ad seqq. & per tot. Lotter. de re benefic. lib.*2. *quæst.* 11. *num.*93. *Card. de Luc. de fideicom. disc.*1. *num.* 19. *& disc.* 3. *per tot. alter de Luc. de linea legal. art.* 8. *sub num.* 26. *Torr. de success. de primog. & major. Ital. p.*1. *cap.*41. §.8. *à num.* 18. *ad seq. vot. bon. mem. Seraph. & Hieron. Pamphil. impress. post eumdem Torr. de Primogen. Ital. tom.*3. *decis.* 19. *num.*5. *Rot. Florent. penes Mans. consult.* 99. *per tot. Rot. Januen. penes Palm. Nep. alleg.* 396. *num.* 121. *decis.* 91. *num.* 12. *inter recollect. per Balducc. ad cons. Ramon. tom.*4. *Rota nostra, decis.* 362. *num.* 10. *&* 11. *par.* 5. *recent. & in Melevitana benefic.* 19. *Junii* 1702. §. *Viceversa, coram me*.

Cùm igitur versaremur in jure præsentandi Capellanum, & Fundator expresserit, jus activum pertinere debere *ad Seniores*; videbatur satis juri conforme, fœminas, licèt fœminas,
6 quandoque tamen sagacitate, & consilio præstantiores, *cap. Viduas* 27. *quæst.*1. *canon. si aliquid* 22. *quæst.*4. *l. cum prætor, ff. de jud. leg. bene à Zenone*, §. *penul. in fin. Cod. de quadrien. præscr. Imperator. Justinianus in auth. ut judic. fin. quoque suffrag.* §. *hæc autem omnia, col.* 2. *Joan. Andr. in c. qui prior. de reg. jur. in* 6. *Hostien. in summ. tit. de Matrim.* §.1. *col.* 2. *vers. in eo habent, Plutarch. in l. de virtutib. mulier. Tholosan. de Repub. l.*7. *cap.* 12. *Tiraq. ad l. Connubial. p.*11. *gloss.*1. *nu.*25. *& seqq. Chassaneus in Catal. glor. Mund. p.*2. *consider.* 10. *& consider.* 19. *Mart. Mager. de Advocat. armat. cap.*7.

num.

num. 220. *Molin. de majorat. & primogenit. Ital. par.* 1. *cap.* 35. *sub num.* 262. majorem posse habere prudentiam in seligendo Capellanum, quàm masculum, maximè, prout hìc, in infantili, vel pupillari ætate versantem, unde punctualissimæ auctoritati superiùs allegatæ superaccedebat etiam ratio, quæ in his casibus efficit contra regulas ordinarias majoratuum etiam saltuarium de una, ad alteram lineam, in qua Senior ætate inveniatur, itaut applicando ad nostram limitropham Thesim dubitandum non esset, quod Testator vocans *Seniores*, voluerit se se conformare distinctioni, seu dispositioni Juris stabilitæ respectu successionum in fideicommissis, & majoratibus fraternizantibus, ut præmisimus, cum terminis jurispatronatus, secun-
7 dùm vulgaria principia, de quibus, *Bartol. aliique Doctores in leg. hæredes mei*, §. *cum ita*, *ff. de Trebell. Ruin. cons.* 169. *num.* 7. *lib.* 2. *Menoch. consil.* 555. *num.* 8. *Alexand. consil.* 55. *num.* 2. *lib.* 4. *Mantic. de conjectur. lib.* 8. *tit.* 8. *num.* 15. *Rot. decis.* 177. *num.* 17. *coram Cels. decis.* 345. *num.* 18. *part.* 16. *decis.* 80. *num.* 8. *&* 9. *& decis.* 453. *num.* 1. *par.* 19. *recent.*

Potissimè quia, ut dicebat *Riccius ubi supra* in ordine ad Juspatronatus, quod à sola Sacrosancta Ecclesia benignè procedit, per *Textum in cap. si quis Episcoporum* 16. *quæst.* 5. *ubi gloss. in figuratione casus*, *vers. Sed hoc de gratia sibi tamquam Patrono reservatur*, *Abbas in cap.* 1. *num.* 4. *de præben. Geminian. consil.* 50. *in princip. Ægidius cons.* 10. *num.* 10. *in fin. Vivian. de jurepatron. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 1. *sub num.* 5.
8 non adinvenitur ulla distinctio inter masculos, & fœminas, quæ etiam de Jure communi sublata differentia sexus, indifferenter eliminantur ex notissima *lege maximum vitium*, *Cod. de*
9 *liber. præterit.* sicque, nisi aliud determinet voluntas fundatoris, & respectivè Testatoris, fœminæ, quæ veniunt sub vocabulo indifferenti, quale est illud *Seniorum* in materia quoque fideicommissaria, juxta annotata per *Bald. cons.* 6. *num.* 1. *lib.* 2. *Alexand. consil.* 106. *num.* 4. *Decian. cons.* 7. *num.* 11. *Peregrin. de fideicommis. art.* 22. *num.* 55. *Cardinalis de Luc. eodem tractat. disc.* 46. *num.* 4. *Rot. decis.* 1036. *num.* 13. *coram Coccin. decis.* 864. *num.* 21. *coram Merl. decis.* 1262. *num.* 1. *coram Emerix junior. & decis.* 683. *num.* 1. *par.* 19. *recent.* & in terminis verbi *Senioris de Domo*, *Torr. de success. majorat. & primog. Vital. par.* 1. *cap.* 25. §. 5. *num.* 49.

Eo magis venire poterant, & debebant in activo Jurepatronatus, cujus (ad normam aliarum successionum) existunt capaces generaliter, & indi- 10
stinctim, tam Masculi, quàm Fœminæ, sicuti in individuo doctè prosequitur *Riccius dict. decis.* 109. *num.* 4. *&* 5. *Tondut. resolut. benefic. part.* 3. *cap.* 157. *num.* 23. *Palm. Neap. allegat.* 101. *sub num.* 26. *versic. & in puncto*, *Balducc. ad Roman. cons.* 16. *num.* 36. *lib.* 1. *Rot. decis.* 313. *num.* 16. *coram Pamphil. decis.* 820. *sub num.* 10. *& decis.* 1000. *sub num.* 2. *coram Emerix junior. & decis.* 462. *num.* 19. *par.* 14. *recent.* & generaliter uno ore dicunt *Joan. Andr. in cap. nobis*, *sub num.* 2. *de jurepatr. Calderin. consil.* 1. *eodem tit. Castald. consul. forens.* 250. *num.* 2. *Ricc. in praxi for. Eccles. part.* 1. *resol.* 169. *num.* 2. *& sequent. Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *num.* 68. *Panimol. decis.* 137. *num.* 11. *Rot.* 563. *num.* 14. *coram Merl. & in Mantuana beneficii* 3. *Junii* 1689. §. *At secus*, *coram bon. mem. Ursino*, *& in Majoricen. beneficii* 19. *Februarii* 1699. §. *fin. coram R. P. D. meo de la Tremoille*, quantumvis etiam sint Mo- 11
niales, & à sæculo abscissæ, *ut in celebri decis.* 40. *num.* 6. *&* 7. *post Censal. ad Peregr. de fideicom.*

Parum ob id adversante, quod Fundator reliquerit hoc Jus præsentandi *duobus* quidem *Senioribus*, sed sub adjuncto *ejusdem familiæ*, quasi quod ex hoc videretur contemplasse rigorosam agnationem, quæ stante contempla- 12
tione, fœminæ remanent exclusæ, vel absolutæ ex ponderatis *in mea annotatione ad decis.* 46. *sub num.* 23. *& seqq.* cum quibus concordant *idem Ricc. in praxi*, *par.* 3. *resolut.* 576. *num.* 3. *Anto-*

nell. de regim. Eccles. lib. 3. *cap.*6. *num.* 13. vel saltem admittunt solùm per po-
13 sterius, & citrà concursum masculorum, ut est casus *dictæ decis.* 40. *post Censal. ad Peregr. de fideicom.* & tradunt *Covar. lib.*3. *var. resol. cap.*50. *num.* 5. *Card. de Luca, de jure patron. disc.*28. *num.*8. *Cassador. decis.*1. *de jurepatr. Rot. decis.*69. *num.*3. *post Vivian. de jurepatr. decis.*348. *sub num.*3. *coram Royas, decis.* 313. *num.* 4. *& seqq. coram Pamphilio decis.* 329. *num.* 5. *&* 6. *coram Penia, decis.*581. *num.*6. *&* 8. *coram Bich. decis.* 667. *num.*9. *par.* 18. *recent. aliique relati in Mantuana beneficii* 21. *Junii* 1688. *&* 3. *Junii* 1698. §. *At secus quidem, coram R. P. Domino meo Muto, & in Comen. Capellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Subsistere, &* §. *Sublata, coram R. P. D. meo Priolo.*

Quoniam illa verba *Seniorum ejusdem Familiæ* suaptè natura non excludunt fœminas jam habentes pro se qualitatem *Senioritatis*, quamvè non habebat masculus Infans, vel Pupillus, cùm æquè dicantur de *Familia* nedum masculi, sed etiam fœminæ, *teste Gabriel. cons.*195. *num.*3. *lib.* 1. *Rocc. disput. jur. selectar. cap.* 26. *num.* 4. *ubi concordantes*: Imò magis ultrò progredientes *Do-*
14 *ctores*, authument, quod in casu quoque agnationis veræ, fœminæ que vita durante sunt agnatæ, & de sanguine Testatoris, adhuc comprehendantur sub hoc ipso vocabulo *Familiæ*, quem-
15 admodum concors est Sententia Scribentium, de qua *Bald. in leg. volumus, num.*2. *Cod. de fideicomm. Gabriel. cons.* 195. *sub num.*3. *vers. quia fœminæ, Giovagnon. cons.* 39. *num.*9. *lib.* 1. *Cyriac. controvers.*271. *num.*9. *Altograd. junior. contr.*38. *num.*16. *lib.*1. *Barbat. de fideicom. cap.*4. *num.*74. *Torr. de success. in primogen. & majorat. Ital. cap.*37. *num.* 77. *tom.*1. *Panimoll. decis.* 137. *num.*14. *Rot. decis.*363. *num.*15. *coram Merl. decis.* 313. *num.*7. *&* 8. *& coram Pamph. decis.* 594. *num.*6. *coram Ludovis. & decis.* 166. *num.*5. *par.*6.

Robustiùs observando, quod Fundator quidem in Jurepatronatus passivo voluit præsentari, vel præferri prætendentem, qui esset *agnationis*, & *Familiæ ipsius testatoris*, sed posteà magis latè habenas relaxando in activo contentus fuerat relinquere Jus præsentandi *arbitrio duorum ejusdem Familiæ Seniorum*, unde licèt verbum *ejusdem* sit repetitivum qualitatis anteriùs expressæ, quodammodo identificans id ip-
16 sum, ut ait *Bald. cons.* 94. *num.*2. *lib.*3. *Altograd. sen. cons.*69. *num.*12. *volum.*2. *Palm. Neap. alleg.* 256. *num.* 20. *Grat. de diction. dictio.* 49. *num.*2. *Menoch. de præsumpt. lib.*4. *præsumpt.* 173. *num.* 20. *Surd. decis.*125. *sub num.*1. *Rot. decis.*207. *num.* 18. *coram Coccin. decis.*174. *num.*4. *coram Cerr. decis.*273. *num.*7. *coram Peutinger. & decis.* 323. *num.* 10. *part.* 13. *recent.*

Quia tamen idem verbum *ejusdem* fuit appositum *Familiæ*, non autem *Agnationi*. Hinc conjiciebatur ex hoc adjuncto *Familiæ*, non autem *Agnationis* fimbrias potiùs voluisse Fundatorem dilatare in vocatione activa, quàm foret in passiva, dum prætermissa replicatione vocabuli *Agnationis* adhibuit 17
repetitionem *Familiæ* magis latam, & de Jure comprehendentis ultra fœminas quoslibet Cognatos, cæterosque contentos sub nomine *Familiæ*, ut per *Text. in leg. pronunciatio*, §. *Familiæ, ff. de verb. signific. ubi Alciat. verb. Agnatorum, num.* 50. *Bald. in leg. fin. Cod. eodem, Caphal. cons.* 510. *num.*6. *Altograd. Jun. cons.*38. *num.*11. *Balducc. ad Roman. cons.* 16. *num.* 54. *Peregrin. de fideicom. art.* 22. *num.* 26. *Card. de Luc. de præemin. disc.* 13. *num.* 7. *alter de Luc. de lin. legal. lib.*1. *art.* 12. *num.* 6. *Rot. decis.*101. *num.*13. *par.*6. *recent. & in Comen. Capellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Verùm, coram R. P. D. meo de la Tremoille.*

Addito quod suaptè natura magis diffusè progreditur Juspatronatus activum, quàm passivum ad ea, quæ con-
sideratur *Card. de Luc. de jurepatron. disc.* 18
29. *sub num.* 7. sub ea forsan ratione, quòd Ecclesia non favet æquo modo juripatronatus passivo, sicuti pro sua intemeritate favet activo. Jus quippè passivum redigit in servitutem, tam Pa-
tronos, quàm Ecclesiam, ut accipiant 19
illos qui deteguntur taxativè comprehensi

hensi in eodem jurepatronatus passivo, quantumvis plerumque existant parùm capaces, respectu autem activi contentatur Ecclesia, non minùs ad alliciendos Christifideles ad fundanda opera pia, quàm abhorrens ullo modo ditari alieno, ut extincto quoque genere vocato, & familia, ac linea patronorum prorsùs deficiente jus præsentandi transeat in extraneos, etiam hæredes ad celebre *Consil. Ancharan.* 81. de quo
20 in fortioribus terminis, *Calderin. cons.* 4. *de jurepatr. Ferret. cons.* 131. *numer.* 1. *lib.* 1. *Paris. cons.* 47. *numer.* 21. *lib.* 4. *Ciarlin. contr.* 153. *num.* 22. *Rota, decis.* 354. *num.* 9. *coram Seraphin. dec.* 581. *num.* 6. *coram Bich. & dec.* 362. *numer.* 14. *part.* 5. *dec.* 166. *num.* 16. *&* 17. *part.* 6. *dec.* 221. *numer.* 2. *part.* 8. *decis.* 462. *num.* 11. *& decis.* 427. *numer.* 58. *part.* 14. *decis.* 667. *numer.* 11. *part.* 18. *& in Bononien. bonorum* 28. *Januarii* 1692. §. *Et latè quidem, coram bon. memor. Ursino.*

Et ex his de plano recurrebant mox animadversa circa memoratam dictionem *ejusdem* videlicet, quod ista potiùs retorquebatur, quia dum fundator in passivo jurepatronatus nominaverat *Agnationem*, & insimul *Familiam*, & in activo repetierat solùm *Familiam*, subindè oriebatur, quod ad normam juris, pleniùs in hujusmodi jurepatronatus activo providere voluerit per hoc vocabulum indifferens *Familiæ* citra repetitionem *Agnationis* in usurpatione dilectionis *ejusdem*, cum idem vocabulum *Familiæ*, ut annotavimus, existat complexivum extra dubium etiam fœ-
21 minarum ex illa patenti, & efficaci vi discretivæ, quam in proximis, per *Text. in l. unica*, §. *Sin autem ad deficien. Cod. de caduc. tollen.* considerant *Anan. cons.* 22. *numer.* 3. *vers. Est etiam multum ponderandus*, *Card. de Luc. de jurepatr. disc.* 5. *numer.* 14. *Rota penes Vivian. de jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *sub num.* 81. §. *Præsertim*, *fol.* 102. *repetit. post secundum volum. Cons. Farinac. decis.* 350. *num.* 3. *& in recent. dec.* 36. *n.* 11. *part.* 16. *& in Gerunden. beneficii de Olot.* 7. *Maii* 1703. §. *Quarto, coram R. P. D. meo Priolo.*

Et ob id nullibi applicari poterat decisio *in illa Lucana Beneficii* 13. *Junii* 1701. *coram R. P. D. meo Muto*, in qua fuerant exclusæ fœminæ, quantumvis Seniores in concursu masculorum, siquidem ultra quod apparebat, Sacrum Auditorium recessisse ab hoc peculiari fundamento *in secunda De-* 22
cisione edita sub die 21. *Martii* 1703. *coram eodem R. P. D. meo Muto*, dum de hoc fundamento ampliùs non meminit; nihilominus casus erat diversus, quia ibidem allecti, & vocati equidem erant ad juspatronatus activum *duo Seniores de Familia*, sed insimul adjiciebatur, *& Domo Sandonninis*, quo casu cæteris præcipuè circumstantiis adstipulantibus censeri valebat agnatio contemplata in sensu quoque rigoroso; cùm etenim fœmina transire soleat in alienas familias, quæ non sunt, ut in ea hypothesi de *Sandonninis* per ea, quæ stante adjuncto cognomine de talibus plerumque ra- 23
tiocinantur *Ancharan. cons.* 154. *numer.* 4. *Ruin. cons.* 158. *numer.* 10. *&* 24. *lib.* 2. *Roland. cons.* 70. *num.* 25. *& seqq. lib.* 3. *Ciarlin. controv.* 107. *num.* 46. *&* 79. *Gratian. discept.* 645. *numer.* 1. *Rot. decis.* 46. *numer.* 8. *& decis.* 159. *num.* 7. *& seqq. coram Priol. decis.* 174. *num.* 17. *part.* 11. *& decis.* 204. *numer.* 5. *&* 6. *part.* 12. *recentior. cum aliis in Auximana Jurispatronatus* 27. *Junii* 1701. *paragraph. Absque eo quo refragari valere, coram me, & in Bituntina jurispatronatus* 28. *Novembris* 1704. §. *Ratio quæ ipsos suasit, coram R. P. D. meo Caprara.*

Hinc juremerito concurrente hujusmodi pronomine *Doctores*, *& Sacra Rota* in suis casibus censuerunt fœminas excludi ab appellatione *Seniorum*, sive ageretur in materia Jurispatronatus, sive, ut frequentiùs accidit, in illa fideicommissorum, ut 24
rectè observabant scribentes pro Philippo ex lectura authoritatum, nempè *Ciarlin. controv.* 102. *numer.* 43. *&* 78. *& seqq. Rocc. disputat. Jur. select. cap.* 23. *num.* 8. *Peregrin. de fideicomm. articul.* 22. *sub numer.* 26. *Simon. de Pret. de interpretat. ultimæ voluntat.*

lib. 3.

lib. 3. solut. 11. num. 25. Rot. decis. 910. num. 11. coram Cerr. dec. 536. num. 208. part. 14. dec. 69. num. 17. & decis. 27. num. 6. part. 18. recent. & in Asculana fideicommissi 29. Maii 1693. §. Harum autem, cor. Reveren. P. D. meo Caprara, & in Romana Fideicommissi de Goris 9. Maii 1701. §. Ejusdem efficaciæ, coram me.

Corroborabat hunc eumdem intellectum (quatenus oportuisset) observantia practicata in ultimo statu, quando Jacobus, per cujus obitum vacaverat Capellania, extitit ad illam præsentatus; Nam ad exercendum idem Jus præsentandi noscebatur admissa quædam Pernetta, licèt concurrerent in facienda præsentatione etiam masculi, videlicèt Joannes, & Franciscus ejusdem Pernettæ Consobrini Nepotes; Unde hic status, sive observantia præcisa favore Pernettæ non parum roboris adjiciebat (& si per exuberantiam) intelligentiæ, quod appellatione *Seniorum* veniret etiam fœmina in hoc Jurepatronatus activo, secundùm ea, quæ passim in proposito, observantiæ circa subjectum juris-
25 patronatus animadverterunt, *Venturin. cons. 43. num. 46. Peregrin. cons. 33. num. 21. & 25. lib. 1. Gratian. discept. 521. num. 7. & 19. Vivian. de jur. patr. part. 1. cap. 9. num. 30. Cardin. de Luca eodem tractat. disc. 60. num. 9. Rot. dec. 563. num. 9. & seqq. coram Merlin. dec. 106. num. 8. coram Cels. dec. 364. num. 1. coram Emerix jun. dec. 374. numer. 21. part. 11. aliique relati in Lauretana Canonicatus 13. Februarii 1693. §. Corroboratur, cor. bon. mem. Ursino, & in Melphiten. Capellaniæ 7. Junii 1700. §. Tollebatque, licèt ad exuberantiam, coram me, in Mediolanen. Præposituræ 3. Martii 1704. §. Si quidem ultra quod pariter, coram me, & in Florentina Canonicatus 8. Maii currentis anni §. Etenim Domini, cor. R. P. D. meo Lancetta.*

Sentiebant vim hujus primi fundamenti Scribentes pro Francisco contradictore Philippi; quapropter subjungere conabantur, quod Philippa altera ex Sororibus Seniotibus devenisset ad præsentationem favore Philippi post jam delapsum intervallum quatuor mensium à die vacationis, indè inferentes, quod ejus vox, seu præsentatio non foret computanda, resistente 26
censura *Sacrorum Canonum*, quæ jubet præsentationem à Laicis fieri debere intra quadrimestre ad distinctionem jurispatronatus Ecclesiastici, quod progreditur ad semestre ad litteram *Text.* 27
in cap. quoniam, cap. cum propter, & cap. eam te, de Jurepatron. cap. unico, §. Verum eodem, in 6. & ibi Abbas, caterique Canonistæ, communit. Lap. allegat. 75. num. 3. & 6. ibique Mandos. in addition. litt. A, & E, Vivian. de Jurepatr. lib. 6. cap. 1. num. 1. Card. de Luc. eodem tract. disc. 59. num. 19. disc. 64. num. 3. Rot. dec. 3. de Jurepatr. in nov. dec. 4. num. 3. & decis. 12. num. 4. vers. Nec dubium, coram Penia, & in Nolana beneficii 30. Januarii 1690. §. Nec refragatur, & per tot. cor. R. P. D. meo Caprara, & in Mediolan. Præpositura 23. Januarii labentis anni 1705. §. Firmata, ex hucusque coram R. D. meo Molines Decano.

Verùm neque visum est *Dominis* abolendam esse vocem, seu præsentationem Philippæ; Et si etenim Jacobus ultimus possessor obierit *die 9. Septembris anni* 1703. & Philippa præsentaverit de subsequenti *mense Junii* 1704. prænominatum Philippum, ac proindè evidenter ultra quadrimestre, nihilominus arrisit responsio, quod nullibi probatur, Philippam scivisse obitum Jacobi, & consequenter vacationem Capellaniæ; sicque non erat demenda illius vox, seu præsentatio, cum quadrimestre præscriptum à legibus Pontificiis per successivam benignam interpretationem Doctorum, desumatur tantummodo à die habitæ 28
notitiæ vacationis Beneficii, aliàs Patroni nimium facilè deperderent jura sua ex proprio ære, ut ita dicamus permittente Ecclesia acquisita, si simplex lapsus materialis quadrimestris sufficeret ad eos arcendos à jure præsentandi, & induceret jus devolutionis, de quo loquitur revera *Text. in* 29
capit. quoniam de Jurepatron. superiùs ad-

adductus *cum aliis inibi allegatis concordantibus*, ex concordi sententia Canonistarum, de qua *Abb. in capit. cum propter, de concess. Præben. Gabriel cons.* 185. *num.* 9. *lib.* 2. *Flores de Mena var. lib.* 1. *quæst.* 3. *à num.* 20. *Rocc. de Curt. de Jurepatr. verb. honorific. qu.* 27. *nu.* 57. *Vivian. eodem tract. part.* 2. *lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 20. *Card. de Luca pariter eodem tract. disc.* 1. *num.* 5. *& decis.* 47. *num.* 9. *Rot. dec.* 1505. *num.* 9. *&* 10. *cor. Coccin. dec.* 459. *num.* 7. *coram Burat. dec.* 221. *num.* 10. *p.* 7. *rec. & in Barchion. beneficii* 24. *Martii* 1702. *Non obstat. coram R. P. D. meo Caprara.*

Validius autem, quia Philippa degebat de tempore obitus Jacobi ultimi possessoris in ulterioribus partibus *Marsiliæ*, & sic nimium probabiliter ignorare poterat *quid actum fuerit Romæ*, sivè quando Jacobus objerit, ideòque licèt scientia vacationis contra Patronum habentem Jus præsentandi, probanda
30 semper de per se veniat ab illam præsumente, sivè allegante ex traditis per *Alphons. de Leone de offic. Capellan. qu.* 4. *prax.* 5. *numer.* 79. *Barbos. de offic. & potest. Episcop. part.* 3. *allegat.* 72. *num.* 145. *Rot. dec.* 64. *num.* 5. *post. Tondut. de pension. decis.* 160. *num.* 2. *& seqq. cor. Mantic. dec.* 220. *num. final. coram Merlin. dec.* 21. *num.* 10. *part.* 7. *& decis.* 459. *num.* 28. *part.* 19. *recent. & in Melevitana Beneficiorum* 5. *Decembris* 1671. §. *Multoque minus, cor. bon. mem. Card. Matthæjo.*

Fortius in præsenti ex opposito incalescebat præsumptio adversativæ ignorantiæ per distantiam loci, in quo commorabatur fœmina Patrona; etenim magis excluditur scientia, ubi major viget ex facto probabilitas ignorantiæ ad ea, quæ in consimilibus terminis ob-
31 servarunt *Imol. in cap. ad nostram in fin. de reb. Eccles. non alienan. Curt. Sen. cons.* 72. *numer.* 6. *colum.* 8. *vers. Restant, Rhin. cons.* 10. *num.* 15. *libr.* 3. *Cardin. de Luca de Jurepatr. disc.* 1. *n.* 9. *Rot. decis.* 93. *num.* 5. *& seqq. part.* 18. *decis.* 677. *num.* 13. *& seqq. part.* 19. *recent.*

Atque ex his cùm Philippus numeraret duas Fœminas Seniores de Familia Testatoris, crediderunt *Domini* non esse discurrendum de voce Antonii Pupilli, quia cùm ipse foret Infans, vel Pupillus, illius vox in sequelam erat omnino spernenda, cum proculdubio non foret de *Senioribus* Familiæ Fundatoribus, quibus ipse reliquerat Jus activum præsentandi, sed quando etiam per hypothesim considerari valuisset hujus Pupilli præsentatio eo modo, de quo infra dicemus, utique superabundasset Gratia Apostolica, quam impetraverat Philippus super derogatione medietatis vocum, quæ efficiebat in hoc trino Præsentantium, ut habens idem Philippus, vel duas voces ex Joanna Maria, & Philippa, vel exclusa etiam Philippa paritatem cum Francisco, foret omninò anteferendus eidem Francisco, uti 32
sine contradictore, & ex praxi quotidiana affirmarunt *Garz. de Benefic. part.* 5. *cap.* 3. *numer.* 14. *Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæst.* 8. *à num.* 97. *& seqq. præcipuè numer.* 102. *Cardin. de Luca de Jurepatron. disc.* 65. *numer.* 55. *de Ros. de execut. litter. Apostol. capit.* 9. *numer.* 130. *& seqq. & sæpè sæpius firmavit Rot. signanter, decis.* 148. *num.* 3. *coram Mantic. decis.* 2318. *numer.* 6. *coram Coccin. decis.* 150. *numer.* 4. *coram Dunozett. Jun. decis.* 16. *numer.* 5. *& sequent. coram Otthobon. decis.* 305. *numer.* 15. *coram Priol. & in recent. decis.* 275. *numer.* 2. *& decis.* 280. *numer.* 16. *& par.* 7. *decis.* 303. *numer.* 6. *part.* 9. *& decisione* 274. *numer.* 3. *part.* 10. *cum aliis in annot. ad decisionem* 52. *numero* 36. *inter hactenus impressas coram Me.*

Cæterùm, quod pejus erat, etiam *tertio loco* patefaciebat Philippus militare pro se vocem quoque præfati Antonii Durafort infantis, seu Pupilli, prætermissa etenim quæstione, quæ solum cadit, ubi Pupillus unum præsentet, & Tutor præsentet alterum, de qua *Joan. Andr. in cap. ex eo de Cleric. in* 6. *Vivian. de Jurepatr. libr.* 5. *capit.* 2. *numer.* 39. *& cap.* 3. *numer.* 17. *Lagunez. de fructib. part.* 1. *cap.* 31. §. 6. *à numer.* 20. *ad seqq. & numer.* 5. *ad* 20. *Panimoll. decis.* 10. *adnot.* 3. *num.* 50. *Rot. dec.* 6. *de Jurepatr. in antiq. decis.* 140. *num.* 11. *coram*

Man-

Mantic. & decis. 772. *numer.* 2. *coram Merlin.* & latè *discussum fuit in Pampilonen. Parochialis* 6. *Martii* 1702. *paragrap. Minusque cassari poterat, coram me.*

Utique in præsenti nulla concurrebat, vel concurrere poterat formalis præsentatio Antonii tunc Infantis, sive Pupilli, sub cujus velamine posset prætendere Franciscus aliquam paritatem, quæ nihilominùs etiam in hoc casu adamussim scilicet paritatis, suffocata remansisset, dum gratia derogatoria per Philippum reportata, supposita
33 eadem paritate triumphasset ex authoritatibus superiùs laudatis *in* §. *Atque ex his, in fine*, quibus addi possunt *Paris. de resignat. lib.* 1. *qu.* 4. *nu.* 55. *Rot. decis.* 419. *n.* 8. *coram Bichio, decis.* 298. *num.* 19. *par.* 16. *& decis.* 153. *n. fin. part.* 18. *recent.*

Hisque firmis in nihilo relevabat præsentatio Tutoris, qui erat Antonius Daneet, ille siquidem ad summum constituisset, ut diximus, præfatam medietatem prorsùs insufficientem, de reliquo potiùs præsentatio Tutoris juvare videbatur Philippo; Tutor namque transmiserat ad Urbem mandatum de præsentando, quotiescumque vacasset Beneficium Claudio Castellain; qui loco sui subrogaverat Joannem, & Laurentium de Pasqualonis Curiales optimæ, & satis notæ probitatis, ideoque dum iidem nomine Antonii Tutoris præsentarunt Philippum, profectò prælaudata, sive antedicta vox Infantis, seu Pupilli translata extitit in prænominatum Philippum Roccatanum actualem possessorem Beneficii, seu Capellaniæ, cùm Tutor non resistente contraria voluntate, ac dispositione Pupilli, exerceat omnia illius jura ex juribus relatis per *Alto-*
34 *grad. sen. cons.* 67. *numer.* 14. *& cons.* 68. *num.* 24. *lib.* 2. *Galganett. de Tutor. lib.* 1. *tit.* 1. *num.* 19. *& lib.* 3. *quæst.* 1. *numer.* 34. *Balthas. Thomas, eodem tractat. tit.* 59. *num.* 1. *& per tot. Valasc. de privileg. Pauper. par.* 2. *quæst.* 5. *num.* 3. *& in specie Barbos. in cap. ex litteris, numer.* 6. *de jurepatr. Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 194. *Rot. decis.* 464. *numer.* 9. *&* 10. *& decis.* 2934. *num.* 8. *coram Coccin. dec.* 727. *num.* 2. *&* 3. *coram Ubald. & in Tridentina jurispatronatus* 20. *Novembris* 1687. §. *Præsupposita*, *&* §. *non relevat. coram bon. memor. Ursino.*

Conabantur, sed in cassum Scribentes pro Francisco Plancamps inferre crimen huic præsentationi factæ per Organum præfatorum Curialium suppositionis in mandato Tutoris, & Sororum de Durafort, quoniam in ordine ad oppositionem, quod hoc mandatum fuisset exaratum Beneficio pleno, certè nulla lex erat, quæ repugnaret, ut absens verisimiliter ignoraturus vacationem Beneficii tribuat mandatum alicui suo confidenti, ut nomine sui ipsius præsentet quotiescumque contigerit vacatio, imò dari posse mandatum ad præsentandum Beneficio pleno pro contingenti vacatione, etiam seclusis hujusmodi circumstan- 35
tiis, dixerunt *Joannes Andr. in cap. final. de concess. prebend. ibique Abb. num.* 6. *Marescott. var. resolut. libr.* 2. *cap.* 33. *numer.* 2. *& seqq. Garz. de benefic. par.* 10. *cap.* 1. *num.* 19. *& seqq. Lambertin. de jurepatr. part.* 1. *lib.* 2. *qu.* 4. *art.* 3. *Vivian. eodem tract. par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 6. *num.* 10. *Lotter. de re Benefic. lib.* 2. *qu.* 6. *numer.* 10. *Pax. Jordan. divers. elucubrat. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 273. *&* 278.

Magis autem quia iidem Tutor, & Sorores de Durafort ratificaverant idem mandatum ab ipsis exaratum post factam præsentationem in personam Philippi *Summario ejusdem Philippi, n.* 9. Undè si quid defuisset in mandato celebrato, quando plenum erat Beneficium, hæc ratificatio æquipollebat post præsentationem ipsi mandato, 36
juxta vulgaria principia, de quibus ad *Text. in cap. ratihabitionem, de reg. jur. in* 6. *Gloss. in l. si quis mihi Bona*, §. *jussum, ff. de acquir. possess. Gabriel. cons.* 145. *num.* 5. *lib.* 2. *Lancellot. de attentat. par.* 1. *cap.* 1. *numer.* 46. *Cardin. de Luc. de credit. disc.* 84. *numer.* 9. *Rot. decis.* 1525. *numer.* 9. *&* 10. *coram Coccin.*

cin. decision. 81. *numer. decimo sexto, coram Cerr. decision.* 194. *numer.* 8. *part.* 6. *decis.* 78. *numer.* 12. *part.* 7. *decis.* 229. *numer. primo, part.* 19. *recentior.*

Nullatenùs subsistente memorata criminatione, quæ adversus ratificationem expletam à Tutore afferebatur super eo, quod Tutor nullibi hanc ratificationem fecisset ex datis in *Summ. Francisci, numer.* 8. & 9. Quoniam dicacitas hæc facilè prosterni videbatur ex Testibus Instrumentariis, & ex dicto ejusdem Tutoris, de quibus omnibus constabat in *Summ. Philippi, num.* 18. quando tamen suffecisset sola fides, quæ debet adhiberi Instrumento publico ad *Text. in leg. emancipation. Cod. de*
37 *fid. Instrument.* quidquid posteà dicat Notarius qui propriam detegere videtur turpitudinem, testificando confecisse Instrumentum absque recognitione Personæ, quod est nimiùm juri dissonum,
38 ut habemus in reformatione *Pauli V. in ejus constitutione reformatoria Tribunalium Urbis, edita sub anno* 1611. *relata penes Ridolphin. in prax. judicior. fol.* 669. quæ meritò hunc abusum abscidit in Urbe, & ad rem connotarunt *Altograd. consult.* 59. *numer.* 93. *versic. dicitur*, & *num.* 94. *Giurb. cons.* 73. *num.* 5. *Boss. de Falsit. numer.* 12. *Hodiern. ad Surd. decis.* 135. *num.* 1. & 2. *Rota, decis.* 328. *num.* 11. *part.* 14. *recent.*

Similiter nequaquam refragabatur, quod hæc ratificatio removens omnem scrupulum producta non extitisset, sivè exhibita coram Ordinario intra spatium quadrimestre, jam enim diximus superabundasse solum mandatum absque necessitate ratificationis, sed adhuc cum Philippus edoceret se fuisse impeditum in ostendere opportunas legalitates, dixerunt *Domini* non fore hunc defectum irrogandum patienti, sed injustè contradicenti eidem legalizationi, pro ut quo-
39 tidiè habemus in praxi in omni materia justè impediti per *Doctores in cap. Quoniam frequenter*, §. *Porrò, ubi Gloss. in verb. Impedit, ut lit. non contestat. Tiraquell. de retract. lignag.* §. *primo, Gloss.* 10. *num.* 120. *Rota, decis.* 1094. *num.* 3. *coram Seraphin. decis.* 246. *num.* 12. *Coram Buratt. decis.* 75. *numer.* 3. *cor. Sanct. mem. Alexandro VIII. decis.* 370. *numer.* 6. *coram Bich. decis.* 318. *num.* 7. *part.* 15. & *decis.* 476. *numer.* 30. *part.* 18. *recent.* & *in Melevitana Antianitatis* 15. *Februarii* 1700. §. *Et si enim*, & *per tot. coram R. P. D. dell' Olmo.*

Quamobrem superlativè accedente etiam hoc tertio fundamento, minimè censuerunt *Domini* auscultandam postremam objectionem, quod prænominatus Tutor subindè præsentaverit Franciscum; Quia si quid Fraudis intercesserit in hoc negotio, (quod tamen iidem *Domini* non credebant) hoc erat adscribendum commorantibus in partibus, non autem Philippo, qui longè in Curia degebat, quantumvis deveniendo ad Jus, non poterat Tutor (præcisivè, à cumulatione) tamquam Laicus positivè variare à præsentatione per eum facta, mediante ope Proborum Hominum in Curia, atque ex supradictis per eum ratificata, sicuti in proposito earum præsentationum fa- 40
ctarum, *Abbas in capit. cum autem, num.* 3. *de jurepatronat. Corrad. in prax. beneficior. lib.* 4. *capit.* 2. *numer.* 33. *Vivian. de jurepatronat. lib.* 10. *capit.* 1. *numer.* 11. *Rota, decision.* 956. *numer.* 5. *coram Dunnoz. jun.* & *decis.* 27. *numer.* 16. *coram Ubag.* Et præsertim stante juramento de non varian- 41
do, sive mutando, ut subdunt *Sanchez cons. Moral. lib.* 2. *capitul.* 3. *dub.* 68. *numer.* 2. *Grammat. cons.* 31. *numer.* 8. *Rocc. per Curt. de jurepatr. in verb. honorificum, quæstion.* 12. *numer.* 37. *vers. contrariam sententiam, Lambertin. eodem tractat. part.* 2. *lib.* 7. *quæstion.* 7. *art.* 16. *Mantica de jurament. part.* 4. *effect.* 22. *numer.* 4. *Guttierez. eodem tractat. part. tertia capit. tertio, numer.* 13. *Alphons. de Leon. de Offic. Capellan. quæstion. quarta, prax.* 5. *numer.* 101. *Cardinalis de Luc. de jurepatronat. discursus*

sub 43. *numer.* 10. *Rot. penes ipsum ibidem*, *numer.* 105. & 107. *decision.* 364. *numer. septimo*, & *decision.* 369. *numero quinto*, *coram Cels. decision.* 443. *numero quarto*, *coram Merlin.* & *decision.* 956. *numer.* 5. & 6. *coram Dunozet. jun.*

Comperto itaque à primo ad ultimum jure Philippi, & respectivè discussis objectionibus Francisci, *Domini* idcircò non minùs seorsim unoquoque fundamento, quàm ubi oportuisset omnibus simul junctis ita concluserunt.

Utraque, &c.

IN-